

FACULTEIT LETTEREN EN WIJSBEGEERTE

De Brugse goud- en zilversmeden in de late middeleeuwen: een prosopografische studie

DEEL 1: TEKST & BIJLAGEN

Silke Muylaert

Masters of Arts in Geschiedenis: proefschrift

Promotor: Prof. dr. Jan Dumolyn

Academiejaar 2011-2012

4 Jour La ville

Inhoudstafel

1.	Inloop.....	1
1.1.	Inleiding.....	1
1.2.	Probleemstelling en opzet.....	4
1.3.	Afbakening in tijd en ruimte.....	6
2.	Onderzoeksstrategie	8
2.1.	Literatuur.....	8
2.2.	Bronnen	9
2.2.1	Onuitgegeven Bronnen	9
2.3.	Verdere studie.....	15
2.4.	De prosopografische methode.....	17
2.4.1	Voordelen en nadelen	17
2.4.2	De prosopografische methode toegepast op deze casus	18
3.	De verkoop van edelsmeedwerk: cliënteel en verkoopplaatsen	19
3.1.	De vorst en zijn hof.....	19
3.2.	De stad als opdrachtgever.....	22
3.3.	Andere instellingen en sociale geledingen.....	25
3.3.1	Religieuze instellingen.....	25
3.3.2	De adel en het stadspatriciaat.....	26
3.3.4	De (vreemde) kooplieden en de ambachten.....	27
3.4.	De edelsmid en de verkoop van zijn werken: de verkoopplaatsen	28
4.	Het ambacht en religie	30
4.1.	Sint Eligius.....	30
4.2.	De kapel van het ambacht.....	32
4.3.	De Sint-Elooys gilde	33
5.	De edelsmeden en hun plaats in de laat-middeleeuwse stedelijke samenleving.....	35
5.1.	De Brugse ambachten en het stadsbestuur	35
5.2.	Het ambacht als een vertrouwenwekkende institutie	40
5.3.	De edelsmeden in de stedelijke maatschappij.....	43
5.3.1	De ambachten, een stedelijke middenklasse	43
5.3.2	De edelsmeden en het aanzien van hun ambacht	45
6.	De economische positie van het ambacht en haar leden: bezit	49

6.1.	Huizen.....	49
6.1.1	Het ambachtshuis.....	49
6.1.2	Andere huizen waarover het ambacht beschikte	50
6.1.3.	De huizen van de edelsmeden	51
6.2.	Renten	52
6.3.	De materiële bezittingen van het ambacht.....	54
6.4.	De ambachsrekeningen doorgelicht.....	56
6.4.1	De ambachtsrekening van 1530-1531.....	56
6.4.2.	De ambachtsrekening van 1553-54.....	60
7.	De interne organisatie van het ambacht.....	65
7.1.	Het bestuur.....	65
7.1.1	De deken.....	69
7.1.2	De vinders.....	71
7.1.3	De warandeerders	73
7.1.4	De gouverneur.....	74
7.1.5	De klerk.....	75
7.1.6	De kapelaan	76
7.2.	Van leerling naar meester of gezel: de leerweg.....	76
7.2.1	De Leerling.....	77
7.2.2	De Gezel.....	79
7.2.3	De Meester	80
7.3.	De Goudslagers.....	82
7.4.	Sociale opvangnetten	84
7.4.1	Armenzorg	84
7.4.2	Begrafenissen	85
7.5.	De positie van de vrouw in het ambacht van de edelsmeden	87
8.	Het ambacht van de edelsmeden: een open of gesloten organisatie?.....	88
8.1.	Het edelsmedenambacht: een familiezaak?	88
8.2.	Migratie	90
8.2.1	Emigratie	91
8.2.2	Immigratie	93
8.3.	De edelsmid, een veelzijdig ambachtsman	96
9.	Conclusie	98

Dankwoord

Er wordt vaak geopperd dat het masterjaar een ware beproeving is. Meer zelfs, het zou één der zwaarste jaren in de academische carrière van de student zijn. Daarom wil ik alvorens het aanvangen van mijn betoog enkele woorden van oprechte dank overmaken.

Allereerst wens ik prof. dr. Jan Dumolyn te bedanken. Als promotor van deze verhandeling is hij het meest betrokken geweest in de totstandkoming ervan. Hij gaf de aanzet tot het schrijven van dit werk rond zijn geliefde stad Brugge. Wat zouden wij zijn zonder zijn raad en kennis van het Brugse archiefwezen?

Daarnaast verdienen de archiefmedewerkers van het Brugse stadsarchief, het rijksarchief van Brugge en de Archives départementales du Nord mijn bijzondere dank. Zij stonden mij hier en daar bij met goede raad en handige tips. De Brugse archieven die klein maar gezellig aanvoelen, vormden een fijne werkplaats voor het vele archiefwerk dat mij te wachten stond. De Brugse archiefmedewerkers waren bijzonder vriendelijk en uitermate vermakelijk, wat het leed van het vele werk verzachtte.

Natuurlijk kunnen ook familie en vrienden niet in het rijtje ontbreken. Ik ben mijn familie dankbaarheid verschuldigd voor de kans die zij mij aanreiken om te studeren, voor zowel de financiële hulp als de morele steun die zij bieden, alsook voor het nalezen van dit werk. Het is belangrijk dat het vele thesiswerk regelmatig afgewisseld wordt met wat ontspanning. Omdat vrienden ontmoeten één van de beste manieren is om de geest af te leiden van het werk, verlang ik ernaar deze eveneens hier te vermelden en te bedanken. In dezelfde categorie beschouw ik verder nog Edward Gillin, voor de leerrijke debatten die hij vaak aansneed en vooral om er voor mij te zijn op de moeilijkste momenten.

Ten slotte wil ik dit werk nog opdragen aan mijn grootouders. Aan mijn grootvader die een grote steun bleek het voorbije jaar, en aan mijn liefste grootouders die de tijd reeds als een wervelwind van ons wegrukte en zonder wie ik niet zou zijn wie ik ben.

Lijst met gebruikte afkortingen

SAB.: Stadsarchief Brugge

RAB.: Rijksarchief Brugge

ADN.: Archives départementales du Nord

l., lb. of p. : pond

s. : schellingen

d.: penningen

m. : miten

gr. : groten

Vl. : Vlaamse (meest voorkomende standaard in dit werk)

(In de ambachtsrekeningen werd als volgt gerekend: 1 pond = 20 schellingen; 1 schelling = 12 penningen, 1 schelling = 24 miten)

Par.: Parisis

Lijst met grafieken

Grafiek 1: Inkomstenverdeling van de ambachtsrekening van 1530-1531.

Grafiek 2: Uitgavenverdeling van de ambachtsrekening van 1530-1531.

Grafiek 3: Inkomstenverdeling van de ambachtsrekening van 1553-1554.

Grafiek 4: Uitgavenverdeling van de ambachtsrekening van 1553-1554.

1. Inloop

1.1. Inleiding

*“L’orfèvre allant vers son ouvrage très-riche.
Plusieurs amis le vindrent assiéger,
Qui tous ont bruit outre Espagne et Austrice,
Si vont priant Mérite n’estre chiche
De leur conter, dont il vient si léger.
Alors Mérite estant en leur danger
Ne peut fuyr, que tout ne leur desploye,
Car l’un d’iceux estoit maitre Roger,
L’autre Fouquet, en qui tout loz s’employe.”¹*

De late middeleeuwen staan gekend als een bloeiende periode voor de kunsten. Het is alom bekend dat de Brugse kunstmarkt in deze periode bulkte van waren en kopers. Kunstwerken uit Brugge werden naar heinde en ver geëxporteerd. De meesten onder ons denken spontaan aan de schilderkunst wanneer de term (Brugse) kunst in de mond wordt genomen. Zeker wat betreft de Vlaamse schilderkunst, waarvan we momenteel nog een relatief groot aantal voorbeelden mogen bewonderen, kan gewezen worden op een glorieuze periode. Nochtans was het Vlaamse edelsmeedwerk zeker van een even hoog niveau en zelfs meer gegeerd dan de schilderkunstwerken. Van der Velden gaat zelfs zo ver te beweren dat onder het patronage van de Bourgondische hertogen de edelsmeden in hoger aanzien stonden

¹ Dit gedicht werd geschreven door Jean Lemaire in de 16de eeuw naar aanleiding van een wedstrijd waarin als laureaat werd uitgekozen door Margareta van Oostenrijk. Onderwerp van het gedicht zijn, volgens Crowe, een aantal schilders, waaronder ook Brugse, die voor Margareta werkten. Het gedicht gaat, zo bemerkt Crowe, uit van een bijeenkomst van schilders in de werkplaats van een goudsmid die aan een kroon voor Margareta werkte. De weergegeven passage is slechts een eerste gedeelte van het gedicht. Een schappelijke transcriptie van dit gedicht en meer over dit onderwerp is te vinden bij J.A. Crowe, G.B. Cavalcaselle & O. Delepierre (trad.), *Les anciens peintres flamands, leur vie et leurs oeuvres*, Brussel, F. Heussner, 1862, v.l, pp. 110-111.

dan de schilders.² Het Vlaamse goud- en zilversmeedwerk kon op bijzonder veel bijval rekenen buiten Vlaanderen, vooral ook dankzij de invloed van het Bourgondische hof. Van de vele en grootse edelsmeedwerken die in de late middeleeuwen geproduceerd werden, hebben slechts weinige de tand des tijds doorstaan. In die zin levert de relatief hoge bewaring van schilderijen een vertekend beeld van status op. Maar wie waren die Brugse edelsmeden nu precies? Het goud- en zilversmedenambacht was een vrij oud ambacht. Oorspronkelijk werd de edelsmeedkunst vaak gekoppeld aan religieuze orden maar door het op gang komen van de urbanisatie groepeerden de edelsmeden die ingebed waren in stedelijke structuren zich in een corporatieve groep, namelijk het ambacht. Volgens Badouin kende Brugge reeds in 1302 een organisatie van edelsmeden.³ Feys legt uit dat ze toen deelnamen aan twee expedities, de ene ging uit naar Douai, de andere naar Grevelingen. Op deze expedities gebruikten ze echter het minimum aantal paarden, namelijk twee. Feys meent dat dit erop wijst dat het ambacht toen relatief weinig leden kende. Een zekere Jacob van den Halle was de hoofdman der goud- en zilversmeden op de expeditie naar Douai, Pieter Kistevoet was de hoofdman op die naar Grevelingen.⁴ De naam Pieter Kistevoet treffen we reeds aan in de stadsrekeningen van Brugge vanaf 1290. De stadsrekeningen, toen nog in de Latijnse taal opgesteld, vermelden hem onder de gewone uitgavenpost als “*Pedro Kistevoet, aurifaber*”, voor het kopen van edelsmeedwerk bij hem⁵. Hij is de eerste edelsmid waarvan gewag gemaakt wordt in de stadsrekeningen. In de stadsrekening van 1290-1292 vinden we tevens “*Pedro Kistevoet juniori*” terug voor goudsmeedwerk.⁶ Nog in 1302 stelde het “*ambochte van de Zeluersmede*”, volgens Van Molle, een lening van veertig ponden ter beschikking van krijgsverrichtingen.⁷ De term zilversmeden werd vaak gebruikt om het ambacht te beschrijven, maar ook de goudsmeden ressorteerden hieronder, net als de goudslagers, die eveneens deel uitmaakten van deze corporatie. Het ambacht bezat zeker vanaf 1357 een eigen zegel. Het stelt Sint-Elooi voor, de beschermheilige van de edelsmeden.

² H. van der Velden, *The donor's image. Gerart Loyet and the votive portraits of Charles the Bold*, Turnhout, Brepols, 2000, p. 5.

³ P. Badouin, P. Colman, D. Goethals, *Edelsmeedkunst in België. Profaan zilver. XVIde-XVIIde eeuw*, Tielt, Lannoo, 1988, p. 16.

⁴ J.M.E. Feys, “Documents concernant le métier des orfèvres à Bruges”, in: *Annales de la Société d'émulation pour l'étude de l'histoire et des antiquités de la Flandre à Bruges*, 4 (1880), p. 81.

⁵ SAB. 216. Stadsrekeningen. De stadsrekeningen van 1280 tot 1319 werden in uitgegeven vorm gepubliceerd door Wyffels. Bij het zoeken naar vermeldingen omtrent edelsmeden werd hiervan gebruik gemaakt. De vermelding van Pedro Kistevoet in de rekening van 1290 is terug te vinden bij C. Wyffels (ed.), m.m.v. J. de Smet, *De rekeningen van de stad Brugge (1280-1319), deel I (1280-1302)*, Brussel, Paleis der Academiën, 1965, p. 214.

⁶ C. Wyffels, *op. cit.*, p. 282.

⁷ F. Van Molle, “Vijf eeuwen wel en wee van de Brugse goud- en zilversmeden”, in: D. Marechal, *Meesterwerken van de Brugse Edelsmeedkunst*, Brugge, Stichting Kunstboek, 1993, p. 12.

In het begin van de 15de eeuw nam de vraag naar edelsmeedwerk in Vlaanderen, en dus ook in Brugge, geleidelijk aan toe. Het Bourgondische hof, dat zijn edelsmeedwerk oorspronkelijk vooral in Parijs ging halen, keek nu om politieke redenen eerder naar Vlaanderen voor de aankoop van edelsmeedwerk. De Bourgondische hertogen kwamen wel regelmatig in botsing met deze steden, zo ook Jan zonder Vrees bijvoorbeeld met de stad Brugge. Jan zonder Vrees voerde na oproer in Brugge het zogenaamde ‘Calfvel’ in. Jamees legt uit dat dit charter uit 1407 de voorrechten van de ambachten teruggedreef en hun toelagen afschafte maar dat ze zich enkele jaren later van dit charter konden losrukken.⁸ Dit verhinderde niet dat het hof doorheen de 15de eeuw rijkelijk kunstwerken, en vooral edelsmeedwerk, bestelde voor eigen gebruik of voor de toen typische geschenkcultuur. Zij werd als het ware een rol van trendsetter toegeschreven. De adel en de opkomende stedelijke elites volgden haar populaire smaak maar al te graag. Edelsmeedwerk was één van de meest prestigieuze en favoriete luxe-artikelen voor deze groepen. De 15de eeuw was voor de productie van kunstwerken in Brugge in het algemeen een gouden eeuw. De luxe-sectoren deden gouden zaken en menig ambachtsman immigreerde naar dit kunstcentrum om er een carrière uit te bouwen. Dit fenomeen geschiedde niet enkel door de aanwezigheid van een grote vraag vanuit het hof. Brugge was daarnaast een economisch centrum voor Noordwest-Europa dat door heel wat vreemde kooplieden gefrequenteerd werd. Het lag in het hart van de Noordwest-Europese economie en kan het Florence van het Noorden genoemd worden wat zijn kunstmarkt betreft. Hierdoor kende de kunstmarkt tevens een cliënteel dat rijk was aan vreemde en lokale kooplieden.

Aan het einde van de 15de eeuw verschoof het economische zwaartepunt echter van Brugge naar Antwerpen. Een groot aantal vreemde kooplieden bezochten nu Antwerpen om handel te drijven en lieten Brugge links liggen. Dit fenomeen had eveneens een invloed op de kunstmarkt van Brugge, die de dalende vraag probeerde op te vangen. Ook in de 16de eeuw bleef Antwerpen aan zet wat de economie en de kunstmarkt betreft. In deze eeuw kenden de Brugse goudsmiden moeilijke momenten door de economische en politieke crisis in de tweede helft van de eeuw. In 1578 vond volgens Beernaert tot drie maal toe een opeising van goud- en zilverwerk plaats om de oorlogskas te spijzen. Zij legt er de nadruk op dat deze opeisingen, hoewel omschreven als tijdelijk van aard, veel edelsmeedwerk voorgoed verloren

⁸ A. Jamees, *Brugse poorters, opgetekend uit de stadsrekeningen. Deel 1: 1281-1417*, Handzame, Familia et Patria, 1974, p. XII. Voor meer info omtrent het Brugse ‘calfvel’ zie J. Dumolyn, *De Brugse opstand van 1436-1438*, Heule, UGA, 1997, 381 p.

deden gaan.⁹ Edelsmeedwerk kon gemakkelijk omgesmolten worden. Tevens vluchtten vele edelsmeden naar andere oorden omwille van de toenmalige godsdienstperikelen, uit vrees om terechtgesteld te worden of om een beter economisch klimaat op te zoeken. Vooral Holland en Engeland vormden een geliefde vestigingsplaats voor Vlaamse goudsmeden die er gegeerd waren omwille van hun vaardigheden.

1.2. Probleemstelling en opzet

Dat de productie van Edelsmeedwerk te Brugge hoog lag, blijkt ondermeer uit de vele vermeldingen in de boekhouding van de Bourgondische hertogen. Maar van het vele Brugse Edelsmeedwerk dat in de late middeleeuwen werd gemaakt, blijft echter nog weinig over, maar. Eén van de voornaamste redenen daarvoor werd hierboven al aangehaald, namelijk de regelmatige opeising van Edelsmeedwerk in oorlogsomstandigheden. Bovendien kunnen edelmetalen gemakkelijk worden omgesmolten en tot een nieuw werk of tot geld vermaakt worden. Van de vele edelsmeden die de stad Brugge in de late middeleeuwen bevolkten, zijn slechts weinig namen opgetekend in de secundaire literatuur. Wegens het ontbreken van het Edelsmeedwerk zelf, zijn tevens weinig merktekens bekend. Verder is ook het ambachtsarchief even schaars gevuld. Vandaar de nood aan een studie die de bedoeling heeft om een groot aantal namen van edelsmeden bloot te leggen en tevens deze die al gekend zijn te groeperen in één werk.

Deze studie wil daarom enerzijds een reconstructie maken van de edelsmeden die in het goud- en zilversmedenambacht verenigd waren in de late middeleeuwen en tracht dan ook zoveel mogelijk namen naar buiten te brengen. Anderzijds wensen wij eveneens een algemene studie rond deze groep te verzorgen. Een analyse waarin hun sociale, economische en politieke status aan bod komt. Wie waren de Brugse edelsmeden en welke posities namen zij in de laat-middeleeuwse Brugse maatschappij in? We vragen ons ook af hoe het zat met het ambacht en haar financiële transacties. Hoe zag de sociale positie van de ambachtsmeester en van het ambacht eruit? Hoe komen zij bovendien als ambacht uit het clichébeeld dat door historici wordt opgehangen omtrent de ambachten en gilden?

⁹ B. Beernaert, K. Leenders, B. Schotte e.a.; i.s.m. G. Bruyneel, R. Vercruysse (eindred.), *Huizen en hun bewoners: een 16de-eeuwse stadswandeling door Brugge*, Sint-Niklaas, Openbaar kunstbezit in Vlaanderen, 1998, p. 20.

Na het bespreken van het bestaande bronmateriaal en het uitdiepen van de prosopografische methode waarvan we in dit onderzoek gebruik maken, gaan we allereerst van start met een onderzoek naar het cliënteel en de werk- en verkoopplaatsen van de edelsmeden. We weiden uit over de voornaamste kopers van edelsmeedwerk en over de manieren waarop en waar de werken verkocht werden. Hoe organiseerden de edelsmeden de verkoop? Maakten zij gebruik van de markten en zogenaamde panden of beperkten zij zich tot een eigen winkelruimte? Wat zeggen ambachtsreglementen hieromtrent?

Hierna bekijken we de plaats van het ambacht van de goudsmeden ten opzichte van de andere ambachten die aanwezig waren in de stad Brugge. Op wederzijdse basis wordt de relatie stad(sbestuur) versus het ambacht der goudsmeden nagegaan. Waren beide instellingen van elkaar afhankelijk en hoe groot was de invloed van het ambacht op het stadsbestuur? In welke mate besliste het ambacht over zijn eigen doen en laten? Daarnaast onderzoeken we het algemene aanzien van de goudsmeden. Dit spoor volgen we verder door na te gaan in welke mate het ambacht van de goudsmeden de functie van vertrouwenwekkende institutie opnam die door enkele historici als kenmerk en belangrijke functie van ambachten en gilden wordt aangeduid. Om daarna enkele pagina's te wijden aan de plaats van de edelsmeden in de laat-middeleeuwse maatschappij. Hier zullen we het hebben over hun aanzien. Wat is de culturele perceptie die de edelsmeden omschrijft en hoe profileerden de edelsmeden zichzelf? We bekijken een aantal individuele meesters waarvan we over voldoende informatie bezitten om zo enkele theses te maken rond de economische en sociale positie van de goudsmeden.

In een volgende hoofdstuk bekijken we het bezit van het ambacht van de edelsmeden omdat dit een mooie indicator is van de economische positie van het ambacht. Andere ambachten beschikten meestal over een ambachtshuis, een aantal andere huizen en wat meubilair. Het ambachtshuis was dan ook het uithangbord van de groepering zodat er belang werd gehecht aan de uitstraling van het gebouw. We zullen het hebben over de huizen van het ambacht, over de goederen en over de renten die het ambacht bezat. Was het ambacht der goudsmeden een rijk ambacht? Ten slotte analyseren we de overgeleverde ambachtsrekeningen.

Verder ontleden we de interne organisatie. Bijzondere aandacht gaat uit naar de samenstelling van de eed over de jaren heen. We zoeken uit op welk punt in zijn carrière een edelsmid deken of vinder wordt en wat voornaamste taken van de dekens en de vindere waren. Het valt op dat dezelfde personen vaak meer dan één keer zetelden in de eed. Hoe vaak

namen de meeste goudsmeden die in deze periode in de eed zaten een functie op en hoeveel tijd verliep er tussen elke aanstelling? Hierna gaan we in op de meester – leerling – knecht relatie. Wat houdt de meestersproef in en wat moest men betalen om lid te worden van het ambacht? De leertijd is een belangrijk gegeven dat zal besproken worden. We vertellen wat nog terug te vinden is in de documenten die ons resten en zullen een vergelijking maken met andere steden. Als voorlaatste element in dit luik van interne organisatie worden de armenzorg en de begrafenisregelingen aangehaald om ten slotte dit hoofdstuk te beëindigen met een korte studie rond de vrouw in het ambacht van de goudsmeden.

Gilden en ambachten worden door historici vaak omschreven als gesloten en oligarchische organisaties die niet openstaan voor vreemdelingen en waarin families een monopolie hadden op de meestertitels en de functies in de eed. In dit hoofdstuk gaan we na in hoeverre dit ook geldt voor het ambacht van de goudsmeden. Het ambacht van goudsmeedwerk is een metier dat een hoog startkapitaal vereist wanneer men als meester wil doordringen. We onderzoeken daarom of er clusters van families zijn en of die inderdaad vaak belangrijke posities in de eed monopoliseerden. We wijden een paragraaf aan de nieuwelingen in het ambacht. Hier moet een onderscheid gemaakt worden tussen de lokale nieuwelingen en de nieuwelingen van vreemde origine, dit wil zeggen deze van buiten de stad. Waar komen deze vreemdelingen vandaan en wat kan gezegd worden over hun opname in het ambacht? Werden zij eerder geweerd dan gewaardeerd? Anderzijds kan ook over emigratie wat gezegd worden, in de 16de eeuw vond namelijk een sterke afvloeiing van talenten plaats. Ten laatste wordt nog ingegaan op de veelzijdigheid van de goudsmeden, die vaak eveneens goede tekenaars en handelaars waren.

Ten slotte volgt dan de conclusie. In deel 2 en deel 3 van deze scriptie treft de lezer een uitvoerige database aan met de namen van alle edelsmeden die voor de besproken periode gevonden werden. Het gaat hier om 640 individuen. Deze database kunt u natuurlijk toetsen aan de analyses die in de rest van dit werk aan bod komen.

1.3. Afbakening in tijd en ruimte

Aan deze studie van de edelsmeden in de late middeleeuwen werden strikte temporele grenzen opgelegd. Wij beginnen ons onderzoek pas rond het jaar 1363 en eindigen in 1600.

De reden waarom we pas in 1363 beginnen en niet vroeger bevindt zich in het feit dat de Brugse wetsvernieuwingen pas in 1363 aanvangen.¹⁰ De wetsvernieuwingen bestaan uit lijsten met de jaarlijkse vernieuwingen van het stadsbestuur en de ambachtsbesturen. Ook de goudsmeden vormden jaarlijks een nieuwe eed. De namen van de nieuwe leden van de eed werden schriftelijk vastgelegd in de aangehaalde wetsvernieuwingen en leverde vele nieuwe namen op, vandaar dat dit het basisdocument vormt voor ons onderzoek en onontbeerlijk is voor de namenlijst die in bijlage zit. Aan de andere zijde van de tijdsafbakening begrenzen wij de studie tot het jaar 1600. Dit jaar werd gekozen omdat het een mooie afgeronde grens is die wij moeilijk kunnen overschrijden als wij ons tot de late middeleeuwen willen beperken. Bovendien laten de grote hoeveelheden raadpleegbaar bronmateriaal ons niet toe verder in de tijd te zweven.

Het spreekt dan ook voor zich dat wanneer wij een studie maken over de Brugse goudsmeden, wij ons beperken tot de goudsmeden wonende in de stad Brugge en eventueel de gemeenten daarrond die tevens afhingen van het ambacht der goudsmeden. Wel laten wij het duidelijk merken wanneer wij dubbel poorterschap vermoeden van edelsmeden die als leden in het Brugse ambacht aanwezig zijn maar wellicht elders gevestigd zijn. Dit wil zeggen dat edelsmeden soms lid waren van het ambacht van de edelsmeden in twee, of zelfs meerdere, steden zodat zij in beide steden van een aantal voorrechten konden genieten. Het spreekt voor zich dat enkel een kleine kapitaalkrachtige groep de kosten daartoe kon dragen. Wij wensen ook niet dieper in te gaan op de handelaars in goud- en zilversmeedwerk die eveneens lid waren van het ambacht maar zullen hen wel kort vermelden. De reden hiervoor is dat het een onmogelijke opdracht is een beeld te vormen van deze kleine groep. Hun aanwezigheid in het ambacht werd amper opgetekend. Het is meestal niet duidelijk welke handelaars lid waren van het ambacht van de goudsmeden. Wanneer een handelaar in edelsmeedwerk vermeld staat in een bron dan kan er niet vanuitgegaan worden dat deze lid is van het ambacht van de goudsmeden. Het spreekt niet vanzelf dat zij zich aansluiten bij het ambacht. Bovendien fungeerden de meester-goudsmeden zelf vaak als handelaars. De meeste handelaars in edelsmeedwerk, die geen goudsmid waren, sloten zich dan ook bij de meerseniers. De handelaars waarvan we een duidelijk bewijs hebben van hun aanwezigheid in het ambacht, en dat zijn er maar twee, zullen wel vernoemd worden in de naamlijst.

¹⁰ SAB. 114. Wetsvernieuwingen (1363-1795).

2. Onderzoeksstrategie

2.1. Literatuur

Hoewel de periode die hier besproken wordt, één der meest glorieuze tijden was uit de geschiedenis van Brugge en de stad op het vlak van de kunstmarkt een uitblinker blijkt, blijft het eerder stil wat betreft academische publicaties rond de Brugse edelsmeden. Er komt wel wat interesse uit de hoek van 19de eeuwse historici als De Stoop, Gailliard en Feys. Al in 1843 behoudt De Stoop in zijn boek rond de Brugse ambachten een paragraaf voor de goudsmeden voor, waarnaar door de andere 19de eeuwse historici regelmatig verwezen wordt.¹¹ Gailliard beschrijft in 1854 het ambacht van de goudsmeden dan weer in een hoofdstuk in zijn standaardwerk rond de ambachten en neringen van Brugge. Hij transcribeerde 170 namen van edelsmeden van een koperen plaat die hun merktekens bevat voor de periode 1568-1636.¹² Deze lijst was tot voor kort de meest uitgebreide beschikbare namenlijst. Feys wijdde in 1880 vervolgens een heel artikel aan het ambacht van de goudsmeden in de late middeleeuwen en publiceerde hierin een aantal documenten uit het archief van het ambacht - waarover later meer.¹³ In de tweede helft van de daaropvolgende eeuw doen vooral Viaene en Schouteet een poging om de goudsmeden naar voor te schuiven. Schouteet brengt in 1952 een artikel uit waarin hij een inventaris biedt van het volledige archief van het ambacht van de goudsmeden.¹⁴ Viaene tracht dan weer in twee verschillende artikels een namenlijst aan te leggen van laat-middeleeuwse goudsmeden. In 1969 verschijnt één van beide artikels, deze bevat een deze droge namenlijst van 140 namen van goudsmeden tussen 1320 en 1520 weergeeft.¹⁵ Het meest interessante en toegespitste werk, dat later op de eeuw volgt, namelijk in 1993, is dat van Marechal. Hij bracht een catalogus bijeen omtrent een tentoonstelling rond de Brugse edelsmeden die zich uitstreckte van de middeleeuwen tot het einde van het ancien

¹¹ P. De Stoop, *Particularités sur les corporations et métiers de Bruges*, Brugge, Impr. de Vandecasteele-Werbrouck, 1843, 36 p.

¹² J. Gailliard, *De ambachten en neringen van Brugge, of beschrijving hunner opkoomst, bloei, werkzaemheden, gebruiken en voorregten*, Brugge, uitg. J. Gailliard, 1854, 202 p.

¹³ J.M.E. Feys, "Documents concernant le métier des orfèvres à Bruges", in: *Annales de la Société d'émulation pour l'étude de l'histoire et des antiquités de la Flandre à Bruges*, 4 (1880), pp. 78-119.

¹⁴ A. Schouteet, "Inventaris van het archief van het voormalige ambacht van goud- en zilversmeden te Brugge", in *Handelingen van het Genootschap Société d'Emulation te Brugge*, 89 (1952), pp. 56-67.

¹⁵ A. Viaene, "Goud- en zilversmeden in Brugge, gedurende de periode 1320-1520", in: *Biekorf* 70 (3-4), 1969, pp. 65-70.

régime. Hierbij brengt hij veel Brugs edelsmeedwerk samen, maar vooral de lange inleiding op de Brugse goudsmiden doorheen de eeuwen, opgesteld door Van Molle, is subliem.¹⁶ Over de latere perioden werd overigens wel meer geschreven. Zo verschenen talrijke artikels omtrent dit onderwerp, en recent nog van de hand van Volckaert een licentiaatswerk over de 18de eeuwse Brugse goudsmiden.¹⁷

Over de edelsmeden in Antwerpen, Brussel en Gent zijn er dan weer wel al enkele studies verschenen, zoals die van Schlugleit voor Antwerpen en die van Gezels voor Gent.¹⁸ Interessant is vooral het werk van Roobaert over de 16de eeuwse Brusselse goudsmiden, ook hij beschikte over weinig archiefmateriaal.¹⁹ Deze werken kunnen in vergelijkend perspectief gebruikt worden met en in dit werk over de Brugse edelsmeden. Als laatste moeten we hier nog de studie van de Meyer plaatsen. Zij produceerde een werk rond de sociale structuren te Brugge in de 14de eeuw.²⁰

2.2. Bronnen

2.2.1 Onuitgegeven Bronnen

Van het wellicht ooit rijke archief der Brugse goudsmiden, blijft heden ten dage nog weinig over, vooral wat betreft de late middeleeuwen. Bovendien ging veel bronnenmateriaal verloren na de afschaffing van de ambachten onder Frans bewind in 1795. Volgens Schouteet hadden de laatste ambachtsleden er geen haast bij om de archiefbestanden van hun ambacht binnen te brengen in de archiefinstanties bij de gemeentebesturen zoals hen gevraagd werd. Zo, schrijft hij, kwam het archiefwezen van het goud- en zilversmedenambacht eerst in handen van de laatste ambachtsmedewerkers, om dan in particulier bezit verspreid te worden

¹⁶ D. Marechal, *Meesterwerken van de Brugse Edelsmeedkunst*, Brugge, Stichting Kunstboek, 1993, 445 p.

¹⁷ S. Volckaert, *Prosopografische analyse van het ambacht der edelsmeden te Brugge in de 18de eeuw*, Gent, onuitgegeven licentiaatsverhandeling (promotor: J. Dambruyne), 2003, 199 p.

¹⁸ D. Schlugleit, *De Antwerpse goud- en zilversmeden in het corporatief stelsel (1332 – 1798)*, Wetteren, Bracke, 1969, p. 68. & E. Gezels, *Gentse goud- en zilversmeden in de 15de en 16de eeuw*, Gent, onuitgegeven licentiaatsverhandeling (promotors: M. Martens & A. Bergmans), 2007, 2 v.

¹⁹ E. Roobaert, *Goud- en zilversmeden te Brussel in de 16de eeuw : een archivalisch en prosopografisch onderzoek*, Gent, onuitgegeven doctoraatsverhandeling (promotor: A. Bergmans & J. vander Auwera), 2009, 2 v.

²⁰ I. De Meyer, *Sociale structuren te Brugge in de 14de eeuw*, Gent, onuitgegeven licentiaatsverhandeling (promotor: W. Prevenier), 1968, 5 v.

en vervolgens grotendeels verloren te gaan. Schouteet stipt aan dat in de 19de eeuw een aantal stukken door schenking of aankoop in openbare archiefdepots zijn terecht gekomen.²¹ Dit maakt dat wat wel bewaard is gebleven van het archief der goudsmeden, verspreid zit over twee Brugse archiefinstellingen, namelijk het stadsarchief van Brugge en het rijksarchief te Brugge. In totaal zijn er twee 16de eeuwse ambachtsrekeningen,²² een cartularium met kopieën van akten uit het midden van de 15de eeuw,²³ een rekwest uit 1585²⁴ en een aantal processtukken uit de tweede helft van de 16de eeuw²⁵ overgebleven en te vinden in deze archieven.²⁶ Het rijksarchief van Brugge bezit verder ook nog de keure uit 1441-1445, met aanvullingen van latere datum, dat een hoofdstuk rond de goudsmeden bevat.²⁷ De meeste prosopografische studies omtrent ambachten kunnen gebruik maken van meesterslijsten of lijsten met de inschrijving van leerlingen. Helaas is dergelijk materiaal niet beschikbaar over de Brugse edelsmeden. In de twee vernoemde ambachtsrekeningen zijn wel een aantal inschrijvingen van enkele meesters en leerlingen vastgelegd, dit natuurlijk slechts voor de twee jaren waarvoor de rekeningen gelden. Verder moeten wij dus creatief zijn bij het zoeken naar meer informatie en vooral in de questie naar meer namen van edelsmeden. In dat opzicht voelden wij ons gesterkt door het doctoraatswerk van Roobaert. Ook voor de Brusselse goudsmeden waren er amper rechtstreekse archiefbestanden beschikbaar, maar deze auteur wist zich uit de slag te trekken door gebruik te maken van heel wat indirecte bronnen.²⁸ Wij doen hetzelfde. Het is zeker niet zo dat er buiten het ambachtsarchief weinig archiefbronnen beschikbaar zijn die ons iets leren over de edelsmeden. De eerste bronnenreeks die wij raadpleegden, zijn de wetsvernieuwingen die lijsten bevatten met alle edelsmeden die in de eed zetelden tussen 1363 en 1600. Er moet vermeld worden dat deze lijst evenwel lacunes bevat voor de jaren 1375, 1376, 1407, 1437, 1443-1467, 1482, 1502, 1581 en 1596.²⁹ Uit deze lijst ontsproten ongeveer 420 edelsmeden. Dit is een vrij grote som die al het grootste deel van

²¹ A. Schouteet, "Inventaris van het archief van het voormalige ambacht van goud- en zilversmeden te Brugge", in *Handelingen van het Genootschap Société d'Emulation te Brugge*, 89 (1952), pp. 56-57.

²² Waarvan één te vinden is in het SAB. 327. Goudsmeden n° 43 (rekening omvat 1530-1531) en waarvan het andere berust in het RAB. Ambachten n° 192 (64bis) (rekening omvat 1553-1554).

²³ RAB. Ambachten n° 191 (64) (opgesteld in 1442, aangevuld tot 1471).

²⁴ SAB. 327. Goudsmeden n° 30.

²⁵ SAB. 327. Goudsmeden n° 36a-e.

²⁶ Om een goed overzicht te bekomen wat waar zit, raden wij aan de reeds aangehaalde inventaris van Schouteet te hanteren: A. Schouteet, "Inventaris van het archief van het voormalige ambacht van goud- en zilversmeden te Brugge", in *Handelingen van het Genootschap Société d'Emulation te Brugge*, 89 (1952), pp. 56-67.

²⁷ RAB. Ambachten n° 1.

²⁸ E. Roobaert, *op. cit.*

²⁹ SAB. 114. Wetsvernieuwingen. Of zie A. Vandewalle, "De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden, 1363-1794", in: D. Marechal, *Meesterwerken van de Brugse Edelsmedekunst*, Brugge, Stichting Kunstboek, 1993, pp. 413-433.

de leden dekt aangezien het hier om een eerder klein ambacht gaat. Deze konden wij verder als basis gebruiken bij het zoeken naar meer informatie over de particuliere goud- en zilversmeden en naar nieuwe namen in de stadsrekeningen van Brugge.³⁰ Hoewel de stadsrekeningen vaste rubrieken van inkomsten en uitgaven bevatten, kan toch vastgesteld worden dat de interne indelingen en secties regelmatig veranderen en dat de goud- en zilversmeden op verschillende plaatsen in de rekeningen kunnen worden teruggevonden. Hierdoor moesten we steeds een betrekkelijk groot deel van de rekening doorzoeken en nam het spuurwerk veel tijd in beslag. Tevens stelden we vast dat de stad Brugge meestal bij dezelfde goud- en zilversmeden edelsmeedwerk aankocht. Daarom namen we een steekproef door niet alle rekeningen maar één rekening om de tien jaar te gebruiken voor ons onderzoek (zie tabel 1 met daarin de jaartallen van de gebruikte rekeningen). Omdat we niet alle rekeningen gebruikten, bestaat de kans dat er in de namenlijst nog namen ontbreken. Maar aangezien meestal dezelfde edelsmeden werden gefrekwenteerd zal dit toch om een beperkt aantal gaan. Om de namenlijst verder te vervolledigen, werden eveneens de rekeningen van de *recette générale* van alle financiën aangewend.³¹ Deze boekhouding maakt regelmatig gewag van de aankoop van edelsmeedwerk, vooral door de Bourgondische hertogen bestelden vele werken. In deze rekeningen was er ook niet altijd een vaste sectie te vinden voor het edelsmeedwerk. Hoewel in de 15de eeuw meestal met titels als “*Achat et facon de joyaulx d’or et d’argent vaisselle et autre orfaverie*” werd gewerkt, bemerken we dat dit niet altijd het geval was en de aankoop van edelsmeedwerk vaak onder de langdradige sectie “*Parties extraordinaire*” viel of dat de edelsmeden wel eens op andere plaatsen werden vermeld. Vandaar dat hier eveneens met steekproeven van één rekening aan het einde van elk decennium werd gewerkt (zie tabel 2 met daarin de jaartallen van de gebruikte rekeningen). Daarbij moet worden opgemerkt dat enkel wanneer het beroep van goudsmid of zilversmid vermeld wordt, we de gegevens bruikbaar achten. Ten slotte werden tevens de blauwe nummers in het rijksarchief bekeken maar werden hier weinig bruikbare resultaten geboekt.

³⁰ SAB. 216. Stadsrekeningen.

³¹ ADN. Série B.

2.2.2 Uitgegeven bronnen

De reeds vermelde wetsvernieuwingen zijn gedigitaliseerd raadpleegbaar in het Brugse stadsarchief. Bovendien bevindt zich onder de bijlagen van Marechal's *Meesterwerken van de Brugse edelsmeedkunst* de transcriptie, geproduceerd door Vandewalle, van alle besturen, ook eden genoemd, van de goud- en zilversmeden die terug te vinden zijn in de wetsvernieuwingen.³² Wat betreft het archief van de goud- en zilversmeden is enkel het voornoemde cartularium uitgegeven door Feys.³³

Als aanvulling op de steekproeven van algemene rekeningen van de rekenkamer, werden ook Deshaines, De Laborde en Prost geraadpleegd. Dehaisnes *Documents et extraits divers concernant l'histoire de l'art dans la Flandre, l'Artois et le Hainaut, avant le XVe siècle*, leverde weinig nieuws op.³⁴ Bovendien valt het grootste deel van dit werk dan weer buiten de tijdsperiode die door ons wordt aangenomen. Het is verder wel een interessante compilatie van uitgaven van uittreksels uit de Brugse stadsrekeningen, de rekeningen van de *recette générale* van alle financiën van de hertogen van Bourgondië, en een aanzienlijk aantal andere archiefbestanden, met een focus op de kunstgeschiedenis. De Laborde's *Les ducs de Bourgogne, études sur les lettres, les arts et l'industrie, pendant le XVe siècle et plus particulièrement dans les Pays-Bas et le duché de Bourgogne* is in het opzicht van onze studie een interessanter werk.³⁵ Hoewel Dehaisnes een pak meer archieven en archiefbestanden raadpleegde dan De Laborde, kon De Laborde ons meer Brugse edelsmeden voorschotelen doordat het een voor ons onderzoek interessantere tijdsperiode dekt. De Laborde beschikte eveneens over de rekeningen van de *recette générale* van alle financiën van de Bourgondische hertogen en de *recette générale* van Vlaanderen met een klein aantal andere archiefdocumenten. Toch moet er gewezen worden op de tekortkomingen van deze uitgave. De Laborde wijst er zelf op dat hij slechts een klein deel van alle geschenken, die voor de edelsmeden de belangrijkste opdrachten vormden, heeft opgenomen.³⁶ Ook van der Velden is

³² A. Vandewalle, "De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden, 1363-1794", in: D. Marechal, *Meesterwerken van de Brugse Edelsmeedkunst*, Brugge, Stichting Kunstboek, 1993, pp. 413-433.

³³ J.M.E. Feys, *art. cit.*, pp. 95-119.

³⁴ C.-C.-A Dehaisnes, *Documents et extraits divers concernant l'histoire de l'art dans la Flandre, l'Artois et le Hainaut, avant le XVe siècle*, Lille, Imprimerie L. Danel, 1886, 2 v.

³⁵ L. De Laborde, *Les ducs de Bourgogne, études sur les lettres, les arts et l'industrie, pendant le XVe siècle, et plus particulièrement dans les Pays-Bas et le duché de Bourgogne*, Paris, Plon Frères, 1849-1852, 3 v.

³⁶ L. De Laborde, *Les ducs de Bourgogne, études sur les lettres, les arts et l'industrie, pendant le XVe siècle, et plus particulièrement dans les Pays-Bas et le duché de Bourgogne*, Paris, Plon Frères, 1849, v.2.1, p. XVI.

sceptisch over deze bronnenuitgave. Hij is van mening dat De Laborde een vervormd beeld schept dat op maat gesneden werd om in te passen in de 19de eeuwse smaakpatronen.³⁷ Nog een dergelijke uitgegeven bronnenreeks vormt Prost's *Inventaires mobiliers et extraits des comptes des ducs de Bourgogne de la Maison de Valois (1363-1477). Philippe le Hardi*.³⁸ De eerste twee volumes van dit werk versterken onze namenlijst, maar ook hier kunnen dezelfde kritieken als bij De Laborde vermeld worden. Daarenboven moet er rekening gehouden worden met het feit dat de transcripties in De Laborde, Dehaisnes en Prost vrij ouderwets zijn. Ten slotte maakten we nog gebruik van de *Comptes de l'argentier de Charles le téméraire duc de Bourgogne. 1: Année 1468 : le registre B 2068 des archives départementales du Nord* door Greve, Lebailly, Paravicini en Favier. Hoewel deze laatste bronnenuitgave de rekening van één jaartal, namelijk 1468 bevat, is de uitgave een moderne en volledige editie.³⁹

Wat betreft de bruikbare bronnen in het stadsarchief vallen we terug op de grote, maar onvolledige, inventaris van L. Gilliodts – van Severen.⁴⁰ Via de table analytique, verzorgd door E. Gailliard, kunnen een aantal edelsmeden in deze inventaris worden opgespoord.⁴¹

Ten slotte willen wij nog de poortersboeken analyseren om een idee te krijgen van het aantal lieden die van buiten de stad kwamen en het poorterschap aanvroegen om in het ambacht van de goud- en zilversmeden toegelaten te worden. De poortersboeken lopen van 1418 tot 1794 en werden in 1938 uitgegeven door Parmentier.⁴² Parmentier waarschuwt dat de poortersboeken hiaten vertonen voor de perioden 1478 (sept. 2) - 1479 (jan. 15) en 1496 (okt. 21) - 1530 (sept. 2).⁴³ Onder de nieuwe poorters vinden we wel een mooi aantal edelsmeden, maar er is echter één nadeel aan de poortersboeken verbonden: we kunnen enkel de namen van de nieuwe poorters waar ook effectief bijstaat dat deze als goud- of zilversmid wensten te werken in de stad gebruiken. Indien het beroep niet vermeld staat, zijn we er niet zeker genoeg van dat een naam, zelfs als het er één is die reeds voorkomt in onze namenlijst,

³⁷ H. van der Velden, "Defrocking St. Eloy: Petrus Christus's "Vocational Portrait of a Goldsmith"", in: *Simiolus: Netherlands Quarterly for the History of Art*, vol. 26, 4 (1998), p. 259.

³⁸ B. Prost & H. Prost, *Inventaires mobiliers et extraits des comptes des ducs de Bourgogne de la Maison de Valois (1363-1477). Philippe le Hardi*, Paris, Ernest Leroux, 1902-1913, 2 v.

³⁹ A. Greve, E. Lebailly, W. Paravicini (ed.) & J. Favier (préf.), *Comptes de l'argentier de Charles le téméraire duc de Bourgogne. 1: Année 1468 : le registre B 2068 des archives départementales du Nord*, Paris, de Boccard, 2001, XXXIII + 612 p.

⁴⁰ L. Gilliodts – van Severen, *Inventaire des archives de la ville de Bruges, Première Section. Inventaire des Chartes. Première série: treizième au seizième siècle*, Brugge, Gailliard, 1871-1878, 7 v.

⁴¹ E. Gailliard, *Inventaire des archives de la ville de Bruges, Table analytique (1883-1885)*, Brugge, Gailliard, 1879-1885, 2 v.

⁴² R.A. Parmentier, *Indices op de Brugsche poorterboeken*, Brugge, Desclée De Brouwer, 1938, 2 v.

⁴³ R.A. Parmentier, *Indices op de Brugsche poorterboeken. Deel I 1418-1450*, Brugge, Desclée De Brouwer, 1938, p. XIII.

een edelsmid betreft. Dit vormt een probleem wanneer we werken met deze bron. In een aantal poortersboeken wordt weliswaar het beroep vermeld, maar niet in allemaal en deze vermeldingen worden al zeker schaars in de 16de eeuw. Vandaar dat we bij Jamees en Parmentier geen resultaten hebben geboekt voor deze eeuw. Daarnaast moet men er rekening mee houden dat de tijd waarop het verwerven van het poorterschap gebeurde en het tijdstip waarop de schriftelijke neerslag hiervan in de poortersboeken werd vastgelegd, niet per se hetzelfde waren. Volgens Parmentier kwam de schriftelijke neerslag eerst op kladpapiertjes terecht om pas een tijd later ingeschreven te worden in de poortersboeken.⁴⁴ Verder staan wellicht niet alle nieuwe poorters ingeschreven in de poortersboeken. Dit verschijnsel werd opgemerkt bij het vergelijken van de neergepende nieuwe poorters in de stadsrekeningen met die van de poortersboeken. Jamees tekende deze poorters uit de stadsrekeningen op in zijn driedelig werk *Brugse Poorters*.⁴⁵ Hoewel ook de stadsrekeningen lacunes vertonen, betekende deze uitgave een grote aanvulling op het aantal poorters die te vinden zijn bij Parmentier. Bovendien kon Jamees werken met stadsrekeningen vanaf 1281. Vandaar dat wij onze poorterslijst aanvullen door middel van Jamees' werk. Daarnaast boorde Jamees in zijn derde deel nog de Feriënboeken aan om de poortersboeken en de stadsrekeningen te vervolledigen. Het moet opgemerkt worden dat hier eveneens niet altijd het beroep of de afkomst vermeld werd. Een laatste interessante aanvulling vormen de buitenpoortersboeken, uitgegeven door Schouteet.⁴⁶ Poorters die voor korte of lange termijn Brugge verlieten en daarom het buitenpoorterschap aanvroegen werden hierin opgetekend, maar niet iedereen die de stad verliet deed de moeite om het buitenpoorterschap aan te vragen. De registers van de buitenpoorters lopen van 1548 tot 1788. Het tweede volume dat Schouteet onder deze reeks uitgaf, kan in zekere mate nog leerrijker genoemd worden.⁴⁷ Zijn indices beperkten zich uitsluitend tot het uitgeven van de buitenpoorters, terwijl het tweede volume aanvullingen op deze indices bevatten door zich te concentreren op personen die borg hebben gestaan voor de vernoemde buitenpoorters en deze die aan hen hun domicilie aan hebben verleend, en onder dewelke zich inderdaad enkele edelsmeden bevonden.

⁴⁴ *Ibid.*

⁴⁵ A. Jamees, *Brugse poorters*. Opgetekend uit de stadsrekeningen en ingeleid, Handzame/Zedelgem, Familia et Patria/ Flandria Nostris, 1974-1990, 3 v.

⁴⁶ A. Schouteet, *Indices op de buitenpoorterboeken van de stad Brugge, 1548-1788*, Brugge, Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, 1956, 213 p.

⁴⁷ A. Schouteet, *Indices op de buitenpoorterboeken van de stad Brugge 1548-1788: 2: De borgen en de domicilies van de Buitenpoorters*, Handzame, Familia et Patria, 1973, 209 p.

Als allerlaatste nemen we hier ook nog Vermeersch' *Grafmonumenten* op.⁴⁸ Hoewel vrij onvolledig, bevat deze uitgave een aardig aantal afschriften van grafmonumenten die aanwezig waren te Brugge vóór 1578. Enkel de grafschriften waarin vermeld wordt dat het hier om een edelsmid gaat, werden in onze namenlijst opgenomen, tenzij we betrekkelijk zeker waren van de identificatie.

2.3. Verdere studie

Een prosopografische studie is nooit af en de primaire bronnen die kunnen aangewend worden in deze studie zijn bijzonder divers. Omtrent het onderwerp van de edelsmeden zou nog jarenlang onderzoek geleverd kunnen worden. De bronnen die wij raadpleegden, beschouwen slechts een deel van alle mogelijk interessante archiefbestanden, maar zijn wel de interessantste. Daarom pretenderen wij in deze studie geen volledigheid. In een studie waaruit meer dan 600 namen voortspruiten, zijn we niet in staat alle individuele edelsmeden stuk voor stuk op een genealogische manier te onderzoeken. In dit hoofdstuk willen wij een compacte uiteenzetting aanbieden van de bronnen die verder nog interessante onderzoekspistes zouden opleveren.

De kerkelijke archiefbestanden van Brugge zijn een bron die we bestudeerden maar waarop we niet diep genoeg in gingen om resultaten te boeken. Brugge bezat in de late middeleeuwen verschillende kerken en parochies. Voor de eredienst en voor het decoreren van de kerk werd regelmatig edelsmeedwerk aangekocht. Vooral de rekeningen die nog overblijven in verscheidene kerkelijke archieven zouden nog bestellingen van edelsmeedwerk moeten opleveren. Bovendien kende Brugge ook een aantal broederschappen zoals die van St. Eloy of die van Onze-Lieve-Vrouwe van de Droge Boom, waarvan een aantal meesters ongetwijfeld lid waren. Een bron die mogelijk nog leerrijker is, zijn de archieven van de Brugse munt.⁴⁹ De groot aantal meesters die voor de munt werkten, waren zelf goud- of zilversmid van opleiding. Vandaar dat het interessant zou zijn te gaan bekijken welke edelsmeden deze functie uitvoerden. Meer over de munt en omtrent verordeningen aangaande de handel in edelmetalen is te vinden in Schouteet's *regesten op de oorkonden*.⁵⁰ Deze

⁴⁸ V. Vermeersch, *Grafmonumenten te Brugge voor 1578*, Brugge, Raaklijn, 1976, 3 v.

⁴⁹ SAB. 421. Muntenaars.

⁵⁰ A. Schouteet, *Stadsarchief van Brugge. Regesten op de oorkonden*, Brugge, Stadsarchief, 1973-1982, 4 v.

regesten zijn ook in digitale versie beschikbaar op het stadsarchief van Brugge. Evenals databases aangaande de zestendelen, de belastingen zestendelen, de wezenboeken en de staten van goed. Stuk voor stuk bronnen die meer info rond heel wat goudsmiden zouden kunnen blootleggen, maar die echter het nadeel hebben dat men niet altijd zeker weet of men met de gezochte edelsmid te maken heeft wanneer een naam wordt herkend omdat het beroep vaak niet wordt vermeld. Verder in het Brugse stadsarchief kunnen de stadscartularia die bekend staan onder de benamingen *Groenenbouc A* en *Groenenbouc onghecotteert*⁵¹ meer informatie opleveren en is een diepere lezing van de Gilliodts – van Severen⁵² en een uitgebreidere studie van de stadsrekeningen aangewezen.⁵³ De edelsmeden waren geen onbemiddelde poorters en dus kunnen ook de titels op de renten in het Brugse stadsarchief doorzocht worden.⁵⁴ Bij uitbreiding kan het ook waardevol zijn de processtukken van de vierschaar te gaan doorzoeken.⁵⁵ Een aantal stukken van processen die het ambacht voerden, zijn weliswaar ook terug te vinden in het ambachtsarchief van de goudsmiden, maar dit betreft slechts een klein aantal. Met betrekking tot de religieuze spanningen in de tweede helft van de 16de eeuw is het mogelijk een onderzoek te voeren naar de goud- en zilversmeden die veroordeeld werden voor het aanhangen van protestants gedachtegoed. De kans bestaat dat ook de charters van de ambachten nog wat materiaal mogen opleveren.⁵⁶ Vooral ook Gailliard's *inscriptions funéraires et monumentales* beschikt nog over heel wat biografische informatie rond de goudsmiden.⁵⁷ Deze greep uit het aanbod van nog bruikbare documenten toont aan dat de mogelijkheden overvloedig zijn en dat het aanbod aan materiaal ons niet toestond om binnen het bestek van een masterproef alle mogelijke bronnen aan te wenden.

⁵¹ SAB. 96. Stadscartularia.

⁵² L. Gilliodts – van Severen, *Inventaire des archives de la ville de Bruges, Première Section. Inventaire des Chartes. Première série: treizième au seizième siècle*, Brugge, Gailliard, 1871-1878, 7 v.

⁵³ SAB 216. Stadsrekeningen.

⁵⁴ SAB. 102. Titels van renten.

⁵⁵ SAB. 157-166. Civiele sententien vierschaar.

⁵⁶ SAB. 310. Charters ambachten.

⁵⁷ J. Gailliard, *Inscriptions funéraires et monumentales de la Flandre occidentale avec des données historiques et généalogiques : arrondissements de Bruges*, Bruges, Gailliard, 1861-1867, 3 v.

2.4. De prosopografische methode

2.4.1 Voordelen en nadelen

Het grote voordeel van een prosopografische studie is uiteraard het feit dat door het bestuderen van een grote groep individuen, meer karakteristieken van deze groep naar voor komen dan wanneer enkel een handvol individuen of documenten omtrent de groep zouden worden aangewend. Het is daarbij de ideale manier om groepen van aanzienlijke grootte te bestuderen. De leemten in de kennis over bepaalde groepen kunnen opgevuld worden via de prosopografische methode. Via de collectieve studie van individuen in een bepaalde groep lost men vragen op of worden patronen herkenbaar die anders verborgen zouden blijven. Een ambacht als dat van de edelsmeden is dan ook een ideale groep om een prosopografische studie op uit te voeren. Er is genoeg materiaal beschikbaar wat betreft de individuen, en er bestaat weinig archiefmateriaal aangaande de groep zelf.⁵⁸ Wij kennen van verschillende individuen de merktekens en daardoor de data rondom dewelke deze personen hun carrière als meesters gestart zijn. Combineren we deze dan weer met de informatie die wij vinden over de aanwezigheid van deze individuen in de functies van het bestuur van het ambacht, dan komen wij tot meer algemene conclusies omtrent een aantal gebruiken die in acht genomen werden aangaande het bestuur.

Het grootste nadeel van de prosopografische methode is dat het in de aard van de werkwijze ligt om arbeidsintensief en tijdrovend te zijn. Het is soms moeilijk vooraf in te schatten hoe groot de hoeveelheid materiaal is die bruikbaar zal blijken. In het geval van de goudsmeden was er, hoewel anders voorspeld door een aantal historici, relatief veel onrechtstreeks materiaal beschikbaar. Vooral vóór de 15de eeuw lag er vrij veel onrechtstreeks materiaal te wachten, terwijl het weinige, maar enorm belangrijke rechtstreekse materiaal omtrent het ambacht vooral uit de 16de eeuw voortspruit. De 16de eeuwse ambachtsdocumenten vormen een bijna broodnodige aanvulling op het prosopografische archiefwerk willen we een mooi overzicht bieden van het ambacht. Vandaar de nood om het ambacht in zowel de 15de als de 16de eeuw te bestuderen. De studie werd verder ook

⁵⁸ Voor meer specifieke informatie omtrent de prosopografische methode zie K. Verboven, M. Carlier & J. Dumolyn, "A short manual to the art of prosopography", in: K.S.B. Keats-Rohan (ed.), *Prosopography Approaches and Applications. A Handbook*, Oxford, Unit for Prosopographical Research (Linacre College), 2007, pp. 35-69.

bemoeilijkt door het feit dat we enkel op zoek waren naar goudsmiden. Het is reeds bepleit geweest, maar vele bronnen laten na het beroep aan te geven van de personen die zij vermelden, waardoor veel interessant materiaal onbruikbaar wordt. Het is moeilijk, vaak zelfs onmogelijk, te weten wanneer men het in de bronnen heeft over de goudsmid en wanneer men het heeft over een eventuele naamgenoot. Hierdoor kan ons werk nooit compleet zijn. Vele waarheden liggen voor altijd verborgen in het verleden. Dit maakt dat ook de prosopografische methode geen compleet beeld kan geven, maar wel zo dicht mogelijk kan trachten te komen.

2.4.2 De prosopografische methode toegepast op deze casus

De namenlijst in bijlage werd goed gevuld met ongeveer 640 namen van meesters en hier en daar ook enkele leerlingen. Een grotere namenlijst voor de edelsmeden werd vooralsnog niet samengebracht. Voor elke edelsmid leverde het archiefwerk divers materiaal op dat daarom niet per se biografisch van aard is. Dit hoeft ook niet aangezien het meeste materiaal wel bruikbaar is om antwoorden te suggereren op algemene vragen zoals de sociale en economische positie van de edelsmeden. De carrière van de individuele edelsmid wordt omschreven, niet de levensloop. Het materiaal laat ons toe een beeld te vormen van het ambacht en zijn gebruiken. Wat niet betekent dat er natuurlijk helemaal geen hiaten meer zijn in de studie omtrent de goud- en zilversmeden. Het aantal namen dat we vonden is representatief maar vertegenwoordigt niet de gehele populatie aan goud- en zilversmeden die in deze periode lid was van het ambacht. Uit de kopie van een akte uit 1454 blijkt dat het ambacht in dat jaar 44 leden omvatte.⁵⁹ Van deze 44 leden vinden we er 11 in geen enkel ander archiefbestand terug. Dit betekent dat 30 % van de leden onbekend zou gebleven zijn zonder dit zeldzame document. Omdat we over slechts één dergelijke omschrijving van alle leden van het ambacht beschikken en dus niet kunnen vergelijken met andere jaren, kan deze berekening een vertekend beeld geven, maar toch is het een cijfer dat in acht moet worden genomen. Van de 83 edelsmeden die Gailliard transcribeerde uit de periode 1568-1597 (afkomstig van de plaat met merktekens die al eerder vernoemd werd in deze studie) vonden we er 43 op geen enkele andere plaats in de geraadpleegde archiefbronnen.⁶⁰ Dat is iets meer

⁵⁹ J.M.E. Feys, *art. cit.*, pp. 89-90.

⁶⁰ J. Gailliard, *De ambachten en neringen van Brugge*, pp. 116-117.

dan de helft van de edelsmeden die Gailliard aangeeft. Dit cijfer moet echter gerelativeerd worden door het feit dat de meeste van deze edelsmeden nog maar net het ambacht hadden opgenomen en dus amper in de bronnen vóór 1601 kunnen voorkomen – vooral de edelsmeden van de latere jaren scoren slecht –, maar het lijkt dus aannemelijk dat een aantal onder hen in latere bronnen wel zullen vermeld staan. Wellicht moet het aantal meesters dat we van geen enkele andere bron kennen hier gerelativeerd worden en teruggebracht worden tot ongeveer 30 %.⁶¹ Deze berekeningen dienen om aan te tonen dat de populatie van edelsmeden die wij in deze studie gebruiken wellicht meer dan de helft van alle Brugse edelsmeden uit de besproken periode omvat. Naar een ruwe schatting omvat de populatie, volgens ons, zo'n 60 %, en misschien wel 70 %, van de gehele groep.

3. De verkoop van edelsmeedwerk: cliënteel en verkoopplaatsen

3.1. De vorst en zijn hof

Het hoeft beslist geen uitleg dat de graven van Vlaanderen, de Bourgondische hertogen en de latere vorsten die regeerden over Vlaanderen grote afnemers waren van edelsmeedwerk. Howell veronderstelt dat Lodewijk van Male zich tot minstens zes verschillende Brugse goudsmeden wendde.⁶² Maar vooral de Bourgondische hertogen spendeerden fortuinen aan edelsmeedwerk. De 15de eeuw is dan ook de periode waarin de rekeningen van de *recette générale* van alle financiën het dikst bezaaid liggen met vermeldingen van de aankoop van edelsmeedwerk. De Bourgondische hertogen plaatsten hun bestellingen vaak in Vlaanderen. Jan zonder Vrees deed al een aantal aankopen in Vlaanderen, maar vooral vanaf Filips de Goede kregen de Brugse en Brusselse edelsmeden, en wat later ook de Antwerpse, grote bestellingen door. De aangekochte stukken dienden soms voor eigen gebruik, maar nog vaker werden ze gebruikt om als geschenk aan te bieden. Howell stipt aan dat er in de (late)

⁶¹ We bekomen dit cijfer wanneer we het aantal meesters die op de koperen plaat staan aangeduid tussen 1585 en 1597 en die in geen andere archiefbronnen voorkomen, aftrekken van het gehele aantal bronlozen.

⁶² F. Van Molle, *art. cit.*, p. 26.

middeleeuwen een heuse geschenkcultuur bestond en dat die het “*middelpunt van diplomatie*” vormde.⁶³ Zij meent dat geschenken – bijvoorbeeld presenten die aangeboden werden omwille van een geboorte, huwelijk of andere speciale gebeurtenissen – vriendschap, trouw en lidmaatschap van een familie of gemeenschap aanwezen.⁶⁴ Naar het einde van de middeleeuwen toe werd het tastbare geschenk volgens Howell vaak vervangen door een geldsom.⁶⁵ De Bourgondische hertogen hielden de traditie in elk geval nog in ere en kochten heel wat zilverwerk aan om als geschenk te geven, vooral Filips de Goede. De vermeldingen van geschenken die worden aangetroffen in de rekeningen van de *recette générale* kunnen veelal worden opgedeeld in de volgende categorieën gebaseerd op de bestemming; namelijk de presenten omwille van doopsels – vaak doopsels van kinderen die in naam van de hertog boven het vond werden gehouden –, deze ter wille van huwelijken, en de relatiegeschenken die onder andere gegeven werden aan de bezoekers of ambassadeurs die naar de hertog kwamen voor een onderhoud of voor het overbrengen van een boodschap of bij een jaarbegin. Opvallend is dat de hertogen ook heel wat bestellingen doen voor edelsmeedwerk dat verloren gegaan is bij feesten.⁶⁶ De hertogen bestellen niet allen heel wat zilveren *croesen* en tafelzilver bij onze Brugse goudsmiden, ook ringen en kettingen verhuuld met diamanten en edelstenen, vaak in de vorm van diamanten bloemen.⁶⁷ De befaamde Brugse goudsmid Jan Peutin werd door Filips de Goede verzocht om de aanmaak van de kettingen voor de orde van het Gulden Vlies te verzorgen.⁶⁸ Deze laatste was één van de meest gevraagde edelsmeden van Filips de Goede. De *recette générale* bulkt van bestellingen aan het adres van Peutin. Daarnaast kreeg ook de Bruggeling Lodewijk de Blasere een hele reeks opdrachten van het hof. Filips de Goede kocht, zo wordt bemerkt door van der Velden, ook ter gelegenheid van de bruiloft van zijn nicht, Mary, dochter van de hertog van Gelre en

⁶³ M. Howell, *Commerce before capitalism in Europe, 1300-1600*, Cambridge, Cambridge University Press, 2010, p. 145.

⁶⁴ *Ibid.*, p. 146.

⁶⁵ *Ibid.*

⁶⁶ Zie: De Laborde, v. 2.1 p.263-264: ADN Recette générale, 1431-1432, n° 921-933: “A Jehan Pentin, orfèvre, demourant à Bruges, la somme de quatorze cens dix huit livres, du pris de XL groz, monnoie de Flandres la livre, laquelle MS le duc a ordonné lui estre baillée et délivrée comptant pour les causes et parties qui s’ensuivent. C’est assavoir, pour la façon de trois tasses d’argent qui furent perdues aux nopces de MdS, lesquelles il refist pour les rendre à ceulx à qui elles avoient esté empruntées”.

⁶⁷ Zie De Laborde, v.2.1 p.323-324 : ADN Recette générale, 1432-1433, n° 1082-1088: “A luy pour un fermail d’or garny d’une fleur de dyamant, ung ruby, une bonne perle et deux chainettes d’or y pendans garnies de III grosses perles que MS a prins devers luy pour en faire ses pleisir et voulente, VIIxx X salus.”.

⁶⁸ Verschillende vermeldingen omtrent de aankoop of het herstellen van kettingen voor het Gulden Vlies zijn terug te vinden in de namenlijst onder de goudsmid Jan Peutin. Een voorbeeld dat terug te vinden is in de namenlijst, volgt hier: De Laborde, v. 2.1 p.263-264 : ADN Recette générale, 1431-1432, n° 921-933: “Et pour la fachen de XXV colliers de l’ordre de MS de la Thoison d’Or qu’il a faiz, tant pour MdS comme pour les aultres chevaliers dudit ordre par marchié à luy fait [...]”.

latere koningin van Schotland, een legio aan edelsmeedwerk bij Jan Peutin en Willem van Vlueten aan om aan Mary weg te schenken. Willem van Vlueten, ook een goudsmid gevestigd te Brugge, ontving, naar het betoog van van der Velden, de hoogste som, die hij zelfs omschreef als drie keer het jaarloon van een gemiddelde ambachtsmeester.⁶⁹ Van der Velden poneert zelfs de stelling dat Willem van Vlueten een portret liet maken om deze bestelling te vieren (zie bijlage 5), maar vond geen harde bewijzen om zijn stelling kracht bij te zetten.⁷⁰ In de 16de eeuw was het vooral Marc de Glasere die geapprecieerd werd door de vorst en zijn hofhouding. Hij was een favoriet van Margareta van Oostenrijk, die in Mechelen resideerde. De Glasere die een Bruggeling was, zelfs verzocht om naar Mechelen te verhuizen. Hij was tweemaal vinder van het ambacht van de goud- en zilversmeden, de eerste maal in 1514, de tweede keer in 1520. In de rekeningen van de *recette générale* wordt Mechelen echter vanaf 1527 aangegeven als zijn verblijfplaats. Het was vermoedelijk bij hem dat de befaamde schilder Albrecht Dürer te gast was in Brugge in 1521.⁷¹

In het geheel van doorzochte rekeningen van de *recette générale de toutes les finances*, van 1412 tot 1600, vonden wij de namen van 35 Brugse edelsmeden. Rekening houdend met het feit dat dit betekent dat minstens 35 Brugse edelsmeden in deze periode werden aangewend door het hof, is dat al heel wat. De nadruk ligt op het woord ‘minstens’ omdat wij inderdaad niet alle rekeningen doorzochten. Wellicht wachten nog een tiental edelsmeden om opgenomen te worden in deze lijst. Wat duidelijk is, is dat de vorst een belangrijke opdrachtgever vormde voor de goudsmeden. Dankzij de vermeldingen in de rekeningen kunnen wij ons een beeld vormen van het vele edelsmeedwerk dat in de loop der tijden verloren is gegaan. De rijke beschrijvingen maken duidelijk dat de Brugse goudsmeden heel wat te bieden hadden en dat de vorsten maar al te graag gebruik maakten van hun diensten.

⁶⁹ H. van der Velden, *Defrocking St. Eloy*, pp. 256-257.

⁷⁰ *Ibid.*, pp. 257-261. Van der Velden geeft een nieuwe interpretatie aan het schilderij *Saint Eloy (Eligius) in His Shop*, heden ten dage ook *Vocational portrait of a goldsmith* genoemd door Petrus Christus uit 1449. Het schilderij stelt zijns inzien een goudsmid of juwelier (vroeger verkeerdelijk geïnterpreteerd als Sint Elooi) voor in zijn winkel. Deze weegt een gouden ring voor een man en een vrouw, klanten, die achter hem staan. Van der Velden neemt de stelling in dat de juwelier in het schilderij goudsmid Willem van Vlueten voorstelt. De vrouw die achter hem staat zou in dat geval Mary, de nicht van Filips de Goede, zijn.

⁷¹ Dürer, zelf afkomstig uit een goudsmedenfamilie, dineerde in 1521 met de Brugse goudsmeden en vermeldt voor Brugge specifiek ‘Marx de goudsmid’. Marc de Glasere was op dat moment één van de meest befaamde Brugse goudsmeden. Wanneer we onze namentabel bekijken, vinden we ook geen andere goudsmeden die iets met de naam Marx kunnen te maken hebben. Vandaar het vermoeden dat het hier inderdaad Marc de Glasere betreft. De vermelding bij Dürer is te vinden in A. Dürer, F. Verachter (ed.), *Albrecht Dürer in de Nederlanden*, Antwerpen, de Lacroix, 1840, p. 73. Ook van de Molle leek de naam “Marx den goudsmid” bij Dürer niet ontgaan. Hij was het die meteen de link legde met Marc de Glasere. Zie: F. Van Molle, *art. cit.*, p. 29.

3.2. De stad als opdrachtgever

Een tweede spoor dat we onderzochten om nieuwe namen te vinden was dat van de stad als opdrachtgever. Het hoeft niet te verbazen dat ook de stad regelmatig geschenken aanbood. Hoewel die meestal uit kostbare stoffen of nog vaker uit wijn bestonden, werd ook zilverwerk met dit doel aangekocht. Dit werd gepresenteerd aan de vorsten of andere hoogwaardigheidsbekleders die de stad bezochten of als een soort van relatiegeschenk. Nog vaker betreft het huwelijkspresenten, waarbij zilveren drinkbekers worden aangeboden. Een eigenaardig verschijnsel is ook het presenteren van zilverwerk vanwege de stad aan personen die haar een dienst verleenden. In de stadsrekening uit 1540-1541 vinden we hiervan een duidelijk voorbeeld terug. De stad koopt zes zilveren schalen aan bij Pieter Dominicle om ze daarna weg te schenken aan Adolf van Pamel omwille van *“diverssche goede diensten bij hem in texerceren van den zelven greffierscepe der stede ghedaen. Ende op hoope die hij noch doen sal.”*⁷² Pieter Dominicle was een veelgevraagde leverancier uit een goudsmidenfamilie waarop de stad veelvuldig beroep deed in de eerste helft van de 16de eeuw. Hij verzorgde verschillende gelijkaardige relatiegeschenken. Het meest opmerkelijke voorbeeld van een dergelijk geschenk, dat meestal drinkbekers omvat, is de ketting van fijn goud geleverd door Jan de Vliegheere die vermeld staat in de stadsrekening van 1540-1541. Deze ketting was bedoeld om te presenteren aan de *“vrauwe van Granvelles ten renumeracien van der groeter vriendtscepe ende assistencie die de selve heere van Granvelles dese stede betoocht ende ghedaen heift ten tvercryghen van den prevelege van den stapele van der Spaensche wulle ende anders van der koninklijke majesteit onsen natuerlicken ende souverainen heere ende dat ten handen van meester Joos Bave secretaris der voornoemde koninklijke majesteit.”*⁷³

⁷² SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 81 v.-82: Stadsrekening waarin Pieter Dominicle de oude vermeld staat voor het leveren van zilverwerk: *“Pieter Dominicle dhoude, zelvismet, ter causen ende over de leveringhe van zes zilveren schalen met eenen decsele bij hem ghemaect ende ghelevert, die van den steden weghe gheschoncken hebben gheweist meester Adolf van Pamele raedt ende meester van den requesten der koninklijke majesteit ende hier te vooren greffier deser stede. Over diverssche goede diensten bij hem in texerceren van den zelven greffierscepe der stede ghedaen. Ende op hoope die hij noch doen sal ---”*.

⁷³ SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f°80 v.: Stadsrekening waarin Jan de Vliegheere wordt vermeld omtrent de levering van edelsmeedwerk: *“Jan de Vliegheere, goudtsmet, de somme van 100 l. 17 s. gr. Ter causen van der leveringhe van een kethene van fijnen goude, weghende vier marck twee onchen vijf inghelschen prece aen vieren mg. [onduidelijke lezing mg.] Bij den college ghesconcken ende toegheleyt mer vrouwe van Granvelles ten renumeracien van der groeter vriendtscepe ende assistencie die de selve heere van Granvelles dese stede betoocht ende ghedaen heift ten tvercryghen van den prevelege van den stapele van der Spaensche wulle ende anders vander koninklijke majesteit onsen natuerlicken ende souverainen heere ende dat*

Daarnaast kocht de stad ook zilverwerk aan voor eigen gebruik. Opnieuw in de stadsrekening 1540-1541 staat vermeld dat de stad bij Pieter Dominicle 24 zilveren lepels aankoopt.⁷⁴ De stad had reeds in 1415-1416 bij Joos Cuussin twee dozijn lepels besteld.⁷⁵ Ook verschillende vermeldingen van de aankoop van bekens en borden, vaak geëmailleerd met de stadswapens, zijn in de rekeningen te vinden. Verder laat de stad regelmatig zijn zilver, ‘*der stede zelve*’, bruneren en herstellen.⁷⁶ Daarnaast wordt ook kerkzilver voor gebruik in de kapel van de stad vermeld. Bovendien liet de stad in 1431-1432 het schrijn van het Heilige Bloed herstellen: “*Ghegheven Lauwerze de Suus den zelvsmet van weerke bi hem ghedaen an de casse daer theilighe bloet in leight ende van goude ende precieuse steenen bi hem ghelevert ende daer an ghestelt*”.⁷⁷

De stad, evenals het hof, kocht regelmatig nieuw zilverwerk aan ter vervanging van het zilverwerk dat verloren ging bij banketten. Zo kocht de stad in 1471-1472 een nieuwe zilveren schep ter compensatie voor de verloren gegane schep van de weduwe van Anthuenis Sheeren. Men was de schep kwijtgespeeld op een banket ter gelegenheid van steekspelen.⁷⁸

Nog een opvallende reeks aankopen zijn de *prentijzers*. Dit zijn voorwerpen die dienen om een waarmerk aan te brengen. De stad koopt deze achtereenvolgens aan bij Anthuenis de Grutere (1470-1471)⁷⁹, Vincent van Helsen (1491-1492)⁸⁰, Jan Lodewijck (1510-1511)⁸¹, Jooris de Zadelare (1520-1521, 1530-1531)⁸², Pauwels Lijns (1540-1541, 1560-1561, 1570-

ten handen van meester Joos Bave secretaris der voornoemde koninklijke majesteit. Dus hier bij ordonnancie van den voornoemde college de voornoemde somme van 100 l. 17 s. gr.”.

⁷⁴ SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1520-02.09.1521 f° 142: Stadsrekening waarin Pieter Dominicle vermeld staat: “*Betaelt in handen van Pietre Domminickele, goudsmet, de somme van 3 l. 16 s. 6 d. groten, ter causen ende over de leveringhe ende tmaken van 24 zelve lepelen boven tguent dies de bejaen daer tot ghegheven hebben naer costume, dus hier de voorseide 3 l. 16 s. 6 d. gr.”.*

⁷⁵ L. Gilliodts – Van Severen: *Inventaire des chartres* V p.500: C. 1415-16, f° 97 v. n° 3.

⁷⁶ Bij voorbeeld SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1461-01.09.1462 f° 39: Stadsrekening waarin Bertelmeeus de Suus vermeld wordt voor het opknappen van het zilverwerk van de stad: “*Item betaelt Berthelmeeus Dessus, zelvsmet, van der stede zelve te bruneirne ende te hoghene 2 s. 6 d. gr. valent 30 s.”.*

⁷⁷ L. Gilliodts – Van Severen: *Inventaire des chartres* V p.47: C. 1431-32, f° 83 v. n° 6.

⁷⁸ SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1471-01.09.1472 f° 121 v.: Stadsrekening waarin Jacob Cnoop vermeld wordt omtrent de aankoop van zilverwerk bij hem: “*Item betaelt Jacop Cnoop, den goudsmet, ter causen van eenre zelvsmet tregie scuppe bij hem ghemaect, wehgende 2 oncen 11 s. inghelsche te 42 gr. de once, comt 8 s. 11 d. gr. Ende van fantsoene 3 s. 7 d. gr. comt al 12 s. 6 d. gr. De welke scuppe ghegheven was der weduwe Anthuenis Sheeren in recompensacie van eenre ghelijker scuppe bij haer gheleent ten bankette van den steicspele die daer verloren worde, dus hier de voorseide 12 s. 6 d.”.*

⁷⁹ SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1470-01.09.1471 f° 123.

⁸⁰ SAB 216. Stadsrekeningen 01.01.1491 n.s. - 31.08.1491 f° 160 v.

⁸¹ SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1510-02.09.1511 f° 73.

⁸² SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1520-02.09.1521 f° 118 en SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09.1531 f° 102 v.

1571)⁸³, Ambrosuis Claeissins (1580-1581, 1590-1591)⁸⁴ en Cornelis de Cueninc (1600-1601)⁸⁵. Daarnaast werden eveneens zegelmatrijzen aangekocht bij edelsmeden. In 1584 werd bij Anthuenis Claeys zelfs een contrazegel besteld.⁸⁶ Jooris de Zadelare werd hetzelfde gevraagd in 1517.⁸⁷

Ten laatste kocht de stad ook zilverwerk aan om weg te schenken als prijzen bij wedstrijden. Zo kocht ze in 1462-1463 bij goudsmid Jacob Goreel tien zilveren schalen “*alle ghemaect metter stede wapene, de welke ghegheven waren diverschern ambochten best doende van speilne*”⁸⁸ en in 1454-1455 werd Jan de Leeuw betaald voor het maken van “*de pryse die ghegheuen waren den ghone die best vierde ende best lichtet ten voorseyden incomme*”⁸⁹. Ook was het een algemeen verspreid gebruik de auteurs van boeken die de stad aanprijzen te bedanken met edelsmeedwerk.

Van Molle wijst er tevens op dat ook andere steden dan de stad Brugge zelf beroep deden op de Brugse edelsmeden. Zo vermeldt hij steden als Sluis, Nieuwpoort, Veurne, Ieper, Middelburg en Duinkerke. Dit edelsmeedwerk werd meestal als geschenk overhandigd aan vorsten, leden van zijn hofhouding en vooraanstaande personen.⁹⁰

⁸³ SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 72, SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 83 v. en SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1570-02.09-1571 f° 66 v.

⁸⁴ SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1580-02.09-1581 f° 41 v. en SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1590-02.09-1591 f° 41 v.

⁸⁵ SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1600-02.09-1601 f° 37 v.

⁸⁶ L. Gilliodts – Van Severen: *Inventaire des chartres* Int. p.185: C. 1584, f° 48, n° 7: “*Anthuenis Claeys zelvsmet van tvermaken van tcruce daer men eed vp doet, xxviiij s. iij d. gr. Ende van eenen nieuwen contrezeghele ter greffie civile gheleuert weghende iij oncen ix jnghelsche j fierlinc jn zeluere, metten fachoene, ij lb. iiij s.*”.

⁸⁷ L. Gilliodts – Van Severen: *Inventaire des chartres* Int. p.185: C. 1517, f° 126 v., n° 4: “*Jooris Zadelare zeluersmit vj. S. gr. van ghemaect ende ghesteken eenen nieuwen contre zeghele mids dat den houden gheheel ende al versleten was*”.

⁸⁸ L. Gilliodts – Van Severen: *Inventaire des chartres* V p.534: C. 1462-63, f° 52-55.

⁸⁹ L. Gilliodts – Van Severen: *Inventaire des chartres* V p.376: C. 1454-55, f° 51 v.

⁹⁰ F. Van Molle, *art. cit.*, p. 33. Van Molle geeft uitgebreid aan welke werken de steden kochten en aan wie ze werden gepresenteerd.

3.3. Andere instellingen en sociale geledingen

3.3.1 Religieuze instellingen

De religieuze instellingen waren ook in de late middeleeuwen afnemers van edelsmeedwerk. Denk maar aan de objecten zoals een kelk die nodig zijn om de liturgische diensten te kunnen uitvoeren en andere cultusobjecten. De edelsmeedkunst werd oorspronkelijk ook vaak in religieuze milieus beoefend. Tot de 15de eeuw was de kerk een belangrijke mecenas wat betreft de aankoop van zilverwerk, maar Cassagnes is ervan overtuigd dat in de 15de en 16de eeuw de invloed en koopkracht van de religieuze instellingen afnam. Zij wijst erop dat op het einde van de 15de eeuw de graanprijzen bleven dalen en dat niet alleen de landbouwers hierdoor getroffen werden maar ook religieuze instellingen zoals de abdijen. Deze uitleg wordt volgens haar vaak naar voor geschoven om te verklaren waarom de kerk rond deze periode geen grote bouwwerken financierde.⁹¹ Niettemin bleven de kerk en haar religieuze instellingen een belangrijke afnemer van zilverwerk. Toch stelt Cassagnes vast dat het meer en meer particuliere clerici waren die edelsmeedwerk aankopen om dit dan te doneren aan de religieuze instelling of parochie waartoe ze behoorden.⁹² Een belangrijke donateur op het einde van de 15de eeuw in de omgeving van Brugge was volgens Cassagnes Jan de Vos, prior van het kartuizerhuis Val de Grâce.⁹³

Van het vele edelsmeedwerk dat ook deze groep kocht, blijft weinig over. Marechal toont wel enkele voorbeelden in zijn *Meesterwerken van de Brugse edelsmeedkunst*. Hij kan ons zes voorwerpen van kerkzilver voorschotelen, waaronder drie kelken, een pateen, een koffer en een reliekmonstrans. Van de meeste voorwerpen kan niet uitgemaakt worden wie de maker was, maar wat zeker is, is dat ze allemaal geproduceerd zijn in Brugge.⁹⁴

⁹¹ S. Cassagnes, *D'art et d'argent. Les artistes et leurs clients dans l'Europe du Nord, XIVe-XVe siècles*, Rennes, Presses Universitaires de Rennes, 2001, p. 26.

⁹² *Ibid.*, p. 84.

⁹³ *Ibid.*, p. 88.

⁹⁴ M. Marechal, *op. cit.*, pp. 59-62.

3.3.2 De adel en het stadspatriciaat

De adel is uiteraard een vermogende klasse en het spreekt dan ook voor zich dat zij zich lieten omringen met een zekere luxe. De status van de edellieden vraagt om een weelderige levensstijl. Daarbij werden zij in de 15de eeuw beïnvloed door de steeds luxueuzer en extravaganter wordende smaak van het Bourgondische hof, dat grote aantallen edelsmeedwerk bestelde. Nieuwe eetgewoontes zorgden ervoor dat objecten als zilveren drinkbeken, lepels, koekenschalen en ampulles meer en meer gewoongood werden onder de adel. Edeldames krijgen bij hun huwelijk, zoals door Gezels wordt vermeld, een hele uitzet mee die bestaat uit allerhande juwelen en zilveren accessoires.⁹⁵ Cassagnes noemt de aankoop van edelsmeedwerk en andere kunstwerken een uiting van status en zelfs een sociale verplichting. Zij benadrukt dat de adel niet zozeer schilderijen of beeldhouwwerken aankocht, maar zich eerder inliet met meer prestigieuze kunstvormen zoals edelsmeedwerken, tapijten en verluchte handschriften.⁹⁶ Daarnaast was de adel ook de belangrijkste donateur van edelsmeedwerk aan de kerk. Dit omwille van het sociale prestige en omdat het van hen verwacht werd maar ook ten voordele van hun zielenheil. Via donaties wilden zij zich een toonbeeld van vroomheid aanmeten.

In de steden die zich aan het begin van de late middeleeuwen hebben gevormd, ontstond dan weer een nieuwe sociale klasse, namelijk het stadspatriciaat. In de 14de en vooral in de 15de eeuw nam de vraagzijde van de kunstmarkt toe en vormde zich een nieuw consumptiepatroon met het stadspatriciaat als belangrijke consumenten. Deze met geld beladen klasse nam de luxueuze smaak van de adel en het hof over en schafte zich steeds vaker zilverwerk aan om haar status te bevestigen en de kloof met de lagere sociale klassen te benadrukken. In de stad versmolt deze klasse dan ook vaak met de adel.

⁹⁵ E. Gezels, *Gentse goud- en zilversmeden in de 15de en 16de eeuw*, Gent, onuitgegeven licentiaatsverhandeling (promotors: M. Martens & A. Bergmans), 2007, v. I, p. 89.

⁹⁶ S. Cassagnes, *op. cit.*, p. 48.

3.3.4 De (vreemde) kooplieden en de ambachten

Een voorlaatste geleding die speciale aandacht verdient als koper van edelsmeedwerk zijn de kooplieden aanwezig in de stad. Brugge was in de 15de eeuw een internationaal handelscentrum dat kon rekenen op een talrijke aanwezigheid van vreemde kooplui. Deze kooplui kochten geregeld werken op de befaamde Brugse kunstmarkt, vooral de schilderkunst sprak hen aan. Wanneer Albrecht Dürer in 1521 de Nederlanden bezocht - hij verbleef te Antwerpen - waren het vooral de vreemde kooplieden die zeer geïnteresseerd bleken in zijn werken.⁹⁷ Hij verbleef er steeds in milieus van kunstenaars of vreemde kooplieden. De vreemde kooplieden bestelden niet altijd werken op commissie maar kochten ook vaak edelsmeedwerk aan op de markten. De vele bewijzen van de aankoop van edelsmeedwerk door de vorst en zijn hofhouding, zoals we die terugvinden in de *recette générale* van alle financiën, kunnen een vertekend beeld geven in die zin dat de vorst en zijn hof niet per se belangrijker zijn dan de kooplieden als afnemers van kunstproducten. Cassagnes hamert hier ook op en stelt de vreemde handelaars voor een groot deel verantwoordelijk voor het bloeien van de kunstmarkt te Brugge in de 15de eeuw.⁹⁸ De kooplieden van de Hanze kochten naast artikelen als graan ook luxeproducten zoals kunstobjecten aan in Brugge en verkocht ze opnieuw in Pruisen en aan de Baltische kust.⁹⁹ Dankzij de bloeiende economie verrijkten de lokale kooplui zich, zodat ook zij zich zilverwerk konden permitteren. In de 16de eeuw vermindert de invloed van de kooplieden op Brugse kunstmarkten, doordat zij zich nu naar Antwerpen gaan wenden voor de aankoop van goederen en kunstobjecten.

Een laatste categorie van kopers van zilverwerk zijn de ambachten. Volgens Dambruyne hadden de meeste Brugse ambachten twee zilveren kruisen in hun bezit.¹⁰⁰ In Gent bezat ruim 82,8 % van de corporaties profaan of religieus zilverwerk met een gemiddelde van 8,1 stuks per vereniging.¹⁰¹ Hoewel deze objecten moesten bijdragen tot het sociale prestige van het ambacht, valt het op dat geen enkel Gents ambacht goudwerk bezat.¹⁰² In het begin van de 16de eeuw kocht de Brugse Sint-Lukas gilde daarentegen

⁹⁷ A. Dürer, F. Verachter, *op. cit.*

⁹⁸ S. Cassagnes, *op. cit.*, p. 54.

⁹⁹ *Ibid.*, p. 51.

¹⁰⁰ J. Dambruyne, *Corporatieve middengroepen: aspiraties, relaties en transformaties in de 16de-eeuwse Gentse ambachtswereld*, Gent, Academia Press, 2002, p. 123.

¹⁰¹ *Ibid.*, pp. 119-121.

¹⁰² *Ibid.*, p. 118.

trompetten bij goudsmid Anthuenis Mulo.¹⁰³ In sommige ambachten was het ook de gewoonte, in andere was het soms een tijdelijke maatregel, dat de nieuwe meesters een zilveren schaal of beker aan het ambachtsbestuur moesten schenken om aanvaard te worden door het ambacht. Hoewel deze schalen of bekens wellicht vrij eenvoudig van uitvoering waren, creëerde dit toch werk voor de edelsmeden.

3.4. De edelsmid en de verkoop van zijn werken: de verkoopplaatsen

De belangrijkste verkoopplaats van het werk van de edelsmid was zijn winkel die meestal gelegen was aan zijn atelier. De winkel moest wellicht, zoals in andere steden het geval was, verplicht gelegen zijn aan de straatkant van het huis en een raam bevatten zodat de *warandeerders* van het ambacht de edelsmid konden controleren. Dat de klanten de goudsmeden in de winkel gaan opzoeken is ook te zien op het voornoemde schilderij *Votive portrait of a goldsmith* van Petrus Christus (zie bijlage 5). De winkel ligt er mooi bij en de kostbare waren staan uitgesteld achter een gordijn. We zien onder andere zilveren kannen met vergulden boorden en gouden ringen met edelstenen opgesteld staan. Ook hier zien we in de spiegel op het schilderij de reflectie van de straatkant. De winkel van de edelsmid moest er goed uitzien om klanten te ontvangen, vandaar dat zij vaak een betere categorie aan huizen in hun bezit hadden (hierover later meer). In de 16de eeuw waren heel wat huizen van edelsmeden gelegen in de Grauwwerkersstraat en de Vlamingenstraat. Zo lagen volgens Beernaert de huizen van de goudsmeden Joos Heyns en Jan II Crabbe in de Grauwwerkersstraat. In de Vlamingenstraat trof hij de woningen aan van Jacob Cnoop, Herman van Houtvelde, Claeys dela Fosse en Willem vanden Cruue.¹⁰⁴

Een deel van de stukken die de edelsmid verkocht, was gemaakt op bestelling, een ander deel bestond uit waren die de edelsmid produceerde met het doel ze uit te stallen. Zo staat in de keure van 1441 vermeld dat de edelsmid één kraam mocht uitzetten.¹⁰⁵ Naar het einde van de 15de eeuw en in de 16de eeuw werden meer en meer werken geproduceerd voor de markt en minder op bestelling. De typische jaarmarkten die in de Nederlanden werden georganiseerd,

¹⁰³ J. Weale, 'Inventaire des chartes et documents appartenant aux archives de la Corporation de Saint Luc et Saint Eloi à Bruges', in : *Le Beffroi*, 1 (1863), p. 243.

¹⁰⁴ B. Beernaert, K. Leenders, B. Schotte e.a.; i.s.m. G. Bruyneel, R. Vercruysse (eindred), *op. cit.*, p. 22-33.

¹⁰⁵ RAB. Ambachten n° 1 f° 162: "*Item dat ne gheen zelvsmidt ne zal moghen meer dan eene came uut zetten, up de boete van .iii. lb. par.*"

waren dan ook, naast de winkel, de plaats bij uitstek voor de edelsmeden om hun waren te verkopen. In Brugge werd jaarlijks de zogenaamde “*Bruggemarkt*” gehouden die volgens Strubbe op de maandag na de eerste zondag na Pasen van start ging en een maand duurde.¹⁰⁶ In de stadsrekeningen staan tussen 1520 en 1600 heel wat verwijzingen naar het verhuren van stallen op deze Bruggemarkt die volgens de rekeningen viel in “*in de laumaant* [dit is januari] *en in meye*”.¹⁰⁷ De edelsmeden huurden tijdens de Bruggemarkt één of meerdere stallen in het minderbroederspand of in de oude halle en hadden de keuze deze voor één of voor beide maanden te huren (zie menig voorbeeld in de namenlijst). In de stadsrekeningen werden meestal een tiental goudsmeden vermeld, betreffende de huur van de stallen. Opvallend is dat de stallen naarmate de 16de eeuw vorderde meer en meer werden overgenomen door de weduwes van de goudsmeden die deze voordien huurden en dat stallen vaker leeg bleven staan. In dat geval werden ze aangeduid met “*ledich*” of “*niet*”. In 1540 huurt ook het ambacht van de goudsmeden zelf een stal voor één markt.¹⁰⁸

Volgens van Molle liet het ambacht in 1459 nieuwe stallen maken die met de toondagen op de Burg werden opgesteld.¹⁰⁹ In Antwerpen, de stad die op het einde van de 15de eeuw de rol die Brugge had gespeeld als kunstmarkt overnam, werden op het einde van de 15de eeuw de zogenaamde panden opgericht. In deze panden werden kunstwerken verkocht op de marktdagen. De Brugse edelsmeden verkochten hun waren ook op de markten van andere steden, zoals de markten van Antwerpen en Bergen-op-Zoom die toen de belangrijkste markten in Vlaanderen waren. De edelsmeden waren dus gewend aan het concept van het pand. Dit concept werd zo populair dat ook Brugge niet wilde achterblijven. Het Brugse pand werd volgens Van Molle in 1482 bij de minderbroeders opgezet. Van Molle stipt aan dat rond 1498 de belangstelling van de winkeliers voor dit pand afgenomen was en dat vele stallen leeg bleven. De stad probeerde hen terug naar het pand te lokken via het opleggen van boetes aan de goudsmeden en juweliers die tijdens de jaarmarkt hun waren elders in de stad verkochten.¹¹⁰ In 1530-31 betaald het ambacht van de goudsmeden 2 schellingen 4 penningen

¹⁰⁶ E. I. Strubbe, L. Voet, *De chronologie van de middeleeuwen en de moderne tijden in de Nederlanden*, Brussel, Paleis der Academiën, 1991, p. 452.

¹⁰⁷ Vanaf 1511 richtte men een tweede markt in, gehouden in januari en ook wel ‘koudemarkt’ genoemd. Voor meer info hieromtrent zie: J. Van Molle, art. cit., p. 19.

¹⁰⁸ SAB. 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09.1541 f° 41.

¹⁰⁹ F. van Molle, art. cit., p. 17.

¹¹⁰ *Ibid.*, p. 18.

groot aan boetegeld voor hun stallen in het pand.¹¹¹ Overigens is het ook niet verwonderlijk dat de stallen leeg bleven, want de Brugse economie zat in een depressie.

4. Het ambacht en religie

4.1. Sint Eligius

De goud- en zilversmeden, net als de smeden en nog een aantal andere ambachten, vereerden Sint-Eligius, ook Sint-Elooi genoemd, als patroonheilige. Eligius werd rond 590 geboren in Limoges en leerde er de goudsmeedstiel. Hij klom op tot goudsmid en zelfs muntmeester van Dagobert I, koning van Austrasië. Eligius kreeg na diens dood de priesterwijding en klom op tot bisschop van Noyon, waarna hij zich richtte op de kerstening van Vlaanderen, waar de inwoners grotendeels nog niet tot de Christelijke religie behoorden. Hij werd geëerd voor zijn eerlijkheid en zijn vaardigheden. Na zijn dood deden verscheidene mirakelverhalen de ronde en werd hij heilig verklaard. De heilige wordt meestal afgebeeld met hamer, tang, kelk of aambeeld.¹¹² Het reeds vernoemde schilderij *Votive portrait of a goldsmith*, in bijlage 5, werd lange tijd aanzien als een afbeelding van de heilige Eligius. Deze misvatting was het gevolg van het feit dat een latere hand een stralenkrans rond het hoofd van de goudsmid heeft geschilderd. Hierdoor bleef het lange tijd de meest populaire afbeelding van de heilige. De goudsmid in het schilderij werd bovendien niet afgebeeld met de typische attributen van een heilige zoals dat wel het geval is op het zegel van de goud- en zilversmeden uit 1357. Het zegel maakt deel uit van een charter.¹¹³ Op dit zegel is Sint-Eligius te zien met hamer en kelk, omgeven door de niche van een gotische kerk. Gailliard liet het zegel optekenen en publiceerde de duidelijke tekening (zie bijlage 4). De legende van dit zegel zegt het volgende: “*Dit is de seghel van de selversmede va Brugghe*”. Het contrazegel dat ook aangebracht werd, zegt dan weer het volgende: “*constselversmede va Brugghe*”.¹¹⁴

¹¹¹ SAB. 327. Goudsmeden n°43 f° 6.

¹¹² Voor meer info over Eligius zie o.a. P. Parsy, *Saint Eloi (590-659)*, v. 56 van *Les Saints*, 1923, Parijs, 190 p.

¹¹³ Dit zegel is te vinden in het SAB. nrs. 99-101: Politieke oorkonden, n° 552a. Een foto van dit zegel werd tevens gepubliceerd bij H. van der Velden, *Defrocking St Eloy*, p. 246.

¹¹⁴ J. Gailliard, *De ambachten en neringen van Brugge*, p. 21-24.

De feestdag van Sint-Eligius werd volgens Schlugleit door het Antwerpse goud- en zilversmedenambacht op 24 en 25 juni gevierd in de zomer en op 30 november en 1 december in de winter.¹¹⁵ Gezels vermeldt dat de Gentse edelsmeden vier maal per jaar een mis hielden voor de heilige.¹¹⁶ Ook de Brugse edelsmeden vierden de heilige volgens de ambachtsrekeningen in de winter op 1 december, evenals in de zomer. De rekening van 1530-1531 beschrijft uitvoerig alle kosten die op die dagen gedaan werden. Op “*Sinte Lois dach den eersten in decembre*” betaalde het ambacht zangers, de diaken en subdiaken, roedragers, de koster, de orgelspeler, de klokkenluider en de predikant, alsook voor “*gars en cruut*”¹¹⁷ en ene zekere Lieven voor diensten. ’s Middags kwamen daar ook nog een aantal extra kosten van een maaltijd en de wijn van de gezellen bij. De daaropvolgende dag betaalde het ambacht ook de kapelaan, de koster, de klerk en de roedragers voor “*tbeset*”¹¹⁸ van Heindric Cristiaens”.¹¹⁹ Wat Sint Loys dag in de zomer betreft, verschaft men ongeveer dezelfde omschrijving. In deze rekening van 1531 staat dat na deze feestdag in de zomer ook een uitdeling geschiedde aan de armen in het ambachtshuis. De dag na Sint Loys dag werd “*tbeset*” dit keer voor Jan Darmogis besloten.¹²⁰ De ambachtsrekening van 1553-1554 beschrijft het gebeuren al heel wat minder uitvoerig. Op Sint Loys dag in de winter werd de dienst die gedaan was in de kapel betaald, evenals een maaltijd en de dag nadien het “*beset*” van Heyndrick Cristiaens. In de zomer werd ook de dienst betaald, evenals de maaltijd, de wijn, “*meyen en gras*”¹²¹ en nog steeds het “*beset*” van Jan Darmogis.¹²²

De feestdagen van Sint-Eligius waren blijkens de rekeningen niet de enige waaraan het ambacht geld besteedde. Het ambacht vierde ook Allerzielen, waarvoor het de koster en de roedragers betaalde, en deed een dienst voor de feestdag van Onze-Lieve-Vrouw van Milaan.¹²³ Op Nieuwjaarsdag werden dan weer uitdelingen voor de armen gedaan in de kapel en op maandag na Driekoningen de koster en roedragers betaald.¹²⁴ Ook op de Heilige Bloed

¹¹⁵ D. Schlugleit, *De Antwerpse goud- en zilversmeden in het corporatief stelsel (1332 – 1798)*, Wetteren, Bracke, 1969, p. 68.

¹¹⁶ E. Gezels, *op. cit.*, p. 79.

¹¹⁷ De functie en betekenis hiervan is niet duidelijk.

¹¹⁸ Dit is de vestiging van een rente via testamentaire beschikking met de bedoeling herdacht te worden via bijvoorbeeld gebeden of een mis.

¹¹⁹ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 7 v.-8

¹²⁰ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 8 v.-9 v.

¹²¹ De betekenis hiervan blijft onduidelijk.

¹²² RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 7-8 v.

¹²³ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 7.

¹²⁴ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 7.

dag, Sacramentsdag.¹²⁵ Aan de kapelaan van het ambacht werd offergeld gegeven voor Sint-Jan, wanneer men de klokken wijdde.¹²⁶

4.2. De kapel van het ambacht

Ambachten beschikten meestal over een eigen kapel. Dambruyne meent dat het bezit van een kapel of altaar extra legitimiteit gaf aan het ambacht. Die dienden ook om de status van de groep te etaleren en het groepsgevoel te versterken.¹²⁷ Ook het Brugse ambacht van de edelsmeden beschikte over een kapel, al veranderde de locatie over de jaren heen. Volgens Feys deelden de edelsmeden eerst de kapel van Sint-Elooi in de Smedenstraat met de smeden.¹²⁸ Van Molle benadrukt dat ze daar wegtrekken om vervolgens hun intrek te nemen in de Sint-Amandskapel.¹²⁹ Van der Velden bekritiseert deze visie echter en meent dat Feys deze hypothese overgenomen heeft uit Gailliard's *Ambachten en Neringen* maar dat Gailliards hiervoor nooit duidelijk bewijs heeft geleverd.¹³⁰ Van Molle vermeldt eveneens dat de edelsmeden de kapel in de smedenstraat betrokken, maar deze baseert zich hiervoor op Feys en kan dus ook niet als betrouwbaar bestempeld worden.¹³¹ Waar wel archivalisch bewijs voor bestaat, waar Van Molle in dit geval ten volle gebruik van maakt, is voor het feit dat de edelsmeden ten slotte in 1510 verhuisden naar een kapel in de zuiderzijbeuk van de Onze-Lieve-Vrouwekerk. Daar betrokken ze volgens Van Molle de kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Milaan en de kapel er oostwaarts naastgelegen, die ze mochten verbouwen tot één kapel.¹³² Hun aanwezigheid in deze kapel verklaart natuurlijk waarom de edelsmeden, zoals blijkt uit de ambachtsrekeningen die in het vorige hoofdstuk omschreven werden, de feestdag van Onze-Lieve-Vrouw van Milaan vierden. Het ambacht betaalde voor haar aanwezigheid in de kapel in 1531 en in 1554 20 schellingen groten.¹³³ Naast het vierden van de feestdagen vonden ook de zielenmissen van de overleden ambachtsbroeders volgens de

¹²⁵ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 7 v.

¹²⁶ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 5 v.

¹²⁷ J. Dambruyne, *op. cit.*, p. 100.

¹²⁸ J.M.E. Feys, *art. cit.*, p. 83.

¹²⁹ J. Van Molle, *art. cit.*, p. 24.

¹³⁰ H. van der Velden, *art. cit.*, p. 251.

¹³¹ J. Van Molle, *art. cit.*, p. 24.

¹³² F. Van Molle, *art. cit.*, p. 24.

¹³³ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 12: "Item betaelt heer Stevin Grandeel voor een jaer rente diemen ghelt der fabrycke van onse voornoemde kercke in Brugghe ter cause van de cappelle van der voornoemde ambochte ghefallen Sint Jansmesse 1531 per quittance 20 schellingen groten"

ambachtsrekeningen daar plaats. Wat nog blijkt uit de ambachtsrekeningen is dat het ambacht de kapel liet schoonmaken en het metaalwerk liet oppoetsen: “*Item betaelt omme tmetalen werc vande cappelle te schueren 2 s. 4 d. gr.*”.¹³⁴ Het ambacht beschikte ook over een kapelaan die het een salaris betaalde. De kapelaan nam de orde en organisatie van de kapel voor zijn rekening. In de rekening van 1553-1554 wordt deze 2 pond 10 schellingen betaald voor één jaar dienst.¹³⁵ Over de feitelijke bezittingen van de kapel is weinig geweten. De kapel beschikte alleszins over lijnwaad.¹³⁶

4.3. De Sint-Elooys gilde

De hoge middeleeuwen werden gekenmerkt door het ontstaan van gilden en ambachten. Met de term ambacht wordt in de Zuidelijke Nederlanden verwezen naar organisaties die handwerkers van een zelfde bedrijfstak groepeerden. Vandewalle geeft aan dat de term gilde daarentegen eerder op associaties van handelaars of op religieuze verenigingen sloeg. Die bestonden naast of zelfs in de schoot van de ambachten.¹³⁷ De ambachten werden voornamelijk georganiseerd om economische redenen. Het ambacht van de goud- en zilversmeden was op die manier gelinkt aan een broederschap of gilde van Sint-Elooi. De keure van de goud- en zilversmeden uit 1441 vermeldt herhaaldelijk de “*Sinte Elois ghilde*”. Uit paragraaf 14 uit de keure blijkt dat de deken en vindere van het ambacht van de goud- en zilversmeden dienden op te treden als deken en zorgers van de Sint-Eloois gilde. Ook haalt de gouverneur van het ambacht zowel het ambachtsgeld als het gildегeld op.¹³⁸ In de ambachtsrekeningen van 1530-31 en 1553-54 vinden we inderdaad een verwijzing naar de ophaling van “*gilde ghelt*” terug.¹³⁹ Dat het om lidgeld voor de Sint-Eloois gilde zou gaan wordt niet gespecificeerd maar we kunnen er wel vanuit gaan. Bovendien lijkt het betalen van lidgeld aan de gilde verplicht te zijn voor de meesters van het ambacht. Uit de rekeningen

¹³⁴ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 13 v.

¹³⁵ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 4.

¹³⁶ *Ibid.*

¹³⁷ A. Vandewalle, “De Brugse schoenmakers en timmerlieden in het ambachtswezen (13de-19de eeuw)”, in: N. Geirnaert & M. Vandebroek (eds.). *Een privilege voor iedereen: verzamelde studies van dr. André Vandewalle voer Brugse geschiedenis, archief en heraldiek*. Brugge, Levend Archief vzw, 2008, p. 130.

¹³⁸ RAB. Ambachten n° 1 f° 162: “*.xiii. Item zo wie deken ende vindere zijn zullen van den voorseide ambochte dat zij zullen wesen deken ende zoorghers van Sinte Elois ghilde omme Sinte Elois proffijt. Ende voort die gouverneerre es van den ambocht dat hi ooc Sente Eloys ghelt alzo wel ontfaen zal als tsambochts ghelt ende daer of zal hi rekennijnghe doen alzo wel als van tsambochts goede.*”.

¹³⁹ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 3. & SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 5.

kunnen we namelijk afleiden dat de meesters niet altijd stipt hun lidgeld betaalden en ze soms het “*verachter gild ghelt bij vonnesse*” moesten vereffenen.¹⁴⁰ Een tweede vermelding in de keure heeft het dan weer over het afstaan van twee schellingen ten behoeve van de “*Sinte Eloys ghilde*” bij de aankoop van geëmailleerd werk door het ambacht.¹⁴¹

Er kan evenwel getwijfeld welke gilde van Sint Elooï het hier betreft. De meest bekende groepering die Sint-Elooï vereerde, is deze die de gilde van Sint-Lukas en Sint-Elooï genoemd wordt. In deze gilde zetelden onder andere de zadelmakers, beeldhouwers, glazenmakers en de schilders, die een gemeenschappelijke kapel hadden, de kapel van Sint-Lukas en Sint-Elooï. Veel is echter niet geweten over de gilde. Weale publiceerde de uitgave van het archief van deze gilde maar de goudsmeden worden er niet rechtstreeks in vernoemd, in tegendeel, wanneer men over de gilde spreekt heeft men het steeds over de zadelaars – deze vallen ook onder patroonheilige Sint-Elooï – en de schilders.¹⁴² Enkele namen kunnen wel overeenkomen met die uit onze namenlijst. Volgens De Stoop waren de zadelmakers ondergeschikt aan de smeden.¹⁴³ Mochten de edelsmeden inderdaad de kapel van Sint-Elooï in de smedenstraat betrokken hebben, dan is het mogelijk dat zij lid waren van de voornoemde gilde. Maar zoals eerder gezegd wijst van der Velden hun aanwezigheid in deze kapel af.¹⁴⁴ In de keure wordt de gilde “*Sinte Eloys ghilde*” genoemd en niet de gilde van Sint-Lucas en Sint-Elooï. Bovendien zouden de edelsmeden meer naar voor komen in het archief van deze laatste gilde mochten zij er inderdaad in vertegenwoordigd zijn, aangezien zij er het bestuur van zouden uitmaken. Uit de ambachtsrekeningen blijkt trouwens dat de dekens van het ambacht het gildegeld ophaalden en dat het ambacht dat geld in zijn kas stopte.¹⁴⁵ Wellicht was er dus nog een andere gilde voor Sint-Elooï aanwezig in Brugge. Van der Velden suggereert dat de goudsmeden mogelijk op één of andere manier gelinkt kunnen worden aan het broederschap van Sint-Elooï, dat wordt vermeld in de archieven van de Sint-

¹⁴⁰ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 3.

¹⁴¹ RAB. Ambachten n° 1 f° 164: “*.xxx. Item zo wat amelgierere die tambocht voorst hebben wille dat hi sal moeten gheven .x. s. groten tornoys ten proffijte van den ambocht ende twee scellijgh grooten te sinte elloys ghilde bouf ende hij ne zal niet doen dat den graefysere toebehoort dats te wetene sinden amelgieren ende blec maelen ende anders niet ne in copene no in vercoopenen ---*”.

¹⁴² J. Weale: ‘Inventaire des chartes et documents appartenant aux archives de la Corporation de Saint Luc et Saint Eloi à Bruges’, in : *Le Beffroi*, 1 (1863), pp. 112-118, 145-52, 201-22, 290-295.

¹⁴³ P. De Stoop, *op. cit.*, p. 16.

¹⁴⁴ H. van der Velden, *art. cit.*, p. 251.

¹⁴⁵ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 6 en SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 6 v.

Salvator kathedraal in 1480, en verwijst hiervoor naar de studie van de Sint Salvator kathedraal door Verschelde.¹⁴⁶

5. De edelsmeden en hun plaats in de laat-middeleeuwse stedelijke samenleving

5.1. De Brugse ambachten en het stadsbestuur

De ambachten hadden wellicht een belangrijke invloed over het stadsbestuur, terwijl het stadsbestuur eveneens een grote rol speelde in de organisatie van de ambachten. De ambachten vormden een stedelijke middenklasse en een economische spil. Ze waren een groep waar het stadsbestuur rekening mee moest houden. Doorheen de 14de eeuw waren de ambachten volgens Vandewalle in de schepenbank en -raad vertegenwoordigd door negen leden, maar tegen het einde van deze eeuw werd dit gebruik niet meer strikt in acht genomen.¹⁴⁷ Wellicht zetelden er dus geen of weinig edelsmeden in de schepenbank.¹⁴⁸ Dit wil echter niet zeggen dat de ambachten geen zeggenschap hadden. De dekens waren volgens Gezels belangrijke raadgevers bij het opstellen van reglementen en ordonnances door de stadsbesturen.¹⁴⁹ Bovendien zetelden ze in de “*grote raad*” van de stad, volgens Vandewalle. Dit is een orgaan dat bestond uit de schepenen en raadsliden, een aantal notabelen en de hoofdmannen van de zes wijken.¹⁵⁰ Tevens dienden de steden en de vorst regelmatig in de gunst te staan van de ambachten om een gewenst kapitaal te verkrijgen. Zo zien we dat de stad regelmatig leningen afsloot met poorters en ambachten en dat ze tevens in oorlogstijd op hen rekende. In 1410-1411 sloot de stad een lening af “*omme torbore van de stede*”. Een relatief groot aantal edelsmeden, namelijk 12, leent de stad 3 (1 persoon), 6 (6 personen), 7 (1

¹⁴⁶ H. van der Velden, *art. cit.*, p. 252. Verwijzing naar K. Verschelde, *De kathedraal van S. Salvator te Brugge: geschiedkundige beschrijving*, Brugge, 1863, pp. 66-67, 199-200.

¹⁴⁷ A. Vandewalle, *Brugse ambachten in documenten. De schoenmakers, timmerlieden en schrijnwerkers, Brugge, gemeentebestuur*, 1985, p. 14.

¹⁴⁸ In de 14de zetelde ene Joris van Thielt regelmatig in de schepenbank. Rond die periode is er ook een goudsmid gevonden met dezelfde naam. In de wetsvernieuwing wordt deze beschreven als “dher”, wat wijst op een vooraanstaande positie in de stad. Het is dus zeker mogelijk dat het hier dezelfde persoon betreft.

¹⁴⁹ E. Gezels, *op. cit.*, p. 251.

¹⁵⁰ A. Vandewalle, *Brugse ambachten in documenten*, p. 14.

persoon) tot 12 (4 personen) ponden groot.¹⁵¹ De stad gaf daarnaast regelmatig geld aan de poorters en ambachten dat “*men hemlieden tachter mach wesen van oorloghen*”.¹⁵² Er werd hen in de 14de eeuw en de eerste helft van de 15de eeuw verschillende jaren “*waghengelt*” en “*maendghelt*” uitgereikt, waarbij vaak vermeld wordt dat de stad dit verschuldigd is, “*tachter es*”, omwille van voormalige oorlogssituaties. Ook hier valt af te leiden uit de aan hen betaalde bedragen dat de edelsmeden een eerder kleine nering was. Het grootste bedrag dat in 1444-1445 werd uitbetaald, was ongeveer 12 ponden groot, terwijl het laagste een dertigtal schellingen bedroeg. De deken van de edelsmeden ontving 5 ponden, 6 schellingen, 3 penningen en 18 miten, een gemiddeld bedrag.¹⁵³ Dambruyne beschouwt de Gentse edelsmeden als een kleine nering omdat zij over minder dan 50 leden beschikten.¹⁵⁴ De Brugse goudsmeden zijn iets minder gemakkelijk in te delen in deze categorie wanneer we dan hun aantal onder de loep nemen. Zij telden wellicht iets meer leden dan Gent aangezien de stad beter gekend was als kunstcentrum. Uit de copie van een akte uit 1454 kunnen we afleiden dat het ambacht toen over 44 leden beschikte, wat duidelijk kan beschouwd worden als een kleine nering.¹⁵⁵ De periode 1430-1480 was een gunstige periode voor de Brugse economie, die niet meer geëvenaard zou worden in de 16de eeuw.¹⁵⁶ Bekijken we de voornoemde bedragen in dit licht, dan kan geconcludeerd worden dat dit gemiddelde tot zelfs mooie bedragen zijn voor een eerder kleine nering. Toch moet gemeld worden dat het ambacht in de 16de eeuw wel aangegroeid lijkt te zijn. In één van de processtukken van de edelsmeden uit 1562 gewag gemaakt van zo’n 80 leden.¹⁵⁷ Dat is dan weer een getal dat laat uitschijnen dat het ambacht zich doorgaans eerder tussen klein en middelgroot bevond.

¹⁵¹ SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410 – 01.09.1411 f° 26-27.

¹⁵² Zie bijvoorbeeld SAB 216. Stadsrekeningen 02.02.1370 – 02.02.1371 f° 36.

¹⁵³ SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1444 – 02.09.1445 f° 77 v.-78.

¹⁵⁴ J. Dambruyne, *op. cit.*, p. 44.

¹⁵⁵ Zie RAB. Ambachten n° 191 (64) of de uitgegeven versie bij J.M.E. Feys, *art. cit.*, p. 89-90 + p. 109-113. Wel moet opgemerkt worden dat deze interpretatie door Feys misschien toch herbekeken moet worden, gezien de grote instroom van nieuwelingen in het ambacht in de periode vlak voor 1454. Het is moeilijk te geleven dat het ambacht in een economische topperiode slechts 44 leden bezat. Het is mogelijk dat de vermelding van de 44 leden moet geïnterpreteerd worden als de 44 meest vooraanstaande edelsmeden en niet als de notabelen en gewone leden. Maar aangezien een aantal van deze nieuwelingen reeds tot deze 44 behoorden, kan ook de versie van de vooraanstaande leden niet genoeg grond vinden. Vandaar dat we toch zullen steunen op de interpretatie van Feys, met deze opmerking in het achterhoofd.

¹⁵⁶ Vóór 1440 hadden de Bruggelingen af te rekenen met de Brugse opstand, om dan een periode van relatieve welvaart te kennen, maar vanaf 1480 in een neerwaartse economische spiraal terecht te komen door de afkeer van Maximiliaan van Oostenrijk van Brugge ten voordele van Antwerpen, de stad die een gouden eeuw ervaarde in de 16de eeuw maar in de tweede helft van deze eeuw, net zoals de andere Vlaamse en Brabantse steden, geplaagd zou worden door godsdiensttwisten.

¹⁵⁷ Hoewel Schouteet in zijn *Inventaris van het archief van het voormalige ambacht van de goud- en zilversmeden te Brugge* op p. 56 gewag maakt van het lidmaatschap van wel 80 meesters in het ambacht in

Het stadsbestuur en van hogerop ook de vorst, bepaalden in grote mate ook het reglement en de werking van de ambachten. Zij speelden ook een rol in het aanstellen van de deken en de vindere van het ambacht.¹⁵⁸ Bovendien werd de vernoemde keure uit 1441-1445 door het stadsbestuur aan het ambacht van de edelsmeden opgelegd. We vernoemden al eerder dat het ambacht een adviserende functie had en zodus wel enige inspraak in de inrichting van deze keure zal gehad hebben. Bovendien wijzigde het stadsbestuur de eerste twee artikels van de keure uit 1441 op vraag van het ambacht in 1471.¹⁵⁹ De keure bepaalde het inschrijvingsgeld, afspraken rond het gehalte aan goud en zilver in de werken, de leertijd, wat wel en wat niet mocht verkocht worden enzovoort. Vandewalle merkt op dat bij het opstellen van de keuren heel wat aandacht uitging naar de belangen van de consument.¹⁶⁰ In de keure van de edelsmeden ging inderdaad veel aandacht uit naar de kwaliteit van de producten. Goud- en zilverwerk zijn dure en hoogstaande producten en het spreekt voor zich dat streng toezicht op de kwaliteit in het belang is van de koper. In de keure staat dat het goudwerk moest beantwoorden aan de “*touche van Parijs*”.¹⁶¹ Men mag niet met koper of tin solderen of valse edelstenen in goud zetten en geen goede edelstenen in latoen (dit is een legering van koper en zink) zetten.¹⁶² Bovendien moest het edelsmeedwerk voorzien zijn van verscheidene keurmerken, onder andere het merkteken van de stad. Nog volgens de keure moesten ieder

1562, geeft hij zelf geen enkele verwijzing naar de bronnen die hij voor deze uitspraak gebruikte. Wij vonden echter in de processtukken van Jan de la Fosse tegen het ambacht (zie SAB. 327. Goudsmeden n° 36a.) in 1562 inderdaad een vermelding van 80 leden terug. In 1586 had het ambacht dan weer veel minder leden en waren er geen goudslagers meer te vinden onder de leden, omdat ze, volgens de wetsvernieuwingen, allemaal dood waren. Wellicht groeiden de leden aan na een verordening van Karel V in 1544, waarover verder meer, die het inschrijvingsgeld in het ambacht deed dalen. Het zou een hoogtepunt bereiken rond 1562 en om daarna een sterke daling in te zetten door de oproer die de Zuidelijke Nederlanden op dat ogenblik trof.

¹⁵⁸ Volgens Carlos Wyffels werden, op enkele uitzonderingen na, alle ambachtshoofden en opzichtersgroepen door de overheid aangesteld in de 14de eeuw. Zie C. Wyffels, *De oorsprong der ambachten in Vlaanderen en Brabant*, Brussel, 1951, p. 75. Meer informatie over het twee lijsten systeem dat dan weer in de 15de eeuw gebruikt werd is te vinden bij J. Dumolyn, “De Brugse ambachtsbesturen tijdens de late middeleeuwen: enkele institutionele en rechtshistorische aspecten”, in: *Handelingen van het genootschap voor geschiedenis gesticht onder de naam Société d’émulation te Brugge*, 147 (2010) 2, pp. 320-322. Daarenboven werd in de keure geen mechanisme voor de aanstelling van de eed aangewezen, behalve dan voor de warandeerders, die het ambacht zelf kon kiezen en die “de meest bekwame” edelsmeden uit het ambacht moesten omhelsden. Zie RAB. Ambachten n° 1 f° 163 punt 22.

¹⁵⁹ RAB. Ambachten n° 1 f° 161 en 169 quintus.

¹⁶⁰ A. Vandewalle & D. Marechal, *De Brugse schoenmakers en timmerlieden : de ambachten en hun huizen, 14de-20ste eeuw*, Brugge, Kredietbank, 1985, p. 8.

¹⁶¹ RAB. Ambachten n° 1 f° 162 v.: “.xviij. Item dat men voort an weerken zal van goude naer de touche van parys welke touche zulces dat m.xx. inghelsche fijns gouds men zal moghen doen vijf inghelschen aloys als zelve alf cope zo dadt touche goud zal moeten houden .xix. caraten bij een quijnt fijns gouds. Ende dat men weerken zal van zelve dat houden zal viij. s. inghelschen aloys upte troyssche marc ende met meer dats te verstanen fijn zelve metten remeden viij. viij. s. inghelschen vers.”

¹⁶² RAB. Ambachten n° 1 f° 161 v.: “.ix. Item dat men gheene valsche steenen ne zette in goude noch gheene rechte fine steenen ne zette in latoene up de boete van vijftich pondt par. ende twerc in sticx gheslegghen te zine.”

jaar ook drie warandeerderds aangesteld worden vanuit het ambacht zelf, om het goud- en edelsmeedwerk te keuren en moesten de deken en eed het werk van een merk voorzien.¹⁶³ Daarnaast werden de edelsmeden tevens gecontroleerd door de muntmeesters, die zelf vaak edelsmid van opleiding waren. Volgens Badouin gebeurde het regelmatig dat de muntmeesters erop moesten toezien of de keure en de vorstelijke bepalingen wel werden toegepast, aangezien de voorschriften voor het allooi van edelsmeedwerk en van munten regelmatig opnieuw moesten verscherpt worden.¹⁶⁴ Ook de vorst had inspraak wat de bepaling van het gehalte aan goud en zilver in de werken en de kwaliteit en prijs ervan betreft. Schlugleit benadrukt dat de waarde van goud en zilver een prinselijk prerogatief was en dat het allooi en de regelgeving van de edelsmeden vastgelegd was in ordonnanties en edicten. Hij meent dat ze te strenge eisen stelden aan de edelsmid in tijden van economische laagconjunctuur, waardoor de edelsmeden vaak in overtreding gingen en waardoor, zoals Badouin het al vaststelde, er aan deze ordonnanties of edicten meestal onmiddellijk na uitgave verbeteringen moesten gebeuren.¹⁶⁵ Deze regelingen vonden gemakkelijker gehoor in de steden dan op het minder gemakkelijk controleerbare platteland. Van Molle duidt dan ook op het feit dat Karel de Stoute op 13 oktober 1476 een ordonnantie uitvaardigde die de edelsmeden van uit kleine steden of dorpen verplichtte zich aan te sluiten bij het ambacht in de meest nabijgelegen stad. Op deze manier zou hun productie kunnen gekeurd worden. Deze regeling zou nog door Filips de Schone, Karel V en Maria Theresia bevestigd worden. Van Molle vermeldt dat de eerste meesters die duidelijk in dit geval zaten buitenmeesters waren, namelijk Ricquaert Provier, afkomstig uit Veurne en Andries Terlin uit Hondschote.¹⁶⁶ Verder kwam Filips II ook nog tussen in een geschil tussen het ambacht en Jacob de Cantere. In 1573 beval Filips II een aanvullend onderzoek in het proces van Jacob de Cantere tegen het ambacht dat al minstens twee jaar aansleepte.¹⁶⁷ Karel V verordende in 1544 dan weer dat wie

¹⁶³ RAB. Ambachten n° 1 f° 163: “.xxij. Item dat tamboch kiezen zal .iij. personen van den voorseiden ambochte van den zelvsmiden die waerdeerres wesen zullen van den goude ende zelve dat men int voorseit ambocht werken zal, van den souffissansten ende abelsten ende die hem best an tgoud ende zelve ende datter ancleift verstaen, also wel heden van buten als van binnen slants gheboren synde, dewelke eed doen zullen in den handen vander wet ende zullen van jare te jare an bliven also langhe als der wet ghelieven zal, ende macht hebben alvande goud ende zelve dat metten voorst poinchoene gheteekent wordt te waerdeerne te prouvene ende te examineerne te wat plaetsen het zij binnen der stede ende scependomme tallen tijden ende also dickent het zij binnen der stede ende scependomme tallen tijden ende also dickent alst den voorseide waerderes goet zal dincken. Te dien hende eist dat zij eenich ghebrec vinden dat zij twerc corrigeren ende in sticken slaen. Ende voort vp dat hemlieden van nooden dynct dat ghebrec ter kennessen bringhen vander wet omme voort daer in ghedaen te zine van correccien ende punicien of anders alsooc behoren zal ---”

¹⁶⁴ P. Badouin, P. Colman, D. Goethals, *op. cit.*, p. 11.

¹⁶⁵ D. Schlugleit, *op. cit.*, p. 10.

¹⁶⁶ F. Van Molle, *art. cit.*, p. 15.

¹⁶⁷ SAB. 327. Goudsmeden n° 39, waar verder verwezen wordt naar SAB. Charters ambachten n° 445.

ingang wilde vinden in de ambachten vanaf dat moment slechts 5 schellingen groot Vlaams moest betalen. De reden die hij hiervoor aangaf, was dat de stad Brugghe zich slecht gedragen heeft.¹⁶⁸ De vorst en de stad bepaalden ook het feit dat behalve de edelsmeden ook de meerseniërs goud- en zilverwerk mochten verkopen. De keure uit 1441 legde dit vast¹⁶⁹ en de vorst bekrachtigde regelmatig dit privilege.¹⁷⁰ De edelsmeden die dit wellicht als een bres in hun monopolie zagen, procedeerden regelmatig tegen de meerseniërs. Schlugleit ziet dit fenomeen zeker als een bron van veel frustratie in het Antwerpse ambacht der edelsmeden. De bezoeken van de warandeerders van dit ambacht aan de panden waar de meerseniërs hun waren verkochten en het keuren van deze waren zou, zo schrijft Schlugleit, “*een bron worden van processen zonder einde*”.¹⁷¹ Van de vele processen die het Brugse edelsmedeambacht wellicht gevoerd heeft, zijn er slechts een vijftal processtukken uit de periode tot 1600 die nu nog steeds bewaard zijn gebleven. Één daarvan uit 1599 behandelt een geschil tussen het ambacht en Baptist Backeroti en de nering van de Brugse meerseniërs.¹⁷² De warandeerders van het ambacht van de edelsmeden vonden bij Baptist Backeroti werk dat niet voldeed aan de kwaliteitsstandaarden en nog werk dat hem niet toegestaan was te verkopen. Bij het aanklagen van deze overtreding werd verwezen naar de keuren en naar de ordonnantiën van de vorst. Hier volgt een klein fragment uit de betreffende processtukken om de invloed van de stad en de vorst en de draagwijdte van de geschillen aan te tonen:

“--- wederlegghen van dien ende fonderen van // dese huerlieder aengheleide calaenguët hoe **wijdt alleene** // **de contrarie** van dien bevonden es voort bij de **cueren** // van den zelve szrs¹⁷³ ambachte ter lxxvii^e article vandiene // met gaeders bij der **ordonnantien, statuuten ende edicten** bij wijler hoogher ghedachten den **keyser Carolus** daerop ghedaen // publiceeren in der landen van herwaerts overe ter jaere xv^c // Li, bede hiermede overgheleit maer ooc zoo wort // daerbij evenijeghelicke van wat qualiteite hij waert // expresselicken verboden te vercoopen ofte ter pande te // gheven eeneghe wercken tzij groot ofte cleene // ghetrocken, ghesponnen, gheweven, ghesmeet ofte ghestampt // van copere ofte anderen metalle becleet ofte overtrocken // met goude ofte zelve gheliaseert ofte in eeneghe // andere

¹⁶⁸ RAB blauwe charters n° 8302, 1544 30 juni, zie inventaris blauwe charters waarin samengevat staat: “*Que toutes personnes qui voudraient s’établir à Bruges, y accepter la bourgeoisie et y pratiquer leur métier, n’auront, pendant un terme de quatre années, à payer au métier dans lequel elles seraient reçues que 5 sols de gros monnaies de Flandres ---*”

¹⁶⁹ RAB. Ambachten n° 1, o.a. f° 168 bevat een uitgewerkte regeling wat betreft de meerseniërs.

¹⁷⁰ In 1477, bijvoorbeeld, werd dit monopolie door Maria van Bourgondië bekrachtigd volgens F. Van Molle, *art. cit.*, p. 12.

¹⁷¹ D. Schlugleit, *op. cit.*, p. 58.

¹⁷² SAB. 327. Goudsmeden n° 36d.

¹⁷³ Onduidelijke lezing.

*manieren ghecoleurt ofte ghecust der zelve // ofte goude ghelijck zijnde es. Welcken // volghene es dat bevonden wort dat de ghecalengieerde // paternosters bevonden ten huuse van den voornoomden // Balkeroti zijn ghestoffeert met ghetrocken copere, dien // draden overtrocken ende becleet met zelve, emmers // [F° 4v.] dus ghelijckt zijnde wet ende alzoo **verboden ende valssch werck** ---”¹⁷⁴*

In de keuren wordt inderdaad gewag gemaakt over wat wel en wat niet verkocht mag worden door zowel de edelsmeden als de meerseniërs, we zullen er verder nog op in gaan. Het document van het pocès is gedateerd in 1599 maar nog steeds worden de ordonnances, statuten en edicten van Karel V omtrent edelsmedewerk betrokken. Dit stuk toont duidelijk de invloed van het stadsbestuur en de vorst op de dagelijkse gebruiken van de edelsmeden en is een goed voorbeeld van een typisch geschil tussen de edelsmeden en de meerseniërs.

5.2. Het ambacht als een vertrouwenwekkende institutie

Het ambacht werd jarenlang aanzien als een achterlijke en oligarchische instelling die de macht liet aan de gevestigde families die in het ambacht zetelden en nieuwelingen weerde. Voor sommige ambachten is dit inderdaad het geval, maar toch is dit slechts één zijde van de medaille. De Munck vat samen wat Lis en Soly zien als de kernfunctie van deze corporatieve organisatie, namelijk het construeren van distinctie en distantie, en dit zowel binnen de interne hiërarchie van het ambacht als in het contrast dat rijst uit het al dan niet lid zijn van het ambacht. Maarten Prak zou hier volgens hem nog verder in gaan. Prak beweert dat wat de Antwerpse ambachten betreft alles rond de plaats van de individuele gildebroeder in de samenleving draaide. Prak verwijst naar de inzichten van Gustafsson, die gilden ziet als producentenverenigingen en dit als het onderscheid met alle andere verenigingen in de samenleving. Deze producentenverenigingen waren gericht op het waarborgen van de kwaliteit van hun producten en het stabiliseren van het inkomen van de meesters.¹⁷⁵ De Munck speculeert verder door de controles die de ambachten uitvoeren als een investering in

¹⁷⁴ SAB. 327. Goudsmeden n° 36d, f° 4-4v.

¹⁷⁵ B. De Munck & D. Dendooven, *Al doende leert men. Leertijd en ambachten in het Ancien Régime (1500-1800)*, Brugge, Van de Wiele, 2003, p. 43.

het symbolische goed van eer en prestige te aanzien¹⁷⁶, wat dan weer een invloed heeft op het economische kapitaal. Hij formuleert het als volgt: “*eer en prestige waren (en zijn nog steeds) een economisch goed*”.¹⁷⁷

De these dat ambachtsgroeperingen een belangrijke vertrouwenwekkende functie zouden hebben die zich zou vertalen naar economische voordelen kan in het geval van de goud- en zilversmeden zeker worden bevestigd. Voor de edelsmeden die met hoogstaand materiaal werkten, was het zeer belangrijk de klanten te kunnen overtuigen van hun kredietwaardigheid en voor de klanten was het belangrijk erop te kunnen vertrouwen dat zij kwaliteitsvolle producten kochten. Zoals ook De Munck aanhaalt zorgt het ambacht er op verscheidene manieren voor dat aan de kwaliteitsvoorwaarden voldaan wordt door onder andere strenge voorwaarden op te leggen voor de kandidaat-meesters en nog door het keuren van werken.¹⁷⁸ Zo vermeldt de keure van 1441-1445 dat wie meester wil worden in het ambacht een bewijs moet leveren uitgaande van de plaats waar hij vandaan komt omtrent zijn scholing en gedrag. Het ambacht stelde hoge eisen wat betreft scholing. Een leerling edelsmid moest gedurende zes jaar het vak leren.¹⁷⁹ Dit is een lange leertijd, zeker tegenover andere ambachten waar de leertijd meestal drie à vier jaar bedraagt. Het Brugse ambacht der edelsmeden waakte streng over het voldoen van deze leertijd. Zo rees in 1571 een conflict tussen Jacob de Cantere en het ambacht omtrent Lucas van Hooghendorp, Jacob's leer knecht en zijn inschrijvingsgeld. Aanvankelijk beschuldigde het ambacht Jacob ervan Lucas aangenomen te hebben als werkgezel zonder daarvoor een bijdrage te betalen aan het ambacht. Het ambacht erkende Lucas dan als een leer knecht wanneer uit de stad Leiden een brief kwam, waarin werd verklaard dat hij daar zijn leertijd van drie jaar had voldaan en zijn leergeld had betaald. Het ambacht bevestigde dat drie jaar leertijd te weinig was en dat Lucas zijn leertijd moest volbrengen. Hierop rees een debat omtrent het leergeld.¹⁸⁰

Vanaf de 16de eeuw moesten de aspirant meesters in een aantal ambachten ook een meesterproef afleggen zodat de eed kon oordelen over zijn bekwaamheid, en daarnaast werd ook een hoge som geëist als inkomgeld. Belangrijk was ook dat deze nieuweling poorter werd

¹⁷⁶ Dit geheel in de stijl van het thans gewaardeerde concept van ‘thrust’ en ‘credit’. Deze onderzoeksstrategie wordt vaak toepast op de economische realiteit. De invloed van het symbolische kapitaal van vertrouwen en kredietwaardigheid op de economische realiteit wordt onderzocht. Voor meer hierover zie o.a. C. Muldrew, *The Economy of Obligation: The Culture of Credit and Social Relations in Early Modern England*, Basingstoke, Palgrave, 1998, 453 p.

¹⁷⁷ B. De Munck & D. Dendooven, *op. cit.*, p. 50.

¹⁷⁸ *Ibid.*, p. 43.

¹⁷⁹ RAB. Ambachten n° 1 f° 161.

¹⁸⁰ SAB. 327. Goudsmeden n° 36b.

van de stad Brugge. Dit is volgens De Munck om een onderscheid te maken tussen het platteland en de stad. Op het platteland was het moeilijker om het edelsmeedwerk van keuren te voorzien.¹⁸¹ Vandaar ook dat de edelsmeden van het omringende platteland of de omliggende dorpen tegen het einde van de 15de eeuw verplicht lid moesten worden van het edelsmedenambacht van Brugge.¹⁸²

Daarnaast waakten het ambacht en de stad ook over het allooï van het edelsmeedwerk door het plaatsen van merktekens die de deugdelijkheid van het stuk moeten bevestigen. Elke edelsmid moest een eigen merkteken op het werk plaatsen. Dit merkteken werd bij het begin van zijn carrière vastgelegd op twee koperen platen die alle merktekens van de edelsmeden aanwezig in het ambacht in een bepaalde periode bevatten. Eén exemplaar werd bewaard op het stadhuis in de schatkamer, een ander op het ambachtshuis. Een edelsmid kon doorgaans verschillende merktekens hebben, die allemaal op deze koperen plaat dienden vastgelegd te worden.¹⁸³ Zo had de edelsmid om praktische redenen een ander merkteken voor kleine werken zoals ringen dan voor grotere werken. Daarna werd het merkteken van de stad en de jaarletter bekomen. Dit merkteken was de deken van het ambacht toevertrouwd geworden door een stadsmagistraat. De deken bewaarde het in een koffer met driedubbel slot, waarvan hij slechts één sleutel bezat om misbruik te voorkomen.¹⁸⁴ De jaarletter veranderde elk jaar, zoals ook de eden elk jaar hernieuwd werden, wat toeliet het werk te dateren en bij fraude de verantwoordelijke te kennen.¹⁸⁵ Volgens Van Molle was Brugge de eerste stad in de Nederlanden die dit principe toepaste. De stad zou volgens hem in 1435 begonnen zijn met het gebruik van de jaarletter.¹⁸⁶ Hierna moest het werk voor het verkocht kon worden ook gecontroleerd worden door van ambachtswege uitgevaardigde warandeerders. Zij inspecteerden het stuk en onderzochten of het aan het allooï beantwoordde en of er geen overtredingen vastgesteld werden. Waren ze het niet eens met de kwaliteit van een stuk, zelfs wanneer het door de meerseniers werd verkocht, dan hadden ze het recht dit stuk te breken. Wanneer zij dus oude stukken vonden die niet aan de bepalingen van het geldende allooï en de regelingen in de keure voldeden, vernielden zij dit stuk. Oude stukken die wel aan de kwaliteitsnormen voldeden moesten volgens de keure aangegeven worden bij de deken of

¹⁸¹ B. De Munck & D. Dendooven, *op. cit.*, p. 43.

¹⁸² F. Van Molle, *art. cit.*, p. 15.

¹⁸³ Voor meer info over deze koperen platen zie J.M.E. Feys, *art. cit.*, p. 87-88.

¹⁸⁴ RAB. Ambachten n° 1 f° 163.

¹⁸⁵ F. Van Molle, *art. cit.*, p. 46.

¹⁸⁶ *Ibid.*

vinders van het ambacht alvorens te koop gesteld te worden.¹⁸⁷ Hetzelfde gold voor het werk van de *goudslaghers*, die tot het ambacht van de edelsmeden behoorden. Aan hen werd een hele reeks regels gewijd in de keure en ook zij werden gecontroleerd door de warandeerders van het ambacht.¹⁸⁸ De warandeerders van het ambacht bezochten de andere edelsmeden en meerseniërs in hun winkels, werkplaatsen en stallen. Ze gingen een aantal keer per week op onderzoek uit.

Dat het ambacht belang hechtte aan zijn reputatie en eer blijkt ook uit het volgende geval. In 1562 spande het ambacht een proces aan tegen Jan de la Fosse en zijn bijstanders. Het ambacht beschuldigt hen ervan hun functie in de eed niet correct te hebben uitgevoerd waardoor stukken van slechte kwaliteit bezet werden met een merkteken en in omloop waren geraakt. Er heerste verwarring rond het goedkeuren van werk en het ambacht raakte verdeeld over het feit. Het ambacht had klachten ontvangen uit onder andere Leuven en Antwerpen. Dit betekende voor het ambacht een grote schande. In Antwerpen genoot Brugs edelsmeedwerk op dat moment dan ook een slechte naam. In de processtukken wordt vermeld dat men in andere steden denigrerend sprak over het Brugse edelsmeedwerk en spottend zei: “*Tes werck van Brugghe*”.¹⁸⁹ Om meer duidelijkheid te scheppen in het hele warandatiemechanisme werd bij de processtukken een lijst met richtlijnen toegevoegd door de stad, dit met medewerking van het ambacht. Dit lokte dan weer discussie uit bij de tegenpartij in het ambacht. Maar dit is niet het enige geschil dat zal heersen in het ambacht, zoals blijkt uit het proces tegen Gillis Schelhavere een aantal jaar later. Het ambacht en de edelsmid waren het niet eens over de kwaliteit van Gillis’ werk waarop Gillis volgens de aanklacht van het ambacht trachtte de warandeerders om te kopen. Gillis verzette zich hevig tegen deze aantijgingen en tegen het afkeuren van zijn werk.¹⁹⁰ Wellicht rezen er voortdurend dergelijke geschillen in het ambacht, want een groot deel van de overgebleven processtukken handelen over de kwaliteit en het waranderen van de stukken.

5.3. De edelsmeden in de stedelijke maatschappij

5.3.1 De ambachten, een stedelijke middenklasse

¹⁸⁷ RAB. Ambachten n° 1 f° 167.

¹⁸⁸ RAB. Ambachten n° 1 f° 165-165 v., f° 170.

¹⁸⁹ SAB. 327. Goudsmeden n° 36a.

¹⁹⁰ SAB. 327. Goudsmeden n° 36c.

Om de titel van meester goud- of zilversmid of goudslager te bekomen, moest een aspirant poorter zijn van Brugge. Het poorterschap kon op verschillende manieren verkregen worden, onder andere door geboorte, via een huwelijk, door verdienste, door inwoning en door aankoop. De poorters van de stad behoorden doorgaans niet tot de armste categorieën van de stadsbevolking. Het bedrag dat gold voor de aankoop van het poorterschap veranderde regelmatig en hing af van de plaats van herkomst van de nieuweling, maar het is zeker dat de armere bevolking deze som niet kon betalen. Ambachtsmeesters behoorden gewoonlijk tot de betere middenklassen en soms konden zij zelfs doordringen tot de toplaag. Natuurlijk bestaan er grote verschillen tussen meesters. Algemeen gezien konden vele ambachtsmeesters zich geen eigen uitgebreid atelier veroorloven en werkten in opdracht voor meer invloedrijke meesters. Sommige meesters konden zich een klein atelier met beperkte werkkrachten aanmeten, anderen beschikten over een uitgebreid netwerk van ondergeschikte meesters die aan hen gebonden waren voor de uitvoer van werken. Lis en Soly merken op dat er minstens drie grote groepen onder de ambachtsmeesters waar te nemen vallen. Een deel van de ambachtsmeesters bestaat volgens hen uit invloedrijke meesters die vaak ook als ondernemers aan de kost kwamen. Zij beschikten over een administratieve positie in het bestuur van het ambacht en konden op deze manier de ambachtsregulaties beïnvloeden. Een tweede groep bestond uit meesters met een klein en onafhankelijk atelier. Zij misten het nodige kapitaal om hun goederen zelf te verhandelen. In een laatste groep zien Lis en Soly de geproletariseerde meesters. Zij konden eventueel zelf over een atelier beschikken maar werkten exclusief in opdracht van meer invloedrijke collega's of handelaars.¹⁹¹ Deze theorie lijkt slechts gedeeltelijk te passen in de Brugse edelsmedengemeenschap, die deels ook voor de export van producten werkte. In het ambacht bevinden zich een aantal vrij invloedrijke meesters die ook als handelaars naar voor treden en het zijn diegenen die wij vaak terugvinden in de rekeningen van de rekenkamer van Rijsel. Meestal duidt men hen aan als goudsmid, maar regelmatig noemt men hen ook handelaar. Daarnaast is er een grote groep meesters die minder vaak in rekeningen en andere documenten aan bod komen en die wellicht in de tweede categorie van Lis en Soly's analyse te plaatsen vallen. Maar hierop valt aan te merken dat het ambacht van de goudsmiden een klein ambacht was en dat het beeld dat Lis en Soly scheppen van de tweede groep gerelativeerd moet worden wat betreft het Brugse ambacht van de edelsmeden.

¹⁹¹ C. Lis & H. Soly, "Subcontracting in guild-based export trades, thirteenth – eighteenth centuries", in: S.R. Epstein & M. Prak, *Guilds, Innovation and the European Economy, 1400-1800*, Cambridge, Cambridge University Press, 2008, p. 82.

Het is niet zo dat deze tweede groep helemaal geen invloed heeft gehad in het ambacht. Van de meer dan 640 namen die in onze namenlijst voorkomen, hebben er namelijk meer dan 400 minstens één functie uitgeoefend in het bestuur van het ambacht. De laatste categorie die Lis en Soly vermelden, namelijk die van de geproletariseerde meesters, is een categorie die uit geen enkel ambacht uit te sluiten valt. Er waren enerzijds altijd meesters die in de armoede terecht kwamen. Maar men had bovendien een groot kapitaal nodig om een eigen atelier te beginnen, zeker in het geval van de edelsmeden die door het gebruik van kostbare materialen hoge opstartkosten kenden. Lis en Soly duiden zelf op het feit dat edelsmeden die in grotere steden werkzaam waren vaak hun productie lieten uitvoeren door onderaannemers via complexe netwerken van kleine en middelgrote ateliers, zodat de eerstgenoemde zich meer op het verhandelen van de waren kon concentreren.¹⁹² In steden als Londen en Augsburg bespeuren zij in de 15de en 16de eeuw slechts een kleine minderheid van invloedrijke meesters en een meerderheid van kleine meesters die vaak niet anders konden dan in hun opdracht te werken.¹⁹³

5.3.2 De edelsmeden en het aanzien van hun ambacht

De edelsmeden werkten, zoals hun naam het zelf zegt, met edele metalen. Werken met deze metalen zorgt sowieso al voor een hoger aanzien. Cultureel gezien, zijn dit metalen die steeds doen denken aan luxe en rijkdom. Hoewel de edelsmid nog steeds de status had van ambachtsman, kwam het beroep meer in de schrijnwerpers te staan in de 15de en de 16de eeuw dankzij het groeiende belang van de kunstmarkt. Daarvan is ook het 16de eeuwse gedicht van Jean Lemaire in de inleiding van dit werk een getuige. Bovendien werd het edelsmeedwerk door de rijkere klassen gekocht. De goudsmeden die over een eigen atelier beschikten kwamen in aanraking met de betere klassen en maten zich dan ook een elitair karakter aan. Hoewel het slechts een minderheid van de goudsmeden betrof, kregen een aantal onder hen ook te maken met bestellingen van het hof. De kettingen van het Gulden Vlies zijn hier het best bekende voorbeeld van. Deze werden vervaardigd door de Brugse goudsmid Jan Peutin. Dergelijke bestellingen waren prestigeverhogend. Ook werden sommige meesters op die manier benoemd tot “*valet de chambre*”. Deze meesters kregen inspraak in het beheer van het

¹⁹² *Ibid*, p. 90.

¹⁹³ *Ibid.*, p. 92.

vorstelijke patrimonium van edelsmeedwerk. Een functie die bijvoorbeeld de Brugse goudsmiden Willem van Vlueten en Johan van Brabant te beurt zijn gevallen. Andere meesters brachten het tot muntmeester. Een positie van waaruit ze andere meesters konden controleren. Zij werden aangesteld door de vorst. Een aantal van hen verwierven op die manier gratis het poorterschap van de stad Brugge. Zo was Willem van Vlueten oorspronkelijk afkomstig van Utrecht maar werd hij in 1433 poorter van Brugge “*bij speciaelre gracie*”.¹⁹⁴

Aan de poortersboeken te zien kwamen in de 15de eeuw vele nieuwelingen naar Brugge om hier meester te worden in het edelsmeden ambacht. Onder de nieuwe poorters die edelsmid waren, bevinden zich zo’n 80 immigranten, en een aantal Bruggelingen zelf. Maar niet alleen in de poortersboeken zijn sporen terug te vinden van ambachtsmeesters, ook in de 16de eeuwse buitenpoortersboeken werden vele edelsmeden vermeld, maar dan niet als buitenpoorters, maar als de persoon die borg stond of zijn domicilie openstelde voor een bepaalde buitenpoorter. We vonden er namelijk 32 namen van edelsmeden. Schouteet benadrukt dat de buitenpoorters en hun vertrouwelingen die hen borg of domicilie aanboden tot de middenklasse of een gegoede stand van de maatschappij behoorden.¹⁹⁵

De opleiding tot edelsmid genoot ook een hoger prestige dan die van vele andere ambachten. Ten eerste duurde deze opleiding in Brugge al langer dan de meeste andere opleidingen, namelijk zes jaar. Volgens De Munck lagen de prijzen van de leercontracten bij meesters uit de luxesectoren het hoogst.¹⁹⁶ Er is geen enkel voorbeeld of document bewaard dat ons informeert over de prijzen van de leercontracten bij de Brugse edelsmeden, maar in een stad als Brugge, een stad die in de 15de eeuw een enorme aantrekkingskracht had op ambachtslieden en goede faam genoot als opleidingscentrum voor de kunstambachten, zal het leergeld dat aan de meesters werd betaald door de leerling wel vrij hoog hebben gelegen. Natuurlijk hing volgens De Munck voor de kostprijs ook veel af van de naambekendheid en vaardigheden van de meester waarbij een leerling in de leer ging en of ze er ook inwoonden.¹⁹⁷ Het staat in elk geval vast dat de jongeren die zo’n opleiding konden genieten uit een kapitaalkrachtige familie afkomstig waren. Een deel van de edelsmeden was wellicht zelf enorm kapitaalkrachtig. Nog een opvallend verschijnsel lijkt te zijn dat edelsmeden zich

¹⁹⁴ Zie A. Jamees, *op. cit.*, v.2.

¹⁹⁵ A. Schouteet, *Indices op de Buitenpoorterboeken van de stad Brugge, 1548-1788*, v.2., Handzame, Familia et Patria, 1973, p. VIII.

¹⁹⁶ B. De Munck & D. Dendooven, *op. cit.*, p. 27.

¹⁹⁷ *Ibid.*, p. 15.

graag lieten portretteren. We kunnen natuurlijk niet weten of dit verschijnsel wel vaker voorkwam onder de Brugse edelsmeden, maar er zijn wel minstens twee portretten, en vermoedelijk zelfs vier, bekend van Brugse edelsmeden. Dit is natuurlijk geen representatief cijfer, maar het is wel opvallend dat zoveel afbeeldingen van Brugse edelsmeden de tand des tijds doorstaan hebben. Net als het feit dat het op algemene schaal vooral de betere klassen waren die het zich konden veroorloven zich te laten schilderen. De portretten van de edelsmeden waren dan ook niet door de minste schilders vervaardigd. Goudsmid Jan de Leeuw, die een aantal keer de functie van vinder opnam en in 1441 die van deken in het ambacht van de goudsmeden, liet zich in 1436 portretteren door Jan van Eyck (bijlage 6).¹⁹⁸ In het portret houdt Jan de Leeuw een gouden ring vast, een duidelijke verwijzing naar zijn beroep. Ook befaamd schilder Gerard David vervaardigde tussen 1495 en 1600 een schilderij van een goudsmid (bijlage 7). Er wordt vermoed dat het hier om goudsmid Jacob Cnoop de jonghe gaat.¹⁹⁹ Dit was namelijk de schoonvader van de bekende schilder. De goudsmid, die voornaam gekleed voor de dag komt in het schilderij, houdt een rol met daarop een aantal ringen vast. Misschien verwijst dit naar het feit dat hij een succesvol goudsmid was die tevens handelaar in goudwerk was, in een tijd waarin meer en meer voor de markt werd geproduceerd in plaats van in opdracht. Verder moet ook nog het schilderwerk *Votive portrait of a goldsmith* van Petrus Christus uit 1449 hier vermeld worden (zie bijlage 5). Van de Velden identificeert de goudsmid in dit portret als de succesvolle goudsmid Willem van Vlueten.²⁰⁰ Ten slotte vermoedt van de Velden nog dat het schilderij, *Portret of a goldsmith* (zie bijlage 8), dat wellicht door Jan van Eyck werd vervaardigd, ook een Brugs edelsmid betreft. Hij stelt zelf Jan Peutin voor als mogelijk model.²⁰¹ Dat deze laatste model stond voor het portret is inderdaad zeer goed mogelijk. In de jaren '20 ontving hij tal van opdrachten van Filips de Goede. Dit kan beschouwd worden als de start van zijn succesvolle carrière en moet voor hem een zeer prestigieuze vangst geweest zijn. Misschien is hij het wel die de inspiratiebron is geweest van Willem van Vlueten wanneer die zich volgens van der Velde in 1449 vermoedelijk liet afbeelden in zijn winkel met Mary, nicht van Filips de Goede, om de grote bestelling van Filips de Goede naar aanleiding van haar huwelijk te vieren.²⁰² Andere goudsmeden die in deze periode werkzaam waren en die eventueel de goudsmid in het portret

¹⁹⁸ *Ibid.*, p. 261.

¹⁹⁹ Zie " http://www.medieval-rings.com/text_gerarddavid.html " // laatst geraadpleegd op 24/07/2012.

²⁰⁰ H. van der Velden, *art. cit.*, pp. 257-261. Voor meer info hieromtrent zie ook voetnoot 58.

²⁰¹ *Ibid.*, p. 261.

²⁰² *Ibid.*, pp. 257-261.

zouden kunnen zijn, zijn Cornelis fs. Hughes, Michiel Bottelgier en Lodewijck de Blasere.²⁰³ Michiel de Bottelgier was in 1430 deken van het ambacht van de goudsmiden en was afkomstig uit een goudsmidenfamilie. Behalve het feit dat hij in 1430 deken van het ambacht was en hij misschien dit dekenschap wilde vieren, zijn er geen andere aanwijzingen die ons een reden kunnen geven voor het portret. Hoewel met hem rekening kan worden gehouden, lijkt het weinig waarschijnlijk dat hij het onderwerp is van dit portret. Cornelis fs. Hughes is een tweede mogelijkheid die wij aanschouwen. Hij bezat maar liefst acht keer een functie in het ambachtsbestuur tussen 1411 en 1428, waarvan drie keer als deken.²⁰⁴ Zijn laatste functie in het bestuur, in 1428, was die van vinder. Een mooie carrière die misschien werd afgesloten met een portret? Dat het Lodewijck de Blasere betreft, lijkt ons daarentegen een meer plausibele mogelijkheid. Hij was een zeer voornaam edelsmid die talrijke opdrachten had ontvangen van de stad en van de Bourgondische hertogen. Vanaf 1416 kwamen er verschillende bestellingen binnen vanwege de hertog, en in de jaren '20 kreeg hij er nog verschillende.²⁰⁵ Bovendien werd hij in de rekeningen van de *recette générale* in 1426 “*marchant orfèvre de MS à Bruges*” genoemd, wat kan wijzen op een benoeming door de hertog.²⁰⁶ Ook stond hij reeds twee maal als deken aan het hoofd van het ambacht in 1417 en 1420.²⁰⁷ Het is best mogelijk dat hij zichzelf met dit portret een eerbetoon wilde brengen. Het lijkt ons dus zeer waarschijnlijk dat dit portret, indien het zoals beweerd wordt een Brugs edelsmid betreft, Lodewijk de Blasere of inderdaad Jan Peutin verbeeldt.

²⁰³ Zie A. Vandewalle, “De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden”.

²⁰⁴ Zie A. Vandewalle, “De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden”.

²⁰⁵ Zie ‘Blasere (de), Lodewijck’ in de namenlijst.

²⁰⁶ L. De Laborde, v.2.1, p.243: ADN Recette générale, okt.-dec. 1426, n° 821: “A Loys Leblasère, marchand orfèvre de MS à Bruges.”

²⁰⁷ Zie A. Vandewalle, “De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden”.

6. *De financiële positie van het ambacht en haar leden: bezit*

6.1. Huizen

6.1.1 Het ambachtshuis

In 1442 betrok het ambacht een huis in de Vulderstraat, bij het kerkhof van Sint-Salvator. Hiervoor moest het ambacht een grondrente betalen van 30 schellingen parisis erfelijke rente per jaar, telkens te betalen op Sint-Jans dag in de zomer.²⁰⁸ In 1454 verhuisden ze echter naar een pand dat bekend stond onder de naam “den Inghel”. Dit huis was gelegen in de Hoochstraat op de hoek van het Caroolstraatje (ook Calisstraat of later Meestraat genoemd), nabij de Onze-Lieve-Vrouwe-kerk. Daarbij kocht het ambacht nog twee omliggende huizen.²⁰⁹ Van Molle meent dat deze aankoop op financieel gebied zwaar moet doorgewogen hebben op het ambacht. Hij haalt aan dat zij het voorgaande ambachtshuis en nog een aantal renten op een paar huizen moesten verkopen om van hun financiële lasten gezuiverd te worden.²¹⁰ In de kopie van een akte uit 1454, gedateerd drie dagen na de vorige akte, staat dit inderdaad te lezen.²¹¹ We kunnen dus vermoeden dat het huis in de Hoochstraat een duurder huis was dan het vorige. In de rekening van 1553-54 staat vermeld dat aan de poort van het ambachtshuis een steen stond met daarop het wapenschild van het ambacht dat versierd en verguld was.²¹² Het hoeft niet te verwonderen dat de edelsmeden net nu verhuisden, in één van hun meest succesvolle tijden. Volgens Van Molle bleef het ambacht van de edelsmeden hier nog tot het einde van het Ancien Régime gevestigd.²¹³

²⁰⁸ Zie RAB. Ambachten n° 191 (64) of de uitgegeven versie bij J.M.E. Feys, *art. cit.*, 104-105.

²⁰⁹ Zie RAB. Ambachten n° 191 (64) of de uitgegeven versie bij J.M.E. Feys, *art. cit.*, 107-109.

²¹⁰ F. Van Molle, *art. cit.*, p. 20.

²¹¹ Zie RAB. Ambachten n° 191 (64) of de uitgegeven versie bij J.M.E. Feys, *art. cit.*, 110-111.

²¹² RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 6.

²¹³ F. Van Molle, *art. cit.*, p. 21.

6.1.2 Andere huizen waarover het ambacht beschikte

Uit de ambachtsrekeningen en het cartularium uit de 15de eeuw kunnen we afleiden dat het ambacht nog een aantal huizen bezat en vooral renten op huizen. De renten op huizen zullen in het volgende onderdeel besproken worden. Van Molle vestigt er de aandacht op dat het ambacht nog enkele kleinere huizen vlakbij het ambachtshuis bezat die als godshuizen voor de zieken, armen en bejaarden van het ambacht dienst deden. Hij kon achterhalen dat het er in totaal vijf zijn en dat twee ervan gelegen waren in de Meestraat en drie ervan in de straat die daar achter liep, namelijk de Hertsbergstraat.²¹⁴ De stichting ervan zou het ambacht te danken hebben aan Lodewijk Schuwynck en zijn vrouw in 1387, waarvan van Molle vermoedt dat dit de gelijknamige goudsmid betreft.²¹⁵ Een bijkomende aanwijzing is te vinden in het cartularium, waarin er sprake is van een akte van 1395. Deze akte is niet volledig overgeschreven in het cartularium maar vermeldt het overdragen van goederen aan het ambacht door ene Lodewijk Sculync en zijn vrouw Maria.²¹⁶ Verdere aanwijzingen voor het bestaan van de armenhuizen zijn terug te vinden in de ambachtsrekeningen. Het ambacht besteedde veel geld aan het onderhoud van deze huizen. In de 16de eeuw liet het een aantal werken uitvoeren aan de “*aermen huusen*”.²¹⁷ Dit was overigens niet de enige plek waar de armen van het ambacht verbleven. Ook in het ambachtshuis zelf waren er gelogeed. Het ambacht gebruikte slechts enkele kamers in dit huis. In 1552 was de zilversmid Jacob van Londerzele er gevestigd.²¹⁸ Daarnaast liet het ambacht nog aan verschillende andere huizen onderhoudswerken uitvoeren. Ook deed het ambacht de schoorstenen van een aantal huizen vegen. In 1530-31 werd de gevel van een hoekhuis verbouwd. Hetzelfde jaar werden twee sleutels voor dit hoekhuis aangekocht en betaalde het ambacht om de schoorsteen te vegen. Dit laatste gebeurde regelmatig. Vooral de schoorstenen van de huizen die zij verhuurden werden vaak onder handen genomen. Naast de vele renten op huizen die te vinden zijn in de ambachtsrekeningen, komen elke keer twee expliciete vermeldingen voor van huizen die het ambacht verhuurde. In 1530-31 ontving het ambacht respectievelijk 2 ponden 10 schellingen

²¹⁴ *Ibid.*, p. 21-22.

²¹⁵ *Ibid.*, p. 22.

²¹⁶ Zie RAB. Ambachten n° 191 (64) of de uitgegeven versie bij J.M.E. Feys, *art. cit.*, p. 95-96.

²¹⁷ SAB. 327. Goudsmiden n° 43 f° 14.

²¹⁸ A. Schouteet, *Indices op de buitenpoorterboeken van de stad Brugge 1548-1788: 2: De borgen en de domicilies van de Buitenpoorters*, Handzame, Familia et Patria, 1973.

groot en 23 schellingen groot als huishuur voor één jaar. De eerste som is een vrij groot bedrag dat ongeveer 3 % van het totaal aantal inkomsten van dat jaar vertegenwoordigt. Het tweede bedrag verschilt enorm van het eerste. Wellicht betreft het hier de huur van een kamer, mogelijk in het ambachtshuis. De rekeningen vermelden echter niet de plaats van het gehuurde goed. Verder betreft het wellicht geen goudsmiden. Het eerst vermelde huis werd gehuurd door Pieter de Vonghenart, een kleermaker. Bij de tweede verwijzing naar huishuur in de rekening werd naast de naam van de huurder, namelijk Guillame Gaukeloy, geen beroep vermeld.²¹⁹ Ook in de ambachtsrekening van 1553-54 zijn twee vermeldingen van huishuur terug te vinden. Joos de Vos betaalde voor het huren van een huis van het ambacht 3 ponden en Steven Altermaer telde 2 ponden 10 schellingen neer.²²⁰ Wellicht betreft het hier goudsmid Joos de Vos. Hij zetelde in 1531 als warandeerder in het ambacht en huurde in 1540 een stal in het minderbroederspand.²²¹

6.1.3. De huizen van de edelsmeden

Er is weinig geweten over de huizen van de ambachtmeesters zelf. Sommigen huurden huizen, zoals de voornoemde Joos de Vos, terwijl anderen zelf een huis bezaten. Volgens Beernaerd huurde goudsmid Joos Heyns een huis in de Grauwwerkersstraat. De huurwaarde van dit pand lag relatief hoog.²²² Dambruyne haalt aan dat onder de edelsmeden in Gent in 1571-72 slechts een minderheid huizen huurden. Zo beschikte 76,5 % van de edelsmeden volgens Dambruyne over een eigen woning.²²³ De Brugse edelsmeden leken in de 16de eeuw vrij verspreid te wonen en niet in kolonies in éénzelfde buurt, zoals vaak het geval is bij ambachten. Wel woonden er edelsmeden in de Grauwwerkersstraat, de Vlamingenstraat en rond de Vlamingenbrug, de Geldmuntstraat en de Sint-Jacobsstraat.²²⁴ Omdat de edelsmid hoogstaand cliënteel over de vloer kreeg was het belangrijk dat hun huis er respectabel uitzag. Volgens Dambruyne behoorden de huizen van de goudsmiden in Gent in 1571-72 tot een

²¹⁹ SAB. 327. Goudsmiden n° 43 f° 1.

²²⁰ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 1 v.

²²¹ Zie namenlijst.

²²² B. Beernaert, K. Leenders, B. Schotte e.a.; i.s.m. G. Bruyneel, R. Vercruysse (eindred.), *op. cit.*, p. 22.

²²³ J. Dambruyne, *op. cit.*, pp. 391-393.

²²⁴ Af te leiden uit A. Schouteet, *Indices op de buitenpoorterboeken van de stad Brugge 1548-1788: 2: De borgen en de domicilies van de Buitenpoorters*, Handzame, Familia et Patria, 1973.

hoge categorie.²²⁵ Wellicht was dat niet anders voor de Brugse goudsmiden, want hun huis representeerde ook hun status in de maatschappij, een status die beter was dan die van een gewone handwerker, dankzij het startkapitaal en de grondstoffen waarin zij moesten voorzien.

6.2. Renten

Renten waren een populaire beleggingsvorm in de late middeleeuwen. De ambachten bezaten vaak een aantal renten om hun inkomsten te verhogen. Ook het ambacht van de Brugse goud- en zilversmeden had verschillende renten lopen, meestal gevestigd op huizen, en was zowel geldschietter als geldvrager. Het cartularium uit de 15de eeuw geeft aan dat het ambacht verspreid over de 15de eeuw renten had lopen op zeker zeven huizen en vier kamers.²²⁶ In de ambachtsrekening van 1553-54 wordt gewag gemaakt van maar liefst tien renten onder de inkomstenrubriek. Deze tien renten samen leverden het ambacht 8 l. 7 s. 5 d. 8 m. gr. op. De som van de renten maakte ongeveer 23 % van de gehele ontvangst van dat jaar uit, namelijk 35 l. 16 s. 3d. Vl. gr., uit. Het geld van de renten werd verkregen van de volgende personen: de weduwe van Steven Scotte, ontvanger van de vorstelijke domeinen van Kassel; Jacop van Hee, beambte van de grote tol van Brugge; Willem Verblock; Bertelmeeus Lutens; Matteus Gyoens; Jan Aket; die van het Sint-Janshuis in Brugge; de weduwe van Jacop de Berch (goudsmid); Fransoys de Laneye en de heer van van Eecke.²²⁷ In de uitgavenpost staat dan weer één lijfrente, namelijk die van ene Maertin van Muelene.²²⁸ Deze bedraagt 1 p. 10 s. of 4 % van de totale som van uitgaven, die op 34 lb. 2 s. 11. 8 m. Vl. gr. ligt.²²⁹ Daarnaast zijn er in deze rubriek ook nog de uitgaven aan wilsbeschikkingen en stichtingen terug te vinden die ook een vorm van renten inhouden. De wilsbeschikkingen zijn giften of renten die per testament zijn opgezet en die het ambacht een bepaalde som geven, hetzij in één keer hetzij jaarlijks, met de bedoeling dat het ambacht de nagedachtenis van de schenker levend zou houden via missen en gebeden. Wanneer de wilsbeschikkingen in de uitgavenrubriek voorkomen dan slaat dit op de uitgaven voor de herdenking van de schenkers. De som van deze wilsbeschikkingen komt op 19 s. of 3 % van de totaalsom. De stichtingen

²²⁵ J. Dambruyne, *op. cit.*, pp. 382-384.

²²⁶ Zie J.M.E. Feys, *art. cit.*, pp. 95-119.

²²⁷ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 2 - 2 v.

²²⁸ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 8 v.

²²⁹ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 10.

zijn sommen die het ambacht, eventueel in ruil voor bepaalde diensten, afstond aan religieuze instellingen. De renten werden uitbetaald aan Jan les Cornetals, ontvanger van de kapelanie van Sint-Nicolas in de Sint-Janskerk; aan Jacop Brokele, ontvanger van de kerkfabriek van de Onze-Lieve-Vrouwekerk (aangezien de kapel van de goudsmiden daar gevestigd is); aan Allaert de Cerf, ontvanger van de kapelanie van Sint-Maarten in de Sint-Salvatorskathedraal en ten laatste aan Joos Lambrecht, algemeen ontvanger van de Onze-Lieve-Vrouwekerk.²³⁰ Deze stichtingen dienden vermoedelijk voor het zielenheil en voor missen, en bedroegen 2 l. 6 s. 6 d. 8 m. of 7 % van de totaalsom van de uitgavenrubriek. Het is opvallend hoe laag het bedrag ligt dat de renten in dit jaar opbrachten tegenover de andere ambachtsrekening die dadelijk zal besproken worden. In dit jaar konden dan ook geen grote uitgaven gedaan worden. Die werden dan ook niet gedaan, want het ambacht sloot de rekenening met winst af.

In de ambachtsrekening van 1530-31 komen dan weer zeven renten voor in de rubriek met de inkomsten. Deze renten zijn samen goed voor 48 l. 14 s. 10 d. 4 m. gr.²³¹ Hoewel het aantal renten hier dus lager ligt dan in de andere ambachtsrekening, valt het op dat de som die de renten opbrengen wel veel hoger ligt. Ook het totaalbedrag van de inkomsten is veel hoger in vergelijking met het jaar 1553-54. De inkomsten voor de periode 1530-31 bedragen in totaal 80 l. 12 d. 7 d. gr. 10 m Vl. gr.²³² Onder deze renten bevindt zich één lijfrente. Verder zijn het vooral individuele renten die gevestigd zijn op huizen en in één geval lijkt het een molen te zijn bij de Vlamingenbrug. Onder deze renten zien we de naam verschijnen van edelsmid Maertin Gloribus.²³³ In de rekening zijn ook wilsbeschikkingen terug te vinden voor de som van 2 l. 2 s. 6 d. of 3%. In dit geval betreft het de inkomsten die per testament werden ingesteld en het ambacht binnenstroomden. De wilsbeschikkingen zijn een soort van rente maar kregen in de rekening niet de naam rente hoewel ze wel onder de rentenrubriek geplaatst werden. Wat de uitgaven betreft, zien we hier twee lijfrenten met een aantal extra kosten daartoe behorend en waarvan de som op 44 l. 10 s. of 54 %²³⁴ van de totale uitgavensom van 82 l. 9 s. 3 d. 2 m. Vl gr. ligt.²³⁵ Verder zijn ook hier stichtingen te vinden voor een bedrag van 2 l. 9 s. 6 d. 8 m. of 3 %. Deze renten gaan opnieuw naar de hierboven vernoemde

²³⁰ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 8 v. 9.

²³¹ SAB. 327. Goudsmiden n° 43 f° 1 v. - 2.

²³² SAB. 327. Goudsmiden n° 43 f° 5.

²³³ SAB. 327. Goudsmiden n° 43 f° 2.

²³⁴ SAB. 327. Goudsmiden n° 43 f° 11 - 11 v.

²³⁵ SAB. 327. Goudsmiden n° 43 f° 15.

kerkelijke instellingen.²³⁶ De uitgaven voor de wilsbeschikken komen dan weer op 18 s. 4 d. 1 m. of 1 % van de uitgaven.²³⁷

Uit deze analyse komt het ambacht naar voor als een nering die niet bijzonder rijk was, maar wel over voldoende middelen beschikte om in haar onderhoud en dat van zijn leden te voorzien. Het kon heel wat religieuze instellingen steunen, wat hun prestige wellicht vergrootte. Bovendien had het een eigen ambachtshuis en nog een aantal andere huizen die het ter beschikking stelde voor zijn armen of zelfs verhuurde. Volgens Dambruyne hadden de meeste ambachten in Gent een eigen ambachtshuis, maar niet allemaal.²³⁸ Daarenboven noteert Dambruyne dat het succes van renten verband houdt met de caritatieve functie die het ambacht vervulde.²³⁹ Het ambacht van de goud- en zilversmeden had inderdaad enkele huizen ter beschikking om de armen te onderhouden, meer hierover bij de analyses van de ambachtsrekeningen. Opvallend is het grote verschil tussen het kapitaal vertegenwoordigd door de renten uit 1530-31 en de renten uit 1553-54. Wanneer we deze bedragen vergelijken met de analyse die Dambruyne maakte omtrent de renten van de Gentse ambachten in 1540, dan merken we dat de totaalsom van de renten die het Brugse ambacht ontving in 1553-54 naar de lage kant is. Doen we hetzelfde voor de som uit 1530-31 dan kunnen we zeggen dat deze laatste enorm hoog is. De mediaanwaarde van de renten van de Gentse ambachten bedroeg 22.812 Vl. gr.²⁴⁰ Hoewel de goud- en zilversmeden een klein ambacht vormden, kan gezegd worden dat zij wat betreft kapitaalkracht vrij hoog lijken te scoren. Het is echter moeilijk conclusies te trekken uit twee rekeningen. Hoewel het ambacht in deze twee rekeningen relatief goed bij kas zat, weten wij ook dat het in de 15de eeuw twee maal met financiële moeilijkheden kampte. Een eerste maal toen het ambacht een nieuw ambachtshuis kocht, en een tweede maal in 1478 wanneer het het inschrijvingsgeld in de keure liet verhogen.²⁴¹

6.3. De materiële bezittingen van het ambacht

²³⁶ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 11 v. - 12.

²³⁷ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 6 v. - 9 v.

²³⁸ J. Dambruyne, *op. cit.*, p. 91.

²³⁹ *Ibid.*, p. 105.

²⁴⁰ *Ibid.* p. 106-107.

²⁴¹ F. Van Molle, *art. cit.*, p. 20. & RAB. Ambachten n° 1 f° 169 quintus.

Wanneer een ambacht over roerende goederen beschikte, dan konden die meestal in twee categorieën worden opgedeeld. Enerzijds zijn er de bezittingen die in de kamers die het ambacht gebruikte in het ambachtshuis functioneerden, en anderzijds zijn er de artikelen die in de kapel van het ambacht aangewend werden. Omdat er slechts weinig documenten omtrent het ambacht zijn overgeleverd, is een volledige analyse van de bezittingen van het ambacht van de goud- en zilversmeden niet mogelijk. Wat wel kan is een kijkje nemen in de ambachtsrekeningen. Hierin speuren we naar dergelijke aankopen en hun aandeel in het totaalbedrag bij de uitgaven. Natuurlijk geeft dit geen representatief beeld, want in het ene jaar zal het ambacht meer geld besteed hebben aan dergelijke zaken dan in het andere jaar. Bovendien, zo weet Dambruyne, stellen de materiële bezittingen van de ambachten slechts een bescheiden kapitaal voor, of toch althans in Gent, maar mogelijk is dit een algemene bevinding die ook voor Brugge geldt.²⁴²

In de ambachtsrekening van 1530-31 vinden we onder de aankopen een “*quispel*” terug waarvoor het ambacht 4 gr. betaalde.²⁴³ Deze kwispel is volgens de rekening een instrument dat in de kapel werd gebruikt. Vermoedelijk diende het om gewijd water te spreken.²⁴⁴ Het lijkt er wel op dat het een jaarlijks terugkomende aankoop betreft, want ook in 1553-54 kocht het ambacht een kwispel. Nog een aankoop uit de rekeningen van 1530-31 betreft een mand. Deze mand kostte het ambacht 4 gr. en diende om het zilver in te doen op de “*teecken daghen*”.²⁴⁵ Wellicht worden hiermee de dagen bedoeld waarop de eed het ambachtsteken en stadsteken op de gekeurde goederen insloeg. Ten laatste vinden we ook een vermelding van zilveren drinkschalen en bekers. Die werden niet in deze rekening aangekocht maar gebruikt in de beschrijving van een bedrag voor de wijn en het dragen van deze bekers en drinkschalen doorheen de maaltijd die gegeven werd op de Heilige Bloeddag.²⁴⁶ In de rekening van 1553-54 vinden we dan weer de reeds vernoemde kwispel terug, waarvoor het ambacht deze keer 6 gr. uitgaf.²⁴⁷ Daarnaast beschikte het ambacht natuurlijk ook over een zegel. Dit werd vermeld toen het ambacht een boek en zegelwas aankocht voor 8 gr.²⁴⁸ Ten laatste wordt ook lijnwaad vermeld, dat moest gewassen worden.²⁴⁹ Het ambacht doet hier

²⁴² *Ibid.*, p. 109.

²⁴³ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 12 v.

²⁴⁴ Voor meer info over het woord kwispel, zie INL, Schatkamer van de Nederlandse taal: “<http://www.inl.nl/zoekresultaten?q=kwispel>” // laatst geraadpleegd op 22/07/2012.

²⁴⁵ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 12 v.

²⁴⁶ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 9-9 v.

²⁴⁷ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 6

²⁴⁸ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 8 v.

²⁴⁹ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 3.

slechts kleine uitgaven. Dat is ook niet verwonderlijk, aangezien het ambacht op zich niet veel spullen nodig had, want het bezat maar een aantal kamers in het ambachtshuis. Dat wordt door deze twee rekeningen nog maar eens duidelijk gemaakt.

6.4. De ambachsrekeningen doorgelicht

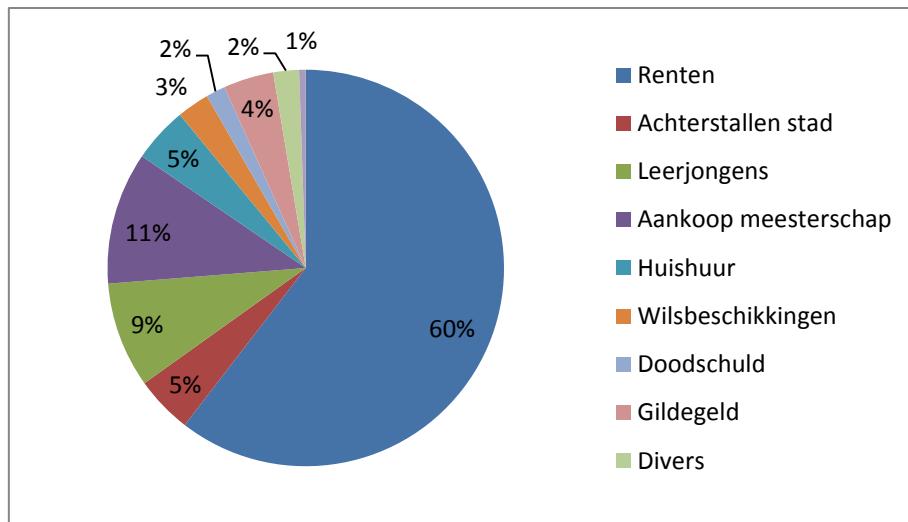
6.4.1 De ambachtsrekening van 1530-1531

a. De inkomstenrubriek

De ambachtsrekeningen werden opgesteld door de gouverneur van het ambacht en geven de inkomsten en uitgaven van een bepaald ambtsjaar weer. Het totale bedrag van de inkomsten in 1530-31 bedroeg 80 l. 12 s. 8 d. Vl. gr. 10 m.²⁵⁰ De volgende grafiek schept een duidelijker beeld van wat zoal bij de inkomsten vermeld staat en welk percentage van het totale bedrag elk element inneemt. Het is duidelijk dat de renten, zoals reeds gezegd, het grootste percentage van de inkomsten vertegenwoordigden. Daarnaast haalde het ambacht vooral geld binnen uit de aankoop van het meesterschap en het leergeld dat meesters dienden te betalen aan het ambacht wanneer een jongen bij hen in de leer kwam met respectievelijk 11% en 9 %.

Grafiek 1: Inkomstenverdeling van de ambachtsrekening van 1530-1531

²⁵⁰ SAB. 327. Goudsmiden n° 43.

Nog een opvallend onderdeel van de inkomsten is dat van de achterstallen. Hiermee wordt geld bedoeld dat de stad aan het ambacht schuldig was. Dit lijkt een groot bedrag aangezien het maar liefst 5 % van de totale inkomstensom vertegenwoordigde. De goudslagers dienden 8 s. 8 d. af te staan aan het ambacht. Aan elke vinder werd 4 s. 4 d. gevraagd. Ook het gildegeld kwam, zo blijkt, in de kas van het ambacht terecht. De Sint-Elooysgilde waarvan sprake is, moet dus een gilde geweest zijn waarin enkel het ambacht van de goud-en edelsmeden zetelde. Het geld werd jaarlijks opgehaald, maar hier blijkt dat niet iedereen dit lidgeld wilde betalen. In deze ambachtsrekening, en ook in de rekening van 1553-54, staan enkele individuen expliciet vermeld voor het (wan)betalen van gildegeld. Dit bedrag lag wellicht hoger dan het normale lidgeld want het gaat hier om achterstallig lidgeld of zelfs lidgeld waarvoor het ambacht heeft moeten procederen. Het gildegeld was goed voor 4 % van de inkomsten. Een lagere opbrengst, met name 2 %, was die van de doodschuld die in de tabel wordt vermeld. Dit bedrag diende voor het organiseren van zielemissen.²⁵¹ Een speciale categorie die deels ook als rente kan aanzien worden, vormen de wilsbeschikkingen. Bij testament werd een bepaalde som aan het ambacht gegeven. Er werd dan meestal verwacht van het ambacht dat het in ruil de nagedachtenis van de overledene ophield, via het organiseren van missen of gebeden voor deze persoon. In de uitgavenpost is het resultaat hiervan te vinden onder de naam “beset”, waar we het al eerder over hadden. De

²⁵¹ Dit is “het geld, dat door ieder lid in de kas eener vereeniging moet worden gestort als tegemoetkoming voor de bij overlijden door de broederschap te bekostigen zielemissen. Meestal werd het vooruitbetaald.” Zie: INL, Schatkamer der Nederlandse taal: “ <http://gtb.inl.nl/iWDB/search?actie=article&wdb=MNW&id=07112> ” // Laatst geraadpleegd op 22/07/2012. In het geval van het ambacht van de goudsmiden lijkt deze som voor de doodschuld echter slechts gedeeltelijk vooruitbetaald. Hierover meer onder de rubriek 7.4.2. die handelt over de begravenissen en zielemissen van de leden.

wilsbeschikkingen bedragen 3 % van de inkomsten. Onder de categorie divers, vinden we onder andere “*den alven appoort*”. Appoort staat meestal voor een opgehaald of geschonken bedrag.²⁵² Het is echter niet duidelijk of deze inhoud ook voor de term in de rekening geldt. Meer details rond dit bedrag worden immers niet gegeven in de rekening. Een andere bron van inkomsten die onder divers valt, is die van het “*zelter utter busse*”. Ook de betekenis hiervan blijft onduidelijk. Mogelijk gaat het om het zilver en goud dat werd afgekeurd en in beslag genomen werd door het ambacht, maar in dat geval zouden we een hoger bedrag verwachten. De inkomsten voor het jaar liggen bijzonder hoog in vergelijking met de ambachtsrekening van 1553-1554.

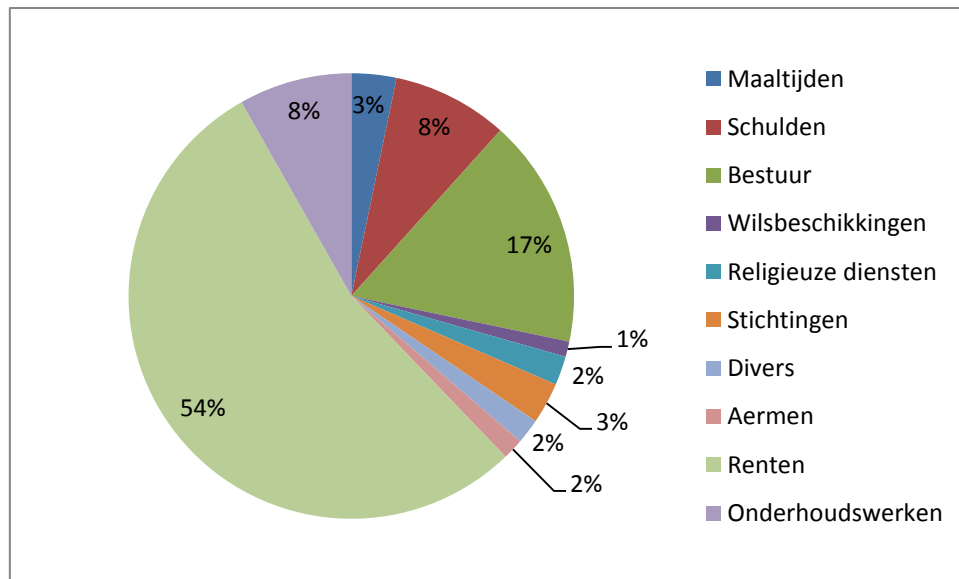
b. De uitgavenrubriek

Het geheel aan uitgaven in de ambachtsrekening van het ambtsjaar 1530-1531 bedraagt 82 l. 9 s. 3 d. vl. gr. 2 m.²⁵³ Er werd dat jaar dus meer geld uitgegeven dan ontvangen, namelijk 36 s. 6 d. 16 m. De volgende grafiek vertegenwoordigt de uitgavenrubriek van het jaar 1530-31 en geeft weer welk percentage van de inkomsten aan wat gespendeerd werd.

Grafiek 2: Uitgavenverdeling van de ambachtsrekening van 1530-1531

²⁵² Voor de verschillende betekenissen van het woord appoort zie: INL, Schatkamer der Nederlandse taal, zoekterm appoort, kies appoort: “ <http://www.inl.nl/zoekresultaten?q=appoort> ” // Laatst geraadpleegd op 22/07/2012.

²⁵³ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 15.

Het is opmerkelijk dat de renten ook in de uitgavenrubriek een grote som geld in beslag nemen. Zo'n 54 % procent van de uitgaven gaat naar renten. Hieronder bevinden zich twee lijfrenten, waarvan er één maar liefst 40 l. 10 s. bedraagt op een totaal van 44 l. 10 s. aan renten. Daarnaast gaat ook 1 % van de totale uitgavensom naar wilsbeschikkingen, waaronder een vorm van testamentaire renten voorkomt. De uitgavensom gaat hier naar herdenkingen, het “*beset*” genoemd. Zo'n *beset* kan eeuwigdurend zijn. Zo wordt namelijk in deze rekening het beset van Boudin Heinricx vermeld. Boudin was echter een 15de-eeuwse edelsmid en koopman die in 1442 poorter is geworden van Brugge en vermoedelijk in 1477 gestorven is.²⁵⁴ De tweede grootste uitgavenpost, met 17 %, zijn de kosten omtrent het bestuur van het ambacht. Deze kosten zijn tweeledig, enerzijds zijn er de salarissen voor onder meer de kapelaan, de klerk en de gouverneur, met ook kleine bedragen voor de klerk en de eed. Anderzijds zijn er ook kosten voor allerlei gelegenheden. Zo ressorteert de aankoop van ambtskleden voor de deken en zijn eed onder deze kosten. Dan volgen met beiden 8 % de schulden en de onderhoudswerken. Met deze schulden wordt het geld bedoeld dat het ambacht aan de klerk van het jaar voordien schuldig was omdat het de rekening van dat jaar voordien met verlies had afgesloten. Voor de onderhoudswerken aan de huizen van het ambacht werden onder andere timmerlieden en tegeldekkers aangesteld, maar ook het vegen van schoorstenen valt onder deze categorie. Een ander belangrijk onderdeel vormen de maaltijden, die 3 % vertegenwoordigen. De maaltijden voor het gezelschap vonden meestal plaats op of na een

²⁵⁴ Voor alle info hieromtrent, zie namenlijst: Heindricx, Boudin.

feestdag, en, verder werd tijdens die dagen ook geld aan wijn gespendeerd. Het gaat telkens om vrij grote sommen. Daarnaast ging tevens 3 % van het totaalbedrag naar stichtingen. Dit zijn nog een soort van renten onder de vorm van kapitaal dat gegeven werd aan religieuze instellingen. Ook aan de armen werd wel wat geld gespendeerd, namelijk zo'n 2 %. Dambruyne suggereert dat het succes van renten verband houdt met de caritatieve functie die het ambacht vervulde.²⁵⁵ Toch is het echter duidelijk dat het aandeel aan inkomsten van renten de uitgaven aan armenzorg hier ruim overstijgt. Er werd zelfs meer geld gespendeerd aan maaltijden dan aan de armen. Het is anderzijds wel zo dat aan de armen gedacht werd. Zo kregen de armen uit de armenhuizen een extra inkomen “omme huerlieden provisie te doene jeghens de kersdaghen”.²⁵⁶ Ze werden steeds bedacht op of na voor het ambacht belangrijke feestdagen zoals de Sint Loysdagen. Op deze religieuze feestdagen liet het ambacht een mis doen in haar kapel en betaalde het voor de koster, roedragers en eventueel de klokluiders, priester, predikant en orgelspeler. De kosten hiervoor nemen zo'n 2 % van het totaalbedrag in. Een laatste categorie die 2 % omvat, is die waarin diverse kosten vervat liggen die niet meteen onder een andere categorie thuishoorden, zoals bijvoorbeeld de aankoop van een mand en kwispel, het wassen van het lijnwaad, en boetegeld voor de stallen in het minderbroederspand. Deze uitgaverenkening wordt vooral door renten ingepalmd. Deze rekening is natuurlijk niet per se een schoolvoorbeeld van een ambachtsrekening van de goudsmeden en is daarom niet gemakkelijk om te interpreteren. Om een beter licht te werpen op de ambachtsrekeningen zullen we ook de ambachtsrekening van 1553-1554 analyseren.

6.4.2. De ambachtsrekening van 1553-54

a. De inkomstenrubriek

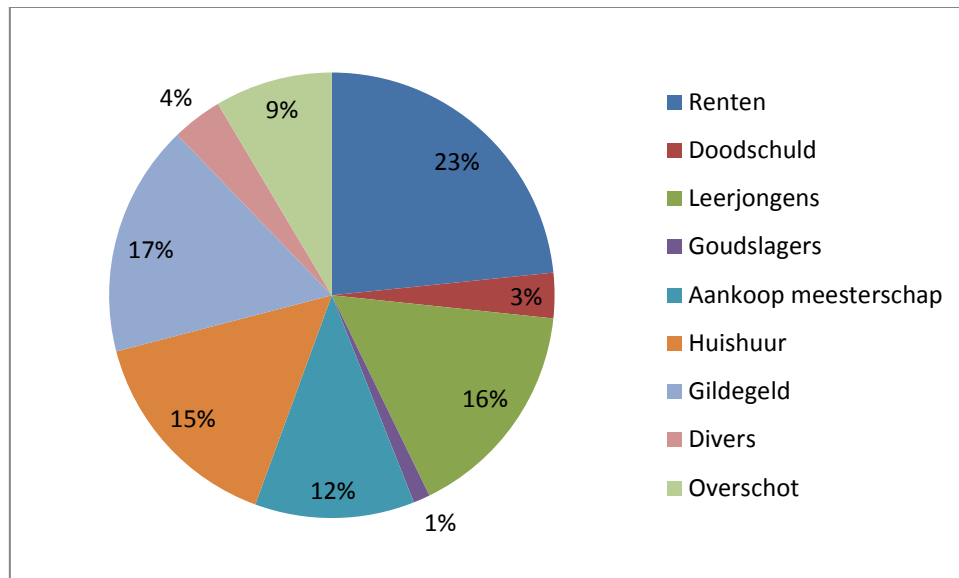
De ambachtsrekening van 1553-1554 lijkt op het eerste gezicht veel diverser dan de voorgaande. Bovendien liggen de totaalsommen van de inkomsten en de uitgaven ruim de

²⁵⁵ *Ibid.*, p. 105

²⁵⁶ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 8.

helpt lager dan de voorgaande rekening. Voor de inkomsten bedraagt deze som 35 l. 16 s. 3 d. gr.²⁵⁷

Grafiek 3: Inkomstenverdeling van de ambachtsrekening van 1553-1554

Deze keer nemen de renten slechts 23 % van de inkomsten in beslag. In de voorgaande rekening liep deze som op tot 60 %, bijna 3 maal zoveel dus. Het komt dan ook neer op 8 l. 7 s. 5 d. 8 m., dit is slechts een zesde van de inkomsten uit 1530-31. Een tweede belangrijke categorie is het gildegeld. Ook hier is een groot verschil op te merken met de eerste rekening. Waar het in 1530-31 nog 8 % bedroeg, komt het nu aan op 16 % van het totaalbedrag. Er moet hier gewezen worden op het feit dat dit slechts procentueel gezien een verschil maakt omdat het totaalbedrag lager lag dan in 1530-31. In dit jaar ligt het zelfs de helft lager dan in de vorige rekening, waardoor de percentages hier dubbel zo hoog liggen. In 1530-31 stroomde namelijk 6 l. 18 s. 10 d. het ambacht binnen terwijl dit in 1553-54 slechts 6 l. 9 d. gr bedroeg. Deze opmerking kunnen we ook maken voor de inkomsten verkregen van de goudslagers en de leerjongens. De goudslagers stonden in beide rekeningen even veel af aan het ambacht, namelijk 8 s. 8 d., maar toch maakten de lagere inkomsten in dit jaar procentueel gezien een verschil, want deze stegen van 9 % in 1530-31 naar 16 %. We zien hetzelfde gebeuren met de aankoop van het meesterschap, dat 12 % bedraagt. In 1530-31 was dit nog 11 %. De som van het jaar dat we onderzoeken ligt nochtans lager dan die van het jaar 1530-31, respectievelijk 4 l. 3 s. en 8 l. 14 s., of

²⁵⁷ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 4 v.

bijna dubbel zo laag. Verder zien we een overschot van 9 %, waarmee de som bedoeld wordt die het ambacht in de rekening van het jaar daarvoor over had, met name de winst. Deze som werd overgedragen naar het daaropvolgende ambtsjaar en zodoende onder de inkomstenrubriek van deze rekening genoteerd. Ook dit jaar werd huishuur verkregen, namelijk 5 l. 10 s. Dit bedrag is hoger dan dat van het voorgaande jaar, dat op 3 l. 13 s. lag. Wat het gilde geld betreft, valt er een spectaculaire stijging van 3 l. 6. In 1530-31 naar 6 l. 9 d. in 1553-54 waar te nemen. De verklaring hiervoor ligt bij het feit dat in 1553-54 het aan de gilde verschuldigde lidgeld (bij vonnis) werd geïnd van een aantal individuen, terwijl in 1530-31 enkel het geld van de ophaling wordt vermeld. De doodschuld lag dan weer iets lager dan in 1530-31, met respectievelijk 1 l. 3 s. 6 d. en 1 l. 5. s. 6 d., een te verwaarlozen verschil. De laatste categorie omvat opnieuw diverse inkomsten zoals het “*zelter utter busse*” dat reeds vernoemd werd in de vorige rekening. Ook hier is het verschil verwaarloosbaar met zo’n 1 l. 6 s. 2 d. in 1553-54 en 1 l. 13 s. 10 d. in 1530-31.

Deze rekeningen leren ons dat de inkomsten meestal dezelfde categorieën omvatten en dat de verschillen in kapitaal die ze vertegenwoordigen meestal niet zo groot zijn, behalve voor de renten. De renten zijn de belangrijkste vorm van inkomsten voor het ambacht. Wanneer deze stijgen, krijgt men met een taartgrafiek een vertekend beeld van de percentages. Maar dit onderzoek via de taartgrafiek geeft wel aan hoe belangrijk deze renten inderdaad zijn voor het ambacht en hoe de rest van de inkomsten weinig grote verschillen vertoont en dus vrij stabiel blijft doorheen de tijd.

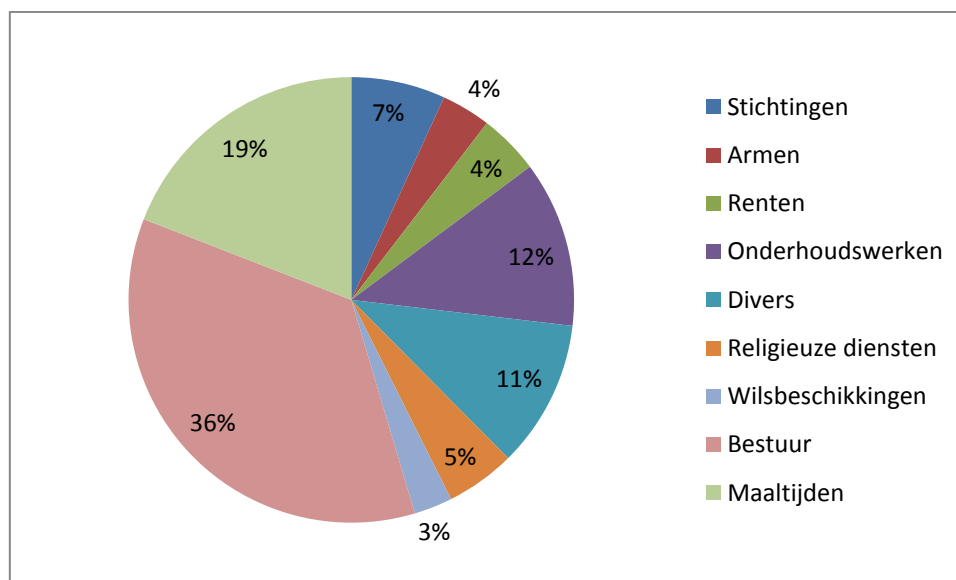
b. De uitgavenrubriek

Niet alleen de inkomsten zijn exponentieel gedaald in deze ambachtsrekening, ook de uitgaven liggen veel lager. In 1553-54 gaf het ambacht 34 l. 2 s. 11 d. gr. 8 m.²⁵⁸ uit. In dit jaar ontving het ambacht dus meer aan inkomsten dan dat het uitgegeven had. Wat opvalt aan de uitgaven in deze rekening, is dat de gouverneur die deze rekening opstelde, de uitgavenrubriek niet goed heeft verzorgd. Zo vergeet hij een aantal miten te tellen in zijn

²⁵⁸ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 10.

eindberekening van de uitgaven. De onderstaande grafiek is dan ook gebaseerd op een analyse die met deze fout rekening houdt.

Grafiek 4: Uitgavenverdeling van de ambachtsrekening van 1553-1154

Uit grafiek 4 valt af te leiden dat de kosten voor renten in dit jaar exponentieel zijn gedaald. De renten vertegenwoordigen nog slechts 1 l. 10 s. of 4 % van de totale uitgavensom en bestaan uit één lijfrente. Dat is een grote daling tegenover het jaar 1530-31, toen er nog 44 l. 10 s. aan renten werd uitgegeven. Daarnaast zijn er ook nog de stichtingen, die 7 % innemen. Deze stichtingen gaan zoals in de vorige rekening steeds naar religieuze instellingen en komen wat de bedragen op zich betreft zo goed als overeen. De wilsbeschikkingen maken tevens 3 % uit van het totaalbedrag. Ook het verschil in bedrag tussen de wilsbeschikkingen in de vorige rekening, 18 s. 4., en in deze rekening, 19 s., is verwaarloosbaar. Waar in deze rekening wel veel geld naar toe ging, was het bestuur. Deze kosten zijn opnieuw tweeledig, zoals uitgelegd in het betoog over de vorige rekening. Enerzijds zijn er de salarissen en bijkomende gelegenheidskosten, anderzijds de speciale kosten zoals de aankoop van kleden voor eed en ambacht. De 36 % die in deze rekening werd uitgegeven aan bestuur komt ongeveer overeen met de 17 % die in de andere ambachtsrekening hieraan werd besteed. In 1553-54 bedroeg dit zo'n 12 l. 1 s. 18 d. Wat betreft de maaltijden en de wijn is er wel een groot verschil op te merken tussen de twee ambtsjaren. In 1530-31 lag deze uitgave op 3 % of

2 l. 13 s. 8 d. 34 m. terwijl dit in 1553-54 neerkwam op 19 %, de tweede grootste uitgave, of 6 l. 10 s. 5 d. De individuele uitgaven voor maaltijden lagen hoger. Dit kan een gevolg zijn van een hoger ledenaantal dan twintig jaar voordien. De sommen voor onderhoudswerken liggen dan weer iets lager in het jaar dat hier onderzocht wordt. Het maakt in dit jaar wel 12 % van alle uitgaven uit terwijl het in 1530-31 nog 8 % vertegenwoordigde. Relatief gezien is het verschil niet zo groot, want de sommen bedragen respectievelijk 4 l. 2 s. 4 d. en 6 l. 15 s. 4 d. 6 m. In 1553-54 gingen de uitgaven naar het vegen van schoorstenen, een metser, kalk en zand, het vegen van de watering van de kapel, enzovoort. De vierde grootste uitgavensom is het bedrag dat aan diverse dingen werd uitgegeven. Dit maal bevindt de aankoop van een kwispel en het wassen van het lijnwaad zich opnieuw onder deze categorie. Verder worden onder andere nog het opstellen van een tegenakte, het herstellen van het slot van een koffer, de aankoop van een nieuwe sleutel daarvoor, de levering van was en kosten betreffende een proces vermeld. Een voorlaatste categorie vormen de religieuze diensten met 5 % of 1 l. 14 s. 5 d. Onder religieuze diensten bespeuren we opnieuw zielemissen en begrafenissen, vieringen in de kapel voor feestdagen en betalingen aan de koster en roedragers voor deze vieringen, offerandes, enzovoort. In 1530-31 besloot de hele uitgave voor deze categorie slechts 2 d. meer dan in 1553-54. Als laatste is er ook nog het geld dat bedoeld was om voor de armen te zorgen. Ook hier is dit bedrag betrekkelijk klein in vergelijking met de inkomsten aan renten, want het bedraagt namelijk 1 l. 4 s. 5 d. Dit is ongeveer evenveel als in de rekening van 1530-31.

De conclusie die gemaakt wordt voor de uitgaven van dit jaar ligt in dezelfde lijn als die van de inkomsten. De uitgaven in beide ambachtsrekeningen komen ongeveer overeen. Het grote verschil zit opnieuw in de renten. De uitgaven voor renten werden in het ambtsjaar van 1553-54 enorm teruggedrongen tegenover 1530-31. Ook de inkomsten lagen lager, wat slechts voor een deel de lagere uitgaven aan renten verklaart. Waarom de uitgaven aan renten in 1553-54 zo spectaculair laag liggen tegenover de eerste rekening is niet duidelijk. Deze ambachtsrekeningen zijn vrij representatief voor ten minste de eerste helft van de 16de eeuw en vertegenwoordigen de klassieke uitgaven en inkomsten verbonden aan een ambacht zoals religieuze diensten, de maaltijden, de armenzorg en de maaltijden. Dit werpt ook een licht op de uitgaven aan het adres van het bestuur, waarover in het volgende hoofdstuk verder uitgeweid wordt.

7. De interne organisatie van het ambacht

7.1. Het bestuur

Het dagelijks bestuur van het ambacht, ook wel de “*eed*” genoemd, bestond uit een aantal meesters die men toen de titel “*vinders*” gaf. De “*deken*” stond aan het hoofd van het bestuur. De samenstelling van het bestuur veranderde jaarlijks. Dit fenomeen wordt ook het hernieuwen van het bestuur geheten. Tevens veranderde het aantal vinders die er deel van uitmaakte doorheen de tijd. In de door ons onderzochte periode schommelde hun aantal tussen drie en vijf. Het ambacht beschikte ook over warandeerders. Zij keurden de werken van de ambachtsmeesters en werden afhankelijk van periode tot periode ook onder de vinders gekozen of zetelden afzonderlijk in het bestuur. Daarnaast deed het ambacht ook een beroep op een gouverneur, een klerk en een kapelaan. Die maakten geen deel uit van de eed, maar ook zij waakten over de werking van het ambacht. Op al deze functies gaan we in de komende bladzijden dieper in, maar niet zonder eerst de aanstelling en de functies van de eed te bespreken.

De eed wisselde jaarlijks en deze wissel werd neergeschreven in de Brugse wetsvernieuwingen.²⁵⁹ De wetsvermeldingen maken steeds gewag van het feit dat hun ambachtsjaar op 2 september begon. Een eed die in 1424 zetelde, bijvoorbeeld, nam haar functie op 2 september 1424 op en begeëindigde deze wellicht op 1 september van het volgende jaar, namelijk 1425. De eed had allerlei functies. Enerzijds zorgden zij voor de representatie van het ambacht naar buiten toe. Zij waren de spreekbuis en vertegenwoordigers van het ambacht. Heerste er een geschil, bijvoorbeeld met de meerseniers, dan vertegenwoordigden en verdedigden zij het ambacht. Zij overlegden ook met het stadsbestuur over reguleringen die het ambacht betroffen. Daarnaast hadden zij ook een juridische functie, doordat zij over rechterlijke bevoegdheden beschikten ten aanzien van de leden van het

²⁵⁹ SAB. 114. Wetsvernieuwingen of zie A. Vandewalle, “De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden, 1363-1794”, in: D. Marechal, *Meesterwerken van de Brugse Edelsmeedkunst*, Brugge, Stichting Kunstboek, 1993, pp. 413-433.

ambacht.²⁶⁰ Ze controleerden het edelsmeedwerk dat door de meesters werd gemaakt op kwaliteit en hadden tevens het recht hetzelfde te doen met ander goud- en zilverwerk dat in Brugge te koop werd gesteld door bijvoorbeeld de meerseniers of de oudklerenkoopers. Het bestuur waakte er over dat de keure werd nageleefd en de werktijden werden gerespecteerd. Om hun werk grondig te kunnen uitvoeren, hadden de ambachten het recht om zogenaamde “*visitaties*” te doen. Dit wil zeggen dat zij de ambachtsmeesters mochten bezoeken in hun ateliers, winkels of hun stallen in bijvoorbeeld het pand, dit met de bedoeling hun waren, winkel, atelier en gezellen of leerknappen te controleren.²⁶¹ Vonden inbreuken op de keure plaats dan kon het bestuur boeten uitschrijven of de overtreders dagvaarden en hen verplichten naar het ambachtshuis te komen om hen op de vingers te tikken. Wanneer een juridische uitspraak werd gedaan door de deken en de vinders, dan mochten de betrokken meesters zich hier niet tegen verzetten, want dan riskeerden zij volgens de keure van 1441 een boete.²⁶² Was het geschil van dergelijk aanzien dat het de rechtspraak van het ambacht oversteeg, dan moest het ambacht beroep doen op de schepenbank.²⁶³ Maar ook de ambachtsleden konden voor de schepenbank een proces aanspannen tegen het ambacht. Dit gebeurde volgens de overgeleverde processen van de 16de eeuw een aantal keer wanneer de meester niet akkoord was met de uitspraak van het ambacht. Daarnaast oefende de eed ook een vorm van sociale controle uit over haar leden. In de keure staan enkele voorschriften die door de meesters dienden nageleefd te worden om hun morele integriteit te beschermen. Zo mochten meesters niet vreemdgaan, geen woekeraars zijn, of bordeel houden.²⁶⁴ In hoeverre deze controle ook daadwerkelijk werd uitgevoerd door het bestuur is niet geweten. De keure werd opgesteld door het stadsbestuur. In de stadsrekeningen zijn in elk geval enkele boeten terug te vinden omtrent vreemdgaan. Maar natuurlijk is dit een moeilijk controleerbaar fenomeen en is het aantal boeten in de stadsrekeningen niet representatief. Daarnaast werden er ook boeten uitgeschreven wanneer hun leden agressief tegen elkaar uit de hoek kwamen.²⁶⁵ Scheldtirades werden niet getolereerd. Ook gestolen werk moest worden aangegeven.²⁶⁶ Ten laatste nam het ambachtsbestuur ook het bestuur op zich van de Sint-Elooysgilde. Dit is dan weer een meer religieus geïnspireerde functie. Het was de

²⁶⁰ RAB. Ambachten n° 1 f° 165 v.: “.xlvij. Item dat van alle gheschillen die ghevallen int voorseide ambocht daer de heer ende de stede gheen recht an en hebben de deken ende vinders machtich sijn die te verheffene ende tappointierne also hemlieden redelic dijncken zal.”.

²⁶¹ RAB. Ambachten n° 1 f° 162 v.

²⁶² RAB. Ambachten n° 1 f° 166 v.

²⁶³ RAB. Ambachten n° 1 f° 167.

²⁶⁴ RAB. Ambachten n° 1 f° 166 v.

²⁶⁵ RAB. Ambachten n° 1 f° 166 v.

²⁶⁶ RAB. Ambachten n° 1 f° 162.

ambachtsleden ook verboden op zondagen en feestdagen te werken, en dit werd, alvast volgens de keure, gecontroleerd door de eed.²⁶⁷

Er heerst nog steeds twijfel over hoe de aanstelling van de eed nu precies in zijn werk ging in de 14de. Dumolyn maakt echter duidelijk dat vanaf de late 15de eeuw wel degelijk aanwijzingen te vinden zijn omtrent het systeem dat men gebruikte. Hij legt uit dat, op enkele uitzonderingen na, elk Brugs ambacht jaarlijks een dubbele lijst van kandidaten voor haar bestuur voorlegde aan de schepenvank. Uit deze lijsten moest de schepenvank dan een keuze maken om zo het uiteindelijke bestuur van elk ambacht samen te stellen.²⁶⁸ Volgens Dumolyn legden de dekenen en de vindere vervolgens hun eed af voor het stadsbestuur.²⁶⁹ Dit werd voor het ambacht van de goud- en edelsmeden bevestigd door de verwijzingen hiernaar die te vinden zijn in de ambachtsrekeningen. Deze rekeningen vermelden telkens een betaling van respectievelijk 22 gr. in 1530 en 1 s. 10 d. gr. in 1553 “aan de serganten van de camere als den deken met zijnen eedt eedt deden”.²⁷⁰

In de onderzochte jaren van de wetsvernieuwingen vonden we zo’n 449 namen.²⁷¹ Sommige van die namen bleken achteraf te kunnen worden samengevoegd omdat het op het eerste gezicht niet geheel duidelijk was dat het om dezelfde persoon ging. Andere personen bleken dan weer dezelfde naam te hebben. In nog andere gevallen is het een moeilijk uit te maken zaak. Naar schatting werden de 1263 functies die in het bestuur in totaal volgens de wetsvernieuwing in de onderzochte periode (zowel deken, vindere, vindere van de goudslagers, als warandeerders) opgenomen door omtrent 415 personen. 55 personen hiervan waren, of ongeveer 12 % van het gehele aantal individuen, en 263 functies werden opgenomen door goudslagers. Dus 360 meester zilver- en goudsmeden namen gedurende twee eeuwen en een aantal decennia (min enkele decennia aan hiaten) zo’n 1000 functies op zich. Dat is een gemiddelde van iets minder dan 3 functies per lid. De meesten namen echter slechts één aanstelling waar. Daarnaast nam een groot deel 2 of meerdere functies op. Meesters met 10 posities in het bestuur vormden geen uitzondering. Vooral in de eerste helft van de 16 eeuw zetelden meesters vaak vele maken. Een groot deel hiervan zijn de

²⁶⁷ RAB. Ambachten n° 1 f° 165 v.

²⁶⁸ J. Dumolyn stelt dat artikel 31 van het privilegie dat Maria van Bourgondië in 1477 aan de stad Brugge schonk, deze werking bevestigt. Zie J. Dumolyn, “De Brugse ambachtsbesturen tijdens de late middeleeuwen: enkele institutionele en rechtshistorische aspecten”, in: *Handelingen van het genootschap voor geschiedenis gesticht onder de naam Société d’émulation te Brugge*, 147 (2010) 2, p. 321.

²⁶⁹ *Ibid.*

²⁷⁰ In de ambachtsrekening van 1530-1531: SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 6. In de ambachtsrekening van 1553-1554, waaruit ook de quote werd geciteerd: RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 5.

²⁷¹ Zie A. Vandewalle, “De besturen van het ambacht van de goud- en zilvermeden”.

warandeerders, die meestal vrij veel functies op zich namen. Ook een deel van de meesters die in de stad een vrij goede reputatie hadden uitgebouwd en regelmatig opdrachten ontvingen van het stadsbestuur, namen best wel wat posten waar. Anderzijds namen de nog grotere namen, zoals Jan Peutin, weinig functies op. Er kan bezwaarlijk gesproken worden van een echt monopolie, maar we moeten wel constateren dat de functies in het ambacht toch regelmatig door dezelfde personen werden ingenomen. Dit is wellicht ook een gevolg van het feit dat het ambacht niet bijzonder groot was en dat niet iedereen zich wilde kandidaat stellen. Meer dan de helft van de meesters zag zo'n post in het bestuur waarschijnlijk niet zitten omwille van de tijd en het kapitaal dat het in beslag nam. Dit wil echter niet zeggen dat het een ondemocratische zaak was. Aangezien een groot deel van de vermelde meesters slechts één functie opnam, kan het zetelen in het ambachtsbestuur moeilijk echt ondemocratisch genoemd worden. De meeste edelsmeden zetelden om de 2 tot 6 jaar.

Aan de hand van de namenlijst van goud- en zilversmeden getranscribeerd door Gailliard op basis van de merktekens op de koperen plaat uit de tweede helft van de 16de eeuw, kunnen wij een vergelijking maken tussen de datum van het verkrijgen van het vrijmeesterschap en de datum van een eerste functie in het bestuur.²⁷² Deze lijst loopt vanaf 1568 en is in ons onderzoek nuttig tot en met het jaar 1597. In deze periode worden 83 nieuwe meesters aangehaald. Het plaatsen van het merkteken slaat op het nog niet lang daarvoor verworven meesterschap. Van de 83 nieuwe meesters worden er 35 in de wetsvernieuwingen vermeld.²⁷³ Hier moet worden opgemerkt dat 15 van de edelsmeden die onder het jaar 1597 werden ingeschreven er slechts 1 gevonden werd in de wetsvernieuwingen omdat deze datum te dicht op onze limiet in deze studie, namelijk het jaar 1600, ligt. Een eerste punt dat uit de vergelijking wordt gedestilleerd is het feit dat deze 35 nieuwelingen die een functie in het ambachtsbestuur opnemen, dit vrij snel na het verwerven van het meesterschap doen. Om hier een beter zicht op te krijgen is het aangeraden tabel 3 van de bijlagen te bekijken. Een tweede opvallende punt is het feit dat vele van deze edelsmeden hun carrière begonnen als warandeerder om daarna vaak in de eed te zetelen. Als ze al aan een tweede functie toekwamen natuurlijk, want een groot deel lijkt het op slechts één functie te houden. Ook is het opmerkelijk dat de meesters al zo vroeg in hun carrière warandeerder konden worden. Deze functie was volgens de keure van 1441 enkel voorbehouden voor de beste

²⁷² J. Gailliard, *De ambachten en neringen van Brugge, of beschryving hunner opkoomst, bloei, werkzaemheden, gebruiken en voorregten*, Brugge, uitg. J. Gailliard, 1854, pp. 116-117.

²⁷³ A. Vandewalle, "De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden, 1363-1794", in: D. Marechal, *Meesterwerken van de Brugse Edelsmeedkunst*, Brugge, Stichting Kunstboek, 1993, pp. 415-424.

edelsmeden.²⁷⁴ Wellicht diende zich hier een tekort aan oudere vrijwilligers aan. Ten laatste dient opgemerkt te worden dat slechts de helft van de meesters een bestuursfunctie opneemt. Misschien kan dit deels verklaard worden door het feit dat vele meesters in die periode weggetrokken uit de stad om elders op zoek te gaan naar meer werkgelegenheid. Men dient echter te bedenken dat deze cijfers niet representatief zijn voor de gehele periode die in deze scriptie onderzocht wordt. De tweede helft van de 16de eeuw was een woelige periode waarin het ledenaantal daalde, waardoor de vrijmeesters mogelijk vroeger een functie in het bestuur opnamen dan anders en wellicht ook minder vaak om economische redenen. Vooral vanaf de jaren '80 was dit het geval, zo blijkt uit de afwezigheid van de goudslagers waarover meer in hoofdstuk 7.3 Goudslagers.

7.1.1 De deken

De deken stond aan het hoofd van het ambacht. Hij was de voorzitter van de eed en had het recht deze eed samen te roepen wanneer hij dat nodig vond. Daagde een vinder niet op dan had de deken het recht deze vinder te beboeten.²⁷⁵ Hij en de vinders mochten de winkels van de edelsmeden bezoeken en tekenden hun werk met een jaarteken en ambachtmerk. Bovendien bewaarden zij het merkteken van de stad.²⁷⁶ In heel wat ambachten was het dekenschap een zeer prestigieuze functie, terwijl het in andere ambachten moeilijk was om deze functie op te vullen, doordat de positie veel tijd in beslag nam en om financiële redenen. De deken moest namelijk bij verschillende gelegenheden klaarstaan, bijvoorbeeld op feesten, processen, bij het keuren enzovoort. Zoals reeds gezegd, stond hij ook aan het hoofd van de Sint-Elooysgilde. Bij de goud- en zilversmeden lijkt de functie in de 15de eeuw vaak door dezelfde personen te worden ingevuld. Ze bestonden vaak uit de gegoede meesters in het ambacht. In de 16de eeuw komen dan weer heel wat verschillende personen voor in de eed. Misschien werd het moeilijk het dekenschap in te vullen en was de functie niet meer zo geliefd. Maar op dit fenomeen zullen we in hoofdstuk 8 nog verder in gaan. Wat wel zeker is, is dat de deken in de eerste helft van de 16de eeuw geld van het ambacht ontving. Volgens de ambachtsrekeningen kregen de deken en de eed op verschillende gelegenheden kleine

²⁷⁴ RAB. Ambachten n° 1 f° 163.

²⁷⁵ RAB. Ambachten n° 1 f° 166.

²⁷⁶ RAB. Ambachten n° 1 f° 163.

sommen geld, maar er is in de rekeningen echter geen sprake van een echt salaris. In het begin van hun ambtsjaar werd met geld van het ambacht voor hen een overkleed gekocht.²⁷⁷ Ze kregen ook nog 12 s. gr., dus vermoedelijk 3 s. gr. elk, voor “*de vier prueve*”.²⁷⁸ Dit fenomeen komt in beide rekeningen voor maar wat het precies inhoudt, is moeilijk te zeggen. Het getal vier slaat op het feit dat op dat ogenblik één deken en drie vindere waren het dagelijks bestuur waarnamen. Het zelfstandig naamwoord wijst op een proef.²⁷⁹ In het ambachtsmilieu wordt het woord vaak gebruikt om te wijzen op een meestersproef. Het kan ook verwijzen naar probeersel, poging of onderzoek naar de deugdelijkheid.²⁸⁰ Wat de betekenis ervan vormt in deze situatie, valt dus moeilijk af te leiden, maar wel kan er vermoed worden dat het om een deel van het inwijdingsritueel gaat. Misschien gaat het om de eedaflegging zelf, of over één of ander feestmaal of schenking die de eed aan het begin van haar ambtsjaar deed. Daarnaast werden de deken en de eed ook betaald om het gildesgeld te verzamelen. In beide rekeningen krijgen ze daar samen 3 s. gr. voor.²⁸¹ In beide rekeningen krijgen zij ook 2 s. gr. voor de moeite die zij deden ter herdenking van Boudin Heindricx: “*Item betaelt deken ende eedt over tbeset van Boudin Heindricx als zij gheoffert hadden tsinte Donaes*”.²⁸² Ook wordt vermeld dat de deken en de eed in 1554 2 s. gr. werden betaald voor hun moeite “*naer costume*”.²⁸³ Dit kan gezien worden als een salaris, maar het woord salaris wordt in deze zin niet gebruikt, terwijl dat wel het geval is wanneer de gouverneur en de klerk bedankt worden voor diensten. Daarenboven zou het bedrag van 2 s. gr. voor de gehele eed en de deken samen nogal aan de lage kant zijn wanneer het een salaris betrof. Volgens de keure van 1441 en de aanpassing in de keure van 1478 kregen de deken en de vindere 12 groten van elke persoon die als leerjongen wilde opgenomen worden en van elke persoon die zijn vrijheid in het ambacht wilde kopen.²⁸⁴ De deken verdiende dus wel degelijk iets aan zijn functie, maar had ook uitgaven te doen. Zo is er in de rekening van 1530-31 sprake van een maaltijd die de deken gegeven had. Deze vermelding gebeurde terloops, wanneer men het had over de betaling van een deel van de wijn die op die dag door de leden van het ambacht werd gedronken: “*Item*

²⁷⁷ In de rekening van 1553-54 vermeldt men de aankoop van vier kerlaekens. Zie RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 5. In de rekening van 1530-31 is er sprake van vier keerle lakens. Zie SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 6. De eed was dus in deze jaren samengesteld uit vier personen.

²⁷⁸ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 5 en SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 6.

²⁷⁹ Voor meer info over het woord “*prueve*”, zie INL, Schatkamer van de Nederlandse taal: “<http://www.inl.nl/zoekresultaten?q=prueve>” // laatst geraadpleegd op 22/07/2012.

²⁸⁰ Voor meer info over het woord “*prueve*”, zie ook nog INL, Schatkamer van de Nederlandse taal: “<http://gtb.inl.nl/iWDB/search?actie=article&wdb=WNT&id=M056156>” // laatst geraadpleegd op 22/07/2012.

²⁸¹ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 6 en SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 6 v.

²⁸² De quote komt uit SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 6 v., zie ook RAB Ambachten n° 192 (64bis) f° 7 v.

²⁸³ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 7 v.

²⁸⁴ RAB. Ambachten n° 1 f° 169.

betaelt snoens up den zelven dach als den deken zijn maeltijt gaf, ---”.²⁸⁵ Deze korte vermelding geeft slechts een eerste idee van de financiële verplichtingen van de deken. Mogelijkerwijze moest de deken voor nog andere maaltijden of traktaties instaan. De functie werd dan ook vooral uitgeoefend voor de eer en het prestige dat ze met zich meebracht.

Volgens Dumolyn bestond er in Brugge een “*wepelganc*”. Dit wil zeggen dat leden van een bestuur minstens één jaar tussen elk bestuursjaar moesten laten.²⁸⁶ In theorie kon een meester dus geen twee jaar na elkaar deken zijn. Wat de Brugse edelsmeden betreft, merken we dat deze *wepelganc* inderdaad meestal nageleefd werd. In de 14de eeuw zien we echter twee fenomenen opduiken. Enerzijds kunnen we opmerken dat hoewel de functie regelmatig door dezelfde personen werd opgenomen, deze personen vaak de *wepelganc* respecteerden en een jaar tussen elk dekenschap lieten. Zo namen Joris van Thielt en Jan van Assenede tussen 1363 en 1374, op een paar uitzonderlijke jaren na, elke keer afwisselend het dekenschap op. Anderzijds zien wij dat in de 14de eeuw, meerbepaald in 1397 en in 1398, de functie twee jaar na elkaar door Victoor Wieric werd bezet. In de 15de eeuw komt hetzelfde fenomeen voor. De *wepelganc* werd niet nageleefd in 1409 en 1410, wanneer Loy van Thielt twee maal na elkaar deken was.²⁸⁷ Tot het midden van de 15de eeuw werd de functie nog regelmatig gemonopoliseerd door een klein aantal personen. Maar na 1410 werd het dekenschap steeds ingenomen door andere individuen. Dit voor zover wij weten natuurlijk, want voor de 15de eeuw is er een hiaat tussen 1443 en 1467. Ook in de 16de eeuw werd de *wepelganc* telkens nageleefd. Dumolyn legt uit dat na het opleggen van een nieuwe keure in 1329 aan het principe van de *wepelganc* vaak verzaakt werd. Dit gebeurde tot in 1414, wanneer in de nasleep van de Brugse opstand een ordonnantie werd opgesteld door Jan zonder Vrees, die deze *wepelganc* nieuw leven inblies.²⁸⁸ Vandaar dus dat dit fenomeen zich na de 1410 niet meer voordeed voor het dekenschap in het ambacht.

7.1.2 De vindere

²⁸⁵ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 7.

²⁸⁶ J. Dumolyn, *art. cit.*, p. 320.

²⁸⁷ Zie A. Vandewalle, “De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden”.

²⁸⁸ *Ibid.*, p. 325.

De vinders stonden de deken bij in het uitvoeren van de bestuurlijke taken van het ambacht. Zoals reeds gezegd verschilde hun aantal doorheen de tijd. Meestal zetelden er drie vinders in de eed. In de onderzochte eeuwen lijkt het of dit aantal kon oplopen tot vijf. De reden hiervoor was dat er in de wetsvernieuwingen toen niet altijd onderscheid werd gemaakt tussen de vinders van de goud- en zilversmeden, de vinders van de goudslagers en de warandeerders.²⁸⁹ Dit onderscheid komt pas voor vanaf 1406 en meer prominent vanaf 1418. In dat jaar wordt aangegeven dat er drie vinders en twee goudslagers zetelden in de eed.²⁹⁰ Vermoedelijk zetelden de goudslagers vóór dat jaar niet elk jaar. Hoewel ze apart van de vinders worden vermeld in de wetsvernieuwingen, weten we uit de ambachtsrekening van 1553-54 dat ook zij vinders werden genoemd.²⁹¹ Van de wellicht kleine groep goudslagers die onder het ambacht ressorteerde, werden jaarlijks doorgaans twee goudslagers gekozen als vertegenwoordigers in het ambachtsbestuur. Wel moet gemeld worden dat hun aantal in een aantal uitzonderlijke jaren tot drie opliep.²⁹² De twee vinders van de goudslagers betaalden jaarlijk elk 4 s. 4 d. gr. aan het ambacht.²⁹³ Dit toont aan dat er wel degelijk een onderscheid gemaakt werd tussen de vinders die in de eed zetelden en de vinders van de goudslagers die ook deel uitmaakten van het bestuur van het ambacht. Aan de vinders van de eed werd evenveel geld besteed als aan de deken, in die zin dat ook zij aan het begin van hun ambtsjaar een overkleed kregen.²⁹⁴ Daarnaast werd de 12 s. gr. van de vernoemde “preuven” onder hen en de deken verdeeld.²⁹⁵ Tevens ontvingen zij geld om het gildgeld op te halen.²⁹⁶ In beide rekeningen krijgen zij samen met de deken ook 2 s. gr. voor de moeite die zij deden ter herdenking van Boudin Heindricx.²⁹⁷ Ook werden de deken en de eed 12 groten betaald door elke persoon die als leerjongen wilde opgenomen worden en door elke persoon die zijn vrijheid in het ambacht wilde kopen.²⁹⁸ Ten slotte werden, zoals reeds vermeld, de deken en

²⁸⁹ SAB. 114. Wetsvernieuwingen of zie A. Vandewalle, “De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden, 1363-1794”, pp. 413-433.

²⁹⁰ A. Vandewalle, “De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden, 1363-1794”, pp. 415-416.

²⁹¹ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 3 v.

²⁹² In de uitzonderlijke jaren van 1537, 1547. Zie A. Vandewalle, “De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden, 1363-1794”, pp. 420-421.

²⁹³ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 3 v. en SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 5 v.

²⁹⁴ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 5. En SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 6. Vier keerle lakens werden aangekocht voor de deken en de drie vinders.

²⁹⁵ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 5 en SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 6.

²⁹⁶ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 6 en SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 6 v.

²⁹⁷ De quote komt uit SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 6 v. Zie ook RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 7 v.

²⁹⁸ RAB. Ambachten n° 1 f° 169.

de eed 2 s. gr. betaald voor hun moeite “*naer costume*”.²⁹⁹ Aan de vindere van de goudslagers werd volgens de ambachtsrekeningen dan weer niets uitbetaald.

Wat betreft de wepelganc van de vindere van de eed en de vindere van de goudslagers, valt het op dat de wepelganc zo goed als altijd nageleefd werd. Wat wel regelmatig gebeurde, met een hogere frequentie aan het einde van de 16de eeuw, was dat dezelfde persoon een andere functie opnam in het volgende jaar. Een deken die bijvoorbeeld vinder is in het ambtsjaar na zijn dekenschap, of een warandeerder die vinder is in het volgende ambtsjaar.

7.1.3 De warandeerders

Naast de deken en de vindere diende het ambacht ook warandeerders aan te stellen. De keure van 1441 stelt dat het ambacht drie personen uit het ambacht moet kiezen om warandeerders te zijn.³⁰⁰ Het is echter pas vanaf 1513 dat de namen van deze warandeerders worden opgenomen in de wetsvernieuwingen. Daar zijn er inderdaad elk jaar drie andere warandeerders terug te vinden.³⁰¹ Warandeerders staan in voor het keuren van het edelsmeedwerk, terwijl de deken en de vindere dan weer instaan voor het merken van de werken. Volgens de keure moesten de warandeerders “*van den souffissansten ende abelsten ende die hem best an tgoud ende zelve ende datter ancleift verstaen*”.³⁰² Dit wil zeggen dat de warandeerders edelsmeden moesten zijn die heel erg goed waren in hun vak. Wellicht kwamen de kleine edelsmeden die enkel in opdracht werkten voor de meer welgestelde edelsmeden en zich specialiseerden in een aantal vakgebieden, hiervoor meestal niet in aanmerking. Wat wel opvalt is dat “*alzo wel lieden van buten als van binnen slants gheborenn sijnde*” in aanmerking kwamen. Volgens de keure moesten ook zij de eed afleggen voor de schepbank.³⁰³ De ambachtsrekeningen verwijzen niet naar hen als een deel van de eed, hoewel ze een salaris kregen. De rekeningen vermelden echter steeds maar één van de drie aangestelde warandeerders. In beide gevallen krijgen zij 6 s. 8 d. Vl. gr.³⁰⁴ Waarom telkens slechts één van de drie warandeerders vermeld werd is niet duidelijk. Het is mogelijk dat het

²⁹⁹ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 7 v.

³⁰⁰ RAB. Ambachten n° 1 f° 163.

³⁰¹ Zie A. Vandewalle, “De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden, 1363-1794”, p. 419.

³⁰² RAB. Ambachten n° 1 f° 163.

³⁰³ RAB. Ambachten n° 1 f° 163.

³⁰⁴ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 5 en SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 11.

geld later verder werd verdeeld onder de drie warandeerders. Vonden de warandeerders een gebrek aan een werk dan hadden zij het recht het stuk te breken en de stukken in beslag te nemen. Wanneer het een ernstige overtreding van de keure betrof, dan moesten zij het probleem aan de schepenen melden.³⁰⁵ Zij hadden het recht iedereen te controleren die binnen de stad goud- en zilverwerk verkocht, of het nu vreemdelingen waren of meesters van het ambacht. Ook de warandeerders mochten, net als de deken en de vinders, op elk ogenblik de ambachtsmeesters gaan controleren in hun atelier of winkel.³⁰⁶

7.1.4 De gouverneur

Het ambachtsbestuur beschikte ook over een gouverneur. Deze gouverneur nam het financiële beheer van het ambacht op zich. Hij is het die de ambachtsrekeningen opstelde. De gouverneur werd aangesteld door de eed en veranderde alsdusdanig jaarlijks. De gouverneur ontving een salaris. In beide ambachtsrekeningen lag dat bedrag op 12 s. gr.³⁰⁷ Wanneer de ambachtsrekening werd afgesloten met een tekort, dan moest de gouverneur uit eigen zak bijspringen. Dit moet het geval geweest zijn in de ambachtsrekening van 1529-1530. In de ambachtsrekening van 1530-1531 betaalde het ambacht namelijk 6 l. 18 s. 7 d. gr. 2 m. uit aan Jan de Brouckere, de gouverneur van het voorgaande jaar, die het ambacht “*tachtre ende sculdich was bij slote van zijne rekeninghe*”.³⁰⁸ Wanneer het ambtsjaar werd afgesloten met winst, dan kwam het omgekeerde ook voor. De gouverneur was dan de winst schuldig aan het ambacht. Dit was dan weer het geval in het ambtsjaar 1552-1553, toen het ambacht het jaar afsloot met winst. In de inkomstenrubriek van het jaar 1553-1554 3 lb. 1 s. 2 d. 16 m. ontvangen van Denis de Muer, de aftredende gouverneur van het ambacht.³⁰⁹ De gouverneur van het ambacht was wellicht steeds een goud- of zilversmid.

³⁰⁵ RAB. Ambachten n° 1 f° 163.

³⁰⁶ RAB. Ambachten n° 1 f° 163.

³⁰⁷ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 9 v. en SAB. 327. Goudsmiden n° 43 f° 14 v.

³⁰⁸ SAB. 327. Goudsmiden n° 43 f° 6.

³⁰⁹ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 1.

7.1.5 De klerk

De klerk van het ambacht zorgde dan weer voor het administratieve beheer van het ambacht. Hij was het die de ledenlijsten bijhield en registers van leerlingen aanlegde. De klerk verbleef in vele ambachten in het ambachtshuis. Volgens Schlugleit was dit althans zo voor de Antwerpse edelsmeden. Dit hoeft ook niet te verwonderen want volgens Schlugleit was de klerk de rechterarm van de deken. Hij vergezelde de deken en de eed op visitaties en bij evenementen zoals kerkelijke diensten en nam volgens Schlugleit ook het edelsmeedwerk dat naar het ambachtshuis gebracht werd om gemerktekend te worden, in ontvangst.³¹⁰ Ook de klerk ontving een salaris en daarnaast nog een aantal vergoedingen. In de ambachtsrekening van het jaar 1530-1531, wordt gewag gemaakt van twee klerken dat jaar. De eerste, Colaert Plockin, had dat jaar slechts acht maanden dienst kunnen volbrengen en ontving daarvoor 33 s. 4 d. Vl. gr.³¹¹ De tweede, Pieter de Rieu, nam zijn taak als klerk over voor de resterende twee maanden en verdiende daarmee 16 s. 8 d. Vl. gr.³¹² Verder werd nog melding gemaakt van de ontvangst van kleine vergoedingen, zoals voor de herdenking van een aantal individuen en voor de aankoop van kruid.³¹³ In de ambachtsrekening van 1553-1554 is dan weer te zien hoe Pieter de Rieu op het einde van het ambtsjaar als klerk 2 lb. 10 s. d. Vl. gr. werd betaald als salaris voor het voorbije jaar.³¹⁴ Daarnaast ontving hij nog een aantal kleine vergoedingen, bijvoorbeeld voor het wassen van het linnen van de kapel, een herdenking, en een terugbetaling van de kolen die bij hem geleverd waren.³¹⁵ Ten slotte ontving de klerk in dat jaar ook 5 s. Vl. gr. omdat hij geholpen had met afsluiten van de rekening.³¹⁶ In de keure van 1441 wordt ten slotte vermeld dat de personen die hun vrijheid wilden kopen in het ambacht of leerjongen wensten te worden, 2 groten dienden af te staan aan de klerk van het ambacht.³¹⁷ Volgens Schlugleit bleef een klerk voor een lange periode in zijn functie, zelfs tot zijn overlijden.³¹⁸ Dit was wellicht ook het geval in het Brugse ambacht der goud- en zilversmeden. In 1530-31 werd de klerk Colaert Plockin doorheen het ambtsjaar, na acht maanden om precies te zijn, plots vervangen door Pieter de Rieu. Dit wijst op het

³¹⁰ D. Schlugleit, *op. cit.*, p. 65.

³¹¹ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 10 v.

³¹² SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 10 v.

³¹³ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 7 - 9 v.

³¹⁴ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 5.

³¹⁵ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 5 - 7 v.

³¹⁶ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 9 v.

³¹⁷ RAB. Ambachten n° 1 f° 161.

³¹⁸ D. Schlugleit, *op. cit.*, pp. 65-66.

waarschijnlijke overlijden van Colaert. Pieter de Rieu wordt ook in de ambachtsrekening van 1553-54 nog genoemd, en zal dus allicht deze functie voortdurend hebben uitgevoerd tussen deze twee data. De klerk was een vaste waarde in het ambacht. Het was een voltijdse job, die wellicht niet door een goud- of zilversmid werd uitgevoerd en die tot de dood werd uitgevoerd.

7.1.6 De kapelaan

Een laatste functie in het bestuur van het ambacht werd ingenomen door de kapelaan. Zoals het woord het zelf zegt, is de kapelaan diegene die verantwoordelijk is voor de kapel van het ambacht. Hij regelde het onderhoud, de misvieringen, de uitvaartdiensten, enzovoort. In de ambachtsrekening van 1553-54 werd de kapelaan vreemd genoeg niet vernoemd, terwijl hij in de rekening van 1530-31 regelmatig voorkwam. In deze laatste rekening kreeg hij geld, enkele denieren, bij allerlei gelegenheden waarin hij een organiserende functie waarnam, voor bijvoorbeeld zielemissen, herdenkingen, feestdagen, voor het offeren voor verschillende gelegenheden, enzovoort. Hij kreeg ook een salaris. In 1530-31 stierf kapelaan Lowijs Hauweel echter na elf maanden en twee weken dienst. Hij, of wellicht zijn weduwe, werd voor zijn dienst 4 l. 15 s. 10 d. Vl. gr. betaald.³¹⁹ Lowijs Hauweel was geen edelsmid maar een geestelijke die aan de kapel verbonden was.³²⁰

7.2. Van leerling naar meester of gezel: de leerweg

Een edelsmid had meestal al een hele weg afgelegd vooraleer hij zijn vrijheid in het ambacht kon kopen en dus meester worden. Van de leerlingen die deze opleiding aanvatten, zal er slechts een deel doorstromen naar het meesterschap, dit om allerlei redenen, zoals het ontbreken van voldoende startkapitaal, of door ziekte of zelfs sterfgevallen, of omdat het ook gewoonweg de ambitie niet was van bepaalde gezellen om het meesterschap op te nemen.

³¹⁹ SAB. 327. Goudsmiden n° 43 f° 10 v.

³²⁰ Een kapelaan is normaal dan ook een geestelijke verbonden aan een bepaalde kapel. Zie hiervoor INL, Schatkamer van de Nederlandse taal: “ <http://www.inl.nl/zoekresultaten?q=kapelaan> ” // laatst geraadpleegd op 22/07/2012.

Velen onder hen werden na hun leertijd dan ook gezet bij een meester. Zij kenden het vak en werkten voor hem in zijn atelier. Enkel de meesters mochten een zaak uitbaten. Zij bezaten een atelier waarin zij gezellen tewerk stelden en leerjongens opleidden die zijn volgens Dambruyne in het leerlingenregister moesten laten inschrijven om hun leertijd rechtsgeldig te maken.³²¹ Er is weinig overgeleverd over hoe het hele gebeuren van de leerweg er aan toe ging in Brugge. Er zijn bijvoorbeeld geen meesterslijsten of leerlingenlijsten beschikbaar. In Antwerpen zijn zelfs nog leercontracten tussen leerlingen en meesters bekend, maar ook dat is voor Brugge niet het geval. Toch zullen we hier even stilstaan bij wat we wel te weten zijn gekomen uit de bronnen en zullen we eventueel verwijzen naar de gewoonten die in Gent en Antwerpen heersten en als dusdanig waarschijnlijk ook voor Brugge van toepassing waren.

7.2.1 De Leerling

Een carrière in het ambacht van de edelsmeden startte vanzelfsprekend met het aanleren van de vaardigheden. De leerling ging het vak volgen bij een vrijmeester van het ambacht. In Brugge dienden de leerlingen van het goud- en zilversmedenambacht zes jaar te leren. De leerling moest ook poorter van de stad zijn en leergeld betalen aan het ambacht.³²² Ook de meester die hem opleidde werd verloond. Volgens De Munck werden alle formaliteiten daarrond vaak vastgelegd in een leercontract. Hoe hoog het leergeld was, hing volgens hem af van de vaardigheden en de faam van de meesters evenals van de duur van het contract en van het al dan niet inwonen van de leerling bij de meester.³²³ Het leergeld dat de leerling aan het ambacht afstond, lag volgens de keure van 1441 vast op 20 s. gr. Daarnaast was hij ook verplicht de deken en de vindere 12 gr. te geven, 12 gr. aan de gilde en aan de klerk 2 gr. De leerlingen die in Brugge hun ambacht leerden, hadden een voordeel wanneer zij in het ambacht wilden treden als vrijmeester. Zij moesten slechts 20 s. gr. betalen.³²⁴ In 1478 liet het ambacht de eerste twee artikelen, waarin de voornoemde regels omtrent het leergeld vervat zitten, schrappen. Achteraan de rubriek van de goudsmeden in de keure werden dan ter vervanging twee nieuwe artikelen gezet. De regels bleven grotendeels ongewijzigd. De leerjongen moest nog steeds poorter zijn en gedurende zes jaar het vak leren. Ook het

³²¹ J. Dambruyne, *op. cit.*, p. 182.

³²² RAB. Ambachten n° 1 f° 161.

³²³ B. De Munck & D. Dendooven, *op. cit.*, p. 14-15.

³²⁴ RAB. Ambachten n° 1 f° 161.

inschrijvingsgeld bleef op 20 s. groten vastgelegd. De leerling betaalde nog altijd 12 gr. aan de deken en de vinder, en gaf 12 gr. aan de gilde. De klerk kreeg vanaf dan echter 6 gr. in de plaats van 2 gr. Op het einde van de leertijd moest de leerling nu drie ponden groot betalen en een zilveren schaal, die 1 Trooysche mark woog, aan het ambacht schenken indien hij meester wilde worden.³²⁵ Bekijken we de ambachtsrekeningen dan blijkt dat het leergeld voor het jaar 1530-31 op 22 s. gr. vastlag.³²⁶ Dit is 2 s. gr. meer dan in 1441 en in 1478. Ook uit de ambachtsrekening van 1553-54 blijkt dat 22 s. gr. moesten voldaan worden als leergeld.³²⁷ Opvallend is dat dit leergeld in delen of “*paiementen*” kon worden afbetaald.³²⁸ Volgens artikel 33 van de keure van 1441 betaalden zilversmidskinderen die het ambacht van goudslagers wilden leren en vice versa slechts de helft van het leergeld, namelijk 50 gr.³²⁹ 50 gr. was eigenlijk een kwart van de 20 s. gr. die nieuwe leerlingen volgens de keure moesten bekostigen. Dit wil mogelijkerwijze zeggen dat de vrijmeesterskinderen slechts de helft van de het leergeld moesten vereffenen, met name 10 s.

Er zijn geen inschrijvingsregisters van de leerlingen overgeleverd voor de Brugse edelsmeden in deze periode. In de ambachtsrekening van 1530-31 staat wel dat 6 nieuwe leerjongens zich in dat jaar inschreven. Daarnaast waren er twee aan hun tweede betalingstermijn of *paiement* toe.³³⁰ Het aantal leerjongens in de ambachtsrekening van 1553-54 lag lager dan in de voorgaande rekening, met name op 4 nieuwelingen. Een andere leerling werd door Margriete van Parijs onderricht, hierover later meer, en betaalde 5 s. 6 d.³³¹ Wellicht gaat het hier om een *paiement* van 4 termijnen. Van deze 10 leerjongens is er geen enkele die we kennen als meester. Ze werden nergens anders vermeld, maar we namen ze toch op in onze namenlijst, weliswaar met de verduidelijking dat het om leerjongens gaat. Deze voorbeelden tonen duidelijk aan dat leerjongens het niet altijd tot meester schopten. Aan de cijfers in de rekeningen te zien was dit zelfs maar een klein deel. Sommigen overleden tijdens hun leertijd, anderen ontbrak het aan financiële middelen om meester te worden. Nog enkele anderen hebben er waarschijnlijk bewust voor gekozen hebben om geen meester te worden.

Volgens De Munck deden er zich regelmatig problemen voor tussen de leerling, ook leerknaap genoemd, en zijn leermeester. Het gebeurde dat de leerjongen wegliep van de

³²⁵ RAB. Ambachten n° 1 f° 169 quintus.

³²⁶ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 3 - 4.

³²⁷ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 1 v.

³²⁸ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 3 - 4.

³²⁹ RAB. Ambachten n° 1 f° 164 v.

³³⁰ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 3 - 4.

³³¹ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 1 v.

leermeester, waar hij vaak bij inwoonde.³³² In Brugge leek dit ook te gebeuren, want er werd een artikel in de keure aan dit onderwerp gewijd. Wanneer een leerjongen wegliep vooraleer hij zijn leertijd had volbracht, maar dan toch terugkeerde naar zijn meester, dan moest de jongen de schade die hij berokkend had aan deze meester rechtzetten.³³³ Een meester mocht pas twee jaar nadat hij een leerling had aangenomen en deze gedurende twee jaar had onderricht, een andere aannemen.³³⁴

7.2.2 De Gezel

Wanneer een leerling geen vrijmeester werd, dan werd hij meestal gezel. Deze gezellen waren wellicht lid van de Sint Elooysgilde maar niet van het ambacht. Wanneer zij hun leergeld en leertijd voldaan hadden voor het ambacht, dan werden zij vrije gezel. Het gebeurde vaak dat leerlingen na het voltooien van hun leertijd eerst een tijdje aan de slag gingen als gezel, vooraleer het vrijmeesterschap in het ambacht te kopen. Gezels benadrukt dat de aspirant-edelsmid zich na zijn leertijd nog verder ging specialiseren en nieuwe technieken trachtte te leren. Hij zou dan ook vaak rondrekken naar andere steden om daar ervaring op te doen, zo meent Gezels.³³⁵ In sommige ambachten was de leerling verplicht na de leertijd als gezel te werken gedurende een periode van twee jaar.³³⁶ Hiervoor zijn echter geen aanwijzingen te vinden in de documenten die de Brugse goudsmiden betreffen. Uit de keure van 1441 blijkt wel dat een leerjongen die het ambacht buiten Brugge geleerd heeft, 16 jaar oud moest zijn vooraleer hij als gezel mocht werken.³³⁷ Volgens Gezels moesten de gezellen in Gent geen poorter zijn en ook niet ingeschreven worden in het ambacht.³³⁸ De Brugse gezellen die daar voordien leerling waren geweest, waren natuurlijk poorters, want dat waren ze verplicht als leerling. Onvrije gezellen, dit zijn gezellen die geen leergeld voldaan hadden of hun leertijd niet volbracht hadden, ook niet in andere steden, werden vervolgd. In de keur staat immers dat het verboden was voor iedereen die niet onder het ambacht ressorteerde, en dus onvrije gezel was, edelsmeedwerk te maken of te verkopen, met

³³² B. De Munck & D. Dendooven, *op. cit.*, p. 14.

³³³ RAB. Ambachten n° 1 f° 161.

³³⁴ RAB. Ambachten n° 1 f° 161 en 169 quintus.

³³⁵ E. Gezels, *art. cit.*, p. 238.

³³⁶ Bijvoorbeeld bij de Gentse goudsmiden, zie E. Gezels, *op. cit.*, p. 65.

³³⁷ RAB. Ambachten n° 1 f° 162.

³³⁸ E. Gezels, *op. cit.*, p. 64.

uitzondering van de meerseniërs natuurlijk, wat het verkopen betreft.³³⁹ Ook mocht een gezelschap niet zomaar van werkgever veranderen. Hij moest eerst zijn afgesproken dienst volbrengen. Wanneer dit wel gebeurde, dan had het ambacht volgens de keure het recht om een boete te heffen over de gezelschap en eventueel ook één over de nieuwe meester die hem in dienst nam.³⁴⁰

7.2.3 De Meester

Een minderheid van de leerlingen groeide uiteindelijk uit tot meester. De redenen om niet voor het meesterschap te kiezen werden voorheen al vermeld. Vaak ging het bijvoorbeeld om financiële redenen. Om toegelaten te worden tot het meesterschap moest men poorter zijn van de stad Brugge. Mannen van buiten de stad moesten een certificaat meebrengen uit hun thuisstad om te bewijzen dat zij eervol waren en zij moesten aantonen dat zij hun metier voldoende kenden en konden uitvoeren.³⁴¹ We spreken hier echter nog niet over een meesterproef. Volgens De Munck was dit een vrij laat verschijnsel en werd de meesterproef voor de edelsmeden in Gent bijvoorbeeld pas op het einde van de 16de eeuw hier en daar ingevoerd.³⁴² Volgens de keure van 1441 moesten aspirant-meesters die het ambacht binnen Brugge hadden geleerd 2 pond gr. betalen en diegenen die van buiten de stad kwamen 3 pond gr. om hun vrijheid in het ambacht te kopen. Daarnaast waren ze ook aan de deken en de vinders 12 gr. verschuldigd, aan de gilde 12 gr. en aan de klerk 2 gr.³⁴³ Na de aanpassing van de keure in 1478 dienden zij die het ambacht in Brugge geleerd hadden en het vrijmeesterschap wilden kopen 3 pond gr. en een zilveren schaal, die één Troysche mark woog, af te staan aan het ambacht. Diegenen die hun ambacht buiten de stad leerden, betaalden 6 pond gr. en een zilveren schaal. Dit is maar liefst het dubbele. Ten slotte bekostigden de aspirant-meesters ook hier weer 12 gr. voor de eed en de deken, 12 gr. voor de gilden en deze keer 6 gr. voor de klerk.³⁴⁴ Het instapgeld voor vreemden lag dus na 1472

³³⁹ RAB. Ambachten n° 1 f° 163 v.: *"Item dat niemant beselscepen mach met andren niet vry zijnde int voorseiden ambocht, noch in coopene noch in vercoopene dinghen die den voorseiden ambocht toebehooren ende voort dat niemant gheneeren zal moghen in coopene nyeu werc omme voort te vercoopene hij en zij sghelijcx vry int voorseiden ambocht. Ende dier jeghen dade dat ware up eene boete van x lb.par. also dickent als hire mede bevonden worde."*

³⁴⁰ RAB. Ambachten n° 1 f° 166.

³⁴¹ RAB. Ambachten n° 1 f° 161 & f° 169 quintus.

³⁴² B. De Munck & D. Dendooven, *op. cit.*, p. 41.

³⁴³ RAB. Ambachten n° 1 f° 161.

³⁴⁴ RAB. Ambachten f° 169 quintus.

dubbel zo hoog als in 1441 en bedroeg in 1472 het dubbele van dat van diegenen die binnen Brugge leerden. Dit lijkt een strategische zet om nieuwkomers te weren, maar de keure legt uit dat vooral financiële redenen aan de basis lagen van de verhoging van het intredegeld. Het ambacht zat blijkbaar in financiële moeilijkheden en vroeg daarom aan het stadsbestuur om het inschrijvingsgeld te verhogen.³⁴⁵ Uit de ambachtsrekening van 1530-31 blijkt dat de nieuwe meesters toen 3 l. 2 gr. inschrijvingsgeld betaalden, dus nog 2 s. meer dan het bedrag dat in 1472 werd vastgelegd. 2 meesters vereffenden meteen het gehele bedrag. Daarnaast worden ook 3 gevallen van *paiementen* opgetekend. Eén daarvan betrof een nieuwe meester die voor de eerste keer een deel van de gehele som betaalde. De tweede meester bekostigde een derde paiement en van de laatste meester is het niet duidelijk aan de hoeveelste afbetalingstermijn deze zat.³⁴⁶ In de ambachtsrekening van 1553-54 worden vier sommen vermeld voor het kopen van de vrijheid in het ambacht. Pieter Cnoop koopt zijn vrijheid voor 1 l. 2 s. gr. Dit is een heel pak minder dan de 3 l. 2 s. gr. die nog in 1530-31 werden gevraagd. We vermoeden dat het hier niet om een paiement gaat maar om een werkelijke verlaging van het intredegeld. Bovendien wordt zo'n paiement normaal vermeld. Dit is ook zo bij Baptiste Plockin, die slechts 11 s. d. vereffende in mindering van zijn vrijheid. 2 meesters van “*butten*”, stonden elk 10 s. d. af aan het ambacht.³⁴⁷ Wellicht wordt met meesters van “*butten*” hier meesters uit de omliggende dorpen rond Brugge bedoeld. Deze werden vanaf het einde van de 15de eeuw volgens Van Molle verplicht lid te worden van het ambacht in de nabij gelegen stad.³⁴⁸

Dat de zonen van vrijmeesters bevoorreed werden, blijkt uit artikel 4 uit de keure. Deze bepaalt dat een vrijmeesterskind zijn vrijheid kan kopen door 12 gr. aan de deken en de eed te betalen, 12 gr. aan de gilde en 2 gr. aan de klerk, dit op voorwaarde dat de vader al vrijmeester was op het moment dat het kind geboren werd. Het vrijmeesterskind moest wel 15 jaar oud zijn vooraleer het zijn vrijheid mocht kopen.³⁴⁹ Een vrijmeesterskind werd dus vrijgesteld van het intredegeld van 3 ponden en betaalde enkel de kleinere formele lonen die het ambachtsbestuur toekwamen.

Het was enkel vrijmeesters toegestaan een winkel en atelier te houden en edelsmeedwerk te kopen en te verkopen. Wie geen vrijmeester was van het Brugse ambacht

³⁴⁵ RAB. Ambachten f° 169 quintus.

³⁴⁶ SAB. 327. Goudsmiden n° 43 f° 2 v. - 3.

³⁴⁷ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 1.

³⁴⁸ F. Van Molle, *art. cit.*, p. 15.

³⁴⁹ RAB. Ambachten n° 1 f° 161.

van de edelsmeden en toch dat ambacht uitoefde, liep volgens de keure van 1441 het risico een boete van 10 lb. par. en eventueel nog bijkomende sancties op te lopen.³⁵⁰

7.3. De Goudslagers

De goudslagers vormden een groep die ondergeschikt was aan het ambacht van de goud- en zilversmeden. We vernoemden reeds het feit dat de goudslagers zelf twee vinders mochten uitsenden naar het bestuur van het ambacht.³⁵¹ Daarnaast werden ze nog met een hele reeks artikels bedacht in de keure van 1441.³⁵² Deze artikels betreffen veelal de kwaliteit van hun werk en de arbeidsreglementering. Volgens de keure moest zowel een vrijmeesterskind van een zilversmid als het kind van een goudslager slechts de helft van het inkomgeld betalen wilden ze bij elkaar in de leer gaan.³⁵³ De vinders van de goudslagers betaalden elk 4 s. 4 d. gr. aan het ambacht. Dit is een relatief grote som waarvan de herkomst niet duidelijk is. Het betreft wellicht een jaarlijkse bijdrage die werd opgehaald onder alle goudslagers. Deze groep was waarschijnlijk vrij klein. De goudslagers worden in 1406 een eerste keer vermeld in de wetsvernieuwing en een tweede keer in 1418, waarna ze bijna elk jaar voorkwamen in het bestuur dat opgetekend werd in de wetsvernieuwingen.³⁵⁴ Hun vinders worden apart vernoemd onder de sectie van de goud- en zilversmeden, toen nog zilversmeden genoemd. In enkele uitzonderlijke jaren bedroeg hun aantal zelfs drie, namelijk de jaren 1537, 1547, 1570 en 1574.³⁵⁵ De eed en de deken van het ambacht mochten de goudslagers volgens de keure enkel controleren wanneer er voldaan was aan de voorwaarde van de aanwezigheid van twee goudslagers in het bestuur.³⁵⁶ Een opvallende vaststelling is het feit dat er geen goudslagers meer aanwezig waren in het ambacht in de twee laatste decennia van de 16de eeuw. In 1583 was plots nog slechts één goudslager lid van het bestuur.³⁵⁷ In ambtsjaar 1584 werden de namen van de eed van de goudsmeden niet ingevuld, net als bij vele andere ambachten dat jaar.³⁵⁸ De wetsvernieuwingen van 1585 bevatten ook geen goudslagers maar wel de

³⁵⁰ RAB. Ambachten n° 1 f° 165 v.

³⁵¹ RAB. Ambachten n° 1 f° 165-165 v., f° 165 v.

³⁵² RAB. Ambachten n° 1 f° 165-165 v., f° 170.

³⁵³ RAB. Ambachten n° 1 f° 165-165 v., f° 165.

³⁵⁴ A. Vandewalle, "De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden, 1363-1794", p. 415.

³⁵⁵ *Ibid.*, pp. 420-4230

³⁵⁶ RAB. Ambachten n° 1 f° 165-165 v., f° 165 v.

³⁵⁷ A. Vandewalle, "De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden, 1363-1794", p. 423.

³⁵⁸ *Ibid.*.

vermelding dat deze “*al doot*” waren.³⁵⁹ Ze werden gedood in de oproer die in die tijd veroorzaakt werd door de godsdienstige geschillen. Het is mogelijk dat ze zelf een protestantse leer aanhingen en omwille van deze reden veroordeeld zijn. De wetsvernieuwingen van 1586 bevestigen het verdwijnen van deze groep met de boodschap “*goudtslaeghers zijn al doot ende vertrocken*”.³⁶⁰ De oproer in de Zuidelijke Nederlanden moet het ambacht dus flink wat schade berokkend hebben. Aangezien de groep in Brugge volledig lijkt uitgestorven te zijn, kan het dus geen grote groep betroffen hebben.

In de ongeveer 130 jaar aan vermeldingen in de wetsvernieuwingen zijn er 55 namen van goudslagers te vinden. Aangezien ze meestal met twee optraden, kunnen we hier over zo’n 260 functies spreken. Hier tellen we 4 functies bij voor de jaren waarin 3 vinders zetelden en trekken we 1 af voor het jaar waarin slechts 1 vinder zetelde, zodat we 263 functies bekomen. Deze 55 namen zouden dan zo’n 5 functies elk betrokken hebben. Ongeveer 15 edelsmeden betrokken de functie van vinder van de goudslagers slechts één maal. De overgrote meerderheid zetelde echter meerdere keren. In het begin van de 15de eeuw zien we regelmatig goudslagers met 4 functies opduiken. In de tweede helft van de eeuw laat zich een trend van 7 functies aftekenen. In de 16de eeuw was 10 keer zetelen dan weer niet uitzonderlijk. Jacob de Doppere was tussen 1510 en 1560 17 maal vinder. Recordhouder is Sanders Marichael, die wel 19 keer in het bestuur terecht kwam. De vraag is natuurlijk wel of het hier om slechts één goudslager ging, of om twee goudslagers met dezelfde naam. Er zijn echter geen aanwijzingen dat het om twee goudslagers zou gaan en de functies volgen elkaar netjes om de 2 tot 6 jaar op zonder duidelijk cesuurmoment. Er komen tevens nog andere goudslagers voor die 16 of 17 jaren dienst hadden. Dit fenomeen kan wijzen op het feit dat er weinig goudslagers waren om deze functie in te vullen. Een andere verklaring hiervoor kan natuurlijk ook gevonden worden in de aanwezigheid van een monopolie onder de vinders van de goudslagers. Maar dit lijkt ons een eerder onwaarschijnlijke verklaring, aangezien deze functie wellicht niet zo geliefd was; er wordt namelijk nergens gewag gemaakt van een salaris. De verdeling van de zetels zal dus vrij democratisch geweest zijn. Bovendien zal niet ieder lid deze functie hebben willen opnemen, vandaar dat wellicht slechts een heel klein deel van de goudslagers niet zal gezeteld hebben. Wel moet opgemerkt worden dat onder de

³⁵⁹ *Ibid.*

³⁶⁰ *Ibid.*

goudslagers regelmatig families worden aangetroffen. Van alle goudslagers heeft iets minder dan 60 % een naamgenoot die tevens meester is in het ambacht.³⁶¹

7.4. Sociale opvangnetten

7.4.1 Armenzorg

De meeste ambachten verzorgden, al dan niet via hun gilde, vormen van armenzorg in de late middeleeuwen. Het ambacht ving arme of zieke leden en weduwen van meesters op in haar “*aermen hussen*”. In de rubriek omtrent de ambachtshuizen werd reeds vermeld dat Van de Molle er de aandacht op vestigt dat het ambacht nog enkele kleinere huizen - bezat - vlakbij het ambachtshuis die als godshuizen voor de zieken, armen en bejaarden van het ambacht dienst deden en dat het er in totaal vijf waren, waarvan er twee gelegen waren in de Meestraat en drie ervan in de straat die daar achter liep, namelijk de Hertsbergstraat.³⁶² In de ambachtsrekening van 1530-31 haalde de gouverneur gespecificeerd “*den huusen van den aermen in de plaetse van den ambochs huuse*” aan, wat nog een duidelijke verwijzing is.³⁶³ Uit de analyse van de ambachtsrekeningen van 1530-31 en 1553-54 bleek al dat respectievelijk 2 % en 4 % aan armenzorg werd uitgegeven. Rond de feestdagen deed het ambacht uitdelingen in de armenhuizen en op het ambachtshuis. In december 1553 verschaftte het ambacht geld voor de armen in het ambachtshuis voor de aankoop van turf en kolen.³⁶⁴ Iets later, op Nieuwjaarsdag, werd volgens de rekeningen ook een bepaald bedrag besteed aan de armen.³⁶⁵ In 1530 bedeelde het ambacht een bedrag aan de armenhuizen om hen “*provisie*”, voorzieningen, te treffen voor de kerstdagen.³⁶⁶ De kerstperiode was niet de enige periode waarin het ambacht moeite deed voor de armen. In de rekening van 1530-31, maar vreemd genoeg niet in die van 1553-54, gaf het ambacht omwille van de Heilige Bloeddag

³⁶¹ Hiermee wordt de achternaam bedoeld. Alle voorgaande theses zijn gebaseerd op de lijst met wetsvernieuwingen in A. Vandewalle, “De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden, 1363-1794”, pp. 415-424.

³⁶² *Ibid.*, p. 21-22.

³⁶³ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 14.

³⁶⁴ RAB Ambachten 192 (64bis) f° 7.

³⁶⁵ RAB Ambachten 192 (64bis) f° 7.

³⁶⁶ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 8.

ook geld aan de armen op het ambachtshuis.³⁶⁷ Hetzelfde gebeurde op Sint Loysdag in de zomer.³⁶⁸ Ook op de dag van het afsluiten van de rekening ontvingen de armen aalmoezen.³⁶⁹ Daarnaast gaf het ambacht ook geld uit aan herstellingen gedaan aan deze armenhuizen. In 1553-54 betaalde het ambacht een metselaar voor “*reperaesye ghedaen*” aan het ambachtshuis en “*in de arme hussekens*”.³⁷⁰ In 1530-31 voerde tegeldekker Jacop de Hondt dan weer werken uit aan de huizen van het ambacht en leverde materiaal voor werken aan de armenhuizen, terwijl timmerman Anthuenis Lambrouc arbeid verrichtte aan de armenhuizen rond het ambachtshuis.³⁷¹ Ten laatste deed het ambacht in 1530-31 ook een gift aan andere armen dan de eigen armen, namelijk aan “*den aermen ghevanghenen in de doncker camere*”, dit is een Brugse gevangenis.³⁷²

Dat de caritatieve zorgverlening een belangrijk deel uitmaakte van de taken van het ambacht, blijkt uit de ambachtsrekeningen. Het is echter niet duidelijk in hoeverre en op welke manier die hulpverlening uitgebouwd. Het Antwerpse ambacht der edelsmeden geeft een betere kijk op haar werking. Volgens Schlugleit keerde het Antwerpse ambacht werklozensteun uit aan haar leden, steun aan haar zieken en aan diegenen die aan lager wal geraakten, maar ook vreemdelingen die geen werk konden vinden door oorlogsomstandigheden werden in de uitdelingen van het ambacht bedacht.³⁷³ Uit de Brugse ambachtsrekeningen blijkt wel dat de armen doorheen het jaar op sommige tijdstippen geld ontvingen van het ambacht, in de rekening van 1553-54 slechts drie keer, maar er is echter nergens sprake van onderhoudsgeld. De bronnen voor de Brugse edelsmeden zijn dan ook veel schaarser, zodat het moeilijk is een zicht te krijgen op de volledige werking. Misschien werd in het onderhoud van zieken en arme leden voorzien door de gilde van het ambacht of door één van de religieuze stichtingen waaraan het ambacht jaarlijks rentegeld gaf.

7.4.2 Begrafenissen

³⁶⁷ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 8 v.

³⁶⁸ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 9 v.

³⁶⁹ Het is niet duidelijk wat dit inhield, maar het lijkt wel dat dit een belangrijke dag was voor het ambacht. De dag erna werd geld uitgegeven aan het beset en inderdaad ook aan de armen. RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 9. & SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 8.

³⁷⁰ RAB Ambachten 192 (64bis) f° 6.

³⁷¹ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 14.

³⁷² SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 7 v.

³⁷³ D. Schlugleit, *op. cit.*, p. 71.

Naast armenzorg regelde het ambacht ook de begrafenissen en zielemissen van zijn leden. Dit is niet enkel een caritatieve taak, maar toont ook de religieuze functie van het ambacht. De leden van het ambacht dienden een zogenaamde “doodschuld” af te staan voor dit doel. Volgens het woordenboek Schatkamer der Nederlandse taal staat de doodschuld voor “het geld, dat door ieder lid in de kas eener vereeniging moet worden gestort als tegemoetkoming voor de bij overlijden door de broederschap te bekostigen zielemissen. Meestal werd het vooruitbetaald”.³⁷⁴ In het geval van het ambacht van de goudsmeden lijkt deze som voor de doodschuld slechts gedeeltelijk vooruitbetaald. Wanneer we in de ambachtsrekeningen de bedragen die ontvangen werden voor de doodschuld met de uitgaven voor zielemissen vergelijken, dan valt op dat deze zielemissen voor dezelfde personen gedaan werden als waarvoor het geld van de doodschuld gevraagd werd aan de overlevende weduwe of weduwnaar bij de doodschuld.³⁷⁵ Wellicht werd hier volgens hetzelfde systeem gewerkt als bij de Antwerpse edelsmeden. Daar werd, volgens Schlugleit, een deel vooruitbetaald en een laatste deel gevorderd bij de de uitvaart, dat vervolgens verteerd werd.³⁷⁶ Schlugleit haalt ook aan dat de uitvaartdiensten bij de Antwerpse edelsmeden geleid werden door de dekens, de kapelaan en de knaap van de natie en dat in volle ornaat. Daarna vond een maaltijd plaats op de kamer van de natie of in een herberg.³⁷⁷ Of ook de Brugse goudsmeden op deze manier te werk gingen, kan niet met zekerheid gezegd worden. Deze werkwijze is echter wel gebruikelijk in vele ambachten en waarschijnlijk dus ook bij de Brugse goudsmeden. Uit de ambachtsrekeningen kunnen we wel afleiden dat het ter aarde dragen zelf van de overledene in 1530-31 slechts twee maal door het ambacht werd betaald, terwijl er voor vijf personen doodschuld werd betaald.³⁷⁸ Het ambacht regelde wellicht enkel de teraardebestelling voor de armen en de weduwen. Eén van beide overledenen was een weduwe. Toen zij stierf was er geen echtgenoot om haar doodschuld te betalen. Het ambacht kreeg een vergulden riem uit haar nalatenis in de plaats van contant geld om deze schuld te vereffenen.³⁷⁹ In de andere ambachtsrekening regelde het ambacht drie teraardebestellingen, terwijl er voor zes personen doodschuld was betaald.³⁸⁰ Wat wel duidelijk is, is dat het ambacht inderdaad de zielemissen van zijn overledenen betaalde. Deze post komt in beide ambachtsrekeningen voor. In 1530-31

³⁷⁴ Voor meer informatie over het trefwoord doodschuld, zie: INL, Schatkamer der Nederlandse taal: “<http://gtb.inl.nl/iWDB/search?actie=article&wdb=MNW&id=07112>” // Laatst geraadpleegd op 22/07/2012.

³⁷⁵ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) & SAB. 327. Goudsmeden n° 43.

³⁷⁶ D. Schlugleit, *op. cit.*, p. 70.

³⁷⁷ D. Schlugleit, *op. cit.*, p. 70.

³⁷⁸ Voor de teraardebestellingen zie: SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 12 v. & voor de doodschuld zie: SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 4 v. - 5.

³⁷⁹ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 4 v.

³⁸⁰ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 3.v voor de doodschuld en f° 9 v. - 10 voor het begraven van de lijken.

liet het ambacht vijf zielemissen doen die elk 11 d. gr. kostten, op één uitzondering na waar het ambacht 9 d. gr. spendeerde. Hiermee betaalde het de koster, de kapelaan en de roeddrager.³⁸¹ In 1553-54 waren dat er dan weer vier en schommelde de kostprijs daarvoor eigenaardig genoeg tussen de 1 s. 8 d. gr. en 2 s. 8 d. gr. Mogelijk wijst de verhoging van dit bedrag op nog een maaltijd of drinkgelag na de zielmis die in 1530-31 niet lijkt voor te komen of misschien wel door de deken werd voldaan. Uit deze voorbeelden blijkt in elk geval dat het ambacht zich met de begrafenis van haar leden inliet. Het zorgde ervoor dat ook het zielenheil van de meer behoeftige leden gevrijwaard werd.

7.5. De positie van de vrouw in het ambacht van de edelsmeden

In de meeste ambachten werd de vrouw uitgesloten van het meesterschap. Zij kon evenmin gezel worden. Dit heeft natuurlijk alles te maken met de traditionele rol van de vrouw aan de haard die de vrouw in de late middeleeuwen werd toegeschreven, zeker wanneer haar man als meester genoeg geld verdiende. Toch moet dit beeld gerelativeerd worden, want het is ondertussen algemeen bekend dat ook vrouwen regelmatig hielpen in de zaak van hun man. Soms hielden ze bijvoorbeeld zijn winkel open of regelden de verkoop van de werken, en zij deden dit ook nog na het overlijden van hun man. In het ambacht van de goudsmeden treffen we zo het voorbeeld aan van Margriete van Parijs. In de ambachtsrekening van 1553-54 werd Margriete vernoemd als “*weduwe Cossin*”. Van deze Cossin, die wellicht goudsmid was vóór zijn dood, werd verder geen spoor teruggevonden. Belangrijker is het feit dat zij in deze ambachtsrekening 5 s. 6 d. gr. betaalde aan het ambacht voor Adolf vande Voorde, die zij als leerjongen aannam.³⁸² Dit wil zeggen dat zij het atelier van haar man nog draaiende hield na zijn dood en dit op een vrij actieve manier, die niet alle weduwen konden aanhouden, aangezien zij zelfs een leerjongen aannam. Het is bekend dat vrouwen in vele ambachten het recht hadden om het atelier van hun man verder te zetten na diens dood, tot op het moment dat deze weduwe hertrouwde. In Antwerpen was dit zelfs een oud stadskostuim, volgens Schlugleit.³⁸³ Ook in de Brugse keure van 1441 wordt dit recht expliciet vermeld. Voor de edelsmeden is in de keure te vinden dat een vrouw na de dood van

³⁸¹ SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 10.

³⁸² RAB Ambachten 192 (64bis) f° 1 v.

³⁸³ D. Schlugleit, op. cit., p. 63.

haar man het ambacht kan opnemen en gezellen in dienst mag nemen tot wanneer zij iemand van buiten het ambacht huwt.³⁸⁴ Vele weduwen beperkten zich wellicht tot het verkopen van goederen uit het atelier van hun man. In de stadsrekeningen komen in elk geval regelmatig weduwen voor die de huur van de stal van hun man verder zetten. In het ambtsjaar 1540-1541 bulkte deze rubriek in de stadsrekeningen, relatief gezien, van vrouwen, zeker tegenover de aanwezigheid van de gewone meester-edelsmeden. Van de 13 namen die op dat moment onder deze sectie geïdentificeerd werden als edelsmeden werden er 6 vertegenwoordigd door hun weduwe. Wel moet opgemerkt worden dat 2 van deze edelsmeden en 2 van deze weduwen hun huur niet betaalden, wat mogelijk wil zeggen dat ze hun stal niet opnamen dat jaar. Bovendien zorgde het ambacht ook voor de oudere weduwen. Zij konden wellicht, zoals in de meeste andere ambachten die er kapitaalkrachtig genoeg voor waren, terecht in de armenhuizen van het ambacht. Daarnaast regelde het ambacht ook de begrafenissen van de weduwen en hun zielemissen, zoals blijkt uit de ambachtsrekeningen.³⁸⁵ Ook ontvingen zij geld voor de doodschuld voor de overleden vrouwen van meesters.³⁸⁶ Het achterhaalde beeld van de laat-middeleeuwse vrouw als hulpeloos wezen, dat volledig afhankelijk was van haar man en enkel werd ingezet voor huishoudelijke klussen, wordt via deze casus alweer doorprikt. De vrouwen die na de dood van hun man het ambacht verderzetten, moeten meestal al kennis van zaken gehad hebben. Zij speelden wel degelijk een rol in de verkoop van goederen en dus op de markt en in het economische systeem van die tijd.

8. *Het ambacht van de edelsmeden: een open of gesloten organisatie?*

8.1. Het edelsmedenambacht: een familiezaak?

³⁸⁴ RAB. Ambachten n° 1 f° 167: “.lx. Item zo welken tijden dat een vrij meester van den voorseide ambochte sterft dat de wedewe de vrijhede van den ambocht van doene ende van doen doene ghebruken zal toter tijt dat zoe buten ambochte verhuwet.”

³⁸⁵ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 9 v. - 10 & SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 10.

³⁸⁶ RAB. Ambachten n° 192 (64bis) f° 3 v. & SAB. 327. Goudsmeden n° 43 f° 4 v.

Een beginnend edelsmid moest over een hoog startkapitaal beschikken. Het inschrijvingsgeld om vrijmeester te worden lag namelijk vrij hoog en er werd met dure materialen gewerkt in gespecialiseerde ateliers. Het spreekt dus vanzelf dat het ambacht een sterke familietraditie ophield. Een vrijmeesterskind kon ofwel als meester in het atelier van zijn vader aan de slag ofwel als gezel werken tot de dood van zijn vader en dan het atelier overnemen en moest bovendien, zoals in de meeste ambachten, minder inkomgeld betalen om meester te worden.

Onder de edelsmeden die in onze studie aan bod komen, zitten inderdaad heel wat edelsmeden met dezelfde achternaam.³⁸⁷ We kunnen er natuurlijk niet vanuit gaan dat meesters met dezelfde achternaam sowieso familie zijn. Maar aangezien dit geen groot ambacht betreft en de edelsmeedkunst vaker aanleiding gaf tot het vormen van familiebedrijven, kunnen we aannemen dat het merendeel van de naamgenoten wel familie was. Van de 640 personen die in onze namenlijst voorkomen, hebben er ongeveer 274 een gelijkkluidende achternaam. Enkel diegenen die familie konden zijn omdat ook het tijdstip het toeliet, kwamen voor dit aantal in aanmerking. Deze groep van 274 personen is opgebouwd uit ongeveer 99 families waarvan de meeste bestaan uit twee leden. Onder de groep zitten er een paar nieuwelingen die gelijktijdig of bijna gelijktijdig uit dezelfde stad zijn gekomen. Een groot deel onder hen was wellicht vader en zoon. Een klein deel van deze personen kan de indruk geven familie te zijn, maar is het mogelijk niet. Er zijn wel een aantal grote edelsmedenfamilies te vinden, met name Crabbe, van Assenede, de Backer, van den Berghe, Cailliau, Cnoop, Cnuut, de Doppere, Hughelynck, Huuchs, Kieken, Lijms, van der Meere, Monyer, Schapelynck, Schelhavere, van der Straele, Vermeer, Volden en de Wachtere. Deze families tellen minstens 4 naamgenoten en het is vrij waarschijnlijk dat zij van dezelfde familie afstamden. Aangezien we niet alle edelsmeden kennen, kan deze lijst wellicht nog bijgevoerd worden. Er moet benadrukt worden dat het hier om edelsmeedfamilies gaat en niet over vooraanstaande edelsmeden. Voor de meeste vooraanstaande edelsmeden, zoals Lodewijck de Blasere of Jan de Leeuw, was geen naamgenoot te vinden. Evenals voor Willem van Vlueten, die dan ook afkomstig was uit Utrecht. De befaamde Jan Peutin heeft één naamgenoot, namelijk Ruben Peutin. Deze goudsmid werd vroeger vermeld in de documenten en is dus mogelijk Jan's vader. Van sommige vooraanstaande families vonden we dan weer drie leden terug, zoals bij Jan de la Fosse.

³⁸⁷ Zie de namenlijst in bijlage.

De families maken dus naar schatting 40 % van alle leden uit. Dat is een vrij hoog percentage, maar dit is zeker te verwachten in een ambacht als dat van de goudsmiden. Niettemin wil dit ook zeggen dat families niet domineren in het ambacht. Het merendeel van de leden is wellicht de enige goudsmid in zijn familie. Het feit dat de families het ambacht niet domineren zegt natuurlijk niets over het gewicht dat zij in de schaal werpen wat het ambachtsbestuur betreft. De 274 personen waarvan wij vermoeden dat zij niet het enige lid van het ambacht zijn, namen zo'n 726 functies in beslag op een totaal van ongeveer 1000. Dat is zo'n 70 % van de populatie. Dit is in schril contrast met het feit dat zij slechts 40 % van de leden uitmaakten. Dit aantal zou eventueel naar beneden kunnen aangezien nog een groot aantal goudsmiden die niet in het ambacht zetelden onbekend blijven. Van die 726 functies werden er 285 opgenomen door de 20 opgenoemde edelsmeedfamilies die vier of meer leden kenden, wat zo'n 30 % vertegenwoordigt.

Hieruit kunnen we afleiden dat het bestuur van het ambacht inderdaad gedomineerd werd door families. Toch hangt nog steeds veel af van de financiële positie van de meester, de bereidwilligheid om een functie te bekleden en de bekendheid of het charisma van de meester. Zo zien we dat onder elke familienaam vaak slechts één persoon relatief veel functies op zich neemt, en dat de anderen dat in veel mindere mate doen. Het ambacht was dus, in mindere mate dan men zou vermoeden, een familiezaak. De toegang tot het ambacht werd niet zoveel mogelijk beperkt tot de families van de edelsmeden, op dat vlak was het eerder open. De klassieke voorstelling van het ambacht als een instelling die gesloten was en dus trachtte nieuwe leden uit te sluiten, is dus een achterhaald beeld. Het ambachtsbestuur daarentegen werd wel gedomineerd door de families en neigt dus vooral naar geslotenheid. Daarbij speelt het geen rol hoe lang een edelsmedenfamilie reeds het ambacht uitoefende, maar meer hing af van het charisma en de financiële positie van de meester, waardoor dat wij geen al te grote geslotenheid zien in de aanwezigheid van families in het bestuur. Het spreekt ook voor zich dat meesters die opgegroeid waren in een edelsmedenfamilie vaak over meer startkapitaal beschikte en zo gemakkelijker een carrière konden uitbouwen en genoeg tijd en geld vonden om in de eed te zetelen. Nieuwelingen moesten harder werken om naam te maken.

8.2. Migratie

8.2.1 Emigratie

Aan het einde van de 16de eeuw kwam Vlaanderen in een economische crisis terecht, mede dankzij de godsdiensttroebelen die op dat ogenblik door de Nederlanden waaiden. Het strenge anti-protestantse bewind van Filips II zorgde ervoor dat heel wat ambachtslieden hun stad verlieten. Ze gingen hun heil om allerlei redenen elders zoeken. Sommigen vluchtten uit vrees voor de strenge repressie van protestantse geloofspraktijken, anderen hoopten op een betere toekomst en meer werkzekerheid in de gebieden die niet door deze economische crisis waren aangetast. De emigratie kwam vooral in het laatste kwartaal van de 16de eeuw op gang.³⁸⁸ Het ambacht kende in 1562 nog 80 leden.³⁸⁹ Maar in 1583 vond het bestuur het moeilijk goudslagers te vinden om in het bestuur te zetelen, aangezien slechts één goudslager de functie van vinder opnam. In 1585 bleken alle goudslagers dan weer dood of vertrokken.³⁹⁰ De edelsmeden die Brugge verlieten, gingen zich meestal in Engeland, Nederland of Frankrijk vestigen. Deze migranten waren wellicht welkom in deze gebieden. In de 16de eeuw werden de kunsten en de handel namelijk op een hoog niveau bedreven in de Zuidelijke Nederlanden, want zij waren nog steeds de economische spil van Noord-Europa. Wanneer deze emigranten uit hun thuisland wegvluchtten, namen zij dus ook hun vaardigheden mee, en die werden vaak geapprecieerd door hun gastland. Na het verval van de stad Antwerpen, die nog het zwaarst getroffen werd door de troebelen, kende Amsterdam bijvoorbeeld een bloeiperiode. Amsterdam was een populaire bestemming voor de emigranten uit de Zuidelijke Nederlanden. Vooral de Antwerpenaren vestigden zich er in grote getale. Vele historici opperden dan ook dat de economische groei in de Noordelijke Nederlanden te danken was aan het feit dat een hoog intellectueel en monetair kapitaal uit de Zuidelijke Nederlanden wegvloeide richting de Noordelijke.³⁹¹ Het is intussen algemeen geweten dat ook Londen een favoriete bestemming vormde voor de Vlaamse emigranten en in het bijzonder ambachtsmeesters. Volgens Gezels vluchtten een groot aantal Gentse goudsmeden daarheen.³⁹² De Vlaamse ambachtsmeesters, en zeker de goudsmeden, hadden een sterke reputatie op het vlak van hun vaardigheden en

³⁸⁸ Voor meer info en details zie: J.G. Van Dillen. *Amsterdam in 1585: het kohier der capitale impositie van 1585*, (Amsterdam, 1491), p. XV.

³⁸⁹ zie SAB. 327. Goudsmeden n° 36a.

³⁹⁰ A. Vandewalle, "De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden, 1363-1794", p. 423.

³⁹¹ Zie onder andere: A.A. Van Schelven, *Omvang en invloed der Zuid-Nederlandsche immigratie van het laatste kwart der 16de eeuw* ('s-Gravenhage, 1919), die op p. 7 een aantal voorbeelden van Vlaamse emigranten toont.

³⁹² E. Gezels, "De Gentse edelsmeden en hun ambachtsleven tijdens de 15de en 16de eeuw", in: *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis & Oudheidkunde te Gent*, 2 (2010), 64, Gent, Academia Press, pp. 262-263.

waren er wellicht gewild om als gezelschap in dienst te treden. Gezels heeft aan dat er zich onder de Gentse goudsmeden velen bevonden die zich tot het Calvinisme hadden bekeerd.³⁹³ Ook Dambruyne meent dat het Calvinisme in het (Gentse) edelsmedenmilieu sterk ingeburgerd was. In Antwerpen waren volgens Schlugleit ook heel wat goudsmeden gevlucht uit vrees voor vervolging vanwege hun religie.³⁹⁴ Wat de Brugse edelsmeden betreft, vermoeden we dat een vrij groot deel van het ambacht de stad verlaten had. In tabel 3 van de bijlagen kunnen we namelijk waarnemen dat de nieuwe vrijmeesters vrij snel een functie in het bestuur opnamen, wat kan wijzen op een tekort. Daarnaast moet ook het voorbeeld van de afwezigheid van de goudslagers na 1580 aangehaald worden. De goudsmeden hadden allicht zowel economische als religieuze motieven om de stad te verlaten. Maar de vermelding in de wetsvernieuwingen dat de goudslagers allemaal dood of vertrokken waren,³⁹⁵ laat in elk geval uitschijnen dat een groot aantal onder hen gedood waren omwille van geloofsredenen. Van Molle bevestigt dit door aan te stippen dat minstens één Brugse edelsmid onthoofd werd voor zijn lutheraans gedachtegoed. Dit was Cornelis Volckaert, die in 1553 werd terechtgesteld. Ook een andere Brugse edelsmid werd gedood, namelijk Joris Minne. Hij werd echter in 1559 te Brussel terechtgesteld. Nog volgens Van Molle noteerde Zeger van Male, een vooraanstaand burger van Brugge, in 1590-91 dat het ambacht van de goudsmeden er niet goed aan toe was. Zeger zette uiteen dat diverse goudsmeden omwille van religieuze redenen oostwaarts waren vertrokken, naar Frankfurt en Augsburg, en dat sommigen naar Engeland waren getrokken omdat er te weinig werkgelegenheid was in Brugge.³⁹⁶ Het ambacht nam nochtans nog relatief vrij veel nieuwe vrijmeesters aan, zoals blijkt uit tabel 6. Deze tabel toont aan dat deze nieuwe vrijmeesters wel welkom waren om de oude te vervangen, want zij zetelden reeds vroeg in het bestuur. Het ambacht stond dus open voor nieuwe meesters.

Ook in de 15de eeuw emigreerden reeds heel wat Brugse meesters naar Londen. Boonen merkt op dat in de Londense taxatielijsten tussen de jaren 1440 en 1483/84 heel wat emigranten uit de Zuidelijke Nederlanden vermeld worden. Het gaat hier om *“een merkwaardige mix van hoogwaardige luxe nijverheidsbeoefenaren, zoals goudsmeden, hoedenmakers en drukkers, op wiens conto het succesverhaal van de economie van de*

³⁹³ *Ibid.*

³⁹⁴ D. Schlugleit, *op. cit.*, p. 104.

³⁹⁵ A. Vandewalle, “De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden, 1363-1794”, p. 423.

³⁹⁶ F. van Molle, *art. cit.*, p. 38.

Bourgondische Nederlanden valt te schrijven”.³⁹⁷ Volgens Cassagnes deden ze dit omdat het cliënteel er minder veeleisend was en omdat de concurrentie in Brugge moordend was.³⁹⁸

8.2.2 Immigratie

Brugge was in de 15de eeuw een aantrekkelijke vestigingsplaats voor een edelsmid. Er was veel vraag naar edelsmeedwerk in deze stad en in Vlaanderen en Brabant in het algemeen. Vandaar dat vele leerlingen en meesters naar deze stad kwamen om er hun ambacht op te nemen. In de poorterslijsten en stadsrekeningen vindt men hier heel wat voorbeelden van terug. Wij gebruiken echter de uitgegeven versies van Jamees en Parmentier om deze immigranten op te sporen en beschikken enkel over informatie voor de 14de en de 15de eeuw aangezien het beroep van de nieuwe poorter in de 16de eeuw nauwelijks vermeld werd zodat het materiaal voor onze studie onbruikbaar werd.³⁹⁹ Wanneer een individu vrijmeester wilde worden in het ambacht van de edelsmeden na het volbrengen van de leertijd, dan diende hij poorter te zijn van de stad Brugge. De nieuwe poorters die in deze poortersboeken werden neergeschreven, zijn ofwel inwoners van de stad Brugge die nog geen poorterschap hadden verworven, ofwel meesters die van buiten de stad kwamen en zich als edelsmid wilden vestigen in Brugge, of nog meesteredelsmeden of handelaars die in verscheidene steden lid waren van een edelsmedenambacht om zo van de voordelen die dit bood in meerdere steden te kunnen genieten. Deze laatste groep is echter heel beperkt door het feit dat dit dure aangelegenheden waren. Voor de tijdsperiode waar we ons in deze scriptie toe beperken, vonden we bij Jamees en Parmentier zo’n 82 poorters die aangeven dat ze het poorterschap aankochten met de bedoeling edelsmid te worden.⁴⁰⁰ Van deze 82 nieuwe poorters zijn er 5 waarvan we de afkomst niet kennen en 2 die inwoners waren van Brugge. De 75 anderen kwamen uit 54 verschillende steden die vooral in het huidige Duitsland, Nederland en Frankrijk gelegen waren. Een groot aantal van deze personen woonde oorspronkelijk in een straal van 100 km rond Brugge. 1 persoon gaf aan dat hij afkomstig was van Koolkerke,

³⁹⁷ M. Boone, “De gewenste vreemdeling. Aantrekken en afstoten in de middeleeuwse stad.”, In: Lucassen (L.) & Willems (W.), red. *Waarom mensen in de stad willen wonen, 1200-2010*. Amsterdam, Uitgeverij Bert Bakker, 2009, p. 57.

³⁹⁸ S. Cassagnes, *op. cit.*, pp. 40, 198-199, 247.

³⁹⁹ A. Jamees, *op. cit.* & R.A. Parmentier, *op. cit.*

⁴⁰⁰ R.A. Parmentier, *Indices op de Brugsche poorterboeken*, Brugge, Desclée De Brouwer, 1938, 2 v. en A. Jamees, *Brugse poorters*. Opgetekend uit de stadsrekeningen en ingeleid, *Handzame/Zedelgem, Familia et Patria/ Flandria Nostria*, 1974-1990, 3 v.

vlakbij Brugge. Nog een persoon woonde in het “*Camerlincx ambacht*”, een regio aan de Belgische kust, gelegen in de omgeving van Leffinge. Verder kwamen een aantal individuen van Tielt, Kortrijk, Wappen, Ieper, Geraardsbergen en Edingen. In Brabant vinden we 1 persoon uit Leuven, 2 individuen uit Antwerpen en 3 uit Brussel. Ook uit Noord-Frankrijk kwamen nieuwe edelsmeden afgezakt om het poorterschap van Brugge te verkrijgen, namelijk uit Rijsel en Valenciennes. Deze groep die uit een straal van 100 km afkomstig was, vormt slechts een derde van de gehele groep nieuwelingen. De overgrote meerderheid van de groep was namelijk afkomstig van een gebied dat in een straal tussen de 100 en de 500 km van Brugge ligt. Voor Frankrijk vinden we een nieuweling uit Amiens, nog één uit Normandië, uit Straatsburg, uit Wymes, uit Vendueil en een laatste uit Noyers in Bourgondië. Parijs spant de kroon met wel 6 edelsmeden. Dit hoeft ook niet te verwonderen. De Bourgondische hertogen kochten namelijk aanvankelijk het meerendeel van hun edelsmeedwerk in Parijs aan, maar vanaf Filips de Goede werden de meeste opdrachten naar Vlaanderen gestuurd. Daarnaast kwamen ook opvallend veel nieuwelingen uit het huidige Nederland, met name 24. Dit is goed voor meer dan een derde van het totale cijfer. Deze personen zijn voornamelijk uit centraal Nederland afkomstig, met name uit de volgende steden: Nijmegen, Amsterdam, s’-Hertogenbosch, Breda, Deventer, Grave, Dordrecht, Delft, Heesch, Middelburg, Munster, Nieuweland, Onna, Rieland, Doesburg (wellicht 3), Utrecht (wel 3), Zierikzee en Zwartewale. Daarnaast zijn er ook een aantal afkomstig uit het huidige Duitsland, vooral uit de regio rond de stad Kleef, een regio die grenst aan Nederland, waar we er 4 tellen. Ook vanuit Keulen en Wismar kwamen zich nieuwelingen melden in Brugge. Met een totaal van 6 personen nam Duitsland een laatste plaats in. Van een aantal plaatsnamen blijft echter onzeker welke stad of regio bedoeld wordt. Het is in elk geval duidelijk dat Brugge een grote aantrekkingskracht uitoefende op de goudsmeden van de Noordelijke Nederlanden, aangezien de meerderheid van de immigranten daar vandaan kwam.

Tussen 1360 en 1490 wensten dus 75 vreemdelingen lid te worden van het ambacht van de goud- en zilversmeden. De helft daarvan werd poorter tussen 1440 en 1445. Volgens Jamees is de algemene grote aanwas van nieuwe poorters in deze periode een gevolg van het goede economische klimaat enerzijds en een verordening van de hertog van 4 februari 1444, die de buitensporige onkosten voor lidmaatschap van een ambacht afschafte voor een groot deel van de nieuwe poorters die een ambacht wensten uit te voeren.⁴⁰¹ Om het poorterschap te verkrijgen moest een relatief hoge som betaald worden die doorheen de eeuw verschilde.

⁴⁰¹ A. Jamees, *op. cit.*, deel II, p. III + p. VIII.

Daarom is er reden om aan te nemen dat zo goed als al deze immigranten dan ook uiteindelijk lid zijn geworden van het ambacht.⁴⁰² Ook het stadsbestuur zelf en haar bepalingen betreffende het poorterschap hadden een invloed op de toegankelijkheid van een ambacht voor vreemdelingen. Volgens Jamees besloot de stad Brugge bijvoorbeeld in 1477 om geen nieuwe poorters meer te aanvaarden, tenzij via huwelijk met poorteressen.⁴⁰³ Aangezien de poorterslijsten niet compleet zijn en ze ook verschillende hiaten vertonen, kunnen we aannemen dat het aantal vreemdelingen in het ambacht zodoende nog hoger moet hebben gelegen. Daarnaast moet het feit dat niet in elk poortersboek of bij elke vermelding de plaats van afkomst wordt gemeld in het achterhoofd gehouden worden. Zo vonden we bijvoorbeeld geen gegevens voor de periode 1445-1472. De ambachtsrekeningen leren ons dat in 1530-31 en 1553-54 respectievelijk 4 en tussen 4 en 7 individuen hun vrijheid in het ambacht kochten. In de 15de eeuw zal dit aantal wellicht hoger gelegen hebben tussen 1440 en 1480, de glorieperiode voor de Brugse kunsten. Wanneer we de 37 personen die hun poorterschap tussen 1440 en 1445 verwierven in mindering brengen van het gehele aantal, dan merken we dat in ongeveer 120 jaar minstens 38 vreemdelingen lid werden van het ambacht. Dit komt neer op ongeveer 1 nieuweling voor elke 3 jaar. Het ambacht van de goudsmiden was een luxe-ambacht. Het nadeel van een luxe-ambacht is dat het slechts een beperkt cliënteel heeft, zelfs in de perioden dat de kunstmarkt floreerde. Omdat de vraag dus begrensd was, en de edelsmeden vanzelfsprekend de lonen relatief hoog wilden houden, moest het ambacht een regulerende rol spelen om het aantal meesters te beteugelen. Daarom verhoogde het wellicht haar inschrijvingsgelden regelmatig, om ze dan weer op andere tijdstippen te laten dalen. Het inschrijvingsgeld van luxe-ambachten lag hoger dan dat van andere ambachten. 1 nieuweling op 3 jaar lijkt relatief weinig. Maar dit is een minimum en het aantal moet hoger gelegen hebben. Rekening houdend met het feit dat het een luxe-ambacht was, blijkt anderzijds uit de vele inschrijvingen van nieuwe poorters in de jaren 1440-1445 dat het ambacht vreemdelingen niet schuwde. Dat we voor de jaren nadien geen nieuwe inschrijvingen vinden, is mogelijk geen toeval, want het ambacht kan getracht hebben een stop te zetten op deze immigratie om de profitabiliteit van de job te verzekeren.

Van al deze vreemdelingen zetelden er 6 in het bestuur van het ambacht. Enerzijds is dit een bewijs dat het ambacht de vreemdelingen niet schuwde. Anderzijds is dit een vrij laag aantal die een familiemonopolie lijkt te bevestigen. Het aantal vreemdelingen in het bestuur

⁴⁰² Men kan argumenteren dat vele van deze nieuwe edelsmeden enkel in de poorterslijsten zijn teruggevonden. Dit is normaal, niet iedereen werkte voor het hof of de stad.

⁴⁰³ A. Jamees, *op. cit.*, deel II, p. IX.

zal wellicht wel hoger gelegen hebben, aangezien we niet alle vreemdelingen kennen. Het valt op dat vreemdelingen vooral in de 14de eeuw, op het einde van de 15de eeuw en in de eerste decennia van de 15de eeuw wisten door te dringen tot het bestuur. Zo zetelde Willem van den Cruce, die afkomstig was van Kortrijk, tussen 1496 en 1527, 6 keer in het ambachtsbestuur, waarvan 3 keer als deken. Dat zij niet in de topperiode 1440-1480 wisten door te dringen is verwonderlijk. Hier lijkt dan ook eerder een familiemonopolie te spelen naast het feit dat een groter aantal leden het ook moeilijker maakt om tot het bestuur door te dringen. In de andere periodes was het ambacht waarschijnlijk iets dunner bevolkt. De keure van 1441 zegt althans dat de warandeerders die het ambacht jaarlijks moest kiezen zowel van binnen als van buiten het land mochten afkomstig zijn, zolang ze maar goed waren in hun vak.⁴⁰⁴ Het ambacht stond dus wel open voor vreemdelingen, maar in welke mate en welke rol deze speelden in het bestuur hing af van periode tot periode, van de economische positie van de individuele meester en wellicht ook deels van de economische conjunctuur.

8.3. De edelsmid, een veelzijdig ambachtsman

De edelsmid blonk niet enkel uit in het produceren van edelsmeedwerk, maar was ook vaak vertrouwd met tekenen, graveren, emailleren en andere vaardigheden die kunnen gelinkt worden aan het ambachtsmilieu van de goudsmiden. De goudsmiden namen soms ook werk aan als essayeurs, muntmeesters of controleurs van het muntwezen. Deze waren namelijk van huis uit goudsmiden. Sommige Brugse meesters brachten het zelfs tot muntmeester-generaal. Zo werkte Jan Noirot in 1529 voor de Brugse munt als essayeur en muntsnijder.⁴⁰⁵ Noirot schapte het een paar jaar later tot muntmeester-generaal. Deze post bezat hij zeker in 1540 en wellicht nog vroeger.⁴⁰⁶ Daarnaast waren ze ook bedrijvig in het zegelsnijden. In 1584 werd bij Anthuenis Claeys nog een contrazegel besteld door de stad Brugge.⁴⁰⁷ De stad kocht ook geregeld prentijzers bij hen aan. Dit zijn ijzers die dienen om een waarmerk aan te brengen.

⁴⁰⁴ RAB. Ambachten n° 1 f° 163.

⁴⁰⁵ ADN B.2351 f°489.

⁴⁰⁶ ADN B.2418 f°278 v.-279.

⁴⁰⁷ L. Gilliodts – Van Severen: *Inventaire des chartres* Int. p.185: C. 1584, f° 48, n° 7: “Anthuenis Claeys zelvsmet van tvermaken van tcruce daer men eed vp doet, xxviii s. iij d. gr. Ende van eenen nieuwen contrezeghele ter greffie civile gheleuert weghende iij oncen ix jnghelsche j fierlinc jn zeluere, metten fachoene, ij lb. iiij s.”.

Zo werden bijvoorbeeld bij Pauwels Lijns een hele reeks bestellingen gedaan, namelijk in 1540-1541, 1560-1561 en 1570-1571.⁴⁰⁸

Daarnaast stond de edelsmid ook bekend als een koopman en juwelier. De kapitaalkrachtigste edelsmeden bezaten een groot atelier en werkten met onderaannemers. Op die manier hoefden zij vaak zelf maar een bepaalde hoeveelheid edelsmeedwerk te vervaardigen om zo meer tijd vrij te hebben om zich te richten op de verkoop van hun producten. Goudsmeden worden verder ook vaak in verband gebracht met wisselaars.

De meest befaamde edelsmeden kregen een bijzondere functie aan het hof. Daar werden ze “*orfèvre de mondit Seigneur*” of “*valet de chambre*”. Als valet de chambre stonden zij in voor de aankopen van edelsmeedwerk door de vorst. Zij schreven opdrachten uit en controleerden het edelsmeedwerk dat geleverd werd. Als experts op dit gebied konden zij onderhandelen over de prijs en met de onderaannemers werken die zijn waardig achten. Verder waakten zij ook over het edelsmeedwerk dat al aanwezig was op het hof. Ze verzorgden het onderhoud en de eventuele verkoop of versmelting van sommige stukken om in nieuwe te kunnen voorzien. Een voorbeeld van zo’n “*varlet de chambre et orfèvre de mondit Seigneur le duc de Bourgogne*” was de Brugse poorter Willem van Vlueten omstreeks 1455.⁴⁰⁹

Volgens Badouin gebeurde het anderzijds ook dat edelsmeden zich specialiseerden. Zo haalt hij aan dat er in steden edelsmeden waren die zich enkel op kerkzilver toelegden.⁴¹⁰ Daarnaast bevonden zich onder de goudsmeden ook heel wat draadwerkers. In de processtukken van het geschil tussen Jan de le Fosse en het ambacht uit 1562 valt te lezen dat van de 24 goudsmeden die in dat jaar in het ambacht aanwezig waren, de meesten draadwerkers waren.⁴¹¹

⁴⁰⁸ SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 72, SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 83 v. en SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1570-02.09-1571 f° 66 v.

⁴⁰⁹ L. De Laborde, *Les Ducs de Bourgogne*, v.2.2 p. 218-219.

⁴¹⁰ P. Badouin, P. Colman, D. Goethals, *Edelsmeedkunst in België. Profaan zilver. XVIde-XVIIde eeuw*, p. 19.

⁴¹¹ SAB. 327. Goudsmeden n° 36a.

9. Conclusie

De goudsmiden bekleedden een vooraanstaande positie in de maatschappij, dit vooral door de culturele waardering van het edelsmeedwerk dat zij afleverden en dankzij de aanwezigheid van welgestelde personen of zelfs adel onder hun cliënteel. Als ambachtsman en poorter behoorden zij sowieso tot de middenklasse van de stad. Maar dankzij hun aanzien door de heropleving van de kunsten in de 15de eeuw en het kapitaal dat in hun ambacht sloop, konden zij vaak tot de betere middenklasse gerekend worden. Hun huis, waarin vaak de winkel gelegen was, moest er statig uitzien omwille van het cliënteel dat zij er ontvingen. Binnen het ambacht van de edelsmeden tekende zich een hiërarchie af die de meesters zou kunnen opdelen in drie groepen, namelijk een erg kapitaalkrachtige groep die andere goudsmiden via een complex netwerk van onderaannemingen in dienst nam, een groep die soms functies in het ambachtsbestuur opnam maar vooral over eigen atelier beschikte, dan zien we uiteindelijk een armere groep die wellicht voortdurend in opdracht voor de rijkere meesters werkte. Er heerste een grote erftraditie in het ambacht. Ateliers werden vaak overgenomen van vader op zoon. Maar deze traditie overheerste het ambacht niet. De functies in het ambachtsbestuur werden dan weer wel vaker ingenomen door familie-clans. Toch lijkt vooral het feit dat een deken of vinder voldoende tijd en geld moest kunnen spenderen de belangrijkste criteria om in het bestuur te zetelen, niet de afkomst. Het ambacht schuwde nieuwelingen niet en zorgde voor zijn weduwen en armen. Het ambacht is niet zo gesloten als de klassieke visie op ambachten het voorschrijft. Het ambacht zelf was niet bijzonder rijk omdat het een relatief klein ambacht betrof. Het was wel zelfonderhoudend en beschikte over verscheidene huizen en renten. Het ambacht zat dus in een financieel goede positie. Van de politieke positie van het ambacht binnen de stad is weinig geweten omdat de edelsmeden wellicht bijna nooit in het stadsbestuur hebben gezeteld. Bovendien was het ambacht vrij klein en kon het dus weinig gewicht in de schaal werpen. Toch zullen de rijksten en befaamdsten onder hen, zij die hofleverancier waren, wel enige invloed hebben gehad in de stad. Ze lieten hun portret schilderen, een teken van status.

10. Bijlagen

Bijlage 1

Tabel met alle stadsrekeningen van Brugge (SAB. 216 Stadsrekeningen) die aangewend werden in deze studie.

03.02.1360 - 02.02.1361
02.02.1370 - 02.02.1371
02.02.1380 - 02.02.1381
02.09.1390 - 02.09.1391
02.09.1400 - 02.09.1401
02.09.1410 - 01.09.1411
02.09.1420 - 01.09.1421
02.09.1430 - 02.09.1431
02.09.1439 - 02.09.1440
02.09.1440 - 02.09.1441
02.09.1442 - 02.09.1443
02.09.1443 - 02.09.1444
02.09.1444 - 02.09.1445
02.09.1445 - 02.09.1446
02.09.1446 - 02.09.1447
02.09.1447 - 02.09.1448
02.09.1449 - 02.09.1450
02.09.1461 - 01.09.1462
02.09.1470 - 01.09.1471
02.09.1480 - 01.09.1481
01.09.1490 - 31.08.1491
02.09.1500 - 02.09.1501
02.09.1510 - 02.09.1511
02.09.1520 - 02.09.1521
02.09.1530 - 02.09.1531
02.09.1540 - 02.09.1541
02.09.1550 - 02.09.1551
02.09.1560 - 02.09.1561
02.09.1570 - 02.09.1571
02.09.1580 - 02.09.1581
02.09.1590 - 02.09.1591
02.09.1600 - 02.09.1601

Bijlage 2

Tabel waarin rekeningen uit de ADN Série 1 B (recette générale des finances) staan vermeld die geraadpleegd werden voor deze studie.

B.1897 (1 mei 1412 - 16 okt. 1412)
B.1920 (3 okt. 1419 - 2 okt. 1420)
B.1923 (3 okt. 1420 - 2 okt. 1421)
B.1925 (3 okt. 1421 - 2 okt. 1422)
B.1927 (3 okt. 1422 - 2 okt. 1423)
B.1929 (3 okt. 1423 - 2 okt. 1424)
B.1931 (3 okt. 1424 - 2 okt. 1425)
B.1933 (3 okt. 1425 - 2 okt. 1426)
B.1935 (4 okt. - 31 dec. 1426)
B.1942 (1 jan. - 31 dec. 1431)
B.1969 (1 jan. - 31 dec. 1440)
B.2004 (1 jan. - 31 dec. 1450)
B.2040 (2 okt. 1460 - 30 sept. 1461)
B.2077 (1 jan. - 3 apr. 1470)
B.2078 (1 mei - 31 dec. 1470)
B.2121 (1 jan. - 31 dec. 1480)
B.2140 (1 jan. - 31 dec. 1490)
B.2169 (1 jan. - 31 dec. 1500)
B.2214 (1 jan. - 31 dec. 1510)
B.2294 (1 jan. - 31 dec. 1520)
B.2339 (1527)
B.2345 (1528)
B.2351 (1 jan. 1528 (1529 n.s.) - 31 dec. 1529)
B.2357 (1 jan. 1530 (1529 n.s.) - 31 dec. 1530)
B.2418 (1 jan. - 31 dec. 1540)
B.2482 (1 jan. - 31 dec. 1550)
B.2539 (1 jan. - 31 dec. 1559)
B.2602 (1 jan. - 17 jun. 1570)
B.2608 (4 jul. 1570 - 31 dec. 1571)
B.2662 (1 jan. - 31 dec. 1580)
B.2724 (1 jan. - 31 dec. 1590)
B.2782 (1 jan. - 31 dec. 1600)

Tabel 3

Vergelijking tussen de datum van het vastleggen van het merkteken van de edelsmeden op de koperen plaat en de eerste functie in het bestuur van deze edelsmeden,
 De informatie komt enerzijds uit Gailliard's transcriptie van deze koperen platen: J, Gailliard, *De ambachten en neringen van Brugge*, 1854, pp. 116-117,
 Anderzijds werd de lijst van de wetsvernieuwingen geraadpleegd, uitgegeven werd door A. Vandewalle in: D. Marechal, *Meesterwerken van de Brugse Edelsmedekunst*, 1993, pp. 415-424.

Naam	Datum vermelding Gailliard	Datum eerste functie in het bestuur	Opmerkingen
Adolf Beyts	1568	1575	
Jan de Laghos	1568	1571	
Jacob Coene	1568	1569	Dezelfde persoon? Ene Jacques Coene in 1569
Maerten Crabbe	1568	1570	
Adriaen Bultynck	1568	1571	
Jan Billet	1569	1572	warandeerder
Cornelis van Halmale	1570	1574	warandeerder
Loys Blommaert	1571	1577	
Rombout de Doppere	1571	1574	
Christiaan Scapelynck	1571	1576	warandeerder
Cornelis Blommaert	1571	1579	warandeerder
Jacob de Brune	1572	1576	Dezelfde persoon? Ene Jacques De Brune in 1576
Heindrick Boureye	1572	1578	warandeerder
Claeys Scapelynck	1573	1582	
Loys van Nieukercke	1573	1577	warandeerder
Lucas Dassonneville	1573	1577	warandeerder
Gillis Canneel	1575	1580	warandeerder
Cornelis Schelhavere	1575	1583	warandeerder / Vermoedelijk: want nog naamgenoot
Guillaume de Sainthilaire	1575	1580	
Joos vander Straele	1576	1577	goudslager / Vermoedelijk: want nog naamgenoot
Jacop	1578	1586	warandeerder / Dezelfde persoon? Ene Jaques

Hughelynck		Hughelync in 1586	
Steven van Zoom	1579	1595	
François Ghyoet / Guijot	1579	1582	
Jan de la Fosse	1579	1588	warandeerder
Cornelis van Nieukerke	1579	1585	warandeerder
Pauwels Lym	1584	1585	warandeerder
Mathijs van (H)essche	1587	1589	warandeerder
Christiaan Parte / Partille	1587	1591	warandeerder
Aernout vander Meere	1587	1599	warandeerder / = Aernout Vermeer die zetelt in 1599?
Cornelis de Cuenynck	1587	1589	warandeerder
Loys Daugnies / Doignies	1587	1592	warandeerder
Daneel Besoete	1587	1590	warandeerder
Jan Crabbe	1587	1594	
Samuel Hughelynck	1587	1591	warandeerder
Simoen Tilly	1587	1595	
Guillaume Peerman	1597	1600	warandeerder

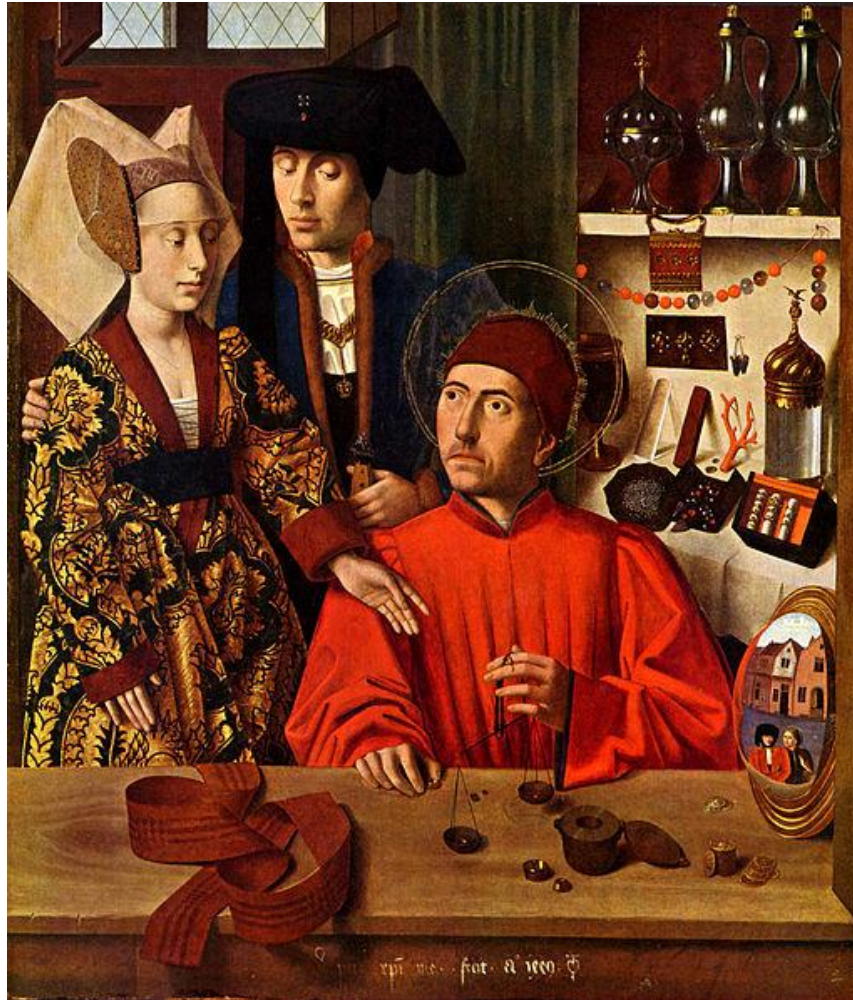
Bijlage 4

De zegel en het contrazegel van het ambacht van de goud- en zilversmeden, gepubliceerd door J. Gailliard, *De ambachten en neringen van Brugge, of beschryving hunner opkoomst, bloei, werkzaemheden, gebruiken en voorregten*, Brugge, uitg. J. Gailliard, 1854, p. 24.

Bijlage 5

Petrus Christus, “Vocational portrait of a goldsmith” ook “Saint Eloy in His Shop” genoemd. 1449.
Metropolitan Museum of Art, New York.

Bijlage 6

Jan van Eyck, *Portrait of Jan de Leeuw*, 1436, Kunsthistorisches Museum, Wenen.

Bijlage 7

Gerard David, *Portrait of a goldsmith*, c. 1495-1500, Kunsthistorisches Museum, Wenen.

Bijlage 8

Jan van Eyck, *Portrait of a goldsmith (man with ring)*, c.1430, Boekarest, Muzeul National de Arta al României.

Bijlage 9

RAB. Ambachten n° 192 (64bis): ambachtrekening 1553-54

[F° 1]

Rekeninghe ende bewijs van altguent // dies Clays Scelhaevere ontfaen en[de] // utgheven heft
uter naeme ende als // gouverneuer van den ambochte van der // goutsmeden in Brughe
beg[i]nnend // septembere 1553 ende septembre // 1554. //

Eest den ontfanc

Item ontfaen van Denis de Muer // als ofgaende gouvernuer dies ambochte // te vooren quam ten daeghe van // rekeninghe	3 lb. 1 s. 2 d. 16 m.//
Item ontfaen van Pieter Cnop over // zijn vrijheijt	1 lb. 2 s. d.//
Item ontfaen van Battijste Plockin // in minderinghe over zijn vriheijt	11 s. d. //

Vrien mesters van butten

Item ontfaen van Andries Terlin // van Honscoete over zijn vriheijt	10 s. d.//
Item onfaen van Niepiaert Prowier // van Vuere over zijn vriheijt	10 s. d.//

[F° 1 v.]

Leer Jonghen

Item ontfaen van Jacop van der Scelde // over Heekas Colins zijn leerjon 1 lb. 2 s. d.//

Item ontfaen van Wouter Hughelin // over Wouter de Craes zijn leerjon 1 lb. 2 s. d.//

Item ontfaen van Fransoys Calyau // over Pierkin de Wachtere zin leerjon

1 lb. 2 s. d.//

Item ontfaen van Clays Scelhaevere // over Jennin Boudens zijn leerjon 1 lb. 2 s. d.//

Item ontfaen van Margriete van Parijs // de weduwe Cassin over Adolf van der // Voorde
leerjon

5 s. 6 d.//

Ontfanc van hushuere

Item ontfaen van Jooes de Vos van enen // jaer hushuer veerscenen 14 // wedemaent 54

3 lb. s. d.//

Item ontfaen van Steven Altermaer van // enen jaer hushuere verscenen eeste // van hoymaent
54

2 lb 10 s.d.//

[F° 2]

Ontfanc van renten

Item ontfaen van den ontfanghere van de // weduwe van Steven Scotte ontfanghere der //
koninklijke majesteit van zijn demeijnen van Cassele // ende hout van Yepere over enen jaer
rente // verscenen den eeste hoymaent 54

2 lb. s. d.//

Item ontfaen van Jacop van Hee comijs // van de groete tol van Brughe // ten tween
paymenten ende tjaer rente // verscenen 20 maerte 20 septembre // 54 4 lb . 6 s. 8//

Item ontfaen van Willem Verblock // over enen jaer rente verscenen 20 meye // 54

1 lb. s. d.//

Item ontfaen van Bertelmeus Lutens // over enen jaer rente verscenen 11 novembre // 54

5 s. d.//

Item ontfaen van Matteus Gyoens // over enen jaer rente verscenen 11 novembre 54

4 s. d.//

Item ontfaen van Jan Aket // over enen jaer rent verschenen te // Lichtmesse 54

4 s. 6 d. //

[F° 2 v.]

Item ontfaen van die van St. Jans // hus in Brughe over enen jaer rente // verscenen St
Maertens messe 54

2 s. 4 d. 8 m.//

Item ontfaen van de weduwe van Jacop // de Berch van enen jaer rente verscenen // St Jans
messe 54

2 s. d.//

Item ontfaen van Fransoys de Laneyne // van en jaer rente verscenen // Lichtmesse 54

2 s. 1 d. //

Item ontfaen van mijne heere van // eeke enen jaer rente verscenen // Keersmesse 54

10 d. //

Item ontfaen van Joes de Pres // in minderinghe van zin ~~vrijheijt~~ sedulle // ter cause van zin
vrijheijt

6 s. 8 d.//

Item ontfaen van Trolus de Scerere // in minderinghe van zin sedulle // ter cause van zin
vrijheit

6 s. 8 d.//

Item ontfaen van Jacop Verscelde // in minderinghe van zin sedulle // ter cause van zin
vrijheijt

6 s. 8 d.//

[F° 3]

Item ontfaen van Joes Heyns in // mijnderinghe van zijn sedulle // te cause van zijn vrijheijt

10 s. d.//

Item ontfaen van Pieter Baes ter // cause van veerachter gilde // ghelt bij vonnesse

1 lb. 7 s. 9 d.//

Item ontfaen van Joes Roelant // ter cause van veerahter gilde // ghelt

16 s. d.//

Item ontfaen van Reynier Wijnkelman // van verachter gilde ghelt bij // vonnesse

11 s. d.//

Item ontfaen van Bastiaen van // Derneken ter cause van verachter // gilde ghelt

4 s. d.//

Item ontfaen van Anthone van // Wattin ter cause van verachttert // gilde ghelt

3 s. d.//

Item ontfaen van houde // bordexe

5 s. d.//

[F° 3 v.]

Item ontfaen van selver hutter busse van desen jaere

1 lb. 2 s. 2 d.//

Item ontfaen van de twee vindere // van der goutsclaghers

8 s. 8 d.//

Ontfanc van dootscult

Item ontfaen de doottscult over // Jacop Hughelins wijf

2 s. 6 d.//

Item ontfaen de dooetscult // van Joes van Voldens wijf

3 s. d.//

Item ontfaen over de dooetscult // van Jacop van der Straele

4 s. d.//

Item ontfaen over de dooetscult van Gotschalk van Houtvelt

3 s. 4 d.//

Item ontfaen over de dooetscult van Jan Clays metter naelde

2 s. 8 d.//

Item ontfaen over dooetscult // van Fransoys Naroet

5 s. d.//

[F° 4]

Item ontfaen van gilde ghelt van // desen jaere 54

2 lb. 19 s. d.//

Somme den ontfanc bedraecht // 35 lb. 16 s. 3 d. //

[F° 5]

Hier up betaelt tnaervolghende

Item eest betaelt de serganten van der caemer als den deken heed 1 s. 10 d.//

Item betaelt den deken ende eedt // voor de vier prueve 12 s. d.//

Item betaelt vooer de ende eedt voer vier kerlaekens 4 lb. s. d.//

Item betaelt Joeris van Mallegheem // voor zin sallaerij als waraendedere

6 s. 8 d.//

Item betaelt heer Jacop They de // caepelaen vooer zin dienst van // desen jaere 54

3 lb. s. d.//

Item betaelt Pieter de Rieu als // cle[r]ck voor zin salaeris van desen // jaere 54

2 lb. 10 s. d.//

Item betaelt de selven cle[r]ck vooer // coelen bij hem ghelevert int jaer 3 s. d.//

Item betaelt de seleven cle[r]ck voort // twasschen van tlijvaet van /// de cappele van dit jaer //
voorlede 1 s. 6 d.//

[F. 5 v.]

Item betaelt vooer cascoenen doen // vaeghen int hus daer den hoemalrer // in woent

8 d.//

Item betaelt voer cascoenen doen // vaeghen tot Joes de Vos 8 d.//

Item betaelt voer reperaesye die // Joes de Vos heft ghedaen daer // de gouve[r]nuer heft moeten om // prosederen ende ghenesen // notsaekelick ghedaen per quytansye 2 s. d.//

Item betaelt van quaede // costen van betrek voer // scepen 1 s. 2 d.//

Item betaelt de caeplaen om te // offeren als men de cloken wide // Sint Janne 1 d.//

Item betaelt de caeplaen om tofferen // te men priester te carmer 1 d.//

Item betaelt Goris van der Caftoene, // wassellicmaekere per sedulle // zeker was bij hem ghelevert alst // blijft bij zin sedulle 1 lb. 1 s. 2 d. 12 m.//

[F° 6]

Item betaelt voert vaeghen van de // wauteringhe van der cappelle 2 s. d.//

Item betaelt om enen quispelle // om tin de capelle 6 d.//

Item betaelt deken ende eedt als zij om gilde ghelt ghijnghen 3 s. d.//

Item betaelt Jacop Stepe matsenaere // bij hem reperaesye ghedaen over de // porte en mueren en sutmuerene // ende in de arme hussekens // soet blijft bij sin sedule 1 lb. 16 s. 6 h.d.//

Item betaelt Jacop in de bree steghere // voer enen voerer merscennen 3 s. 8 d. //

Item betaelt voer de sten die // voeren de porte staet met de // waepen vant ambocht betaelt //
Goerys Aert, stenmacere 3 s. 8 d.//

Item betaelt van de wapenen doen // stofferene ende verghulden 3 s. 4 d.//

Item betaelt voer enen houte sylle // die boeven de duere int hof // gheleijt is
8 d.//

[F° 6 v.]

Item betaelt voert calck om dat de // matsenaere ghebesijcht heft 1 lb. 2 s. d.//

Item betaelt voer sant doen brynghe // ende greys wech te voernen // ende stellinghen wech te
voeren // 11 s. 6 d.//

Item betaelt om twee stoep bier // om de matsenaers bij last van den // deken
4 d.//

Item betaelt de stegaersoene als // den deken Pieter Ansman ontbet // voer scepen
2 d.//

Item betaelt van slot vant coffeken // of ende om te slaene ~~4 d.~~ 2 d.//

Item betaelt enen sloeterken // om koffeken 4 d.//

Item betaelt de smit van slot // van de voerduere te vermaekene // ende enen niey sloetele
1 s. 10 d.//

Item betalinghe int contoer van mester // Markus van der Velde om // enen conter acte van
Pieter Baes 4 d.//

[F° 7]

Item betaelt st Loys dach den eesten // in desembre ter cappelle // den dienst aldaer ghedaen
8 s. 6 d.//

Item betaelt den zelven st Loys dach // snoens ter maeltijt te voerdelle // vant gheselscijp
1 lb. 7 s. 11 d.//

Item betaelt alder zielen dach // ter capelle coster ende roedraghere
5 d.//

Item betaelt beset van Jan Lowijs onser vraue van mylaene dach // ter cappelle den dienst
aldaer // ghedaen 12 s. 2 d.//

Item betaelt daech naer st Loys // dach ter cappelle voer beset // van Heyndrick Crestiaens
13 s. d.//

Item betaelt kersment den aermen // int ambochts hus om hout end turfen // te coepen
5 s. 4 d.//

Item betaelt daechs naer niendach // ter cappelle ende inde donser // caemere en den aermen
16 s. 9 d.//

Item betaelt vercoeren maendach de // costere ende roedraeghere // ende drie choerdens

11 d.//

[F° 7 v.]

Item betaelt deken ende heedt overt // beset van Boudevin Hendrijcx

2 s. d.//

Item betaelt dach naer dat de rekeninghe // van den ambocht ghepassert was over // beset van
Lovijs Stoenc met // de cle[r]ck van den ambocht

16 d.//

Item betaelt helich bloedach voer meyen ende gas

8 d.//

Item betaelt de selven helich bloedach tijnbijt up ambochts hus voer ghemeene gheselscip

1 lb. 2 s. 6 d.//

Item betaelt om de crusen doen draeghen // en bewaeren van de hussen Sint Juliens

1 s. d.//

Item betaelt up de selven dach snoens ter maetijt naet te vordele van // gemene gheselscip

1 lb. 8 s. 8 d.//

Item up den selven dach voer de wijn // van de gheselen

2 s. d.//

Item betaelt sacramens dach voer // tijnbit up ambochts hus // gheme[ene] gheselscip

19 s. 8 d.//

[F° 8]

Item betaelt st Loys dach ind. somere // snoens ter maeltit ter vordele // van ghemene
gheselscyp 1 lb. 7 s. 8 d.//

Item betaelt voer wijn van de // ghesellen 2 s. d.//

Item secramens dach voer // meyen en gas 8 d.//

Item betaelt van Jacop Hughelin // te ontbieden voer scep en om sin // gilde ghelt
1 d.//

Item betaelt van Reynout Blansese // ontbieden voer scep en om // zin gilde ghelt
1 d.//

Item betaelt st Loys dach in de te cappele // soemer den dients aldaer // ghedaen
8 s. 6 d.//

Item betaelt voer meyen en gas 6 d.//

Item betaelt voer de coerden up // ambochts hus om te maeken clinken 8 d.//

[F° 8 v.]

Item betaelt de quae costen ter cause // van proses van Reynier // Winkelman dat zij mer
bedonghen // dan zij ghetuseit waeren 9 s. 7 d.//

Item betaelt daech naer st Loys dach // in de somer ter capele om beset // van Jan Darmogis
2 s. 5 d.//

Item betaelt de calsiere van // calsien daer op en was 2 s 8 d.//

Item betaelt voer den bock om de beseten // daer in te scrijvene en seghel // was ovale seghelen

8 d.//

Betaelinghe van renten

Item betaelt Maertin van der Muelene enen jaer lijfrente // verscenen den 15 lauwe 54 // per quittansye

1 lb. 10 s. d.//

Item betaelt Jan les Cornetals ontfanghe // van de capelrie van Sint Niclaus // in Sintt Jans kerke verscene Sint // Jans messe 54 per quittansye

9 s. 2 d.//

[F. 9]

Item betaelt heer Jacop Brokele als // ontfanghere van der faebrieke // van Onser Vrouwe kerke ter // cause van der goutsmeden cap[el]le // verscenen Sint Jans messe 54 // per quitansye

1 lb. s. d.//

Item betaelt heer Allaert de Cerf // ontfanghere van der capeliere van // Sint Maertins in Sint Salvaetors // kerke verscenen Sint Jans messe // 54 per quittansye

14 s. 8 d. 8 m.//

Item betaelt heer Joes Lambrecht // ontfanghere van comun van Onser // Vrouwe kerke verscenen Sint // Jans messe 54 per quitansye

2 s. 10 d.//

Item betaelt Denis de Muer voer // scroyven van den boek

7 s. d.//

Item betaelt Jan Keldeman voer // dene cassinkens

3 s. 7 d.

Item betaelt den aermen ten dreghe // van rekeninghe gheordonert // van de rekenaers

2 s. 4 d.//

[F° 9 v.]

Item betaelt mij Clays Scelhaevere // als gouveneur salaeris naer // costumen

12 s. d.//

Item betaelt de cle[r]ck van den ambochte ten // daeghe van rekeninghe toegheleit // van de rekenaers naer costumen

5 s. d.//

~~Item betaelt Clays Scelhaevere dat // welke ten daeghe van rekeninghe // toegheleyt is ghewest de // rekenaers ende heerdte voer // dienst dien hij ghedaen hadde // diene ofte tvier maen boven zijn jaer~~

12 s. d.//

Item betaelt ten daeghe van rekeninghe // in de goude leen

16 s. d. //

Item betaelt al men de zielmesse de // van Jacop Hughelins wijf

2 s. 8 d.//

Item betaelt het lick begroft ende // zielmesse de van Joes van // Voldens wijf

2 s. 3 d.//

[F° 10]

Item betaelt als men de zielesse de // van Jacop van der Straele

2 s. 3 d.//

Item als men het lick begroft van // de weduwe van Pieter Manne

2 s. 3 d.//

Item als men het lick begroft van Godtschalk van Houtvelt

2 s. 3 d.//

Item betaelt als men de zielmesse // de van Fransoys Naeroet

1 s. 3 d.//

Somme ale betallinghe bedraecht // 34 lb. 2 s. 11 d. 8 m. //

Ende den ontfanc hier voeren // 35 lb. 16 s. 3 d. //

Dus mer ontfanc dan hughevene // ~~1 lb. 14 s. 4 d. 8 m.~~ 2 lb. 5 s. 4 d. //

Bijlage 10

SAB. 327. Goudsmeden n° 43: ambachtsrekening 1530-1531

[Kaft voorkant]

Rekeninghe van Jan de Vlieghere als // gouverneur van den goudsmeden // in Brugghe 1531
//

[F° 1]

Rekeninghe ende bewijs van tguen dus // ic Jan de Vlieghere als gouverneur // van den
ambocht van den goudsmeden in Brugghe // ontfanen ende uitghegheven hebbe aengaende //
tzelve ambocht, beghinnende septembre // 1500 dertich ende hendende septembre // anno
1500 eenendertich //

Eerst den ontfanc //

Item ontfanen van Pieter de // Vonghenart, sceppere, voor // een jaer huushuere ghevalen //
den eersten in april anno 1500 // dertich voor paesschen 2 l.
10 s. gr. //

Item ontfanen van Guillame // Gaukeloy voor een alf jaer // huushuere ghevalen den // eersten
dach van april anno // 1500 dertich voor paesschen 23 s. gr. //

[F° 1 v.]

Item ontfanen van Jan de Brouckere // voor de belastinghe van zes pond groten lijfrente sjaers
ten huis // van mer joncvrauwe de weduwe van Ghelein Helijnc ten laste van den //

voornoemde ambochte den penninc achte

48 l. 8 s. gr. //

Item ontfaen van dheer Jacop // Lotin als tresorier van der stede // van Brugghe over t18^e
paiement // van den achterstallen daer inne // de voornoemde stede jeghens den voornoemde //
ambochte ghehouden was 3 l. 15 s. 5 d. gr. 6
m. //

Item onftaen van Jacop Foestae // voor een jaer rente van der // ten Vlamijnndamme
verschenen // kersmesse 1500 dertich

4 s. 6 d. gr. //

Item ontfaen van Anthuenis de // Nagere voor een jaer rente van // zijnen huuse staende bij
Sint // Gillis kercke ghevallen kersmesse // anno 1500 dertich

10 gr.//

[F° 2]

Item ontfaen van Maertin Cloribus // voor een jaer rente van zijnen // huuse gheheeten
tvalkenaerken // ghevallen kersmesse 1500 dertich

4 s. gr.//

Item ontfaen van die van sint // Janshuus in Brugghe voor een jaer rente van eenen // huuse
staende in de steenstrate // ghevallen sinte Maertinsmesse // 1500 dertich 2 s. 4 d. s.
gr. 4 m. //

Item ontfaen van meestre // Anselmus de Boot voor een jaer // rente van zijnen huuse staende
// in de zelve strate ghevallen // sint Jansmesse 1500 eenendertich 2 s. 2
d. gr. //

Item onfaen van der weduwe // Rombout van Neghem voor // een jaer rente van hueren // huuse staende jeghens over // den castaenge boome ghevallen // Lichtmesse 1500 dertich
12 s. gr. //

[F° 2 v.]

Ontfanc van den nyeu meesters ende leerjonghen //

Item ontfanc van Jacop van // Londerzele ter cause van zijne // vriheit in tvoornoemde
ambocht

3 l. 2 s. gr. //

Item ontfanc van Cornelis // Reynout ter cause van zijne // vriheit in tvoornoemde ambocht

3 l. 2 s. gr. //

Item ontfanc van Godscalc van // Haltvelt in minderinghe van drie ponden twee scellinghen
grooten ter cause van // zijne vriheit welcke somme hem // gheaccordereit es te betalene bij //
drie paiementen te wetene bij // 20 s. gr. sjaers, ende dat voor teerste // paiement, dus hier
20 s. gr. //

Item ontfanc van Franssois de // Wachtere over de vulle betaelinghe // van drie ponden 2
scellinghen grooten ter cause // van zijne vriheit die hem // ooc gheconsenteirt waren te
betalene bij payementen

20 s. gr. //

[F° 3]

Item ontfaen van Jaspar Broucman // in minderinghe van vier ponden // thiene scellingen
grooten als reste // van vijf ponden grooten sprutende // ter cause van zijne vriheit // welcke
somme hem gheconsenteirt // was te betalene bij thiene scellingen // grooten sjaers dus hier
voor tweeste jaer ende tweeste paiement

10 s. gr. //

De leerjonghen //

Item ontfaen van Jan Noirot ter // cause van Nele Gramayn zijn // leerjonc die met hem zijn //
ambocht leert 22 s. gr. //

Item ontfaen van Pieter Dominickelle // de jonghe ter cause van Jooskin // Goethals die met
hem zijn ambocht // leert 22 s.
gr. //

Item ontfaen van Reynier van // Volden ter cause van Franse // van der Haghe die met hem //
zijn ambocht leert 22 s.
gr. //

[F° 3 v.]

Item ontfaen van Wasschier // Canteleur ter cause van Annekin // Reynaert die met hem zijn //
ambocht leert 22 s. gr. //

Item ontfaen van Heindric Houvilsser [onzekere lezing] // ter cause van Franskin zijnen //
zone die zijn ambocht leert // ten huuse van Reynier Wynckelman 22 s.
gr. //

Item ontfaen van Vincent Beyts // ter cause van Gillekin de Scapere // die met hem zijn
ambocht leert

22 s. gr. //

Item ontfaen van Andries // van den Cante in minderinghe van 18 s. 8 d. gr. als reste van 22 s.
gr. ter cause van // zijnen leerjonc dat hem gheconsenteirt waren te // betalene bij 3 s. 4 d. gr.
sjaers // dus hier voor tweeste jaer // ende tweeste paiement 3
s. 4 d. gr. //

[F° 4]

Item ontfaen van Joos de Vos // in minderinghe van 18 s gr. // als reste van 22 s. gr. ter cause
// van Annekin Claeus die met hem // zijn ambocht leert welcke jonc // hem gheaccordeirt was
te betalene // bij 4 s. 6 d. gr. sjaers, dus hier voor tweeste jaer 4
s. 6 d. gr. //

Item ontfaen van Pieter Dominikel // de jonghe van testamente // gheordonneert der capelle //
van der voornoemde ambochte bij eenen // spaengiaert 12 s. 8
d. gr.//

Item ontfaen van Herman // Haltvelt van testamente // wijlent den voornoemde ambocht
gheordoneirt // bij de huusvrauwe van Herman // Rode de somme van
10 s. gr. //

Item ontfaen van mer joncvrauwe de // weduwe van Willem de Deckere van // testamente
gheordonneirt der // capelle van der voornoemde ambocht bij // meester Lowijs Hauweel
wijlent // capellaen van der zelven ambocht 20 s.
gr. //

[F° 4 v.]

Item ontfaen van der weduwe de // Blaeuwe een zilverin vergulde // Riemkin met een cleen
goudin // webbekin twelcke zoe ordonneiret // voor tghuenet dat tvoornoemde ambocht //
hebben moeste uut hueren sterfhuse // voor huere dootscult welc riemkin // es vercocht ende
heft ghegolden

11 s. gr. //

Item ontfaen van der weduwe // van Gillis Rape over de doot - // scult van der voornoemde
Gillis hueren // man was
gr. //

3 s

Item ontfaen van Andries van der // Cante over de dootscult van // Willem de Hondt

2 s. 6 d. gr. //

Item ontfaen van Willem de // Backere over de dootscult van // zijnen wijve 3 s. gr. //

Item ontfaen van der weduwe // van Jacop Scelhavere over de // dootscult van der
voornoemde Jacop // hueren man was

3 s. gr. //

[F. 5]

Item ontfaen van mer joncvrauwe de // weduwe van Willem de Deckere // over de dootscult
van meester // Lowijs Hauweel
gr.//

3 s.

Item ontfanen over tghilde ghelt // van dese jeghenwoordighen jaere 3 l. 6 s. gr. //

Item ontfanen over tzelve uuter busse twelcke wouch 6° 4^c te // 5 s. gr. donche comt

31 s. gr.//

Item ontfanen over den alven // appoort van desen jare

14 gr. //

Item ontfanen van Willem van // Schores ende van Vincent Beyts // voor tguent dat de
goudslaghers // jaerlicx gheven moeten den // voornoemden ambochte van elc 4 s. 4 d. gr. //
comt tsamen

8 s. 8 d. gr.

//

Somme van dese voornoemde // ontfanc bedraeght 80 l. 11 s. gr. 10 m. //

Item noch ontfanen over de boeten van deser jaere 20 gr. //

Somme van al den ontfanc bedraeght // 80 l. 12 s. 8 d. gr. 10 m. //

[F° 6]

Dit naervolghende es de betalinghe // die den voornoemde gouverneur betaelt // heift up den
voornoemde ontfanc //

Eerst betaelt den serganten van der // camere als den dekene met // zijnen eedt eedt deden

22 gr. //

Item betaelt Jan de Brouckere // als gouverneur gheweest van der // voorleden jare, ter cause van // tguent dat tvoornoemde ambocht hem // tachtre ende sculdich was bij slote // van zijne rekeninghe

6 l. 18 s. 7 d. gr. 2 m. //

Item betaelt om de vier keerle // lakens van deken ende eedt 4 l. gr. //

Item betaelt den deken ende eedt voor // de vier preuven 12 s. gr. //

Item betaelt voor tvoet ghelt // van den stalle in den pandt // tvoornoemde ambocht toebehorende

2 s. 4 d. gr. //

[F° 6 v.]

Item betaelt deken ende eedt als men // gheweest hadde ome tghilde thelt 3 s. gr. //

Item betaelt deken ende eedt over // tbeset van Boudin Heindricx als // zij gheoffert hadden tSinte Donaes 2 s. gr. //

Item betaelt alder zielen daghe // ter capelle voor costre ende // roedraghere 5 gr. //

Item betaelt up Onser Vrouwen // dach van Mylanen over tbeset // van Jan Lowijs

7 s. 2 d. gr. //

Item betaelt up Sinte Lois dach // den eersten in decembre ter // capelle eerst den zanghers
4 s. gr. //

Item den dyaken ende subdiaken // elc 2 gr. es tsamen
4 gr. //

Item den costre ende roedraghere // elc 4 gr. es
8 gr. //

[F° 7]

Item den orghelaer metten blasere
16 gr. //

Item den clocludere
12 gr. //

Item den predicant
8 gr. //

Item Lievin voor zijnen dienst
6 gr. //

Item den clerc voor gars // ende cruut
4 gr. //

Item betaelt snoens up den // zelven dach als den deken zijn // maeltijt gaf, van datter quaet //
was boven tguent dies men // ontfync midsgaders de wijn // van den ghesellen

28 s. 6 d. gr. 12 m.

//

Item betaelt ter capelle sdaechs // naer den voornoemde Sinte Lois dach // voor tbeset van
Heindric Cristiaens // voor capellaen, costre ende roedraghere 9 gr. //

Item betaelt den clerc over tzelve 4gr. //

[F° 7 v.]

Item betaelt ter capelle sdaechs // naer nyendach over tbeset // van der weduwe Caneels voor
capellaen, costre ende roedragher 9 gr. //

Item den graeuwe zusters // in den ouden zac 8 gr. //

Item ghedeelt den aermen in // tambochs huus 14 gr.//

Item ghedeelt den aermen // ghevanghenen in de doncker camere 11 s. gr.//

Item betaelt den dekene // met zijnen eedt voor huerlieden // moeyte naer costume
2 s. gr.//

[F° 8]

Item betaelt ter cappelle // sdaechs naer dat de rekeninghe // van den ambochte ghepasseirt //
was over tbeset van Lodewijc // Schonijn, voor cappellaen, // costre ende roedraghere
11 gr.//

Item den clerc van den ambocht 4 gr.//

Item ghedeelt den aermen in // tambochs huus up den zelven // dach 7 gr.//

Item nog ghedeelt den aermen // in de voornoemde huusen omme huerlieden // provisie te doene jeghens // de kersdaghen 9 s. 4 d. gr.//

Item betaelt up den helighen // bloet dach voor thunbijt up // tambochs huus, midsgaders // den cop ende cruucen te doen // draghen den wijn die in der // [F° 8 v.] zelven cop ghedaen was ende // de keerssen te bewarene te // Sinte Juliens alst blijkt bij // een brievekin 11 s. 10 d. gr. 22 m.//

Item betaelt up den zelven // dach snoens ter maeltijt waert // ten voordeele van den gheselscepe

5 s. gr.//

Item betaelt up den zelven // dach voor den wijn van den // ghesellen 20 gr.//

Item ghedeelt den aermen in // sambocht huus up den zelven // dach 12 gr.//

Item betaelt up Sinte Loys // dach in den zomere ter // capelle eerst den zanghers 4 s. gr.//

Item den dyaken ende subdyaken elc 2 gr. es 4 gr.//

[F° 9]

Item den costre ende roedraghere // elc 4 gr. es	8 gr.//
Item den clocludere	12 gr.//
Item den orghelaer metten blasere	16 gr.//
Item den predicant	8 gr.//
Item betaelt Lievin voor // zijnen dienst	6 gr.//
Item den clerc van den ambocht // voor meyen gars ende cruut	4 gr.//
Item betaelt up den zelven // dach snoens ter maeltijt / naert ten voordeele van den // gheselscepe	5 s. gr.//
Item betaelt up den zelven // dach voor den wijn van den // ghesellen	20 gr.//
[F° 9 v.]	
Item ghedeelt den aermen in // sambochs huus up den zelven // dach	12 gr.//
Item betaelt sdaechs naer // den voornoemde Sinte Lois dach ter // capelle over tbeset van Jan // Darmogijs voor capellaen, // costre ende roedraghere	9 gr.//

Item den clerc van den ambocht 4 gr.//

Item betaelt den deken met // zijnen eedt over huerlieder // recht van tvoornoemde beset
12 gr.//

Item betaelt ter cappelle // up de drie verzwoore maendaghen // binnen den jaer voor costre
ende // roederaghers telcken 5 gr. es tsamen 15
gr.//

Item betaelt ter cappelle // als men de zielmesse dede // van Gillis Rape 11 gr.//

[F° 10]

Item betaelt ter cappelle // als men de zielmesse dede // van Willem de Hondt voor //
capellaen, costre ende roedraghere 11 gr.//

Item betaelt ter cappelle // als men de zielmesse dede van // Willem de Backers wijf voor //
capellaen, costre ende roedraghere 11 gr.//

Item betaelt ter cappelle // als men de zielmesse dede van // Jacop Scelhavere voor //
capellaen, costre ende roedraghere 11
gr.//

Item betaelt ter cappelle // als men de zielmesse dede // van wijlent meester Lowijs // Hauweel
voor cappellaen, // costre ende roedraghere 9 gr.//

Item betaelt den voornoemde meester // Lowijs Hauweel wijlent // cappellaen van den voornoemde ambochte // [F° 10 v.] over den dienst van 11 maenden // ende een alf ~~hendende~~ bij hem // ghedaen hendende alf onse // 1500 eenendertich alst bijct // bij 4 quittance

4 l. 15 s. 10 d. gr.//

Item betaelt den priestre die // messe ende dienst ghedaen heift // tsondaechs ende mesdaechs // sichtent alf onse tot alder // helighen daghe 7 s.

10 d. gr. //

Item betaelt Colaert Plockin // clerc was van den voornoemde // ambochte voor zijnen dienst // over den termijn van acht // maenden 33 s.

4 d. gr.//

Item betaelt Pieter du Ryeu // nu clerc van den voornoemde ambocht // voor zijnen dienst over den // termijn van vier maenden 16 s.

8 d. gr.//

[F° 11]

Item betaelt Clais van der // Meere als warandeirdre // gheweest van desen jare voor // zijnen salaris per quittance 6 s. 8

d. gr.//

Item betaelt Jan de Brouckere // over de lossinghe van twee // ponden vijf scellinghen grooten // lofrente sjaers ghelost den penninc // achtiene, die hij hadde up tvoornoemde // ambocht alst blijkt bijden chaerter // van besettinghe daerof gheexpediert // ende nu ghecasseirt 40 l.

10 s. gr.//

Item betaelt den zelven voor // verloop van der voornoemde rente over // den termijn van vier maenden // ende 22 daghen alst blijkt // bij quittance 17 s. gr.//

Item betaelt den zelven over // trecht van den chaertre van der // voornoemde rente

3 s. gr.//

[F° 11 v.]

Item noch betaelt den zelven // als machtich over mer joncvrauwe // de weduwe van Ghelein Helijnc // over een alf jaer lijfrente // ghevallen 21 in wedemaent // anno 1531 alst blijkt bij // quittance

3 l. gr.//

Item betaelt heer Pieter Thien // Pondt voor een jaer rente die // men ghelt tconnin van Onse Vrouwe kercke in Brugghe ghevallen // sint Jansmesse 1500 dertich alst // blijkt per quittance

34 gr.//

Item betaelt den zelven over // een ghelijcke rente, ghevallen // Sint Jansmesse 1500 eenendertich // per quittance 34 gr.//

Item betaelt Olivier Wulfaerts voor // een jaer rente diemen ghelt der // capelrie van sinte Maertins in sint // Salvators kercke in Brugghe ghevallen // Sint Jansmesse 1500 dertich per quittance

14 s. 8 d. gr. 8 m.//

[F° 12]

Item betaelt heer Clais Tournemeis //over een jaer rente die men // ghelt der capelrie van Sinte
// Nyclaeus in Sint Janskerke // in Brugghe ghevallen Sint // Jansmesse 1531 per 2 quictances

9 s. 2

d. gr.//

Item betaelt heer Stevin // Grandeel voor een jaer rente // die men ghelt der fabrycke // van
Onse Vrouw kercke in Brugghe // ter cause van der cappelle van der // voornoemde ambochte
ghevallen Sint // Jansmesse 1531 per quittance

20 s. gr.//

Item betaelt Lievin voor zynen // dienst ter capelle voor // zynen sallaris sjaers

18 gr.//

Item ghegheven den capellaen // ten twee reysem omme tofferen // ten nyeuwen priestre

2 gr.//

[F° 12 v.]

Item betaelt den ghene die tlijc // ter eerde droughen van Gillis // Rape

8 gr.//

Item betaelt de ghene die tlijc // ter eerde droughen van der // weduwe van Blaeuwe

8 gr.//

Item betaelt Jooris van der // Cathoren waslichtmakere voor // twas bij hem ghelevert den
voornoemde // ambocht binnen desen jaer alst blijft // bij zyn brievekin
gr.//

Item betaelt om een mande // daermen tzelfver inne doet // up de teecken daghen 4 gr.//

Item betaelt voor eenen // nyeuwen quispele 4 gr.//

Item betaelt voor twee cafcoenen // te doen vaghene in thuus up // den houck 8 gr.//

[F° 13]

Item betaelt voor twee sluetels // te makene dienende in tselve // houchuus 4 gr.//

Item betaelt voor 2 cafcoenen // te doen vaghene in thuus daer // den scep pere in woont
8 gr.//

Item betaelt meester Stassin // schoolmeestre voor een article // te verscrivene in de tafle van
den // besetten up sambochs huus 6 gr.//

Item betaelt den serganten van der // camere als deken ende eedt gesent // vraech den omme
tambocht te // belastene van der lijfrenten 12 gr.//

Item betaelt Clais Scoutheetten // voor tvoornoemde consent texpederen // voor zijne moeyte
3 s. 4 d. gr.//

Item betaelt den zelven Clais // voor zekeren accuxacie bij hem // [F° 13 v.] ghehadt omme
metten dekene ter // camere te gane ende voor tpasseren // van der boorghen van Pieter // du

Rieu als clerc van den // voornoemde ambochte

2 s. 6 d. gr.//

Item betaelt omme dassayen te // makene omme tvermaken van den // assaie up sambochs
huus ende // dat te schickene up 11 d. 6 gr. // unse [unse: onzekere lezing]

2 s. 2 d. gr.//

Item betaelt voor twee reysen // tlijnwaet van den ambocht te doen // wasschene 16 gr.//

Item betaelt omme tmetalen // werc van der cappelle te schueren 2 s. 4 d. gr.//

Item betaelt Adriaen Bernaerts // omme Heindric Sleen te doen // pandene ter cause van den
renten // van den voornoemde ambochte 17
gr.//

[F° 14]

Item betaelt Jacop de Hondt // tegheldeckere voor zekere dachueren // ende leveringhe bij
hem ghedaen // up de huusinghen van den voornoemde // ambochte alst blijkt bij zijn
brieveken

7 s. 9 d. gr.//

Item betaelt den zelven voor // zekere andre dachueren ende // leveringhe bij hem ghedaen zo
// up de huusen van den aermen als // andre alst ooc blijkt bij zijn brievekin 34 s. 2 d. gr.
6 m.//

Item betaelt Denijs Kaerle // maetsenare voor zekere dachueren // ende leveringhe bij hem ghedaen // up sambochs huusinghen alst // blijkt bij zijn brievekin 8 s. 7 d. gr.//

Item betaelt Anthuenis Lambrouc // temmerman voor leveren ende // maken zulc alsser van node was // an den huusen van den aermen in de // plaetse van den ambochs huuse // alst blijkt bij zijn brievekin 31 s. 6 d. gr.//

[F° 14 v.]

Item betaelt den zelven voor // leveren ende maken van de voor // ghevele van de houchuuse alst // ooc blijkt bij zijn brieveken 36 s. gr.//

Item betaelt voor twintich pondt // naghels an den voornoemde ghevele // verbesicht te 2 gr. elc pondt es 3 s. 4 d. gr.//

Item betaelt den voornoemde Anthuenis // Lambrouc voor leveren ende // maken van eenen nieuwen // bordexe an thuus daer den // sceppere inne woont alst blijkt // bij zijn brievekin 10 s. gr.//

Item betaelt mij Jan de Vlieghere // als gouverneur van den voornoemde // ambochte voor mijnen sallaris // naer costumen 12 s. gr.//

Somme van dese voornoemde betaelinghe // bedraecht 82 l. 9 d. gr. 2 m.//

[F° 15]

Is noch boven desen betaelt den // clerc van den ambochte voor zijn recht // van vier
lijchuesen ende tguent // dat men hem toegheseiet heift // ten daghe van rekeningh
4 s. gr. //

Is noch hem betaelt boven desen // voor colen ende vier bij hem // ghelevert dit
jeghewoordich jaer

18 gr.//

Is noch betaelt den aermen in sambochts // huus es daghe van rekeninghe

12 gr.//

Hz 6 s. 6 d. gr.

Somme van al tvoornoemde uitgheven // bedraecht 82 l. 7 s. 3 d. gr 2 m. //

Ende den ontfanc hier vooren bedraecht 80 l. 12 s. 8 d. gr. 10 m.//

Dus meer uitghegheven dan // ontfaen 34 s. 6 d. gr. 16 m.//

Item nog boven dese betaelt es // capellaen voor zijnen aerbeit van // de rekeninghe te stellene
in de bouc 2 s. gr.//

Dus meer uitghegheven dan // ontfaen int gheheele 36 s. 2 d. gr. 16 m.//

Bijlage 11

RAB, FONDS AMBACHTEN, 1, KEURBOEK 1441

161 *Dit zijn de cueren ende ordenancien vanden ambochte vanden zelve smeden*

1. *Eerst zo wat manne die bevryet wesen wilde int voorseide ambocht, die moet bringhen certifficatie vander plaetsen danen hi es, dat hi goetd cnapen es ende daertoe moet hi tambocht souffisantelike connen doen metter handt ende poorter wezen, eer menne daer in ontfanct, ende diet binnen gheleert heeft zal gheven twee pondt gr. ende die van buten comt zal gheven drie pondt gr. over zine vryhede van incommene, den deken ende vindere vander voorseiden ambochte xii gr., der ghilden xii gr., ende twee gr. den clerck. [gerayeerd : zie verder]*

2. *Item zo wie die tvorseide ambocht leeren wille, zal moeten vooren poorter zijn, ende zal leeren zes jaer ende zal gheven den voorseiden ambochte te zinen incommene xx s.gr. der ghulde xii gr., den deken ende vijndere xii gr. ende den cleerc ii gr. Ende als hij vulgheleert zal hebben ende de vryhede vanden vorseiden ambochte zal willen hebben, zo zal hi moeten gheven den vorseiden ambochte xx s.gr. over zijn vryhede ende daermede zal menne ontfanghen tallen tijden als hijs begheert. Ende zal elc zelve smet moghen hebben eenen leerlijng onder hem, leerende nader cuere, ende zo wanneer dat die leerlijng gheleert zal hebben ii jaer zo zal hi noch moghen annemen eenen andren leerlijng die sghelijcx leeren zal naer de cuere. Ende waert dat eenich zelve smet, die eenen leerlijng hadde, eenen andren anname eer dat eerste leerlijnc ii jaer met hem ghestaen hadde, dat ware up de boete van x lb.par.. Ende zoude de vorseide leerlijnc van hem moeten doen tote de eerste zine ii jaren vulstaen hadde.*

[gerayeerd : Dese eerste ende tweeste articlen vande cuere vanden ambochte vanden zelve smeden waren bijden ghemeenen college van scepenen te nieuten ghedaen ende ute deser cueren gherayeerd den xix^{den} dach van sporeke int jaer m iiiij^c lxxviii enden inde stede van desen hemlieden ghegheven ende gheconsenteert de eersten ende tweesten articlen hier bachten in desen bouc folio c lxighescreven]

3. *Item zo wat leerlinghe vanden voorseiden ambochte, die zine meester ontghinghe eer hi zijn leerstal vulstaen hadde, ende daernaer weder quame, ghehouden word zijn leerstal te veldoene, ende boven dien sal hi sculdich zijn zinen meester ghenouch te doene vander scaden die hi bij zijnre absentie ghehadt heeft ter taxatie van scepenen.*

4. *Item dat elc vrys meesters kindt zine vryhede lossen mach om xii gr. den deken ende vindere vanden voorseiden ambochte, xii gr. der ghilden ende twee gr. den clerck, behouden*

dies dat dat kindt gheboren zij binden tiden dat zijn vader vry meester was int voorseide ambocht ende dit kindt moet oud wesen xv jaer eert zine vryhede hebben zal.

- 161v 5. *Item zo welken tiden dat een man die tvorseide ambocht souffissantelike doen can metter handt zine vryhede begheert te hebbene int voorseide ambocht, dat men die sculdich es tontfanghene tallen tijden dat hijs begheert, bi alzo dat hij poorter zij, betalende tghuendt dat hier voren verclaerst staet.*
6. *Item dat niemant wie hi zij ne gheorlooft eenich nyeu goudin of zilverin werc of verbruneert te vercoopene binder stede ende scependomme, hi ne zij brevryet int voorseiden ambocht uteghesteken dat de meerserien toebehoort, up de boete van vi lb.par. van elken troisschen maerke zelve ende inghelijcx van elken onse gouds ende derboven ende beneden in avenante.*
7. *Item dat niemant ne gheorlooft eenighe oude fasselmente van zelve ter venten of te coope te zettene, het en zij gheteekent metter stede teekine daere ghemaect es, up de boete van xl s.par. vanden sticke het ne zij dat eenich persoon zulc goet hebbe bij hem ghecocht omme zijns selve bezeghe ende niet omme voort te vercoopene*
8. *Item dat men goud no zelve sauderen ne moet met tinne, up de boete van xl s;par. van elken sticke.*
9. *Item dat men gheene valsche steene ne zette in goude, noch gheene rechte fine steenen ne zette in latoene, up de boete van vijftich pondt par. ende twerc in sticx gheslegghen te zine.*
10. *Item dat gheen cnape die zine vryhede niet ghelost en heift, gheen werc nemen mach van gheenen vrenden meinsche, up de boete va xx s.par. alzo dickent als ment bevonde.*
11. *Item dat niemant gheenen zeghel ne make van twee sticken hij en zij ghesaudeert met zelve, up eene boete van xx s.par. vanden sticke.*
- 162r 12. *Item zo wie vanden voorseiden ambochte of ooc tafeletdragher of andre hem gheneerende metter coopmanscepe vanden zelven ambochte, eeneghe ghestolene dinghen cochte den voorseiden ambochte toebehorende ende daer af bevonden worde bi den deken ende vindere vanden ambochte voorseid, dat die verbueren zal iii lb.par. telker waerf; ende bovendien zullen de zelve deken ende vindere ghehouden zijn dat stappans te bringhene ter kennessen van scepenen, die hem zonder vertrec zullen doen informeren vander maniere ende voorme vanden zelven coope; ende der naer doen beede van punicien ende restitucien alzo hemlieden redelic zal dijnken naer der gheleghenthede vanden sticke; ende daer de zelve deken ende vindere vanden voorseiden overbringhenen in ghebreke bleven, scepenen zouden hemlieden zelve corrigeren te haerlieder goetdijnckene. Ende al waert dat de zelve coopmanscepe niet ne came ter kennessen van scepenen dan alleene bi clachte van partijen, nochtan ne zouden scepenen niet laten voort te gane ende te doene zo voorseid es.*
13. *Item zo wat knechte die van buten es, ende buten gheleert heift, dat hij zal moeten zijn xvi jaer oud eer hi zal moghen knape zijn ende anders niet.*

14. *Item zo wie deken ende vindere zijn zullen vanden voorseiden ambochte, dat zij zullen wesen deken ende zoorghers van Sinte eloisghilde omme Sinte Elois proffijt. Ende voort die gouverneers es vanden ambochte, dat hi ooc Sente elois ghelt also wel ontfanen zal als tsambochts ghelt ende daer of zal hi rekeninghen doen also wel als van tsambochtes goede.*
15. *Item dat ne gheen zelvemet ne zal moghen meer dan eene crame uut zetten, up de boete van iii lb.par.*
16. *Item zo wat laveuremaker die souffissant es om te doene datter laverrie toebehoort, dat elc vanden voorseiden ambochte dien persoon te wercke stellen mach, also hem ghelieft zonder verbueren.*
- 162v 17. *Item dat de deken ende zine vindere machtich zijn te bezoukene dat den goude ende zelve ende den voorseiden ambochte toebehoort, also dickent alst hemlieden goed dincken zal.*
18. *Item dat men voortan werken zal van goude naer de touche van Parijs welke touche zulc es dat in xx inghelsche fjns gouds man zal moghen doen vijf inghelschen aloys, alf zelve alf copere, zo dadt touche goud zal moeten houden xix caratene ende een quijnt fjns gouds. Ende dat men werken zal van zelve, dat houden zal viii,5 inghelschen aloys uptre troysche marc ende niet meer, dats te verstane fjn zelve metter remedien van viii,5 inghelschen vorseid.*
19. *Item dat elc werckman zijn teekin slaen zal in twerc dat hij maken zal ende al dierghelike zal men tpoynchoen vander stede deran slaen ende boven dien zal elc deken met zinen vindere daer bij slaen elcv in zine jaerscare een bijteekin van eenre lettre alsoot zekeren jaeren gheuseirt heeft gheweest. Ende es de lettere van desen jeghenwoordighen jare achtervolghende de vorseide usance eene .G., te dien hende dat men weten en kennen moghe bij wien tzeve ghewrocht ende gheteeke zal wezen omme te bet beteringhe ende correctie te gheschiene vanden ghebreken dier in vallen mochten. Ende waert dat eenichg zelvemet vercochte of leverde, dade vercoopen of leveren eenich zelveverwerck eer het vulgheteekent ware also vorseid es, die zoude verbueren xx s.par. van elke sticke ende bovendien ghepuniert zijn ter discretie van scepenen. Ooc es te weten dat de deken ende vindere niet staen en zullen moghen over de waerdere van huers zelfs goede, maer men zal nemen altijts in de stede vanden ghuene dien tgoede toebehoort eenen anderen persoon dies hem verstaet ende ghelike dat vorseid es vanden zelveverwercke, zo zal men doen vanden goedwercke evenverre die dat weerc teeken verdraghen mach.*
20. *Item dat men gheen werck en make binnen der stede ende scependomme van goude noch van zelve, het en zij also goet als de cuere verclaerst, up de boete van xx s.par., ende twerc in sticken gheslegghen te zine ende voort up zulke correctie ende punitie als scepenen goet dincken zal, na der grootheit vander mesdaet.*
- 163 21. *Item dat tpoynchon vander stede daer deken ende vindere tgoud ende zelve mede teekenen zullen, voortd an zal ligghen onder den deken vorseid in een coferkin ghesloten met drie diverschen slotelen, daer of de deken den eenen ende de vindere vanden ambochte dander twee hebben zullen. Ende al tghuendt dat men teekenen zal, metten voorseiden*

poinchon zal moeten gheteekent zijn bij den deken ende twee vindere, ghezaemderhandt, ende onversceeden, up ghecorrigeert te zine ten goedinken van scpenen, dies zullen de vindere ghehouden zijn, te commene tallen tiden als de deken hemlieden ontbieden zal, om te teekene, up de boete elc vinder also dickent als hi daert of in ghebreke waren van x s.par.

22. Item dat tambocht kiezen zal iii personen vanden voorseiden ambocht vanden zelversonden, die waerderers wesen zullen vanden goude ende zelve dat men int voorseiden ambocht werken zal, van den souffissansten ende abelsten, ende die hem best an tgoud ende zelve ende datter ancleift verstaen, also wel lieden van buten als van binnen slants gheboren sijnde, dewelke eed doen zullen in den handen vander wet, ende zullen van jare te jare an bliven, also langhe als der wet ghelieven zal, ende macht hebben alrande goud ende zelve, dat metten voorseiden poinchoene gheteekent wordt te waerdeerne, te prouvene, ende te examineerne, te wat plaetsen het zij binnen der stede ende scependomme, tallen tijden ende also dickent alst den voorseiden waerderers goet zal dincken; te dien hende eist dat zij eenich ghebrec vinden, dat zij twerc corrigeren ende in sticken slaen. Ende voort up dat hemlieden van nooden dijnct dat ghebrec ter kennessen bringhen vander wet, omme voort daer in ghedaen te zine van correctiuen ende punition of anders alsoot behoren zal, dies es te wetene, waerd dat yements goet, poorter of vreimde in sticken gheslegghen worde, biden ghebreke datter in ghevonden zoude wesen, zo zouden de werckman diet ghemaect hadde, ende de deken ende vindere diet gheteekent zouden hebben, den ghonen dien twerck toebehoorde, van dien costeloos ende scadeloos houden.

23. Item zullen de voorseide waerderers moghen gaen in sdekens ende vindere huus ende voort in elcx werckmanshuus vanden ambochte, tallen tiden alst hemlieden ghelieft omme bezouc te doene van wat goude of zelve dat elc werct, te dien hende dat zij de ghebreken die zij vinden ter kenne bringhen vanden deken ende vindere omme te verwarene dat die ghebreken ghebetert worden.

163v *[vacat]. Item dat het niet en gheoorlooft eenighen zelversondt te vercoopen of te doen vercoopen eenich faclement of zelve werck dat gheteekent es metten ouden poinchoene, up de boete van vijftich pond par., het en ware dat hi twerc zelve ghemaect hadde ende gheteekent met zinen teekene zonder fraude.(geray.*

24. Item es gheordonneert dat van eenen sticke zelverson van eenre maerck of also groot of cleene als der wet goed dincken zal ghemaect ende ghewrocht na der cueren bij manieren van assaye, men maken zal drie sticx daer of teen ligghen zal in den handen vander wet, tander in den handen vanden deken ende vindere, ende tderde in den handen vanden voorseiden drie waerderers. Ende zal elc vanden voorseiden drie sticken gheteekent zijn metten poinchoene vander stede omme de prouve daer mede te doene alst hem van nooden wordt.

25. Item dat niemant beselscepen mach met andren niet vry zijnde int voorseiden ambocht, noch in coopene noch in vercoopen dighen die den voorseiden ambocht toebehooren ende voort dat niemant gheneeren zal moghen in coopene nyeu werck omme voort te vercoopen hij en zij sghelijcx vry int voorseiden ambocht. Ende dier jeghen dade dat ware up eene boete van x lb.par. also dickent als hire mede bevonden worde.

26. Item dat negheen zelvsmidt no andren persoon van zinen weghe en mach juweelen voortzetten, om te vercoopene, wat juweelen dat zijn, die eenighen personen vanden ambochte toebehoren, zonder in zine revaedze, het en ware binden drien toochdaghen vander Brugghe merct, up eene boete van iii lb.par. also dickent als hire mede bevonden worde, altoos behouden de vryhede vanden mersters ende vanden tafleners.

164 27. Item zo wat wercke dat goudin of zilverin es dat vonden wordt bij den deken ende vindere vanden zelvsmiden, te coope, of te venten binder stede, dat valsch es, bij haren eede, eist in bodemen of in andren steden met loode, met yser of met semente jof met eenigherande dinghen, in eenigher bedecter stede, het zij werc van buten, of van binnen, dat dat werc, evenverre dat toebehoort eenighen vreimden man, wercman zijnde, of hem gheneerende metter coopmanscepe van den zilverambochte, al verbuert es, ende eene boete van x lb;par. daertoe; ende waert dat eenighen poorter toebehoorde, hem gheneerende metter zilvercoopmanscepe, hi zoude verbueren x lb.par., ende twerc zal men in sticken slaen als valsch goet. Ende daer de vorseiden deken ende vindere eenich valsch werc bevonden, dat zij dat den buerchmeesters ende scepenen te kennen gheven zullen also varijnc als zijt vonden hebben, te dien hende datter scepenen boven der vorseiden boete correxcie of doen, moghen, alzoot hemlieden goed dincken zal. Ende waert dat de deken ende vinder hier of in ghebreke waren, daer of zouden se scepenen corrigeren te haerliedre goed dinckene.

28. Item dat niemant gheen werc van goude noch van zilver dat den vorseiden ambochte toebehoort maken en mach, no doen maken, om voort te vercoopene, hij en zij bevryet int vorseide ambocht, up de boete van iii lb;par.

29. Item dat ne gheen zelvsmidt coperinwerc ne make het en zij kercwerc of an pert arnasc ende waghenaernasc, of an zadelen pu de boete van iii lb.par. van elken sticke ende twerc in sticx te slane.

30. Item zo wat amelgierere die tambocht vorseid hebben wille, dat hi sal moeten gheven x s.gr.torn., ten proffijte vanden ambochte ende twee scellijgh gr. te Sinte Eloyshilde bouf, ende hij ne zal niet doen datc den graefysere toebehoort, dats te wetene sniden, amelgieren ende blecmaelen ende anders niet, no in copene no in vercopene. Ende

164v diesghelike zal hi weder moeten gheven de retailgen diere of comen zijn het zij van goude of van zilver, den ghonen wien dat zij toebehorende zijn, dies zal hi hebben eenen inghelschen vander onse van ziere lakijghen. Ende ne zal ook gheene canie uut moeten zetten no doen gheen van allen den andren pointen den ambochte toebehorende up eene boete van iii lb.par. also dickent als hire mede bevonden worde.

31. Item zo wat leerlinghe die gheleert heeft met eenen amelgierer dat hij anders gheene vryhede zal moghen hebben danne zijn meester daer hi mede gheleert heeft.

32. Item dat alle juweelen van goude die men maken zal binder stede of vercoopen daer kerstael in es dat dat goud sculdich es te weghene drie waerf meer dan tkerstael up de boete van iii lb.par.

33. Item zo wat vrys zelvsmeyts kindt dat leeren wilde goudslaen binnen der stede, gheven zal der ghilden vanden zelvsmeyden half ghelt [te wetene vijftich gr. ; gerayeed]. Ende dat al dierghelike de goudslaers kindren diet zelvsmeyden willen leeren ooc gheven zullen der voorsieden ghilde vijftich gr.

34. Item dat ne gheen tafeletdraghers en gheoorlooft meer meerssen te hebbene jof te draghene in haer tafelet, dan de waerde van iii lb;par. up de boete van x lb.par. also dickent als ment bevonde.

Dit zijn de ordenancien vanden goedslaers

35. Eerst dat men gheene cleene masse gouds vercoopen zal, zoe en zal houden c vitsen ende voort de grouve masse van tweedraden die zal houden drie waerven xxv vitsen ende dat elc hebben zal zine rechte mate, gheteekent met sambochts teekene eer men vercoopen zal up de boete van iii lb;par. also dickent als ment bevonde.

36. Item dat gheen goudslaer goud vercoopen zal in boucken noch ghesneden te spinnene, noch dobbel goud ghesneden daer men coorden of ketenen of maken mach, het en zij gheteekent met sambochts teekene up de boete van iii lb.par. also dickent als ment bevonde.

37. Item dat gheen goudslaere den gulden deelen zal min dan in xxiii ende also upwaert tote xxviii up de boete van iii lb.par. (geray. op 28/7/1457)

38. Item dat gheen goudslaere gheene steen zal hebben staende achterwaerts noch nieuwers in zijns vrients huus danne vooren ter straeten in zijnwerchhuus, up de boete van iii lb.par. also dickent als ment bevonde.

39. Item dat gheen goudslaere langher wercken en sal moghen van maerte tot baefsmesse dan van der zonnen upghanc toot der zonnen onderghanc ende van bamesse tot maerte vander eerster messe toter scelle tijt up de boete van iii lb.par.

40. Item dat gheen goudslare dousine gouds vercoopen zal, het en houde zine rechte mate ende daertoe gheteekent met sambochts teekene, up de boete van iii lb.par., behouden dies dat men also wel vercoopen mach halve dousinen, als gheheele dousinen, bij also dat zine rechte mate ende langde hebbe, int avenant. Ende ooc al dies ghelike gheteekent met sambochts teekene voorseid up de voorseide boete.

41. Item dat niet en gheoorlooft eeneghe coorden of ketenen te makene zij ne hebben hare rechte mate ande ghetal, ende gheteekent met sambochts teekine, up de boete van iii lb;par.

165v 42. Item dat de deken ende vindere vanden zelvsmeyden midsgaders twee vindere goudslaers zijnde, macht hebben te bezoukene alle de voorseide pointen angaende de goudslaers alst hemlieden goet dincken zal.

43. Item dat niement en gheorlooft yemende vanden vorseiden ambochte vanden goudslaers eenich goud aergher te makene dan fijn goud up xxiii karaten ende zo wie de contrarie dade, dat ware up de boete van iii lb.par. alzo dickent als ment bevonde.

44. Item dat niemend vanden vorseiden ambochte en gheoorlooft eenich goud te vercopene in bouckene, het en zij vooren ghewaerdeert bijden ghuenen die over de waerduere sculdich zijn te wesene, up de boete van iii lb.par. alzo dickent als ment bevonde.

45. Item zo ne moet niement die zine vryhede int voorseide ambocht niet en heift wercken no yet doen dat den ambochte toebehoort up de boete van x lb.par. ende boven dien ghecorrigit te zine alzoot behooren zoude.

46. Item ne gheorlovet niement te werckene int voorseide ambocht up zondaghen no up ghebodene mesdaghen up de boete van xx s.par. alzo dickent als ment bevonde

47. Item zo wat manne vanden vorseiden ambochte die berucht worde van dieften, dat de deken ende vindere vanden voorseiden ambochte, dat bringhen zullen ter kenne van scepenen, ende dan zullen scepenen hemlieden daer of doen informeren ende daer naer correxcie daer of doen alzo hemlieden goet dincken zal naer der mesdaet. Ende zo wat manne die bevonden wort ende openbaerlicke bij scepenen ghepuniert van dieften ne nemmermeer moghen wercken int voorseiden ambocht.

48. Item dat van alle gheschillen die ghefallen int voorseiden ambocht daer de heer ende de stede gheen recht an en hebben, de deken ende vindere machtich sijn die te verheffene ende tappointierne alzo hemlieden redelic dijncken zal.

166 49. Item dat de deken ende vindere vanden voorseiden ambocht machtich sijn wet te doene van allen sculden die de personen vanden ambochte deen jeghen den andren maken ende boorghen, ende van zaken den ambocht toebehorende.

50. Item zo wat manne vanden voorseiden ambochte die rebel of overhorich es jeghen den deken ende vindere vanden voorseiden ambochte ende daer of souffissantelike bevonden wert, dien zullen de deken ende vindere machtich sijn te verbiedene sijn ambocht tot hijt ghebetert heift.

51. Item zo wat manne vanden voorseiden ambochte die andren sijn werc onderghinghe, die zoude verbueren x lb.par. of hij ne dorste verclaersen bij zinen eede dat hire noet of en wiste.

52. Item zo wat cnape vanden voorseiden ambochte die zinen meester ontginghe eer hij zinen dienst vuldaen hadde, die zoude verbueren iii lb;par. Ende zo wat manne vanden voorseiden ambochte diene te wercke stelde, die zoude verbueren de ghelike boete jof hij ne dorste verclaersen bij zinen eede dat hire niet of en wiste.

53. Item zo eist wel gheorlooft den deken vanden voorseiden ambocht zine vindere te doen daghene bij hem te commene alst hem van nooden es ende die daer niet en quame, die zoude verbueren v s.par. telker waerfte. Ende quamer de voorseide deken zelve niet, zo zoude hi verbueren x s.par. ende voort zesse jof acht personen vanden souffissansten

vanden ambochte te zire discretien bi hem tontbienden alst hem van nooden es up de voorseide boete van v s.par. diere niet en quame.

54. Item dat het niet ne gheorlooft den deken ende vindere vanden voorseiden ambocht eenighen pointinghe te makene int voorseide ambocht noch eenighe taxeringhe van ghelde te heffene no te gaderne omme gheene zaken zonder consent van scepenen, uteghesteken trechte ghildegheelt, twelke ooc zij niet en zullen moghen van nyeus upstellen noch verhoghen zonder consent van scepenen up daer ghecorrrengiert te zine ter discretien van scepenen voorseid.

166v *[vacat ; gerayeerd]. Item dat het niet ne gheorlooft den deken ende vindere vanden voorseiden ambochte tghemeene ambacht te doen verghaderne omme gheene zaken die zij te doene moghen hebben zonder consent van buergmeesters ende der ghemeener wet up ghecorrrengiert te zine ter discretien vander zelve wet.*

55. Item zo wat persoon vanden voorseiden ambocht die tambocht voorseid liete staen ende dat niet en dade binnen jare ende binnen daghe no cost no last ne droughe metten voorseiden ambocht ende hi tambocht daernaer doen wilde, die zoude gheven den voorseiden ambochte iii lb;par. over zijn deel vanden costen die tvoorseide ambocht binnen diere tijt ghedaen zoude hebben. Maer waert dat de costen te groot gheweist hadden binnen zinen uutwesene, zo zal hi betalen ter discretie van scepenen.

56. Item zo wie sprake jeghen tvonnesse vanden vindere vanden ambochte, verbuerde v s.par. jeghen elken vindere ende x s.par. jeghen den deken.

57. Item zo wie vanden voorseiden ambochte overhorich ware den deken ende vindere van cueren te zoukene ende zijn sloten niet openen en wilde jof hem eenich belet daer in dade, dat ware up de boete van iii lb.par. telker waerf dat gheschiede ende daerboven ghecorrrengiert te zine ter discretie van scepenen.

58. Item zo wat manne die openbaerlic verwaten uutgheroupen wordt, dat hi tvoorseide ambocht niet doen en zal toter tijt dat hij hem daer of ghezuvert heift.

59. Item zo wat manne vanden voorseiden ambochte die berucht ware dat hij huus ende hof hilde met eenen anderen wive dan met zinen ghetrouweden wive, of woukeraer ware, of bordeel verhuerde jof hem anders mesdroughe in eenigher manieren, dat de deken ende vindere dat sculdich worden te bringhene ter kennen van scepenen up daer of ghecorrrengiert te zine ter discretie van scepenen.

167 *60. Itemzo welken tijden dat een vry meester vanden voorseiden ambochte sterft, dat de wedewe de vryhede vanden ambochte van doene ende van doen doene ghebruken zal toter tijt dat zoe buten ambochte verhuwet.*

61. Item dat de deken ende vindere vanden voorseiden ambochte sculdich zijn te useerne ende voort an te houdene dese jeghewoordighe cueren ende ordinancien ende anders gheene. Ende waert dat zij de contrarie daden ende eeneghe andere cueren maecten of useerden dan dese jof deghone die hem hiernaer bij scepenen van Brugghe ghemaect zullen

worden, zo zouden zij verbueren telker waerf vijftich ponden par. ende voort ghecorrigiert te zine alzoot behoort.

62. Item dat de deken ende vindere vanden voorseiden ambochte machtich zijn alle de boeten te innene die men verbuert int voorseide ambocht daer de heere ende de stede gheen recht an en hebben. Ende den ghonen diese verbuert hebben haerlieder ambocht te verbiedene toter tijt dat zij daer of ghenouch ghedaen hebben. Ende alle de boeten daer de heere ende der stede recht an hebben sculdich te bringhene ter kennesse vanden heere ende vander wet, ten lancxsten binden achtsten daghe daarnaer, dat de calaenge ghedaen zal zijn up daer of ghecorrigiert te zine ter discretie van scepenen.

63. Item dat gheenen zelvemet en gheoorlooft te weerkene snuchtens voor de dachclocke, noch navens naer de scelle upte boete van x s.par. ter verbuerene telker waerf dat hijs bevonden worde.

64. Item dat niemende vanden voorseiden ambochte en gheoorlooft eeneghe vasseelen of juweelen van goude noch van zelve te doen maken buten der stede upte boete van x lb.par. vanden sticke.

65. Item dat niemende vanden zelve ambochte sghelijcx en gheoorlooft eenighe nieuwe vasseelen of juweelen van goude noch van zelve ghemaect buten der stede te coopene omme voort te vercoopene up ghelike boete van x lb.par.

167v 66. Item dat niemant vanden voorseiden ambochte ne gheoorlooft te vercoopene eeneghe oude vasseelen of juweelen van goude noch van zelve, zij ne zijn also goed van aloye als de nieuwe cuere verclaerst. Ende omme dat gheweten te zine, zo zal elc vanden voorseiden ambochte die eeneghe oude juweelen of vasseelen van goude of van zelve ghecocht zal hebben ende die houden zal willen onghecasseert omme voort te vercoopene, ghehouden zijn die vasseelen of juweelen te betooghene den deken ende vindere eer hise te venten stellen zal of vercoopen te dien hende dat zijse warderen ende assayeren moghen also daer toebehoort, daer zijse bevinden also goed als de nieuwe cuere, zo zullen zijse teeken en metten pinsoene vander stede ende vanden ambochte ghelike als men doet ende doen moet de nieuwe vasseelen ende juweelen ghemaect naer der voorseide nieuwer cuere. Ende waert datter eenighe juweelen van goude of van zelve waren die men niet teeken en ne mochte omme de cleenheit, dinheit of omme de zonderlancheden wille vanden weerde ende zij nochtan also goed waren als de voorseide nieuwe cuere, zo zouden de voorseide deken ende vindere consenteren die te moghene vercoopen ende doen dat consent bi goeden verclaeren teeken en inden bouc vanden ambochte te dien hende dat zijlieden ende haerlieder naercommers weten moghen wanof zij consent ghegheven hadden. Ende daer de voorseide deken ende vindere eeneghe vanden voorseiden oude juweelen of vasseelen van goude of van zelve bevonden aergher dan de cuere, die zouden zij stappans casser en, daert ooc gheschiede dat yement vanden voorseiden ambochte eeneghe oude vasseelen of juweelen van goude of van zelve vercochte onghewaerdeert also voerseid es, die zoude verbueren iii lb.par. van elken sticke up dat hi dies bevonden worde of bedreghen metter goeder waerhede voor scepenen. Ende boven dienb ghecorrigeert zijn ter discretie van scepenen naer der qualiteyt ende quantiteyt vander mesdaet.

67. *Item dat niemende niet bevryet wesende int vorseide ambocht die hem pleicht te gheneerne met eenighen juweelen of vasseelen van goude of van zelve te coopene ende voort te vercoopene en gheorlooft eenighe oude dinghen van goude of van zelve te vercoopene binder stede zij ne zijn also goed als de nieuwe cuere verclaerst. Ende waert dat onder eenich*

168 *van hemlieden eenighe dinghen van goude of van zelve bevonden worden te coope aergher dan vorseid es, die zouden deken ende vindere casseren. Ende hi onder wien zij bevonden waren, zoude verbueren iii lb.par. van elker onse gouds ende sghelijcx iii lb;par. van elken maerke zelve ende der onder in avanante naer den ghewichte telker waerf dat het bevonde worde of bedreghem metter goeder waerhede voor scepenen. Ende dat niemende niet bevryet wesende en gheoorloofd eenich ghelt te nemene van faetsoen van eeneghen ouden juweelen of vasseelen van goude of van zelve, noch bi hoghinghen vanden prise vanden goude ende zelve noch anders in eenigher manieren up de boete van iii lb.par. van elken sticke telker waerf dat het bevonden worde of bedreghen metter goeder waerhede voor scepenen, dies es te wetene dat dit point hem niet ne bestrect up de ghuene die eeneghe vasseelen of juweelen van goude of van zelve die zij ghecocht hebben te haers zelve behouf ende die zij zelve gheoorboort hebben zonder weder vercoopen of doen vercoopen, maer zullen derof wesen quite ende onghelouden.*

Alle de vorseide boeten gaende also zij sculdich worden van ghane.

Ende alle dese vorseide cueren ende ordonnantien zullen staen te minderne ende te meersene bi scepenen van Brugghe.

J. Dumolyn & P. Stabel ed., De Brugse ambachtskeuren (in voorbereiding)

11. Bibliografie

11.1. Primaire Bronnen

11.1.1 Onuitgegeven bronnen

ADN. Série B. (zie bijlage twee voor de exacte rekeningen)

RAB. Ambachten n° 1.

RAB. Ambachten n° 191 (64).

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis).

RAB blauwe charters n° 8302.

SAB. 114. Wetsvernieuwingen .

SAB 216. Stadsrekeningen. (zie bijlage 1 voor de exacte rekeningen)

SAB. 327. Goudsmeden n° 43.

SAB. 327. Goudsmeden n° 30.

SAB. 327. Goudsmeden n° 36a.

SAB. 327. Goudsmeden n° 36b.

SAB. 327. Goudsmeden n° 36c.

SAB. 327. Goudsmeden n° 36d.

SAB. 327. Goudsmeden n° 36e.

SAB. 327. Goudsmeden n° 39.

11.1.2 Uitgegeven bronnen

DE LABORDE (L.). *Les ducs de Bourgogne, études sur les lettres, les arts et l'industrie, pendant le XVe siècle, et plus particulièrement dans les Pays-Bas et le duché de Bourgogne*. Paris, Plon Frères, 1849-1952, 3 v.

DEHAISNES (C.-C.-A.). *Documents et extraits divers concernant l'histoire de l'art dans la Flandre, l'Artois et le Hainaut, avant le XVe siècle*. Lille, Imprimerie L. Danel, 1886, 2 v.

DÜRER (A.), VERACHTER (F.) (ed.). *Albrecht Dürer in de Nederlanden*. Antwerpen, de Lacroix, 1840, 86 p.

FEYS (J.M.E.). "Documents concernant le métier des orfèvres à Bruges." In: *Annales de la Société d'émulation pour l'étude de l'histoire et des antiquités de la Flandre à Bruges*, 4 (1880), pp. 78-119.

GILLIODTS – VAN SEVEREN (L.). *Inventaire des archives de la ville de Bruges, Première Section. Inventaire des Chartes. Première série: treizième au seizième siècle*. Brugge, Gailliard, 1871-1878, 7 v.

GREVE (A.), LEBAILLY (E.), PARAVICINI (W.) (ed.) & FAVIER (J.) (préf.). *Comptes de l'argentier de Charles le téméraire duc de Bourgogne. I: Année 1468 : le registre B 2068 des archives départementales du Nord*. Paris, de Boccard, 2001, XXXIII + 612 p.

JAMEES (A.). *Brugse poorters. Opgetekend uit de stadsrekeningen en ingeleid*. Handzame/Zedelgem, Familia et Patria/ Flandria Nostria, 1974-1990, 3 v.

PARMENTIER (R.A.). *Indices op de Brugsche poorterboeken*. Brugge, Desclée De Brouwer, 1938, 2 v.

PROST (B.) & PROST (H.). *Inventaires mobiliers et extraits des comptes des ducs de Bourgogne de la Maison de Valois (1363-1477). Philippe le Hardi*. Paris, Ernest Leroux, 1902-1913, 2 v.

SCHOUTEET (A.). *Indices op de buitenpoorterboeken van de stad Brugge, 1548-1788*. Brugge, Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, 1956, 213 p.

SCHOUTEET (A.). *Indices op de buitenpoorterboeken van de stad Brugge 1548-1788: 2: De borgen en de domicilies van de Buitenpoorters*. Handzame, Familia et Patria, 1973, 209 p.

VANDEWALLE (A.). “De besturen van het ambacht van de goud- en zilversmeden, 1363-1794.” In: Marechal (D.). *Meesterwerken van de Brugse Edelsmeedkunst*. Brugge, Stichting Kunstboek, 1993, pp. 413-433.

WEALE (J.). ‘Inventaire des chartes et documents appartenant aux archives de la Corporation de Saint Luc et Saint Eloi à Bruges.’ In: *Le Beffroi*, 1 (1863), pp. 112-118, 145-52, 201-22, 290-295.

WYFFELS (C.). *De oorsprong der ambachten in Vlaanderen en Brabant*. Brussel, 1951, 159 p.

11.2. Secundaire literatuur

BADOUIN (P.), COLMAN (P.), GOETHALS (D.). *Edelsmeedkunst in België. Profaan zilver. XVIde-XVIIde eeuw*. Tielt, Uitgeverij Lannoo 1988, 269 p.

BEERNAERT (B.), LEENDERS (K.), SCHOTTE (B.) e.a.; i.s.m. BRUYNEEL (G.), VERCRUYSSSE (R.) (eindred.). *Huizen en hun bewoners: een 16de-eeuwse stadswandeling door Brugge*. Sint-Niklaas, Openbaar kunstbezit in Vlaanderen, 1998, 60 p.

BOONE (M.). “De gewenste vreemdeling. Aantrekken en afstoten in de middeleeuwse stad.” In: Lucassen (L.) & Willems (W.), red. *Waarom mensen in de stad willen wonen, 1200-2010*. Amsterdam, Uitgeverij Bert Bakker, 2009, 332 p.

CASSAGNES (S.). *D’art et d’argent. Les artistes et leurs clients dans l’Europe du Nord, XIVe-XVe siècles*. Rennes, Presses Universitaires de Rennes, 2001, 279 p.

CROWE (J.A.), CAVALCASELLE (G.B) & DELEPIERRE (O.) (trad.). *Les anciens peintres flamands, leur vie et leurs œuvres*. Brussel, F. Heussner, 1862, v.I, 229 p.

DAMBRUYNE (J.). *Corporatieve middengroepen: aspiraties, relaties en transformaties in de 16de-eeuwse Gentse ambachtswereld*. Gent, Academia Press, 2002, XII + 884 p.

DE MEYER (I.). *Sociale structuren te Brugge in de 14de eeuw*. Gent, onuitgegeven licentiaatsverhandeling (promotor: W. Prevenier), 1968, 5 v.

DE MUNCK (B.) & DENDOOVEN (D.). *Al doende leert men. Leertijd en ambachten in het Ancien Régime (1500-1800)*. Brugge, uitgeverij Van de Wiele, 2003, 119 p.

DE STOOP (P.). *Particularités sur les corporations et métiers de Bruges*. Brugge, Impr. de Vandecasteele-Werbrouck, 1843, 36 p.

DUMOLYN (J.). “De Brugse ambachtsbesturen tijdens de late middeleeuwen: enkele institutionele en rechtshistorische aspecten” In: *Handelingen van het genootschap voor geschiedenis gesticht onder de naam Société d’émulation te Brugge*, 147 (2010) 2, pp. 309-327.

GAILLIARD (E.). *Inventaire des archives de la ville de Bruges, Table analytique (1883-1885)*. Brugge, Gailliard, 1879-1885, 2 v.

GAILLIARD (J.). *De ambachten en neringen van Brugge, of beschrijving hunner opkoomst, bloei, werkzaemheden, gebruiken en voorregten*. Brugge, uitg. J. Gailliard, 1854, 202 p.

GEZELS (E.). *Gentse goud- en zilversmeden in de 15de en 16de eeuw*. Gent, onuitgegeven licentiaatsverhandeling (promotors: M. Martens & A. Bergmans), 2007, 2 v.

GEZELS (E.). “De Gentse edelsmeden en hun ambachtsleven tijdens de 15de en 16de eeuw.” In: *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis & Oudheidkunde te Gent*, 2 (2010), 64, Gent, Academia Press, pp. 217-306.

GEZELS (E.). “De Gentse edelsmeden en hun ambachtsleven tijdens de 15de en 16de eeuw.” In: *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis & Oudheidkunde te Gent*, 2 (2010), 64, Gent, Academia Press, pp. 217-306.

HOWELL (M.). *Commerce before capitalism in Europe, 1300-1600*. Cambridge, Cambridge University Press, 2010, 365 p.

LIS (C.) & SOLY (H.). “Subcontracting in guild-based export trades, thirteenth - eighteenth centuries.” In: Epstein (S.R.) & Prak (M), *Guilds, Innovation and the European Economy, 1400-1800*. Cambridge, Cambridge University Press, 2008, pp. 81-113.

MARECHAL (D.). *Meesterwerken van de Brugse Edelsmeedkunst*. Brugge, Stichting Kunstboek, 1993, 445 p.

PARSY (P.). *Saint Eloi (590-659)*. Parijs, 1923, 190 p.

ROOBAERT (E.). *Goud- en zilversmeden te Brussel in de 16de eeuw : een archivalisch en prosopografisch onderzoek*. Gent, onuitgegeven doctoraatsverhandeling (promotor: A. Bergmans & J. vander Auwera), 2009, 2 v.

SCHLUGLEIT (D.). *De Antwerpse goud- en zilversmeden in het corporatief stelsel (1332 – 1798)*. Wetteren, Uitgeverij Bracke, 1969, 398 p.

SCHOUTEET (A.). “Inventaris van het archief van het voormalige ambacht van goud- en zilversmeden te Brugge.” In: *Handelingen van het Genootschap Société d’Emulation te Brugge*, 89 (1952), pp. 56-67.

STRUBBE (E.I.) & VOET (L.). *De chronologie van de middeleeuwen en de modernen tijden in de Nederlanden*. Brussel, Paleis der Academiën, 1991, 551 p.

VAN DER VELDEN (H.). “Defrocking St. Eloy: Petrus Christus’s “Vocational Portrait of a Goldsmith.” In: *Simiolus: Netherlands Quarterly for the History of Art*, vol. 26, 4 (1998), pp. 242-276.

VAN DER VELDEN (H.). *The donor’s image. Gerart Loyet and the votive portraits of Charles the Bold*. Turnhout, Brepols, 2000, XII + 388 p.

VAN DILLEN (J.G.). *Amsterdam in 1585: het kohier der capitale impositie van 1585*. Amsterdam, De Bussy, 1941, 220 p.

VAN MOLLE (F.). “Vijf eeuwen wel en wee van de Brugse goud- en zilversmeden.” In: Marechal (D.) (ed.). *Meesterwerken van de Brugse Edelsmeedkunst*. Brugge, Stichting Kunstboek, 1993, pp. 12-54.

VAN SCHELVEN (A.A.). *Omvang en invloed der Zuid-Nederlandsche immigratie van het laatste kwart der 16de eeuw*. ’s-Gravenhage, Nijhoff, 1919, 63 p.

VANDEWALLE (A.). *Brugse ambachten in documenten. De schoenmakers, timmerlieden en schrijnwerkers*. Brugge, gemeentebestuur, 1985, 256 p.

VANDEWALLE (A.) & MARECHAL (D.). *De Brugse schoenmakers en timmerlieden: de ambachten en hun huizen, 14de-20ste eeuw*. Brugge, Kredietbank, 1985, 64 p.

VANDEWALLE (A.). “De Brugse schoenmakers en timmerlieden in het ambachtswezen (13de-19de eeuw).” In: Geirnaert (N.) & Vandebroek (M.) (eds.). *Een privilege voor iedereen: verzamelde studies van dr. André Vandewalle voer Brugse geschiedenis, archief en heraldiek*. Brugge, Levend Archief vzw, 2008, pp. 191-198.

VERBOVEN (K.), CARLIER (M.) & DUMOLYN (J.). “A short manual to the art of prosopography.” In: Keats-Rohan (K.S.B.) (ed.), *Prosopography Approaches and Applications. A Handbook*. Oxford, Unit for Prosopographical Research (Linacre College), 2007, pp. 35-69.

VERMEERSCH (V.). *Grafmonumenten te Brugge voor 1578*. Brugge, Raaklijn, 1976, 3 v.

VIAENE (A.). “Goud- en zilversmeden in Brugge, gedurende de periode 1320-1520.” In: *Biekorf* 70 (3-4), 1969, pp. 65-70.

VOLCKAERT (S.). *Prosopografische analyse van het ambacht der edelsmeden te Brugge in de 18de eeuw*. Gent, onuitgegeven licentiaatsverhandeling (promotor: J. Dambruyne), 2003, 199 p.

WYFFELS (C.) (ed.), m.m.v. DE SMET (J.). *De rekeningen van de stad Brugge (1280-1319). Deel I: 1280-1302*. Brussel, Paleis der Academiën, 1965, XVII + 1052 p.

Internetbronnen:

“**apport**” In: INL, Schatkamer der Nederlandse taal, zoekterm appoort, kies appoort: “<http://www.inl.nl/zoekresultaten?q=appoort>” // Laatst geraadpleegd op 22/07/2012.

“**doodschuld**” In: INL, Schatkamer der Nederlandse taal: “<http://gtb.inl.nl/iWDB/search?actie=article&wdb=MNW&id=07112>” // Laatst geraadpleegd op 22/07/2012.

“**Gerard David**”. In: Medieval rings “http://www.medieval-rings.com/text_gerarddavid.html” // laatst geraadpleegd op 24/07/2012.

“kapelaen” In: INL, Schatkamer van de Nederlandse taal: “
<http://www.inl.nl/zoekresultaten?q=kapelaan> “ // laatst geraadpleegd op 22/07/2012.

“kwispel” In: INL, Schatkamer van de Nederlandse taal: “
<http://www.inl.nl/zoekresultaten?q=kwispel> “ // laatst geraadpleegd op 22/07/2012.

“prueve” In: INL, Schatkamer van de Nederlandse taal: “
<http://www.inl.nl/zoekresultaten?q=prueve> “ // laatst geraadpleegd op 22/07/2012.

FACULTEIT LETTEREN EN WIJSBEGEERTE

De Brugse goud- en zilversmeden in de late middeleeuwen: een prosopografische studie

DEEL 2: NAMENLIJST A-J

Silke Muylaert

Masters of Arts in Geschiedenis: proefschrift

Promotor: Prof. dr. Jan Dumolyn

Academiejaar 2011-2012

Naamfiches

Het werk *“De Brugse goud- en zilversmeden in de late middeleeuwen: een prosopografische studie”* is een licentiaatswerk dat uit drie delen bestaat. In het eerste deel komt de inhoud van het onderzoek naar voor. De lezer kan er terecht voor een algemene studie over de edelsmeden in deze periode. De twee overige volumes van dit drieluik bestaan uit een namenlijst van individuele meesters. Deze namenlijst is alfabetisch gerangschikt op achternaam en werd opgesplitst in een deel dat van A tot J loopt, een deel dat alle namen van K tot Z omvat.

Deze namenlijst bestaat grotendeels uit vrijmeesters van het ambacht van de goud- en zilversmeden, maar wordt hier en daar aangevuld met een schaarse vermelding van een leerjongen of koopman die lid was van het ambacht. Voor elke naam werd een fiche bijgehouden waarop telkens de naam, de naamvarianten, de vermeldingen en familiebanden gemeld worden. De naamfiches geven een gereconstrueerde lijst van edelsmeden weer voor de periode 1463-1600. De lijst pretendeert echter geen volledigheid. De namenlijst bevat zo’n 640 namen waarvan de meeste personen een rol gespeeld hebben op vlak van bestuur of werkzaam zijn geweest voor de stad Brugge of het hof. Het ambacht kende natuurlijk ook leden die nooit in het ambachtsbestuur gezeteld hebben en nooit opdrachten van de stad of het hof gekregen hebben. Dit zijn de meesters die we weinig of niet terugvinden in de bronnen. De namen van edelsmeden die hier werden uitgegeven, vormen dus geen complete lijst voor de late middeleeuwen. Sommige namen zullen ons altijd onbekend blijven. De namenlijst bevat voor elke persoon één of meerdere aanwijzingen naar vermeldingen in de archiefdocumenten. Een overzicht van de gebruikte primaire en secundaire bronnen, evenals van de gebruikte afkortingen in de namenlijst, vindt de lezer in de legende die hierna volgt.

De schrijfwijze der namen lag in deze tijdsperiode nog niet vast, met als gevolg dat er vandaag de dag nog vele varianten op een naam opduiken. Aangezien het soms moeilijk uit te maken was wat de gestandaardiseerde versie van een naam betreft, werden de meesters gerangschikt onder de schrijfwijze van hun naam die het meest voorkwam in de documenten. Soms is er een vermoeden dat twee namen afkomstig zijn van dezelfde persoon. Wanneer de schrijfwijze echter te zeer verschilt waardoor de twijfel te hoog rijkt, dan vermelden wij beide namen apart maar schuiven het mogelijke verband naar voor. Hier en daar is er ook verwarring tussen naamgenoten, ook dit werd aangegeven.

Onder het luik vermeldingen staan steeds de opgaves van de bronvermeldingen die werden teruggevonden voor elke meester. Ook dit gedeelte pretendeert geen volledigheid maar geeft aan wat in de doorzochte bronnen te vinden is. Wanneer de vermeldingen afkomstig zijn uit rekeningen en dus vaak opdrachten inhielden, wordt steeds een abstract gegeven ter verduidelijking.

Legende & gebruikte bronnen

SAB.= Stadsarchief Brugge

RAB.= Rijksarchief Brugge

ADN.= Archives départementales du Nord

l., lb. of p. = pond

s. = schellingen

d.= penningen

m. = miten

gr. = groten

Vl. = Vlaamse (meest voorkomende standaard in dit werk)

Par.= Paris

ADN. Série B.

RAB. Ambachten n° 191 (64): cartularium

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis): ambachtsrekening 1550-1554.

RAB blauwe charters n° 5863.

SAB. 114. Wetsvernieuwingen (afgekort tot Wetsvernieuwingen).

SAB 216. Stadsrekeningen.

SAB. 327. Goudsmeden n° 43 : ambachtsrekening 1530-1530.

SAB. 327. Goudsmeden n° 30.

SAB. 327. Goudsmeden n° 36a.

SAB. 327. Goudsmeden n° 36b.

SAB. 327. Goudsmeden n° 36c.

SAB. 327. Goudsmeden n° 36d.

SAB. 327. Goudsmeden n° 36e.

SAB. 327. Goudsmeden n° 39

BEERNAERT (B.), LEENDERS (K.), SCHOTTE (B.) E.A.. *Huizen en hun bewoners: een 16de-eeuwse stadswandeling door Brugge*. Sint-Niklaas, Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen, 1998, 60 p. (aangeduid als ‘Huizen en hun bewoners’)

DE LABORDE (L.). *Les ducs de Bourgogne, études sur les lettres, les arts et l'industrie, pendant le XVe siècle, et plus particulièrement dans les Pays-Bas et le duché de Bourgogne*. Paris, Plon Frères, 1849-1952, 3 v.

DE MEYER (I.). *Sociale structuren te Brugge in de 14de eeuw*. Gent, onuitgegeven licentiaatsverhandeling (promotor: W. Prevenier), 1968, 5 v.

DEHAISNES (C.-C.-A.). *Documents et extraits divers concernant l'histoire de l'art dans la Flandre, l'Artois et le Hainaut, avant le XVe siècle*. Lille, Imprimerie L. Danel, 1886, 2 v.

FEYS (J.M.E.). “Documents concernant le métier des orfèvres à Bruges.” In: *Annales de la Société d'émulation pour l'étude de l'histoire et des antiquités de la Flandre à Bruges*, 4 (1880), pp. 78-119.

GAILLIARD (J.). *De ambachten en neringen van Brugge, of beschrijving hunner opkoomst, bloei, werkzaemheden, gebruiken en voorregten*. Brugge, uitg. J. Gailliard, 1854, p. 116-117.

GILLIODTS – VAN SEVEREN (L.). *Inventaire des archives de la ville de Bruges, Première Section. Inventaire des Chartes. Première série: treizième au seizième siècle*. Brugge, Gailliard, 1871-1878, 7 v.

GREVE (A.), LEBAILLY (E.), PARAVICINI (W.) (ed.) & FAVIER (J.) (préf.). *Comptes de l'argentier de Charles le téméraire duc de Bourgogne. 1: Année 1468 : le registre B 2068 des archives départementales du Nord*. Paris, de Boccard, 2001, XXXIII + 612 p.

JAMEES (A.). *Brugse poorters. Opgetekend uit de stadsrekeningen en ingeleid*. Handzame/Zedelgem, Familia et Patria/ Flandria Nostris, 1974-1990, 3 v. (afgekort als ‘poorters Jamees’)

PARMENTIER (R.A.). *Indices op de Brugsche poorterboeken*. Brugge, Desclée De Brouwer, 1938, 2 v. (afgekort als ‘poorterboeken’)

PROST (B.) & PROST (H.). *Inventaires mobiliers et extraits des comptes des ducs de Bourgogne de la Maison de Valois (1363-1477). Philippe le Hardi*. Paris, Ernest Leroux, 1902-1913, 2 v.

SCHOUTEET (A.). *Indices op de buitenpoorterboeken van de stad Brugge, 1548-1788*. Brugge, Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, 1956, 213 p.

SCHOUTEET (A.). *Indices op de buitenpoorterboeken van de stad Brugge 1548-1788: 2: De borgen en de domicilies van de Buitenpoorters*. Handzame, Familia et Patria, 1973, 209 p.

VERMEERSCH (V.). *Grafmonumenten te Brugge voor 1578*. Brugge, Raaklijn, 1976, 3 v.

WEALE (J.). ‘Inventaire des chartes et documents appartenant aux archives de la Corporation de Saint Luc et Saint Eloi à Bruges.’ In: *Le Beffroi*, 1 (1863), pp. 112-118, 145-52, 201-22, 290-295.

/

-, Aernoud

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poortersboeken:

Arnoud, filius Maertins	Afkomstig van Huesdin
1429, Aug. 27	omme te doene tambocht vanden selversmeden
f° 113	

Familie: /

-, Clais

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poortersboeken:

Clais filius Gheerraerds	Afkomstig van Delft	1440, Oct. 19
omme bevryet te zine int ambocht vanden selversmeden ende tzelve		
ambocht metter hant te doene	f° 22	

Familie: /

-, Heynric

Naamvarianten: geen familienaam weergegeven, mogelijk Christiaens, Heynric of Bottellier, Heynric of Heiden (van), Heynric

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1406 (2 sept.) vinder

Familie: /

A

Aelst (van), Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1433 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Jan van Aelst?

Aelst (van), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1402 (2 sept.) deken

1412 (2 sept.) deken

De Meyer v.V. p. 767:

Aelst (Haelst), Jan van

Fiscale capaciteit : 2,09

Beroep : zilversmid (COOB : St.-Salvator, Reg. 169)

Functie : “maenre” van de zilversmeden in 1402 (SAB : Ren.)

Familie: familie van Jacob van Aelst (deze is mogelijk zoon van Jan van Aelst)?

Aelwijn, Willem

Naamvarianten: = Haelwijn (van), Willem?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1510 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: /

Aernoud, Cornelis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Aernoud Cornelis, filius Willems Afkomstig van Rielant uut Zeelant
1440, Sept. 2 omme bevryet tzine int ambocht vanden zelve smeden
ende tzelve ambocht metter hant te doene f° 21

Poorters Jamees:

Cornelis Aernouds f. Willems (zilversmid) 1440, Sept. 2
Rieland in Zeeland XII lb.

Familie: /

Alement, Conrard: zie Lalement, Conrart

Altvelt, Herman

Naamvarianten: = Halfvelde (van), Herman?

= Houtvelt, Herman?

Haltvelde (van), Herman

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1504 (2 sept.) vinder

1514 (2 sept.) vinder

1518 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

SAB. 327 Goudsmeden n°43 f° 4:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Herman van Altvelde vermeld wordt: f° 4: "Item ontfaen van Herman Haltvelt van testamenten wijlent den voornoemde ambocht gheordoneert bij de huusvrouwe van Herman Rode de somme van 10 s. gr."

Familie: /

Andernaken (van), Jan: zie Audernaken (van), Jan

Andries, Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1527 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: /

Arrens, Arnout: LEERJONGEN

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Arnout Arrens vermeld wordt: "Leerjonghen --- Item ontfaen van Cornelis van Nieuweke over Arnout Arrens zin leerjon 5 s. 6 d."

Familie: /

Asaerd, Pieter: zie Hazaert, Pieter

Asaerd, Melchior

Naamvarianten: Hazaert, Melchior

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1486 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1491 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

Familie: familie van Pieter Hazaert (mogelijk vader van Melchior Asaerd)?

Assenede (van), Jan: zie Hassenede (van), Jan

Assenede (van), Clais: zie Hassenede (van), Clais

Assin, Stevin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Assin Stevin, filius Jan Afkomstig van Parys 1441, Aug. 28
omme bevriet te zine int ambocht vanden zelversonden ende datzelve
metter hand te doene f° 46 v.

Poorters Jamees:

Stevin Assin f. Jans zilversmid 1442, Aug. 28 Parijs

Familie: /

Audernaken (van), Jan

Naamvarianten: Andernaken (van), Jan

Audenaken (van), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1504 (2 sept.) vinder

1508 (2 sept.) vinder

1514 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1516 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

Familie: /

Averies, Gillis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1517 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: /

Azaerd, Pieter: zie Hazaert, Pieter

B

Backer (de), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1595 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Jan de Backere stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1597.

Familie: familie van Guillaume de Backere of Gheeraert de Backere?

Backer (de), Jaques

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Jaques de Backer stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1570.

Familie: /

Backere (de), Gheeraert

Naamvarianten: Backe (de), Gheeraert

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1513 (2 sept.) vinder

1520 (2 sept.) vinder

1544 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1552 (2 sept.) vinder

1556 (2 sept.) vinder

1563 (2 sept.) deken

1567 (2 sept.) vinder

1574 (18 okt.) vinder

Schouteet deel II:

Backere Gheeraert de, goudsmet in de Jacopynestrade 3,8,1552
I- f° 47 v.

RAB Blauwe Charters n° 5863

Charter waarin een regeling uitgeschreven staat rond het houden van jaargetijden voor Juan dela Penna en waarin de goudsmiden beloven uitvoerende partij te zijn. Aan het charter hangt nog een akte van de goudsmiden bevestigd waarin Gheeraert de Backere optreedt als deken. Gedateerd november 1563.

⇒ Wellicht betreft het hier twee personen met dezelfde naam. Een mogelijke cesuur in de wetsvernieuwingen is te vinden tussen 1520 en 1544.

Familie: familie van Guillaume de Backere of Jan de Backer?

Backere (de), Guillaume

Naamvarianten: Backere (de), Willem

= Kackere (de), Willem?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1532 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1536 (2 sept.) vinder

1543 (2 sept.) vinder

1551 (2 sept.) vinder

1555 (2 sept.) vinder WARANDERDERS

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Willem de Backer stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1574.

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 4 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Willem de Backere vermeld wordt: f° 4 v.: "Item ontfaen van Willem de Backere over de dootscult van zijnen wijve 3 s. gr."

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 10:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Willem de Backere vermeld wordt: f° 10: "Item betaelt ter cappelle als men de zielmesse dede van Willem de Backers wijf voor capellaen, costre ende roedraghere 11 gr.
"

Familie: familie van Gheeraert de Backere of Jan de Backer?

Baererijn, Daneel

Naamvarianten: = Bouderin, Daneel?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1495 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

Familie: /

Baes, Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°3:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Pieter Baes vermeld wordt: "Item ontfaen van Pieter Baes van verachter gilde ghelt by vonnesse 1 lb. 7 s. 9 d."

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°6 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Pieter Baes vermeld wordt: "Item betaelt int contoer van mester Markus vande Velde om ene conter acte van Pieter Baes 4 d."

Familie: /

Baghene, Jacop

Naamvarianten: Baghijn, Jacques

Beghijn, Jacques

Beghin, Jacques

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1556 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1559 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1578 (2 sept.) vinder

Schouteet deel II:

Beghin Jacques, goudtsmet in de Graeuwerckerstrate 6,5,1567
I- f° 128 v.

Familie: /

Bassevelde (van), Claeis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1564 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

Schouteet deel II

Bassevelde Claeis, zelveersmit in de Sint-Jacobstraete 20.4.1570
I- f° 200

Familie: /

Bast (de), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Bast (de) Jan, filius Gheeroms Afkomstig van Bruessele 1445, Jan. 8
omme zelveersmet tzine f° 86

Poorters Jamees:

Jan de Bast f. Gheeroms (zilversmid) 1445, Jan. 7 (Brussel)

Familie: /

Bate, Andries

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1544 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1563 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

Familie: /

Bauberijn, Pietre

Naamvarianten: Bonnerijn, Pieter

Bobberijn, Pieter

Bouverijn, Pieter

Bauberijn, Pieter

Baudelin, Pieter

Bouverin, Pieter

Boubrijn, Pieter

Boulerin, Pieter

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1485 (30 juni) vinder GOUDSLAERS

1487 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS
1488 (12 feb. n.s.) vinder GOUDSLAERS
1492 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1494 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS
1496 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS
1499 (2 sept.) vinder
1501 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS
1503 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS
1506 (2 sept.) vinder
1509 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1513 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1515 (2 Sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: /

Baude, Joos

Naamvarianten: Baudin, Joos
 Baughe, Joos

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1472 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1474 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1476 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1479 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1481 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1484 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1490 (9 dec.) vinder

1493 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: /

Baudelin, Pieter: zie Bauberijn, Pietre

Bave, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1414 (2 sept.) deken

1426 (2 sept.) deken

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 31 augustus 1415 die een rente van het ambacht beschrijft en waarin Janne Bave 'den selversmit' de alm en wettelijke giften betaald aan de schepenen.

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres IV p. 355-356:

Akte van 1420 waarin de stad een edelsmeedwerk aankoopt bij Jan Bave om cadeau te doen aan de gravin bij haar blijde intrede op 4 juli.

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 113:

Stadsrekening waarin Jan Bave vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item noch ghepresenteirt meester Janne Chaerotte, mijns voorseide heeren van Chaerlois secretaris, eenen zilverinen vergoudden upstaende croes met eenen couvercle, weghende 3 s. maerc, ghecocht jeghen Janne Bave, den selversmit. Coste de maerc 25 s. gr. oude ghelts, daer comt vp 4 lb. 7 s. 6 d. grote - --"

De Laborde, v.2.1 p. 183:

ADN Recette de Flandre, 1421-1422, n° 614 : "A Jehan Baue, marchand et orfèvre."

Familie: /

Beaumont (de) Anthuenis

Naamvarianten: Boitrel, Anthuenis

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Beaumont (de) Anthuenis, gheseyt Boitrel, filius Colaerds
Afkomstig van Wymes bi Sint-Homaers 1483, Dec. 15
omme bevryt te zine int ambocht vanden goudsmiden... ende dat
zelve metter hand te doene f° 26 v.

Poorters Jamees:

Anthuenis de Beaumont gheseit Boitrel f. Colaerds (goudsmid)
1483, Dec. 15 Afkomstig van Wymer bij St. Omaars

Familie: /

Beck, Loy

Naamvarianten: Bec, Loy

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1510 (2 sept.) vinder

1514 (2 sept.) vinder

1516 (2 sept.) vinder

1519 (2 sept.) vinder

1523 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1528 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1530 (2 sept.) vinder

Familie: /

Beerch (de), Jan

Naamvarianten: Berch (de), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1428 (2 sept.) vinder

1432 (2 sept.) vinder

Familie: /

Beghijn (of ook Beghin), Jacques: zie Baghijn, Jacques

Beiscoten (van), Jacob

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Jacob van Beiscoten
Afkomstig van leper

"goutsmit"

1360, Jun. 18

Familie: /

Beits, Adolf

Naamvarianten: Beyts, Adolf

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1575 (2 dec.) vinder WARANDEERDERS

1579 (2 sept.) vinder

Schouteeten deel II:

Beyts Adolf, goudsmet in de Grauwerckerstrate 18,8,1582
II- f° 26

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Adolf Beyts stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1568.

Familie: familie van Vincent Beyts?

Beke (van der), Houbrechte

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Houbrechte van der Beke f. Pieters "zelversmit" 1363, Sept. 26

Familie: /

Beke (vander), Quintin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Beke (vander) Quintin, filius Hans Afkomstig van Valenchiene
1443, Sept. 26 omme zelvsermit te zine f° 60 v.

Poorters Jamees:

Quinten van der Beke f. Hans (zilversmid) 1443, Sept. 26
(Valencijn)

Familie: /

Belami, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Belami Jan, filius Jans Afkomstig van Constans in Normandie
1426, Dec. 2 omme bevryt te zine int ambocht vanden zelvsermeden
f° 90

Poorters Jamees:

Jan Belami Janszuene (zilversmid) 1426, Dec. 2
Afkkomstig van Coustans in Normandië XII lb.

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcellen van het ambacht. Jan Belami wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Berch (de), Jan: zie Beerch (de), Jan

Bere (de), Louis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Weale, Archives de la corporation de S. Luc et S. Eloi à Bruges, p. 144:

Akte van mei 1374 betreffende de verkoop van een huis in de Noordzant straat, geregeld door de voogden van Louis de Bere. Daarop volgt een akte van januari 1378 omtrent deze verkoop en waarin Louis de Bere vermeld wordt als goudsmid.

Familie: /

Berghe (vanden), Corijn

Naamvarianten: = Berghe(vanden), Cornelis?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1562 (14 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1574 (18 okt.) deken

Schouteet deel II:

Berghe Corhyn vanden zelfvermet in de Noortzandstrate naast 't
Haentken 5,4,1563 I- f° 144

Familie: familie van Phelips vanden Berghe of Cornelis vanden Berghe?

Berghe (vanden), Cornelis

Naamvarianten: = Berghe (vanden), Corijn?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1564 (2 sept.) vinder

1586 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Corijn vanden Berghe of Phelips vanden Berghe?

Berghe (vanden), Phelips

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1537 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1543 (2 sept.) vinder WARANDERERS

ADN B.2169 f° 142 v.-143:

Rekening lopend van 1 jan. tot 31 dec. 1500 waarin Phelips vanden Berghe vermeld wordt omtrent de aankoop van zilverwerk: "A Phelips vanden Berghe, joyelier, demourant a Bruges, la somme de deuxcens quarante livres dudit pris. Qui deue lui estoit pour deux potz d'argent tout dorez pesans quinze marcs que mondit Seigneur avoit fait prendre et achate de lui et iceulx presente en don au baptisement de l'enfant dont la femme de mondit seigneur le prince de Chimay estoit lors nagueres accouchee lequel mondit seigneur avoit luy mesmes leve sur sains fons de baptisme audit lieu de Chimay et lui donne son nom de Phelips. Q'on au pris de seize livres dudit pris le marc par marchee a lui

fait y compris dorvre et fachon. Pour ladite somme de 2 l. 45 source icy par se quittance avec certification dudiit tresorier general sur les pris et delivrance desditts potz cy rend ladite somme de ---”

Familie: familie van Corijn vanden Berghe of Cornelis vanden Berghe?

Besoete, Daneel

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1590 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Daneel Besoete stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1587.

Familie: /

Beydeman, Olivier

Naamvarianten: Bueyman, Olivier
 Beyman, Olivier
 Olivier van Beyhem?
 Beyeman, Olivier

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1411 (2 sept.) vinder

1414 (2 sept.) vinder

1417 (2 sept.) vinder

1419 (2 sept.) vinder

1422 (2 sept.) vinder

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 27:

Stadsrekening waarin Olivier Beydeman vermeld wordt omtrent een lening die hij is aangegaan: "Item ontfanghen van der leeninghe die diversche poorters gheleent hebben binnen desen jare --- zelvsmiden // Item van Loy van Thielt 3 l. 12 s. // Item van Jacop van Outkerke 6 l. // Item van Heinric Christiaens 7 l. 4 s. // Item van Janne Thoolnehuus 6 l. // Item van Janne Noorman 12 l. // Item van Jacop Hallingbroot 12 l. // Item van Olivier Beyeman 6 lb. // Item van Cornelis f. Huughs 6 l. // Item van Victoor van Cleven 6 lb. // Item van Daneel van Bouvekerke 12 l. // Item van Pieter Ghebaerd 6 lb. // Item van Clais Juedemare 12 lb. // ---"

Familie: /

Beyhem (van), Olivier

Naamvarianten: = Beydeman, Olivier?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1405 (2 sept.) vinder

Familie: /

Beyts, Vincent

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1525 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1528 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1530 (2 sept.) vinder

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 3 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Vincent Beyts vermeld wordt: f° 3 v. "Item ontfaen van Vincent Beyts ter cause van Gillekin de Scapere die met hem zijn ambocht leert 22 s. gr."

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 5:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Vincent Beyts vermeld wordt: f° 5: "Item ontfaen van Willem van Schores ende van Vincent Beyts voor tguent dat de goudslagheers jaerlicx gheven moeten den voornoemden ambochte van elc 4 s. 4 d. gr. comt tsamen 8 s. 8 d. gr."

Familie: familie van Adolf Beits?

Biersin (van), Nicolas

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1599 (27 sept.) vinder WARANDEERDERS

Familie: /

Billet, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1572 vinder WARANDERES

1576 (2 sept.) vinder

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 17-18 v.:

Stadsrekening waarin Jan Billet vermeld staat: "Ontfanck vander stallen inden pandt vande brugghemarcten ghehouden in laumaent 1560 ende in meye 1561 // de hooghe zyde // van Baptiste Ploucquyn een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Woulter Hughelynck een stal beede marcten over Ghyselbrecht Teerle 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieukercke over idem Teerle een stal beede de marcten 4 s. 8 gr. --- van Jan Byllet over idem Teerle II stallen beede de marcten 9 s 4 gr. --- van vidua Brouckman over vidua Jan Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- Lucas Claissens over Regnoulte Blanche een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Maertin de Knuut over idem Blanche een stal beeder marcten 4 s 8 gr. --- van Samuel Coucke een stal beede marcten 4 s 8 gr. --- van Lauwereins de Zwarte over Pietre Dominicle onder alf stal beede marcken 7 s. gr. --- vander weduwe van Pieter Pouchyn een stal twelcke zou deser stede laet voor de cheins dus hier Niet --- van Anthuenis Weins over Reignier Wynckelman een stal een marct 2 s. 4 gr. --- van Jacop vander Schelde een stal beede marcte 4 s. 4 gr. ---"

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Jan Byllet stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1569.

Familie: /

Bitecover, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Jan Bitecover "goudslare" 1361, Maa. 24

Familie: /

Blaeuwe (de), weduwe

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 4 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin de weduwe de Blaeuwe, wellicht weduwe van een goudsmid die de Blaeuwe heette, vermeld wordt: f° 4 v.: "Item ontfaen van der weduwe de Blaeuwe een zilverin vergulde Riemkin met een cleen goudin webbekin twelcke zoe ordonneiret voor tghuenet dat tvoornoemde ambocht hebben moeste uut hueren sterfhuse voor huere dootscult welc riemkin es vercocht ende heift ghegolden 11 s. gr."

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 12 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin de weduwe de Blaeuwe, wellicht weduwe van een goudsmid die de Blaeuwe heette, vermeld wordt: f° 12 v.: "Item betaelt de ghene die tlijc ter eerde droughen van der weduwe van Blaeuwe 8 gr."

Familie: /

Blance, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Jan Blance stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1568.

Familie: familie van Renault Blans ?

Blans, Renault

Naamvarianten:

- Blanche, Regnault
- Blance, Regnault
- Blanc (le), Regnault
- Blancke, Renault
- Blanse, Reynout

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1534 (2 sept.) vinder WARANDERERS
1541 (2 sept.) vinder
1543 (2 sept.) deken
1547 (10 sept.) deken
1555 (2 sept.) deken
1559 (2 sept.) deken
1565 (2 sept.) deken

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°8:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Renault Blans vermeld wordt: "Item betaelt van Reynout Blanse te ontbieden voer scepen om zin gilde ghelt 1 d."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 18 v.:

Stadsrekening waarin Renault Blans vermeld staat omtrent de huur van stallen in het 'ten freren pand': "De vaulte vander halle de vier eerste stallen gheven elc 10 s. gr.. De drie daerover elc 8 s. 8 d. gr., een stal 7 s 4 d gr. --- van Renault Blanche 10 s. --- van Jacob Huughelijnc 10 s. --- van Jacob Mauwe 10 s. --- van Jooris van Spiere 8 s. 8 d. --- van Jaspar Broucman 8 s. 8 d. --- van Loys de Brune 7 s. 4 d. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 39-40.:

Stadsrekening waarin Renault Blans vermeld staat omtrent de huur van stallen in het 'ten freren pand': "Ontfanck vander stallen inden pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in lauwe veertichbende meye eenenveertich // de hooghe zyde // Christiaen de Wachtere van twee stallen 9 s. 4 d. --- van Renault Blanche van drie stallen 14 s. --- van Joos de Vos van een stal 4 s. 8 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal van een marct 3 s. 6 d. --- van Pieter Dominicle van onderalf stal 7 s. --- van Cornelis de Witte van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Pieter Ponchin van twee stallen van 4 marct 4 s 8 d gr. --- van Jan vander Meersch van onderalf stal 7 s. --- van Andries vanden Cante van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Anthuenis Huimbloot van twee stallen van een marct 4 s. 8 d. --- van Gheeraert Camphin van een stal 4 s. 8 d. gr. --- van Reynier Wynckelman van een stal een marct 2 .s 4 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal 7 s"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1550-02.09-1551 f° 20 v.:

Stadsrekening waarin Renault Blans vermeld wordt omtrent de huur van stallen: "De vaulte vander halle --- van Renault Blanche 10 s gr. --- van Jacob Hughelinc 10 s gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s gr. -- - van Jooris van Spiere fg Jacobs 8 s 8 d gr. --- van weduwa Andries vanden Cante 10 s gr. --- van weduwa Jasper Brouckman 8 s 8 d gr. --- Van Loys de Brune 7 s 4 d gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1550-02.09-1551 f° 20 v.:

Stadsrekening waarin Jacob Hughelin vermeld wordt omtrent de huur van stallen: "De vaulte vander halle --- van Renault Blanche 10 s. gr. --- van Jacob Hughelinc 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. - -- van Jooris van Spiere fg Jacobs 8 s. 8 d. gr. --- van weduwa Andries vanden Cante 10 s. gr. --- van weduwa Jasper Brouckman 8 s. 8 d. gr. -- - Van Loys de Brune 7 s. 4 d. gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 41 v.-43:

Stadsrekening waarin Renault Blans vermeld staat omtrent de huur van stallen: "Ontfanc vander pande de hooghe zyde // van vidua Christiaen de Wachtere van twee stallen over twee marcten 9 s. 4 d. gr. --- van Renault Blanche over drie stallen van twee marcten 14 s. gr. --- van Samuel Coucke over een stal van twee marcten 4 s. 8 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt onder alf stal over twee marcten 7 s. gr. --- vanden onderalf stal van Pietere Dominicle ledich Niet --- van Pieter Poussin van een stal beede marcten 4 s. 8 d. gr. --- van Cornelis de Witte een stal ledich Niet --- van vidua Jan vander Meersch onderalf stal beede de marcte 7 s. gr. --- van vidua Gheeraert Camphin een stal Niet --- van vidua Wouter vanden Cante over een stal een marct 11 s. 4 s. gr. --- vanden stalle van Reynier Wynckelman een marct 2 s. 4 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt over alf stal Niet --- de neder zyde --- van Wouter Hughelinc over een stal 4 s. 8 d. gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 14 v.:

Stadsrekening waarin Reynault Blans vermeld staat: "Vander vaulte vander halle --- vander weduwe van Gheeraerd Camphin 10 s. gr. --- van Woulter Hughelijnck 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Reinoudt Blanche 10 s. gr. --- van Samuel Coucke 8 s. 8 gr. --- van Jacop vander Schelde bij huere 10 s. gr. --- vander weduwe van Jaspaer Brouckman 8 s. 8 gr. --- van Jacop van Schelde 7 s. 4 gr. --- van de weduwe van Jan Gheers 6 s. gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 17-18 v.:

Stadsrekening waarin Renault Blans vermeld staat: "Ontfanck vander stallen inden pandt vande brugghemarcten ghehouden in laumaent 1560 ende in meye 1561 // de hooghe zyde // van Baptiste Ploucquyn een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Woulter Hughelynck een stal beede marcten over Ghyselbrecht Teerle 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieukercke over idem Teerle een stal beede de marcten 4 s. 8 gr. --- van Jan Byllet over idem Teerle 2 stallen beede de marcten 9 s. 4 gr. --- van vidua Brouckman over vidua Jan Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- Lucas Claissens over Regnoul Blanche een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Maertin de Knuut over idem Blanche een stal beeder marcten 4 s. 8 gr. --- van Samuel Coucke een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Lauwereins de Zwarte over Pietre Dominicle onder alf stal beede marcken 7 s. gr. --- vander weduwe van Pieter Pouchyn een stal twelcke zou deser stede laet voor de cheins dus hier Niet --- van Anthuenis Weins over Reignier Wynckelman een stal een

marct 2 s. 4 gr. --- van Jacop vander Schelde een stal beede marcte 4 s. 4 gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1570-02.09-1571 f° 15 v.:

Stadsrekening waarin Renault Blans vermeld staat: "Ontfanck vander vaulte vander halle --- vander weduwe la Tombe, nu Jacques van Eeno 10 s. gr. --- van Woutre Hughelijnc 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Anthuenis Plante 10 s. gr. --- van Samuel Coucke 10 s. gr. --- van Jacques van Eeno mids dat tstal ledich ghestaen heeft, dus hier Niet --- van Reynoult Blancs 8 s. 8 gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1570-02.09-1571 f° 19 v-20:

Stadsrekening waarin Renault Blans vermeld staat: "Ontfanck vander stallen inden pandt vanden Brugghemarcten ghehouden in lauwe 70 ende meye 71 // Hooghe zijde // van Wouter Hughelijnc over vidua Terle een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieukercke over idem Terle een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Samuel Coucke over Jan Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Nicasin Warnier over idem Michiels stal beede marcten 3 s. 8 gr. --- van Pietre Loziel over Reynoult Blance twee stallen beeden marcten 9 s. 4 gr. --- van Anthuenis Plante een stal beede marcten 4 s. 8 gr."

Familie: familie van Jan Blance?

Blauvoet, Lowys

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Lowys Blauvoet stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1597.

Familie: /

Blauwe (de), weduwe: zie Blaeuwe (de), weduwe

Blazere (de), Lodewijc

Naamvarianten: Blasere (de), Lodewijc

Blazeur (le), Loys

Blase (de), Loys

Blaise (le), Loys

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1415 (2 sept.) vinder

1417 (2 sept.) deken

1420 (2 sept.) deken voorafgegaan door : here

1432 (2 sept.) deken

1435 (2 sept.) deken

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte waarin de kopie staat van een brief omtrent de grondrente van het ambachtshuis van de goudsmeden waarin Lodewike de Blasere vermeld wordt als 'gouvernerer vanden ambochte van den selversmeden in Brucghe' en voorzag in de alm en de wettelijke giften.

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres V p.9:

C. 1430-31, f° 78 v. n° 2: "Lodewike den Blasere van iij zelueren stoopen ende ij zeluerine potten elc van iij pynten, weghende al te gadere xxxij marc min een lood, de welke ghegheuen waren ende ghepresenteert den ambassadeurs van Spaengen, coste elkc marc xx s. gr.. Daer comt vp metgaders vj lb. gro. Die ghegheuen waren van facoene, [...]"

ADN B.1927 f° 127:

Rekening lopend van 3 okt. 1422 tot 2 okt. 1423 waarin Lodewijc de Blazere vermeld wordt: "Et à Loys de Blase orfèvre demourant à Bruges ---"

De Laborde, v.2.1 p. 129:

ADN Recette de Flandre, 1416, n° 395: "Item à Loys le Blazeur, marchand, demourant à Bruges pour deux diamans et ung fermail d'or acheté de lui par commandement de mon dit seigneur de Charrolois ---"

De Laborde, v.2.1 p. 133:

ADN Recette de Flandre, 1416, n° 409: "A Loys le Blazere, orfèvre demourant à Bruges pour la vente et délivrance de deux diamans, en deux anneaux d'or, qu'il a bailliez à MS [...]"

De Laborde, v.2.1 p. 151:

ADN Recette de Flandre, 1416, n° 484: "A Loys le Blazere, marchand demourant à Bruges, la somme de XV escus d'or que MS lui devoit pour la vendue d'un tyssu vermeil cramoisy que ledit S first prendre et acheter de lui ledit pris et l'a fait mettre devers lui pour en faire son plaisir [...]"

De Laborde, v.2.1 p. 243 :

ADN Recette générale, okt.-dec. 1426, n° 821: "A Loys Leblasère, marchand orfèvre de MS à Bruges."

De Laborde, v.2.1 p.254:

ADN Recette générale, 1427-1428, n° 875: "A Loys le Blasere, orfèvre, demourant à Bruges, pour une coupe d'or – laquelle MdS a fait acheter – pour présenter au pryeur du Pont Saint Esprit, lequel de par nostre saint père le pape estoit venu devers MdS en ambassade. . IJ^c XXXIJ francs."

De Laborde, v.2.1 p.342:

ADN Recette générale, 1433-1434, n° 1153: "A Loys le Blaise, orfèvre, demourant à Bruges."

De Laborde, v.2.1 p.344:

ADN Recette générale, 1434-1435, n° 1161: "A Loy de Blazere, orfèvre, demourant à Bruges."

De Laborde, v.2.1 p.360:

ADN Recette générale, 1438-1439, n° 1245: "A Loys Blasère, orfèvre, demourant à Bruges."

De Laborde, v.2.1 p.380:

ADN Recette générale, 1440-1441, n° 1345: "A Loys le Blaise, orfèvre, demourant à Bruges."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1442-10.09-1443 f°89:

Stadsrekening waarin Lodewijc de Blazere vermeld ter vermindering van de schuld die de staat bij hem openstaan heeft: "Item ghegheven Lodewike den Blasere X lb III. s gr.. In minderinghe van X8. Lb. gr. die hemlieden de stede tachter was. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1442-10.09-1443 f°94 v.:

Stadsrekening waarin Lodewijc de Blazere vermeld wordt voor de aankoop van zilverwerk bij hem: "Item ghecht jeghen Lodewike den Blasere een zeluerne verguldene cop verdeckt de welke ghepresenteirt was minen heer den abdt van dunen als hi ontfanghen was x. lb X8 s III d gr.. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1442-10.09-1443 f°99:

Stadsrekening waarin Lodewijc de Blazere vermeld wordt: "Noch es de stede tachter bi causen vander riders --- Eerst Lodewike den Blasere XV. Lb. XII s gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1443-10.09-1444 f°20 v.:

Stadsrekening waarin Lodewijc de Blazere vermeld wordt onder de boete sectie: "Dit naer volghende zijn boeten van III. l paris daeran de stede heift tderde --- Lodewijc de Blasere ouer II boeten XL. s."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1443-02.09-1444 f°73:

Stadsrekening waarin Lodewijc de Blazere vermeld wordt in mindering van de schulden die de stad bij hem had openstaan: "Item ghegheven Lodewike den Blasere III lb. XII s gr.. In minderinghe van XV. Lb. XII s gorten. die hem de stede tachter was, valent de vors. III lb. XII s gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1443-02.09-1444 f°81:

Stadsrekening waarin Lodewijc de Blazere vermeld wordt: “Noch es de stede tachter bi causen vander riders --- Eerst Lodewike den Blasere XII lb. gr.. ---”

ADN B.1935 f°106:

Rekening lopend van 4 okt. 1426 tot 31 dec. 1426 en waarin Lodewijc de Blazere vermeld staat omtrent de aankoop van edelsmeedwerk die bij hem gedaan was: “A Loys le Blasere, marchant orfèvre demourant à Bruges la somme de quattrecins trezelovres donze solz du pris de XL gros monnaie de Flandres la livre laquelle du commandement et ordonnement de mondit Seigneur lui a esté payée comptant pour demie douzaine de tasses d’argent verrées et martelées ou fons --- pour donner a messire Pierre Du Champ doyen de l’église de Ronan lequel avec mondit Seigneur a nouvellement esté en ambaxade devers mondit Seigneur au pays de Hollande de par le Roy et mondit Seigneur le regent le Royaume de France --- Siquil appert par mandement ---”

ADN B.1933 f°130:

Rekening lopend van 3 okt. 1425 tot 2 okt. 1426 en waarin Lodewijc de Blazere vermeld staat omtrent de aankoop van edelsmeedwerk die bij hem gedaan was: “A Loys le Blezere, demourant à Bruges, et pluseurs autres cy après nommés la somme --- C’est assavoir, audit Loys, pour d9 XII. de tasses d’argent verées et martelées ou four --- que pour donner et faire presenter de par lui a Dacx Clas conseilliers dus pays d’alemanyie --- A lui pour la façon desdict deux XII^9 de tasses par marchie et accord fait avec lui ---”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1444-10.09-1445 f°72 v.:

Stadsrekening waarin Lodewijc de Blasere vermeld wordt omtrent schulden die de stad bij hem had openstaan: “Item betaelt Lodewike den Blasere 4 lb. 10 s. gr.. In minderinghe 14 Lb. gr. valent de vorseide 4. Lb 10 s. gr. ---”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1420-01.09-1421 f° 94 v.:

Stadsrekening waarin Lodewijc de Blazere vermeld wordt omtrent schulden die de stad bij hem had openstaan: “Item den 5sten dach van october ghecocht jeghen Lodewijk de Blazere zesse zilverine scalen met verguldene boorden, weghend sesse net ende onder alflood, coste de net 6 s. 8 d gr., comt 5 l 19 gr. Item ghegheven den selven van faetsoen 8 elken sticke 19 gr., comt 9 s. 6 d. gr.. De welke ghepresenteirt waren met Victoore van Vlaendren asmen huwelike

mids datter de wet toe gheleden was. Daer comt up al 5 l 11 s. l. d gr. -
--"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1420-01.09-1421 f° 36:

Stadsrekening waarin Lodewijc de Blazere vermeld wordt omtrent schulden die de stad bij hem had openstaan: "Item ghegheven Lodewike de Blazere 8 l gr., die de vorseide stede hem tachter ende schuldich bleef --- als van rideghelde valent de vorseide 8 l. gr.. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1444-02.09-1445 f°79:

Stadsrekening waarin Lodewijc de Blazere vermeld wordt: "Noch es de stede tachter bi causen vander riders --- Eerst Lodewike den Blasere 7 lb. 10 s. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1446-02.09-1447 f° 59:

Stadsrekening waarin Lodewijc de Blazere vermeld wordt. Hoewel de naam die vermeld wordt anders klinkt, kunnen wij er vrij zeker van zijn dat het Lodewijc de Blazere betreft aangezien in vorige rekeningen exact hetzelfde naamlijstje voorkomt onder deze sectie met exact dezelfde opsomming: "Noch es de stede tachter bi causen vander ride --- Eerst Lodewike den Bazer 7. Lb. 10. s. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1447-02.09-1448 f° 60 v.:

Stadsrekening waarin Lodewijc de Blazere vermeld wordt: "Noch es de stede tachter bi causen vander riders --- Eerst Lodewike den Blazere. 7. Lb. 10. s. gr. --- valent 90. l. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1449-01.09-1450 f° 69:

Stadsrekening waarin Lodewijc de Blazere vermeld wordt: "Noch es de stede tachter bi causen vander riders --- Eerst Lodewijcke den Blazere. 7. L. 10. s. gr. valent 130. l. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1461-01.09-1462 f° 65 v.:

Stadsrekening waarin Lodewijc de Blazere vermeld wordt: "Noch es de stede tachter bij causen vander ryders --- Item Lodewijc de Blazere. 90 lb. ---"

Familie: /

Blic (de), Maartin

Naamvarianten: Blieck (de), Maartin

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1478 (2 sept.) vinder

1493 (2 sept.) deken

SAB 327 Goudsmiden n° 15:

Verklaring van Cornelis de Witte waarin hij beweerd dat hij als handelaar in goud- en zilverwerk werd aanvaard in het ambacht en waarin hij Maartin de Blic aanduidt als deken van het ambacht. Gedateerd 1494.

Familie: familie van Pieter Blieke (vader van Maartin)?

Blieke, Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1424 (2 sept.) vinder

1426 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Maartin de Blic (zoon van Pieter)?

Blommaert, Cornelis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1579 (2 sept.) vinder WARANDERDERS

1582 vinder

1585 (2 sept.) vinder

1587 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1592 (2 sept.) vinder

1595 (2 sept.) vinder

1597 (2 sept.) vinder

1599 (27 sept.) vinder

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Cornelis Blommaert stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1571.

Familie: familie van Loys Blommaert (broers of neven)? Hij heeft mogelijk wel een zoon die Loys heet. In stadsrekening 1570-1571 f° 39 v. vermeldt men namelijk ene Loys Blommaert, zoon van Cornelis. Deze heeft zijn poorterschap buiten de stad beslapen.

Blommaert, Loys

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1577 (2 sept.) vinder

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Lowys Blommaert stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1571.

Familie: familie van Cornelis Blommaert (broers of neven)?

Blootackere, Baltasar

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1600 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

J.M.E. Feys, p. 87:

Feys vermeldt 16 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond en die niet door Gailliard werden vermeld. Baltasaert van Blootacker staat op deze plaat genoteerd onder het jaar 1589.

Familie: /

Bloyaert, Gilis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Bloyaert Gilis, filius Berthelmeeus Afkomstig van Middelbuerch
1443, Aug. 29 omme zelversonit te zine f° 59

Poorters Jamees:

(Gillis Bloyaert f. Berthelmeeus zilversmid 1443, Aug. 29
Middelburg)

Familie: /

Bobberijn, Pieter : zie Bauberijn, Pietre

Boitrel: zie Beaumont (de) Anthuenis

Bondyfflaert, François

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. François Bondyfflaert stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1569.

Familie: /

Bonem (van), Kerstiaen

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1367 (2 feb n.s.) vinder

Poorters Jamees:

Kerstiaen van Boneem f. Wouters "zeltersmit" 1361, Maa. 23

Familie: /

Bonin, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1410 (2 sept.) vinder

1418 (2 sept.) vinder

1420 (2 sept.) vinder

1424 (2 sept.) vinder

De Meyer v.IV p. 640:

Bonin, Jan

Fiscale capaciteit : 2,54

Rente : ontvangt van de stad 20 lb. par. als erfelijke rente (SAB : R. 1379-80 f° 80)

Beroep : zilversmid (SAB : Wezenb. S.N. 1409-39 f°2)

Bezittingen bij de dood (SAB Wezenb. S.N. 1409-39 f° 2)

- 1 huis, in de Vlamingstraat, met als huishuur 6 lb. 5 s. par jaarlijks
- 4 huizen, gelegen over de Molenbrug, met als huishuur 5 s. 4 d. gr. jaarlijks
- 2 huizen, in de Ezelstraat, met als huishuur 6 s. 7. D. gr. jaarlijks

Familie: familie van Lamsin Bonin (zoon van Lamsin)?

Bonin, Lamsin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1363 (2 feb n.s.)	vinder
1365 (2 feb n.s.)	deken
1366 (2 feb n.s.)	vinder later ingevuld naast de oorspronkelijke naam die doorstreept werd: Jan Bonin
1368 (2 feb n.s.)	vinder
1370 (2 feb n.s.)	vinder

Familie: familie van Jan Bonin (vader van Jan)?

Bonnerijn, Pieter: zie Bauberijn, Pietre

Bonte, Cornelis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

ADN B.2169 f° 189-189 v.:

Rekening lopend van 1 jan. tot 31 dec. 1500 waarin Cornelis Bonte wordt vermeld voor de aankoop van zilverwerk: "Assavoir a Cornille Bonte, orfevre demourant a Bruges, pour avoir refait et mis apoint deux coupes d'argent dorees et y fait ung fertelet ou il a employe une once fait estrelins et demy d'argent par marchie a lui fait pour tout 70 s."

Familie: /

Boreye, Heindrick

Naamvarianten: Boureye, Heindrick

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1578 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1579 (2 sept.) vinder

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Henderyck Boerye stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1572.

Familie: /

Borgongoen, Jacop

Naamvarianten: Borghelgoen, Jacop

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1434 (2 sept.) vinder

1439 (2 sept.) vinder

Familie: /

Bossaert, Cornelis

Naamvarianten:

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1599 (27 sept.) vinder WARANDEERDERS

Familie: /

Bottelgier, Michiel

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1423 (2 sept.) vinder

1430 (2 sept.) deken

1439 (2 sept.) vinder

1441 (2 sept.) vinder

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Michiel Bottelgier wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: familie van Heynric de Bottellier (vader van Michiel)?

Bottellier (de), Heynric

Naamvarianten: Bottelgier, Heynric

Bottelgier, Heinric

Bottaelgier, Heinrike

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1401 (2 sept.) vinder

1405 (2 sept.) deken

1410 (2 sept.) vinder doorstreept

1413 (2 sept.) deken

1417 (2 sept.) vinder

1419 (2 sept.) deken

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 10 maart 1413-1414 die een rente behandelt en waarin Heinrike Bottaelgier als deken van het ambacht der goudsmeden wordt genoemd.

ADN 1923 f° 137-137 v.:

Rekening lopend van 3 okt. 1420 tot 2 okt. 1424 waarin Heynric Bottellier vermeld staat: "A Henry Boutteillier, orfevre demourant a Bruges ---" voor het aankopen van allerhande edelsmeedwerken door de hertog.

De Laborde, v.2.1 p. 180:

ADN Recette générale, 1420-1421, n° 598: "A Henry Bouteillier, orfèvre demourant à Bruges."

-

Familie: familie van Michiel Bottelgier (zoon van Heynric)?

Bouberijn, Pieter: zie Bauberijn, Pietre

Bouchier, Martin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Bouchier, Martin, filius Jan Afkomstig van Thouraine
1472, 7 maart goudsmet f° 115

Poorters Jamees:

Maertin Bouchier (goudsmid) 1472, Mrt. 7 Thouraine
XXIV s.

Familie: /

Bouderin, Daneel

Naamvarianten: = Baererijn, Daneel?

Bouverin, Daneel

Bouberyn, Daneel

Bouverijn, Daneel

Boubrijn, Danneel

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1497 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1500 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1505 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1508 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1511 (2 sept.) vinder

1516 (2 sept.) vinder

Familie: /

Boudins, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1572 vinder

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Jan Boudins vermeld wordt: "Leerjonghen --- Item ontfaen van Claijs Scelhaevere over Jennin Boudens zin leerjon 1 lb. 2 s. d."

Familie: /

Boulerin, Pieter : zie Bauberijn, Pietre

Bourdon, Chaerles

Naamvarianten: Bourdon, Carle

Bordon, Chaerles

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1481 (2 sept.) vinder

1486 (2 sept.) vinder

1490 (9 dec.) vinder

1493 (2 sept.) vinder

Familie: /

Bourgoingnon, Jan

Naamvarianten: Bourgingnon, Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1503 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1506 (2 sept.) vinder

1509 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: familie van Jaspar Bourguignon (vader van Jan)?

Bourguignon, Jaspar

Naamvarianten: Bourguillon, Jaspar

Boureligioen, Jaspar

Borgellon, Jaspar

Bourgengon, Jaspar

Bourgennon, Jaspar

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1470 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1473 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1477 (19 april) vinder

1478 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1480 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1486 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1488 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: familie van Jacop Borgongoen (zoon van Jaspar)?

Bouschier, Cornelis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Cornelis Bouschier stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1587.

Familie: /

Bouvekerk (van), Pieter

Naamvarianten: Bovenkerke, Pieter van

Bouvekercke, Pieter van

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1431 (2 sept.) vinder GOUDSLAER

1434 (2 sept.) vinder GOUDSLAER

1439 (2 sept.) vinder GOUDSLAER

1442 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Daneel van Bouvekerke (vader van Pieter)?

Bouvekerke (van), Daneel

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1419 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1425 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 27:

Stadsrekening waarin Daneel van Bouvekerke vermeld wordt omtrent een lening die hij is aangegaan: "Item ontfanghen van der leeninghe die diversche poorters gheleent hebben binnen desen jare --- zelve smeden --- Item van Loy van Thielt 3 l. 12 s., Item van Jacop van Outkerke 6 l., Item van Heinric Christiaens 7 l. 4 s., Item van Janne Thoolnehuus 6 l., Item van Janne Noorman 12 l., Item van Jacop Hallingbroot 12 l., Item van Olivier Beyeman 6 lb., Item van Cornelis f. Huughs 6 l., Item van Victoor van Cleven 6 lb., Item van Daneel van Bouvekerke 12 l., Item van Pieter Ghebaerd 6 lb., Item van Clais Juedemare 12 lb."

Familie: familie van Pieter van Bouvekerk (zoon van Daneel)?

Bouverijn, Pieter (of Bouverin, Pieter): zie Bauberijn, Pietre

Boven (van), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1498 (2 sept.) deken

1500 (2 sept.) vinder

1503 (2 sept.) deken

Familie: /

Brabant (de), Jehan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

De Laborde, v.2.1 p.LI:

1381: "A maistre *Jehan de Brabant*, orfèvre à Bruges ---"

Prost p. 240-241, 1386:

N° 1477. – 6 novembre, Jehan de Braban, orfevre de Mgr, demorant à Bruges, « touche l 34 fr. 12 s. 6 d. t. » pour 2 quartes d'argent pesans 9 mars 2 onces au pois de Paris, à 7 fr. et quart le marc, 67 fr. 15 d. t. ; pour une aiguere d'argent, pesant un marc 7 onces et demie, à 7 fr. le marc, 13 fr. 1 l s. 3 d. t. ; et pour 12 hanaps d'argent pesans 9 mars, à 6 fr. le marc, 54 fr., laquelle vaisselle Mgr a donnée à Jehan de Matenaye, bruguemastre de Bruges »

Prost p. 245-246, 1386:

N° 1492. – 6 noveLe 21 novembre, « Jehan de Braban, orfevre de Mgr, demorant à Bruges », donne quittance de 650 fr. 10 s. t. à lui dus savoir : « pour mettre et un tableau d'or l petit colon d'or esmaillié de blanc, 2 fr. ; pour une coquile d'argent dorée pour la chapelle de Mgr et une burete qui estoit despecié, pour ycelle redorer, 2 fr. ; pour 3 mars et une once et demie d'argent qu'il a remis en 3 chandeliers qu'il a refiaz pour mons. le conte de Nevers, oultre 6 mars 6 onces d'argent qu'il receut de 3 viez chandeliers, 18 fr. et demi ; pour l'or et façon desdiz chandeliers, 16 fr. ; pour son salaire de signer eux armes de Mgr 8 poz d'argent dorez de 3 coupes de madre qu'il a garnies, « 2 pour le duc, l'autre pour le comte de Nevers, « pesans 13 onces, a 11 fr. le marc, 17 fr. 17 s. 6 d.t. ; 2 fr. et demi qu'il a païé pour 3 estuis de cuir pour lesd. coupes ; 2 fr. pour refaire la fleur de liz d'or pour le bacinet de Mgr, qui estoit despecié ; 1 fr. pour brunir une aiguere d'or et 4 gobellez ; pour 60 lettres d'or, c'est assavoir un P et une M ensamble,

pour la sainture d'un jaque pour Mgr, pesans 3 mars 2 onces 14 estellins d'or, à 60 fr. le marc, et pour 69 marguerites d'or pour la semeure d'un autre jaques, pesans 2 mars 4 onces 15 estellins et pour 74 autres lettres sengles P et M, pour la semeure du tiers jaque, pesans 2 mars 3 onces 6 estellins : pour tout 8 mars 2 onces 15 estellins, au pris que dessus le marc, 500 fr. 12 s. 6 d. t. ; et pour le dechiet à ouvrer et fondre led. Or, 2 onces d'or, 15 fr. ; pour la façon des semeures d'or dessusd., 60 fr. ; pour la façon de 19 petites lettres d'or P et M, 2 fr. , et pour la façon de 18 escuelles d'argent, pesans 36 mars, au pris de 5 s. t. de façon pour marc, 9 fr. ».

Prost p. 247, 1386:

N° 1494. – « Jehan de Braban, orfevre de Mgr », touche, le 26 novembre, 172 fr. « pour 3 poz d'argent, pesans 16 mars, à 6 fr. et demi le marc de Paris, 104 fr. ; et pour 10 hanaps d'argent, pesans 11 mars une once, à 6 fr. 2 s. 6 d. t. led. Marc, 68 fr., lesquelles choses dessusd. Mgr a receues et ycelles données au patron de sa galée ».

Prost p. 290, 1387:

N° 1662. – Le 19 avril, payé 228 fr. « à Jehan de Braban, orfevre de Mgr, pour 6 hanaps d'argent dorez à pié et un autre grant hanap couvert à pié tout pesant 19 marcs », à 12 fr. le marc, que le duc donna le 12 avril « à deux escuiers qui vindrent en messaige devers Mgr de par le duc d'Autheriche ».

Prost p. 301, 1387:

N° 1706. – 68 fr. 17 s. 6 d. t. « à Jehan de Brabant, orfevre et varlet de chambre de Mgr, pour 4 mars d'argent qu'il a mis en la garnison d'un harnois de jambes et d'un bracelet pour » le comte de Nevers, à 6 fr. 2 s. p. le marc, 24 fr. et demi ; 4 onces et demi « de tissu de soye, pour yceulx harnois », à 18 s. p. l'once, 5 fr. 12 d. p. ; 14 fr. « qu'il a paieiz au maistre armurier qui a forgié yceulz harnois » ; « une cinture garnie d'argent pour çaindre sur la cote d'acier dud. » comte, 1 fr. et demi ; 2 « esterlins d'or pour avoir apparellié la garnison [de] un des bacinez de Mgr », à 6 s. p. l'un, 12 s. p. ; 4 « esterlins d'or et demi, de quoy il a fait un corpel pour un des couteaulx dud. Mgr » aud. pr9, 27 s. p. ; 6 « tourez d'argent pour 6 des levriers de Mgr », 18 fr. 6 s. p. ; « pour l'or à dorer yceulx thorez », 3 fr.

Prost p. 405, 1388:

N° 2625. – Le 1er mai, payé 69 fr. 4 s. 10 d. ob. t. « à Jehan de Brabant, orfevre et varlet de chambre de Mgr..., pour le reste des parties qui s'ensuiguenht, c'est assavoir pour un chappel d'or qu'il a fait et delivré pour madamoiselle la contesse de Nevers, garny de pluseurs balays, saphirs et perles, pesant senz lesd. Pierres et perles 3 marcs 7 onces 17 esterlins d'or à 21 caraz, qui valent », à 59 fr. le marc, 235 fr. 5 s. t. ; « pour le dechiet dud. or, 2 onces d'or, qui valent » 14 fr. 14 s. t. ; « pour avoir rappareillié un des balaiz dud. chapeaul », 2 fr. ; « pour la fuille qu'il a mis dessoubz les balays et saphirs dud. chappel », 10 fr., « pour demie once d'or qu'il a mis en la réfeccion d'un taubleau d'or pour elle », 3 fr. 13 s. 6 d. t. ; « pour avoir rappareillié et mis à point pluseurs plas et escuelles pour l'ostel de Mgr, où il a mis de son argent » 1 marc 3 onces, 8 fr. 5 s. 6 d. t., total : 273 fr. 18 s. t., « sur quoy led. Jehan a receu 3 marcs 6 onces 15 estrelins d'or à 19 caraz », à 53 fr. 5 s. t. le marc, valant 204 fr. 13 s. 1 d. ob. t.

Prost p. 451, 1388:

N° 3011. – Le 8 décembre, payé 19 fr. 17 s. 3 d. t. « à Jehan de Brebant, orfevre et varlet de chambre de Mgr., c'est assavoir pour 4 onces 6 esterlins d'argent que il a mis ou rappareillement de 30 des poz d'argent de Mgr, dont les 15 estoient dorez, et une saliere d'argent dorée », à 6 fr. 5 s. t. le marc, 3 fr. 6 s. t. ; « pour dorer ce qu'il failloit à redorer, a mis de son or led. Jehan 4 florins de Florence, qui vailent » 4 fr. ; « pour 9 esterlins et obole d'or, que il a mis en une fleur de liz que il a faicte sur un gobelet d'or pour Mgr », 4 fr. ; « pour brunir les 30 poz dessusdis, saliere et gobelet avec 12 tasses dorées », 6 fr. ; « pour faire 1 pendent en une hache, où il a mis 2 onces d'argent », 31 s. 4 d. t., « et pour la dorer, un florin de Florence, qui vault » 20 s. t.

Prost p. 542, 1389:

N° 3353. – 250 fr. « à Jehan de Brabant, retenu par Mgr son orfevre et lui a Mgr... ordonné que il laisse sa demourance de Bruges et vieingne du tout demourer et tenir son maisnaige et son ovraige à Arraz pour ovrer continuellement pour Mgr et faire ses ovraiges d'orfevrie... et sera tenu... d'avoir residanment avec lui ung varlet servant et ouvrant de sondit mestier... pour Mgr... et pour ce lui a Mgr ordonné... pranre la somme de 250 frans d'or de pension par an ».

Prost p. 545, 1389:

N° 3362. – --- « à 1 aultre chevauteur de Mgr pour estre allez dud. Lille à Attas, devers Jehan de Brebant, son orfevre, lequel il mandoit à venir devers luy, et pour son retour »

Prost p. 551, 1390:

N° 3384 – « Jehan de Brebant, orfevre, demourant à Bruges », donne quittance, le 17 janvier, de 164 fr. 12 s. t., à lui dus « pour un pot, 3 gobelès et 2 aighieres d'argent dorées, pesant ensemble, au marc de Paris », 19 larcs 5 onces 14 esterlins, à 8 fr. 7 s. t. le marc, « desquelz Mgr donna le pot, l'un gobelet et aighiere, à l'Escluse ---

Prost p. 582, 1390:

N° 3499. – 61 fr. 17 s. 6 d. t. audit Orlant pour « deux grans hannaps d'argent dorés et esmailliez ou fons, pensanz » 6 marcs l once 10 esterlins, à 10 fr. le marc, que le duc « donna à 1 escuier du duc de Bretaingne, lequel luy presenta, de par led. duc, une quantité de lamproyes, et aussi li donna Mgr une aighiere d'argent dorée, laquelle Mgr avoit de garnison en ses coffrez, laquelle il achatta, quant darrenierement il fu en sa ville de Bruges, de Jehan de Brebant, orfevre d'ylllec »

Prost p. 591, 1390:

N° 3535. – « Jehan de Brebant, orfevre et varlet de chambre de Mgr », touche, le 27 juin, 6 fr. 10 s. 7 d. ob. 1. à lui dus pour « 5 estrelinz et obole d'or qu'il mist pour refaire et remectre à point 2 ymages [d'] 1 tabliau d'or pour la chapelle de Mgr » ; 17 « estrelinz obole d'argent qu'il mist pour rapareillier la vys d'un des dragoirs de Mgr, et pour demye once et obole d'argent pour rapareillier 4 chandilliers pour lad. chapelle », 3 fr. 9 s. 4 d. ob. t., ; 2 « estrelinz et obole d'or à refaire la couronne de Mme, 4 estrelinz d'or pour remectre à point le bon chapel de mademoiselle la contesse de Nevers, et pour une douzaine d'aguillectes d'argent doré pour elle, à lacier corsez », 3 fr. 15 d. t.

Familie: /

Brand, Jacob

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

De Meyer v.III p. 459:

Brand, Jacob

Fiscale Capaciteit: 1

Beroep: Zilversmid (SAB: R. 1402-1403 f° 19 v.), Cordewanier
(SAB: wezenb. S.N. 1398-1409 f° 135 v°)

Familie: /

Brant, Heindric

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1475 (2 sept.) vinder

1477 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Jan Brant (vader van Heindric)?

Brant, Jan

Naamvarianten: Burant, Jan

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Burant Jan, filius Willems Afkomstig van Hesdin
1444, Dec. 30 omme goudsmet tzine f° 85

Poorters Jamees:

Jan Brant f. Willems (Burant, goudsmid) 1444, Dec. 30 (Hesdin)

Familie: familie van Heindric Brant (zoon van Jan)?

Brochon, Diric

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Brochon Diric, filius Jans omme goudsmid te zine	Afkomstig van Valencienes 43 v.	1442, Jun. 1
---	------------------------------------	--------------

Familie: /

Broloos, Wouter

Naamvarianten: Brooloos, Wouter

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1469 (2 sept.) deken

1475 (2 sept.) vinder

1483 vinder

Poorterboeken:

Broloos Wouter, filius Jans Beveland f° 77 v.	Afkomstig van Nieuwelände in Zoot- omme zelvsmid te zine	1444, Aug. 29
---	---	---------------

Poorters Jamees

Wouter Brooloos f. Jans (zilversmid) 1444, Aug. 30
(Nieuwenlande in Zuid-Beveland)

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Wouter Brooloos wordt hier aangeduid als vinder van het ambacht op dat ogenblik.

Weale, Archives de la corporation de S. Luc et S. Eloi à Bruges, p. 213:

Akte van oktober 1481 met een arbitrale uitspraak betreffende een proces omtrent een geschil rond de grenzen van de eigendommen in de Noordzand straat met de goudsmid 'Walter Brooloos' aan één zijde en het schildersambacht aan de andere zijde.

Familie: /

Broucke (vanden), Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1567 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

Familie: /

Brouckere (de), Gheleyn

Naamvarianten: Brouckere (de), Geleyn

Brouckere (de), Ghelein

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1554 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1562 (14 sept.) vinder

1575 (2 dec.) deken

1582 vinder

Familie: familie van Ledenaert de Brouckere (grootvader van Gheleyn) of Jan de Brouckere (vader van Gheleyn)?

Brouckere (de), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1516 (2 sept.) vinder

1519 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1521 (2 sept.) vinder

1524 (2 sept.) vinder

1528 (2 sept.) vinder

1531 (2 sept.) deken

1536 (2 sept.) deken

1539 (2 sept.) vinder (GOUDSMEDEN)

1542 (2 sept.) deken

1548 (10 sept.) vinder

1552 (2 sept.) vinder

SAB 327 Goudsmeden n°43:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Jan de Brouckere vermeld

wordt: f° 1 v. "Item ontfaen van Jan de Brouckere voor de belastinghe van zes pond gr. lijfrente siaers ---"

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 6:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Jan de Brouckere vermeld wordt: f° 6: "Item betaelt Jan de Brouckere als gouverneur gheweest van der voorleden jare, ter cause van tguent dat tvoornoemde ambocht hem tachtre ende sculdich was bij slote van zijne rekeninghe 6 l. 18 s. 7 d. gr. 2 m."

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 11:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Jan de Brouckere vermeld wordt: f° 11: "Item betaelt Jan de Brouckere over de lossinghe van twee ponden vijf scellinghen grooten lofrente sjaers ghelost den penninc achtiene, die hij hadde up tvoornoemde ambocht alst blijft bijden chaerter van besettinghe daerof gheexpediert ende nu ghecasseirt 40 l. 10 s. gr."

Familie: familie van Ledenaert of Gheleyn de Brouckere?

Brouckere (de), Ledenaert

Naamvarianten:

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1477 (19 april) deken

1485 (30 juni) deken

1492 (2 sept.) deken

Familie: familie van Ledenaert de Brouckere (vader van Jan) of Gheleyn de Brouckere (zoon van Jan)?

Brouckman, Jasper

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 327 Goudsmiden n°43:

Stadsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vliegheere waarin Jasper Brouckman vermeld wordt: f° 3 "Item ontfaen van Jasper Broucman jn minderinghe van vier pond thiene scellinghen gr. als reste van vijf ponden gr. sprutende ter cause van zijne vriheit welcke somme hem gheconsenteirt was te betalene bij thiene scellinghen gr. siaers. Dus hier voor tweeste jaer ende tweeste paiement 10 l. gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 19:

Stadsrekening waarin Jaspar Brouckman vermeld staat voor de huur van stallen: "De vaulte vander halle de vier eerste stallen gheven elc 10 s. gr. De drie stallen elc 8 s. 8 d. gr. Een stal 7 s. 4 d. gr. ende dander elc 6 s. gr. --- van Cornelis de Witte 10 s. gr. --- van Jacob Mauwe 10 s. --- van Cornelis de Witte 10 s. --- van Chrisiaen de Wachtere 10 s. --- van Jacob Vilt 8 s. 8 d. --- van Wouter vander Cante 8 s. 8 d. --- van Jaspar Broucman 8 s. 8. d --- van Loys de Brune 7 s. 4 d."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 18 v.:

Stadsrekening waarin Jasper Brouckman vermeld staat omtrent de huer van stallen in het 'ten freren pand': "De vaulte vander halle de vier eerste stallen gheven elc 10 s. gr. De drie daerover elc 8 s. 8 d. gr., een stal 7 s. 4 d. gr. --- van Renault Blanche 10 s. --- van Jacob Huughelijnc 10 s. --- van Jacob Mauwe 10 s. --- van Jooris van Spiere 8 s. 8 d. --- van Jaspar Broucman 8 s. 8 d. --- van Loys de Brune 7 s. 4 d. - --"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1550-02.09-1551 f° 20 v.:

Stadsrekening waarin Jasper Brouckman vermeld wordt omtrent de huur van stallen: "De vaulte vander halle --- van Renault Blanche 10 s. gr. --- van Jacob Hughelinc 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieukercke X s gr. --- van Jooris van Spiere fg Jacobs 8 s. 8 d. gr. --- van weduwa

Andries vanden Cante 10 s. gr. --- van weduwa Jasper Brouckman 8 s. 8 d. gr. --- Van Loys de Brune 7 s. 4 d. gr.”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 14 v.:

Stadsrekening waarin Jasper Brouckman vermeld staat: “Vander vaulte vander halle --- vander weduwe van Gheeraerdt Camphin 10 s. gr. --- van Woulter Hughelijck 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Reinoudt Blanche 10 s. gr. --- van Samuel Coucke 8 s. 8 gr. --- van Jacop vander Schelde bij huere 10 s. gr. --- vander weduwe van Jaspaer Brouckman 8 s. 8 gr. --- van Jacop van Schelde 7 s. 4 gr. --- van de weduwe van Jan Gheers 6 s. gr.”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 17-18 v.:

Stadsrekening waarin Jasper Brouckman vermeld staat: “Ontfanck vander stallen inden pandt vande brugghemarcten ghehouden in laumaent 1560 ende in meye 1561 --- de hooghe zyde --- van Baptiste Ploucquyn een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Woulter Hughelynck een stal beede marcten over Ghyselbrecht Teerle 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieukercke over idem Teerle een stal beede de marcten 4 s. 8 gr. --- van Jan Byllet over idem Teerle II stallen beede de marcten 9 s. 4 gr. --- van vidua Brouckman over vidua Jan Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- Lucas Claissens over Regnoulte Blanche een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Maertin de Knuut over idem Blanche een stal beeder marcten 4 s. 8 gr. --- van Samuel Coucke een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Lauwereins de Zwarte over Pietre Dominicle onder alf stal beede marcken 7 s. gr. --- vander weduwe van Pieter Pouchyn een stal twelcke zou deser stede laet voor de cheins dus hier Niet --- van Anthuenis Weins over Reignier Wynckelman een stal een marct 2 s. 4 gr. --- van Jacop vander Schelde een stal beede marcte 4 s. 4 gr. ---”

Familie: /

Bruescilt, Maertin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1472 (2 sept.) vinder

Familie: /

Brune (de), Jacques

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1576 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1582 vinder WARANDEERDERS

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Ene Jacob de Brune stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1572. Dit is wellicht dezelfde goudsmid als Jacques de Brune.

Familie: familie van Loys de Brune?

Brune (de), Loys

Naamvarianten:

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1519 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1523 (2 sept.) vinder

1532 (2 sept.) vinder

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 19:

Stadsrekening waarin Loys de Brune vermeld staat voor de huur van stallen: "De vaulte vander halle de vier eerste stallen gheven elc 10 s. gr. De drie stallen elc 8 s. 8 d. gr. Een stal 7 s. 4 d. gr. ende dander elc 6 s. gr. --- van Cornelis de Witte 10 s. gr. --- van Jacob Mauwe 10 s. --- van Cornelis de Witte 10 s. --- van Chrisiaen de Wachtere 10 s. --- van Jacob Vilt 8 s. 8 d. --- van Wouter vander Cante 8 s. 8 d. --- van Jaspar Broucman 8 s. 8 d. --- van Loys de Brune 7 s. 4 d."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 18 v.:

Stadsrekening waarin Loys de Brune vermeld staat omtrent de huer van stallen in het 'ten freren pand': "De vaulte vander halle de vier eerste stallen gheven elc 10 s. gr.. De drie daerover elc 8 s. 8 d. gr., een stal 7 s. 4 d. gr. --- van Renault Blanche 10 s. --- van Jacob Huughelijnc 10 s. --- van Jacob Mauwe 10 s. --- van Jooris van Spiere 8 s. 8 d. --- van Jaspar Broucman 8 s. 8 d. --- van Loys de Brune 7 s. 4 d. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1550-02.09-1551 f° 20 v.:

Stadsrekening waarin Loys de Brune vermeld wordt omtrent de huur van stallen: "De vaulte vander halle --- van Renault Blanche 10 s. gr. --- van Jacob Hughelinc 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. -- van Jooris van Spiere fg Jacobs 8 s. 8 d. gr. --- van weduwa Andries vanden Cante 10 s. gr. --- van weduwa Jasper Brouckman 8 s. 8 d. gr. -- - Van Loys de Brune 7 s. 4 d. gr."

Familie: familie van Jacques de Brune?

Brune (de), Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Pieter de Brune stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1568.

Familie: /

Brunync, Willem

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Brunync Willem, filius Jans Afkomstig van Durdrecht 1422,Okt. 31
omme bevryt te zine int ambocht vanden zelve smeden f° 44 v.

Familie: /

Bueninghen (van), Baerse

Naamvarianten: Bueninghe (van), Baerse

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Bueninghen (van) Baerse, Heinricx zone Afkomstig van Nimmagh
1440, Mei 28 omme bevryet te zine int ambocht vanden
zelve smeden ende tzelve ambocht metter hant te doene f° 20

Poorters Jamees:

Baerse f. Heinricx van Bueninghe (zilversmid) 1440, Mei. 28
Afkkomstig van Nijmegen XII lb.

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Baerse van Bueninghe wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: familie van Wouter van Bueninghen (mogelijk neven).

Bueninghen (van), Wouter

Naamvarianten: Bueneghem (van), Wouter
 Buenynghe (van), Wouter
 Buenijnghe (van), Wouter

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1492 (2 sept.) vinder

1497 (2 sept.) vinder

Poorterboeken:

Buenynghe (Van) Wouter, filius Heindricx Afkomstig vander stede
van Nimmeghen ute den lande van Gheldre 1479, Febr. 5
omme te doene tambocht vanden goudsmiden f° 1

Poorters Jamees:

Wouter van Buenijnghe (goudsmid) 1479, Febr. 3 (Nijmegen)

Familie: familie van Baerse van Bueninghen (mogelijk neven)

Bueteretere (de), Laureins

Naamvarianten: Bueteretere (de), Lauwers
 Bueteretre (de), Lauwereins

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1402 (2 sept.) vinder

1425 (2 sept.) vinder

1416 (2 sept.) vinder

1432 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Matheeus de Bueteretere (zoon of broer van Laureins)?

Bueteretere (de), Matheeus

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1436 (2 sept.) deken

Familie: familie van Laureins de Bueteretere (vader of broer van Matheeus)?

Bussche (vanden), Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Pieter vanden Bussche stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1574.

Familie: /

Bultijnc, Adriaen

Naamvarianten: Bultijnck, Adriaen

Bultinck, Adriaen

Bultync, Adriaen

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1571 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1574 (18 okt.) vinder

1580 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1583 (2 sept.) vinder

1585 (2 sept.) deken

1588 (2 sept.) vinder

1590 (2 sept.) vinder

1594 (2 sept.) vinder

1595 (2 sept.) deken

1597 (2 sept.) vinder

1600 (2 sept.) vinder

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Adriaen Bultynck stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1568.

Familie: /

Bultinck, Anthuenis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge , p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Anthuenis Bultinck stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1587.

Familie: /

Burant, Jan: zie Brant, Jan

Burchgrave, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1536 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1538 (2 sept.) vinder

Familie: /

Burckel (van), Cornelis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1583 (2 sept.) deken

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1590-02.09-1590 f° 4 v.:

Stadsrekening waarin ene Cornelis van Burcle vermeld word omtrent het afsluiten van een straat. Deze Cornelis zou dezelfde persoon kunnen zijn als de voornoemde goudsmid: “van vidua Cornelis van Burcle voor taffstoppen van een straetkin ande oostzijde vande potterie ---”

Familie: familie van Jan van Burckele (vader van Cornelis)?

Burckele (van), Jan

Naamvarianten: Burchelen (van), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1536 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1546 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1550 vinder GOUDSMEDEN

Familie: familie van Cornelis van Burckel (zoon van Jan)?

Burre (vander), Jan

Naamvarianten: Varbure, Jan

Varburen, Jan

Bure (vander), Jan

Burie (vander), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1533 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1537 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1543 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1547 (10 sept.) vinder GOUDSLAERS

1551 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1557 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

Schouteet deel II:

Bure Jan vander, goudslare 25,9,1553 I- f° 48

Familie: /

Bury, Janne WAARSCHIJNLIJK HANDELAAR

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 112 v.:

Stadsrekening waarin Janne Bury vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item den 18sten dach van sporcele gheproseint minen heer den grave van Chaerlois tsinen eersten bliden incommene binder stede van Brucghe, eenen zilverinen vergoudden upstaenden croes, met eenen couvercle, weghende zeven maerc 14 loot ghecocht jeghen Janne Bury, coste de maerc 22 s. gr. ouds ghelts, daer comt up 8 lb. 14 s. 4 d. gr.. Somme 104 lb."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 112 v.:

Stadsrekening waarin Janne Bury vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item noch gheproseint mer Gheraerde van Borbon, ridder, die minen heer van Chaerlois voorseide in bewaernessen heift eenen zilverinen vergouden upstaenden croes met eenen couvercle, weghende 4 maerc 4 s. loot, ghecocht jeghen Janne Bury voorseit, coste de maerc 22 s. groten oude ghelts, daer comt up 4 lb. 14 s. 2 d. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 112 v.:

Stadsrekening waarin Janne Bury vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item noch gheproseint meester Janne van Reesinghen, mijns voorseide heeren van Chaerlois meestre eenen zilverinen vergoudden upstaenden croes met eenen couvercle, weghende 3 maerc 6 loot, ghecocht jeghen Janne Bury voorseit, coste de maerc 22 s. gr. oude ghelts daer comt up 4 lb. 14 s. 3 d. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 112 v.:

Stadsrekening waarin Janne Bury vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item noch gheproseint Phillebert, heer van Chantemarle, mijns voorseide heeren van Chaerlois sciltcnape ende die hem aldiereghelike te bewaerne heift eenen zilverinen vergoudden croes met eenen couvercle, weghende III. maerc twee loot, ghecocht jeghen Janne Bury voorseit, coste de maerc 22 s. gr., daer comt up 3 lb. 8 s. 9 d. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 112 v.:

Stadsrekening waarin Janne Bury vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item noch gheproseint meester Willem Bourgois mijns voorseide heeren van Chaerlois medicijn, eenen zilverinen vergoudden upstaenden croes met eenen couvercle, weghende twee maerc 14 loot , ghecocht jeghen Janne Bury voorseit, coste de maerc 22 s. gr. ouds ghelts, daer comt up 4 lb. 3 s. 3 d. gr. ---"

- ⇒ Waarschijnlijk betreft het hier slechts een handelaar in goud- en zilverwerk aangezien de titel van meester zilver- of goudsmid niet vermeld wordt in de rekeningen voor Janne Bury. Meteen volgend op de voorgaande details uit de rekeningen, komt een gedeelte waarin de stad edelsmeedwerk koopt bij Jan Bave, die wel de titel van zilversmid vermeld ziet achter zijn naam.

Familie: /

Buus (de), Jan

Naamvarianten: Jan du Buus

Jan de Bus

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1520 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1537 (2 sept.) vinder

1545 (2 sept.) vinder

1550 vinder

1553 (2 sept.) vinder

Familie: /

C

Cabeliau, Jan

Naamvarianten: = Cailliau, Jan?

Vermeldingen:

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1510-02.09-1511 f° 69 v.:

Stadsrekening waarin Jan Cabeliau vermeld wordt omtrent huishuur:
"Van allerande wercke ghedaen binnen den tijde van deser
rekenijnghe --- Item Jan Cabeliau goudsmet 11 s. 6 d. gr."

Familie: /

Caeshuse (vanden), Jan, de jonghe

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwungen:

1399 (2 sept.) vinder

De Meyer v.III p. 473:

Caeshuse, Jan van den

Fiscale capaciteit: 4,18

Beroep: zilversmid in 1399 (SAB: Ren.)

Adres in 1399: Dweersstraat

Huishuur: 9 s. gr.

Familie: familie van Joris vanden Caeshuse (broers of neven)?

Caeshuse (vanden), Joris

Naamvarianten: Caeshuuse (vanden), Jooris

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1397 (2 sept.) vinder

1404 (2 sept.) vinder

1409 (2 sept.) vinder

1415 (2 sept.) deken

Familie: familie van Jan vanden Caeshuse (de jonghe) (broers of neven)?

Caillau, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1507 (2 sept.) vinder

1510 (2 sept.) vinder

1518 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1520 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Jacop Caliau (zoon van Jan) of Helizenus Cailliau (kleinzoon van Jan) of Francoys Cailliau (achterkleinzoon van Jan)?

Cailliau, Anthoine

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Buitenpoorters Schouteet:

Cailliau Anthoine Lonnen in Inghelant 1594 sept. 13 II- f° 161
"Goudsmit" / verwijzing naar sept. : de naam van de maand is
twijfelachtig en kan ook moeten gelezen worden : December

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1590-02.09-1591 f° 8 v.:

Stadsrekening waarin Anthoine Cailliau vermeld wordt omtrent de
huur van een stal: "Ontfanck vander vaulte vander oude halle
verschenen maerte 10CI --- Deerste wijncle laetst ghebruuct bij
Anthonis Caillau es dit jaer onverhuert gheweist ende staet ledich, hier
Memorie --- van Jaques Hughelinc 10 s gr. --- van vidua Cornelis van
Nieukercke 10 s gr. --- van Cornelis de Cueninc 10 s gr. --- van Martin
Hughelinc 8 s 8 gr. --- Loys van Nieukercke 7 s 4 gr. --- den wijncle
ghestaen hebbende up Anthonis Billet staet ledich, hier voor Memore
--- van Jaques Hughelinc VI s gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1600-02.09-1601 f° 8-8 v.:

Stadsrekening waarin Anthoine Cailliau vermeld wordt omtrent de
huur van een stal: "Ontfanck vander vaulte vander oude halle
verschenen maerte 10VI^c I metgaders vande veranderinghen bij
coope --- de wijncle laetst ghebruuct bij Anthonis Caillau staet ledich
Memorie --- van Jaques Hughelinc 10 s gr. --- van vidua Cornelis van
Nieukercke 10 s gr. --- van Cornelis de Cueninc 10 s gr. --- van Jaques
de Cantre mids hij vande huere van VI jaren ontslegghen es Memorie ---
van Loys van Nieukercke 7 s 4 gr. --- de wijncle laetst ghebruuct bij Joos
Crabbe staet ledich Memorie --- van Jaques Hughelinc VI s gr."

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met
merktekens vond. Anthuenis Caelliaeu stond op deze plaat genoteerd
onder het jaar 1585.

Familie: familie van Jan Caillau, Francoys Caillau of Helizenus Cailliau?

Cailliau, Francoys

Naamvarianten: Calliau, Francois

Caillau, Fransoys

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1545 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1549 (2 sept.) vinder

1553 (2 sept.) vinder

1563 (2 sept.) vinder

1570 (2 sept.) vinder

1572 deken

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Francoys Cailliau vermeld wordt: "Leerjonghen --- Item ontfaen van Fransoys Calijau over Pierkin de Wachtere zin leerjon I lb II s d")

RAB Blauwe Charters n° 5863

Charter waarin een regeling uitgeschreven staat rond het houden van jaargetijden voor Juan dela Penna en waarin de goudsmeden beloven uitvoerende partij te zijn. Aan het charter hangt nog een akte van de goudsmeden bevestigd waarin Francois Cailliau optreedt als vinder. Gedateerd november 1563.

Familie: familie van Jacop Caliau, Helizenus Cailliau of Jan Cailliau?

Cailliau, Helizenus

Naamvarianten: Cailliau, Helizeus

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1537 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1545 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Jan Caillau, Francoys Cailliau of Jacop Caliau?

Calfvel, Matheus

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1364 (2 feb n.s.) vinder

1367 (2 feb n.s.) vinder

Familie: /

Caliau, Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1530 (2 sept.) vinder WARANDERERS

Familie: familie van Jan Caillau, Francoys Caillau of Helizenus Cailliau?

Caloen (van), Boudin

Naamvarianten: Caloon (van), Boudin

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1468 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1470 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1477 (19 april) vinder

1478 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: /

Camerlinc, Jan

Naamvarianten: Camerlijng, Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1436 (2 sept.) vinder

1440 (2 sept.) vinder

Familie: /

Camphin, Gheeraert

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1515 (2 Sept.) vinder WARANDEERDERS

1522 (2 sept.) vinder

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 40:

Stadsrekening waarin Gheeraert Camphin vermeld staat voor de huur van stallen: "Entfanck vanden stallen inder pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in laumaent dertich ende meye 101010I --
- de hooghe zyde --- van Woutre vanden Cante over een zyn stal 4 s 8 d
--- van Gheeraert Camphin over drie zyne stallen 14 s"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 39-40.:

Stadsrekening waarin Gheeraert Camphin vermeld staat omtrent de huur van stallen in het 'ten freren pand': "Ontfanck vander stallen inden pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in lauwe veertichbende meye eenenveertich --- de hooghe zyde --- Christiaen de Wachtere van twee stallen 9 s. 4 d. --- van Renault Blanche van drie stallen 14 s. --- van Joos de Vos van een stal 4 s. 8 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal van een marct 3 s. 6 d. --- van Pieter Dominicle van onderalf stal 7 s. --- van Cornelis de Witte van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Pieter Ponchin van twee stallen van 4 marct 4 s. 8 d. gr. --
- van Jan vander Meersch van onderalf stal 7 s. --- van Andries vanden Cante van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Anthuenis Huimbloot van twee stallen van een marct 4 s. 8 d. --- van Gheeraert Camphin van een stal 4 s. 8 d. gr. --- van Reynier Wynckelman van een stal een marct 2 s. 4 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal 7 s."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 41 v.-43:

Stadsrekening waarin Gheeraert Camphin vermeld staat omtrent de huur van stallen: "Ontfanc vander pande de hooghe zyde --- van vidua Christiaen de Wachtere van twee stallen over twee marcten 9 s. 4 d. gr. --- van Renault Blanche over drie stallen van twee marcten 14 s. gr. --- van Samuel Coucke over een stal van twee marcten 4 s. 8 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt onder alf stal over twee marcten 7 s. gr. --- vanden onderalf stal van Pietere Dominicle ledich Niet --- van Pieter Poussin van een stal beede marcten 4 s. 8 d. gr. --- van Cornelis de Witte een stal ledich Niet --- van vidua Jan vander Meersch onderalf stal beede de marcte 7 s. gr. --- van vidua Gheeraert Camphin een stal Niet --- van vidua Wouter vanden Cante over een stal een marct 2 s. 4 s. gr. --- vanden stalle van Reynier Wynckelman een marct 2 s. 4 d. gr.

--- van vidua Jacob Vilt over alf stal Niet --- de neder zyde --- van Wouter Hughelinc over een stal 4 s. 8 d. gr.”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 14 v.:

Stadsrekening waarin Gheeraert Campin vermeld staat: “Vander vaulte vander halle --- vander weduwe van Gheeraerdt Camphin 10 s gr. --- van Woulter Hughelijnc 10 s gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s gr. --- van Reinoudt Blanche 10 s gr. --- van Samuel Coucke 8 s 8 gr. --- van Jacop vander Schelde bij huere 10 s gr. --- vander weduwe van Jaspaer Brouckman 8 s 8 gr. --- van Jacop van Schelde 7 s 4 gr. --- van de weduwe van Jan Gheers VI s gr.”

Familie: /

Canere (de), Jaques

Naamvarianten: = Cantere (de), Jacob / Jaques?

Vermeldingen:

J.M.E. Feys, p. 87:

Feys vermeldt 16 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond en die niet door Gaillard werden vermeld. Jaques de Canere staat op deze plaat genoteerd onder het jaar 1585.

Familie: /

Canneel, Gillis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1580 (2 sept.) vinder WARANDERDERS

1586 (2 sept.) vinder

1595 (2 sept.) vinder

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Pieter de Brune stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1575.

Familie: /

Cant, Jooris

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1474 (2 sept.) vinder

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1446-02.09-1447 f°10:

Stadsrekening waarin Joris Cant vermeld wordt: "Ontfaen van boeten overbrocht bi diverschen dekenen binnen desen jaer --- Bi den deken vanden zelvsmiden --- Van Jooris Cant --- 20 schellingen"

Familie: /

Cante (vanden), Andries

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1514 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1528 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 39-40.:

Stadsrekening waarin Andries vanden Cante vermeld staat omtrent de huur van stallen in het 'ten freren pand': "Ontfanck vander stallen inden pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in lauwe veertichbende meye eenenveertich --- de hooghe zyde --- Christiaen de Wachtere van twee stallen 9 s. 4 d. --- van Renault Blanche van drie stallen 14 s. --- van Joos de Vos van een stal 4 s. 8 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal van een marct 3 s. 6 d. --- van Pieter Dominicle van onderalf stal 7 s. --- van Cornelis de Witte van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Pieter Ponchin van twee stallen van 4 marct 4 s. 8 d. gr. -- - van Jan vander Meersch van onderalf stal 7 s. --- van Andries vanden Cante van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Anthuenis Huimbloot van twee stallen van een marct 4 s. 8 d. --- van Gheeraert Camphin van een stal 4 s. 8 d. gr. --- van Reynier Wynckelman van een stal een marct 2 s. 4 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal 7 s."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1550-02.09-1551 f° 20 v.:

Stadsrekening waarin Andries vanden Cante vermeld wordt omtrent de huur van stallen: "De vaulte vander halle --- van Renault Blanche 10 s. gr. --- van Jacob Hughelinc 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Jooris van Spiere fg Jacobs 8 s. 8 d. gr. --- van vidua Andries vanden Cante 10 s. gr. --- van vidua Jasper Brouckman 8 s. 8 d. gr. --- Van Loys de Brune 7 s. 4 d. gr."

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 3 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Andries van den Cante vermeld wordt: f° 3 v. "Item ontfaen van Andries van den Cante in minderinghe van 18 s. 8 d. gr. als reste van 22 s. gr. ter cause van zynen leerjone dat hem gheconsenteert waren te betalene bij 3 s. 4 d. gr. sjaers dus hier voor tweeste jaer ende tweeste paiement 3 s. 4 d. gr."

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 4 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Andries van Cante vermeld wordt: f° 4 v.: "Item ontfaen van Andries van der Cante over de dootscult van Willem de Hondt 2 s. 6 d. gr."

Familie: familie van Wouter vanden Cante (zoon van Andries)?

Cante (vanden), Wouter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1533 (2 sept.) vinder WARANDERERS

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 19:

Stadsrekening waarin Wouter vanden Cante vermeld staat voor de huur van stallen: "De vaulte vander halle de vier eerste stallen gheven elc 10 s. gr. De drie stallen elc 8 s. 8 d. gr. Een stal 7 s. 4 d. gr. ende dander elc 6 s. gr. --- van Cornelis de Witte 10 s. gr. --- van Jacob Mauwe 10 s. --- van Cornelis de Witte 10 s. --- van Chrisiaen de Wachtere 10 s. --- van Jacob Vilt 8 s. 8 d. --- van Wouter vander Cante 8 s. 8 d. --- van Jaspar Broucman 8 s. 8 d. --- van Loys de Brune 7 s. 4 d."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 40:

Stadsrekening waarin Wouter vanden Cante vermeld staat voor de huur van stallen: "Entfanck vanden stallen inder pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in laumaent dertich ende meye 31 --- de hooghe zyde --- van Woutre vanden Cante over een zyn stal 4 s. 8 d. --- van Gheeraert Camphin over drie zyne stallen 14 s."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 41 v.-43:

Stadsrekening waarin Wouter vanden Cante vermeld staat omtrent de huur van stallen: "Ontfanc vander pande de hooghe zyde --- van vidua Christiaen de Wachtere van twee stallen over twee marcten 9 s. 4 d. gr. --- van Renault Blanche over drie stallen van twee marcten 14 s. gr. --- van Samuel Coucke over een stal van twee marcten 4 s. 8 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt onder alf stal over twee marcten 7 s. gr. --- van den onderalf stal van Pietere Dominicle ledich Niet --- van Pieter Poussin van een stal beede marcten 4 s. 8 d. gr. --- van Cornelis de Witte een stal ledich Niet --- van vidua Jan vander Meersch onderalf

stal beede de marcte 7 s. gr. --- van vidua Gheeraert Camphin een stal
Niet --- van vidua Wouter vanden Cante over een stal een marct 2 s. 4
d. gr. --- van den stalle van Reynier Wynckelman een marct 2 s. 4 d. gr.
--- van vidua Jacob Vilt over alf stal Niet --- de neder zyde --- van
Wouter Hughelinc over een stal 4 s. 8 d. gr.”

Familie: familie van Andries vanden Cante (vader van Wouter)?

Canteleur, Passchier

Naamvarianten: onzekere lezing: Canteleur, Passchier ook mogelijk

Vermeldingen:-

SAB 327 Goudsmeden n°43:

Stadsrekening lopend van september 1530 tot september 1531,
opgesteld door Jan de Vliegheere waarin Passchier Canteleur vermeld
wordt: f° 3 v. “Item ontfaen van Passchier Canteleur ter cause van
Annekn Reynaert die met hem zijn ambocht leert 22 s. gr”

Familie: /

Cantere (de), Jacop

Naamvarianten: Cantere (de), Jacques

Cantre (de), Jacques

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1557 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1561 (22 sept.) vinder

1587 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1590 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1592 (2 sept.) vinder

1594 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

SAB 327 Goudsmeden n° 36b:

Processtukken van proces Jacob de Cantere tegen het ambacht, 1571-1572. Hierin wordt Jacques de Cantere als eiser genoemd in een geschil omtrent Lucas en Thomaes van Hoochendorp en of zij dan wel als knechten of als gezellen moeten worden beoordeeld.

SAB charters ambachten N° 445:

Akte waarbij Philips IV een aanvullend onderzoek beveelt rond het proces tussen Jacob de Cantere en het ambacht van de goudsmeden, 1573.

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1600-02.09-1601 f° 8-8 v.:

Stadsrekening waarin Jacob de Cantere vermeld wordt omtrent de huur van een stal: "Ontfanck vander vaulte vander oude halle verschenen maerte 1601 metgaders vande veranderinghen bij coope -- de wijncle laetst ghebruuct bij Anthonis Caillau staet ledich Memorie --- van Jaques Hughelinc 10 s. gr. --- van vidua Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Cornelis de Cueninc 10 s. gr. --- van Jaques de Cantre mids hij vande huere van 6 jaren ontslegghen es Memorie --- van Loys van Nieukercke 7 s. 4 gr. --- de wijncle laetst ghebruuct bij Joos Crabbe staet ledich Memorie --- van Jaques Hughelinc 6 s. gr."

Familie: familie van Pieter de Cantere?

Cantere (de), Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1540 (2 sept.) deken

Familie: familie van Jacop of Jacques de Cantere (zoon van Pieter)?

Carroen, Hubrecht

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Buitenpoorters Schouteet:

Carroen Hubrecht Lonnen in Inghelant 1573 apr. 21 II- 37
"Zelversmit"

Familie: /

Carsteman, Jan: zie Karsteman, Jan

Celiezone, Jan

Naamvarianten: Celyen (fs), Jan

 Celijen (fs), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1432 (2 sept.) vinder

1436 (2 sept.) vinder

1439 (2 sept.) vinder

Familie: /

Celijen, Jan: zie Celiezone, Jan

Chevael, Jan

Naamvarianten: Sevael, Jan

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Jan Chevael f. Jacops ("goudslare") 1441, Mrt. 16 (Doornik)

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcellen van het ambacht. Jan Sevael wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Chiere (van), Heinrick

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Chiere (Van) Heinrick, filius Gheeraerds Afkomstig van Rees uten
lande van Cleve 1426, Okt. 26 omme bevryet te zine int
ambocht vanden zelve smeden f° 89 v.

Poorters Jamees:

(Heinrick van Chiere Gheeraerdszuene (zilversmid)
1426, Okt. 26 Rees, Land van Kleef)

Familie: broer van Willem van Chiere

Chiere (van), Willem

Naamvarianten: Chien, Willem

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Chiere (Van) Willem, filius Gheeraerds	Afkomstig van Rays [Rees]
int land van Cleven 1423, Dec. 15	omme bevryet te zine int
ambocht vanden zilvermeden f° 58	

Poorters Jamees:

(Willem Chien f. Gheeraerds	zilvermid	1423, Dec. 25
Rees, Land van Kleef)		

Familie: broer van Heinrick van Chiere

Christiaens, Heynric

Naamvarianten: = -, Heynric?

Crestiaens, Heyndrick

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1405 (2 sept.) vinder

1408 (2 sept.) vinder

RAB Ambacht van de goud- en zilvermeden 192 (64bis) f°7:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Heynric Christiaens vermeld wordt: "Item betaelt daech naer St Loys dach ter cappelle voer beset van Heyndrick Crestiaens 14 s. d."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 27:

Stadsrekening waarin Heynric Christiaens vermeld wordt omtrent een lening die hij is aangegaan: "Item ontfanghen van der leeninghe die diversche poorters gheleent hebben binnen desen jare --- zelvsmiden --- Item van Loy van Thielt 3 l. 12 s. --- Item van Jacop van Outkerke 6 l. --- Item van Heinric Christiaens 7 l. 4 s. --- Item van Janne Thoolnehuus 6 l. --- Item van Janne Noorman 12 l. --- Item van Jacop Hallingbroot 12 l. --- Item van Olivier Beyeman 6 lb. --- Item van Cornelis f. Huughs 6 l. --- Item van Victoor van Cleven 6 lb. --- Item van Daneel van Bouvekerke 12 l. --- Item van Pieter Ghebaerd 6 lb. --- Item van Clais Juedemare 12 lb."

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 7:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Christiaan Heinricx vermeld wordt: f° 7: "Item betaelt ter capelle sdaechs naer den voornoemde Sinte Lois dach voor tbeset van Heindric Cristiaens voor capellaen, costre ende roedraghere 9 gr."

Familie: /

Claeissins, Ambrosius

Naamvarianten: Claissins, Ambroes

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1574 (18 okt.) vinder WARANDEERDERS

1585 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1580-02.09-1581 f° 41 v.:

Stadsrekening waarin Ambrosius Claeissins wordt vernoemd in verband met prentijzers: "Ambrosius Clays, goudsmet, over tsteken vander prentijzers dienende ter breeder rame ende smalder draperie over tjaer deser rekeninghe 2 l. 8 s. gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1590-02.09-1591 f° 41 v.:

Stadsrekening waarin Ambrosius Claeissins wordt vernoemd in verband met prentijzers: "Ambrosius Clays, goudsmet, van tsteken vander prentysers tot de breede rame ende smalle draperie in stede van 2 l. 8 s. gr. 10 s. gr."

Familie: /

Claerenbout (van), Jan

Naamvarianten: Clarenboud, Jan
Clareboud (van), Jan
Clarembout (van), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1363 (2 feb n.s.)	vinder
1365 (2 feb n.s.)	vinder
1368 (2 feb n.s.)	vinder doorstreept
1371 (2 feb n.s.)	vinder
1373 (2 feb n.s.)	vinder

Familie: /

Claeus, Adriaen

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Schouteet deel II:

Claeus Adriaen, selversmit op de Buerse 17,6,1609 II- f° 172 v.

Familie:

Claeus, Annekin: LEERJONGEN

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 4:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Annekin Claeus vermeld wordt: f° 4: "Item ontfaen van Joos de Vos in minderinghe van 18 s gr. als reste van 22 s. gr. ter cause van Annekin Claeus die met hem zijn ambocht leert welke jonc hem gheaccordeirt was te betalene bij 4 s. 6 d. gr. sjaers, dus hier voor tweeste jaer 4 s. 6 d. gr."

Familie:

Claeuwaerd, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1419 (2 sept.) vinder GOUDSLAERTS

Familie: familie van Lievin Claeuwaerd (vader van Jan)?

Claeuwaerd, Lievin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1406 (2 sept.) vinder GOUDSLARES

Familie: familie van Jan Claeuwaerd (zoon van Lievin)?

Claeys, Anthuenis

Naamvarianten: Claeus, Jan

Vermeldingen:

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres Int. p. 185:

C. 1584, f° 48, n° 7: "Anthuenis Claeys zelvemet van tvermaken van tcruce daer men eed vp doet, xxviiij s. iij d. gr. Ende van eenen nieuwen contrezeghele ter greffie civile gheleuert weghende iij oncen ix jnghelsche j fierlinc jn zeluere, metten fachoene, ij lb. iiij s."

Familie: /

Claus, Jan

Naamvarianten: Claeus, Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1543 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1551 (2 sept.) vinder Jan Claus : midts toverlijden van id. Lauwereins es in zijn stede ghecoren Jan Claus, 2 sporcle 1551

1552 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1557 (2 sept.) vinder

SAB 327 Goudsmiden n° 36b:

Processtukken van proces Jacob de Cantere tegen het ambacht, 1571-1572. Hierin wordt Jan Claus als getuige geraadpleegd.

Familie: /

Clays, Jan, metter naelde

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°3 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Jan Clays metter naelde vermeld wordt: "Ontfanc van dootscult --- Item ontfaen over de dooetscult van Jan Clays metter naelde 2 s. 8 d."

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°9 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Joos van Volden vermeld wordt: "Betaelinghe van renten --- Item betaelt als men de zielmesse de van Jan Clays 1 s 3 d."

Familie: /

Clerc (de), Roelandt

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1539 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1540 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1543 (2 sept.) vinder

Familie: /

Cleutyng, Aernoud

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poortersboeken:

Cleutyng Aernoud, filius Jans Afkomstig van Utrecht
1431, Aug. 31 omme bevryet te zine ende te doene tambocht
vanden zelvsmeden f° 129 v.

De Laborde, v.2.1 p. 179-180:

ADN Recette de Flandre, 1420-21, n° 594: "Achat et façon de joyaul10
– à *Ernoul Clouting*, varlet de chambre et orfeuvre de MS, deu10
Bracelez d'or garniz chacun d'une chaenette et d'une verge d'or ---
lesquels MS envoya à ses suers mesdamoiselles Anne et Agnès de
Bourgongne por leurs estraines, dudit premier jour de mars l'an mil
CCCC 1010."

De Laborde, v.2.1 p. 183:

ADN Recette de Flandre, 1421-22, n° 613: "A *Ernoul Clotin* orfèvre –
pour l'or et façon d'un signet d'or, atout une chayne, que icelly
seigneur lui a fait faire à ses armes outre et pardessus l'autre qui par
avant y estoit pour signer ses lettres closes et aultres besongnes et
affaires qui journellement lui sourviennent ainsi que on a acoustumé
de faire 10VI escus d'or."

De Laborde, v.2.1 p. 193-194:

ADN Recette de Flandre, 1421-22, n° 645: "A *Ernoulet Clotin*, varlet de
Chambre et orfevre de MdS, la somme de unze cens trente huit escus
d'or, laquelle du commandement et ordonnance d'icellui S lui a esté
payée, baillée et délivrée comptant pour les causes et en la manière

qui s'ensuit. C'est assavoir pour 1010ⁱⁱⁱ^m d'argent blanc ouvré en plusieurs ouvraiges tant à fusilz comme autrement à la devise de MdS que icellui S a fait prendre et acheter de lui, et iceul¹⁰ fait mettre et asseoir sur un habit et ⁱⁱ chapperons pour lui telz et de la couleur qui s'ensieut. C'est assavoir sur une robe noire et un chapperon de mesmes toute couverte hault et bas et le chapperon parmi la pate et est ladicte robe et chapperon moictié de brodure et moictié d'orfaverie, et dessus ladicte brodure a longues feuilles pendans tout du long. – Item sur une robe bleue toute couverte d'orfaverie blanche à devise de fusilz. – Item sur une autre robe noire et ung chapperon que MdS avoit pieça fait faire en la ville de Paris et, et sur une étahenne de satin noir toute semée au long, la manche au pris de 10ⁱⁱ esterlins d'or valent ⁱⁱ^c 1010^{vi} escus d'or.” – n° 646 – “Item pour 18^m d'argent doré que MdS aprez sa nouvelle chevalerie a fait prendre et acheter dudit *Ernoulet* et mettre et asseoir sur lesdiz 4 habiz et chapperons, ainsi et selon ce que à un chascun appartenoit pour yceul¹⁰ enrichir de dorure, le marc au pris de 10ⁱⁱⁱ escus d'or valent 7^c 14 escus d'or.”

Famille: familie van Guerardin Clutin?

Cleven (van), Victoor

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 27:

Stadsrekening waarin Victoor van Cleven vermeld wordt omtrent een lening die hij is aangegaan: “Item ontfanghen van der leeninghe die diversche poorters gheleent hebben binnen desen jare --- zelversonden --- Item van Loy van Thielt 3 l. 12 s. --- Item van Jacop van Outkerke 6 l. --- Item van Heinric Christiaens 7 l. 4 s. --- Item van Janne Thoolnehuus 6 l. --- Item van Janne Noorman 12 l. --- Item van Jacop Hallingbroot 12 l. --- Item van Olivier Beyeman 6 lb. --- Item van Cornelis f. Huughs 6 l. --- Item van Victoor van Cleven 6 lb. --- Item van Daneel van Bouvekerke 12 l. --- Item van Pieter Ghebaerd 6 lb. --- Item van Clais Juedemare 12 lb.”

Familie:

Clievere (de), Cornelis

Naamvarianten: Cliver (de), Cornelis

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1506 (2 sept.) vinder

1512 (2 sept.) vinder

1516 (2 sept.) vinder

1519 (2 sept.) deken

1524 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1526 (2 sept.) vinder

1530 (2 sept.) deken

Familie: /

Clutin, Guerardin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

De Laborde, v.2.1 p. 131-132:

ADN Recette de Flandre, 1416, n° 406: "A Guerardin Clutin, orfèvre, demourant à Bruges, la somme de VI^{lc} 10108 escuz de 101010 groz l'escu pour les partie qui s'ensuivent, c'est assavoir : pour ung fermail d'or garny d'un ballay quarré d'une grosse perle et d'une fleur de dyamant du pris de III^{lc} escus d'or, legail femail MdS fist donner à son cousin le duc *de Clocestre*, et pour deu10 dyamans en deu10 anneau10 d'or, c'est assavoir : ung groz du pris de II^{lc} 1010I escu d'or et ung

autre petit du pros de L escuz d'or, lesquelz pareillement MdS fist
donner à deu10 chevaliers de l'ostel de son cousin le roy d'Angleterre -
--"

De Laborde, v.2.1 p. 254:

ADN Recette générale, 1427-1428, f° 872: "A Girard Cluting, orfèvre."

Familie: familie van Arnoud Cleutyng?

Cnocke (van der), Jan

Naamvarianten: Cnocke (van den), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1434 (2 sept.) vinder

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van
het ambacht. Jan van den Cnocke wordt hier aangeduid als één van de
'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Cnoop, Jacob

Naamvarianten: Knoop, Jacop

= Cnoop, Jacop, de jonghe?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1469 (2 sept.) vinder

1472 (2 sept.) vinder

1474 (2 sept.) deken

1481 (2 sept.) deken

1486 (2 sept.) vinder

1504 (2 sept.) deken (vanaf hier mogelijk Cnoop, Jacop de jonghe)

1509 (2 sept.) deken

1514 (2 sept.) vinder

1517 (2 sept.) vinder

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 15 mei 1467 omtrent een rente en waarin Jacoppe Cnoop aangeduid staat als vinder van het ambacht van de goudsmeden.

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1471-01.09-1472 f° 121 v.:

Stadsrekening waarin Jacob Cnoop vermeld wordt omtrent de aankoop van zilverwerk bij hem: "Item betaelt Jacop Cnoop, den goudsmit, ter causen van eenre zelverin tregie scuppe bij hem ghemaect, wehgende 2 oncen 11 s. inghelsche te 42 gr. de once, comt 8 s. 11 d. gr. Ende van fantsoene 3 s. 7 d. gr. comt al 12 s. 6 d. gr. De welke scuppe ghegheven was der weduwe Anthuenis Sheeren in recompensacie van eenre ghelijker scuppe bij haer gheleent ten banckette vanden steicspele die daer verloren worde, dus hier de voorseide 12 s. 6 d."

SAB 216. Stadsrekeningen 01.01.1491 n.s. - 31.08-1491 f° 31:

Stadsrekening waarin Jacob Cnoop vermeld wordt omtrent leningen: "Eerst vander leenijnghe --- Sinter Niclaeux zestendeel --- van Jacop Cnoop 8 l. 6 s. 8 d."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1520-02.09-1521 f° 40-40 v.:

Stadsrekening waarin Jacob Cnoops vermeld staat omtrent de huur van een stal in het pand: "Ontfanc vander stallen inden pant ten freren vanden brugghmaercten ghehouden in laumaent 1500 twintech ende meye 1500 eenentwintich --- de hooghe zijde --- van Jacob Vilt over over onder alf zijn stal 7 s. --- van Pieter Dominickele over onder alf zijn stal 7 s. --- Pietre Poussin over twee zijne stallen 9 s. 3 d. --- Jacob Mauwe over twee zijne stallen 9 s. 4 d. --- Jacob Cnoops over onder alf huer stal 7 s. --- van Herman Roode over een zijn stal 4 s. 8 d. gr."

Huizen en hun bewoners, p.25:

“Jacob Cnoop en Joos Vanden Poele (Vlamingenstraat 51) // Vlamingenstraat 51 behoorde toe aan Jacob Cnoop, edelsmid en schoonvader van Gerard David. Jacob jr, zoon van Jan zetelde verschillende malen in het ambachtsbestuur. Hij huwde driemaal en had minstens zes kinderen, waaronder Cornelia die met Gerard David trouwde en Agnes met Jan de Damhouder. Cnoop gaf in 1516 de opdracht aan meester metselaar Joos vanden Poele, zoon en opvolger van de bekende Jan, om een nieuwe gevel te ontwerpen aan zijn huis “ten Muelne”. Joos vanden Poele is tussen 1507 en 1538 meermaals terug te vinden in het bestuur van het metselaarsambacht. In 1521 was hij deken, de hoogst mogelijke erkenning. Hij kreeg vrij veel stadsopdrachten en werkte ook aan het stadhuis.”

Familie: familie van Jacob Cnoop de jonghe (dezelfde of zoon van Jacob), Joos Cnoop (zoon of kleinzoon van Jacob), Maartin Cnoop (achterkleinzoon) of Pieter Cnoop (achterkleinzoon)?

Cnoop, Jacop, de jonghe

Naamvarianten: = Cnoop, Jacop?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1495 (2 sept.) vinder (zie verder Cnoop, Jacop)

Familie: familie van Jacop Cnoop (dezelfde of zoon van Jacop), Joos Cnoop (zoon van Jacop), Maartin Cnoop (kleinzoon van Jacop) of Pieter Cnoop (achterkleinzoon van Jacop)?

Cnoop, Joos

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1492 (2 sept.) vinder

1499(2 sept.) vinder

1508 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Jacob Cnoop, Pieter Cnoop of Maertin Cnoop?

Cnoop, Maertin

Naamvarianten: Knoop, Maertin

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1521 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1524 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Joos Cnoop, Pieter Cnoop of Jacop Cnoop?

Cnoop, Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1555 (2 sept.) vinder

1558 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1561 (22 sept.) vinder

1564 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1565 (2 sept.) vinder

1577 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1586 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Pieter Cnoop vermeld wordt: "Item ontfaen van Pieter Cnop over zijn vryheyt 1 lb. 2 s. d."

Familie: familie van Joost Cnoop, Jacop Cnoop of Maertin Cnoop?

Cnuut (de), Jacob: zie Knuut (de), Jacob

Cnuut (de), Jacques

Naamvarianten: = Jacop de Knuudt? (mogelijk maar eerder onwaarschijnlijk wegens tijdsverschil)

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1575 (2 dec.) vinder WARANDEERDERS

Familie: familie van Jacop Knuudt, Maertin de Cnuut (neven of broers) of Lenaert de Knuut?

Cnuut (de), Maertin

Naamvarianten: Cnuudt (de), Maertin
Knuut (de), Maerten
Knut (de), Maerten

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1560 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1563 (2 sept.) vinder

1574 (18 okt.) vinder

1578 (2 sept.) vinder

1583 (2 sept.) vinder WARANDEDERS

Schouteet deel II:

Knuut Maertin de, zelversonit in de Wapmakerstrate
4,12,1571 II- f° 22

RAB Blauwe Charters n° 5863

Charter waarin een regeling uitgeschreven staat rond het houden van jaargetijden voor Juan dela Penna en waarin de goudsmiden beloven uitvoerende partij te zijn. Aan het charter hangt nog een akte van de goudsmiden bevestigd waarin Maertin de Knuut optreedt als vinder. Gedateerd november 1563.

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 17-18 v.:

Stadsrekening waarin Maertin de Cnuut vermeld staat: "Ontfanck vander stallen inden pandt vande brugghemarcten ghehouden in laumaent 1560 ende in meye 1561 --- de hooghe zyde --- van Baptiste Ploucquyn een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Woulter Hughelynck een stal beede marcten over Ghyselbrecht Teerle 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieukercke over idem Teerle een stal beede de marcten 4 s. 8 gr. --- van Jan Byllet over idem Teerle 2 stallen beede de marcten 9 s. 4 gr. --- van vidua Brouckman over vidua Jan Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- Lucas Claissens over Regnoulte Blanche een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Maertin de Knuut over idem Blanche een stal beeder marcten 4 s 8 gr. --- van Samuel Coucke een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Lauwereins de Zwarte over Pietre Dominique onder alf stal beede marcken 7 s. gr. --- vander weduwe van Pieter Pouchyn een stal twelcke zou deser stede laet voor de cheins dus hier Niet --- van Anthuenis Weins over Reignier Wynckelman een stal een marct 2 s. 4 gr. --- van Jacop vander Schelde een stal beede marcte 4 s. 4 gr. ---"

Familie: familie van Jacop Knuudt, Jacques de Cnuut (neven of broers) of Lenaert de Knuut

Cnuut (de), Lenaert: zie Knuut (de), Lenaert

Coddaert, Ruebin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Coddaert, Ruebin, filius Jans Afkomstig van Parys 1441, Mrt. 14
omme bevryet te zine int ambocht vanden zelvsmeden ende tzelve
ambocht metter hant te doene f° 27

Poorters Jamees:

Ruebin Coddaert f. Jans (zilversmid) 1441, Mrt. 14 Parijs

Familie: /

Coeman, Jaques

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Jaques Coeman stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1579.

Familie: /

Coene, Jacijs

Naamvarianten: Coene, Jaques
Coene, Jacques

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1569 (15 sept.) vinder WARIDDERREIRS

1571 (2 sept.) vinder

1580 (2 sept.) deken

1583 (2 sept.) vinder

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Ene Jacob Coene stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1568. Deze Jacob is wellicht dezelfde persoon als de goudsmid Jacijs Coene.

Familie: /

Cokaert, Fransois

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1567 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1571 (2 sept.) vinder

Familie: /

Cokere (de), Maertin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1474 (2 sept.) vinder

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Maertin de Cokere wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Colins, Heekas: LEERJONGEN

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Heekas Colins vermeld wordt: "Leerjonghen --- Item ontfaen van Jacop vande Scelde over Heekas Colins zijn leerjon 1 lb. 2 s. d."

Familie: /

Cools, Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1511 (2 sept.) vinder

1514 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1518 (2 sept.) vinder

1521 (2 sept.) vinder mids dat hij ziec wierd eed ghedaen hebbende,
was in zijn stede ghestelt Reynier van Volden

Familie: /

Coppinghe, Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Jacop Coppinghe	"zelversmit"	1367, Febr. 19	Brugge
-----------------	--------------	----------------	--------

Familie: /

Cornet (les), Claeys

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Claeys les Cornet stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1574.

Familie: /

Cossin, - : zie Parijs (van), Margriete

Coucke, Samuel

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1539 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1546 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1556 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1558 (2 sept.) vinder

1567 (2 sept.) deken

SAB 327 Goudsmiden n° 36b:

Processtukken van proces Jacob de Cantere tegen het ambacht, 1571-1572. Hierin wordt Samuel Coucke als getuige geraadpleegd. Er wordt onder meer gescheven dat Samuel Coucke 67 jaar oud was.

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 41 v.-43:

Stadsrekening waarin Samuel Coucke vermeld staat omtrent de huur van stallen: "Ontfanc vander pande de hooghe zyde --- van vidua Christiaen de Wachtere van twee stallen over twee marcten 9 s. 4 d. gr. --- van Renault Blanche over drie stallen van twee marcten 14 s. gr. --- van Samuel Coucke over een stal van twee marcten 4 s. 8 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt onder alf stal over twee marcten 7 s. gr. --- vanden onderalf stal van Pietere Dominicle ledich Niet --- van Pieter Poussin van een stal beede marcten 4 s. 8 d. gr. --- van Cornelis de Witte een stal ledich Niet --- van vidua Jan vander Meersch onderalf stal beede de marcte 7 s. gr. --- van vidua Gheeraert Camphin een stal Niet --- van vidua Wouter vanden Cante over een stal een marct 2 s. 4 d. gr. --- vanden stalle van Reynier Wynckelman een marct 2 s. 4 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt over alf stal Niet --- de neder zyde --- van Wouter Hughelinc over een stal 4 s. 8 d. gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 14 v.:

Stadsrekening waarin Samuel Coucke vermeld staat: "Vander vaulte vander halle --- vander weduwe van Gheeraerd Camphin 10 s. gr. --- van Woulter Hughelijck 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Reinoudt Blanche 10 s. gr. --- van Samuel Coucke 8 s 8 gr. --- van Jacop vander Schelde bij huere 10 s. gr. --- vander weduwe van Jaspaer Brouckman 8 s. 8 gr. --- van Jacop van Schelde 7 s. 4 gr. --- van de weduwe van Jan Gheers 6 s. gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 17-18 v.:

Stadsrekening waarin Samuel Coucke vermeld staat: "Ontfanck vander stallen inden pandt vande bruggemarcten ghehouden in laumaent 1560 ende in meye 1561 --- de hooghe zyde --- van Baptiste Ploucquyn een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Woulter Hughelynck een stal beede marcten over Ghyselbrecht Teerle 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieukercke over idem Teerle een stal beede de marcten 4 s. 8 gr. --- van Jan Byllet over idem Teerle II stallen beede de marcten 9 s. 4 gr. --- van vidua Brouckman over vidua Jan Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- Lucas Claissens over Regnoul Blanche een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Maertin de Knuut over idem Blanche een stal beeder marcten 4 s. 8 gr. --- van Samuel Coucke een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Lauwereins de Zwarte over Pietre Dominicle onder alf stal beede marcken 7 s. gr. --- vander weduwe van Pieter Pouchyn een stal twelcke zou deser stede laet voor de cheins dus hier Niet --- van Anthuenis Weins over Reignier Wynckelman een stal een marct 2 s. 4 gr. --- van Jacop vander Schelde een stal beede marcte 4 s. 4 gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1570-02.09-1571 f° 15 v.:

Stadsrekening waarin Samuel Coucke vermeld staat: "Ontfanck vander vaulte vander halle --- vander weduwe la Tombe, nu Jacques van Eeno 10 s gr. --- van Woutre Hughelijck 10 s gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s gr. --- van Anthuenis Plante 10 s gr. --- van Samuel Coucke 10 s gr. --- van Jacques van Eeno mids dat tstal ledich ghestaen heeft, dus hier Niet --- van Reynoul Blancs 8 s 8 gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1570-02.09-1571 f° 19 v-20:

Stadsrekening waarin Samuel Coucke vermeld staat: "Ontfanck vander stallen inden pandt vanden Bruggemarcten ghehouden in lauwe 70 ende meye 71 --- Hooghe zijde --- van Wouter Hughelijck over vidua

Terle een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieuwerkerke
over idem Terle een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Samuel
Coucke over Jan Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van
Nicasin Warnier over idem Michiels stal beede marcten 3 s. 8 gr. ---
van Pietre Loziel over Reynoult Blance twee stallen beeden marcten 9
s. 4 gr. --- van Anthuenis Plante een stal beede marcten 4 s. 8 gr.”

Familie: /

Couckebac, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1421 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Alaerd Couckebackere?

Couckebackere, Alaerd

Naamvarianten: Couckebac, Alaerd

Kouckebac, Alaerd

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1416 (2 sept.) vinder

1420 (2 sept.) vinder

1423 (2 sept.) deken

1439 (3 sept.) deken

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1442-10.09-1443 f°67 v.:

Stadsrekening waarin ene Alaerd Couckebackere vermeld wordt als ijker. Mogelijk gaat het om dezelfde Alaerd Couckebackere aangezien de naam niet zo frequent voorkomt. "Item ghegheven Alaerdt Coukebac als ykere vander stede over zijn salaris aan desen jare 6 s. 8 d. gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1443-02.09-1444 f°63:

Stadsrekening waarin ene Alaerd Couckebackere vermeld wordt als ijker. Mogelijk gaat het om dezelfde Alaerd Couckebackere aangezien de naam niet zo frequent voorkomt. "Item ghegheven Alaerde Coukebac als ykere over zijn salaris. 6 s. 8 d. gr.. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1444-02.09.1445 f°55:

Stadsrekening waarin ene Alaerd Couckebackere vermeld wordt Mogelijk gaat het om dezelfde Alaerd Couckebackere aangezien de naam niet zo frequent voorkomt. "Item 25 in octobre ghegheven Alaerde Coukebac van zekeren ghewichten bi hem ghelevert den broodweghers ende van balantsen vanden vorseide broodweghers te vermakenen 16 s. 6 d. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1444-02.09-1445 f°62:

Stadsrekening waarin ene Alaerd Couckebackere vermeld wordt als ijker. Mogelijk gaat het om dezelfde Alaerd Couckebackere aangezien de naam niet zo frequent voorkomt. "Item ghegheven Alaerde Coukebac als yker 6 s. 8 d. gr. ---"

Familie: familie van Jan Couckebac?

Crabbe, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

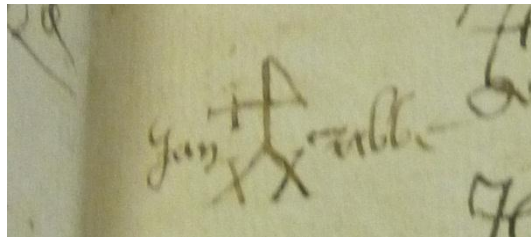
Wetsvernieuwungen:

1530 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1534 (2 sept.) vinder

1537 (2 sept.) vinder
1545 (2 sept.) deken
1549 (2 sept.) vinder WARANDERERS
1551 (2 sept.) deken
1565 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS
1569 (15 sept.) vinder
1572 vinder WARANDERES
1594 (2 sept.) vinder
1597 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS
1599 (27 sept.) vinder

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°10:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Jan Crabbe stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1587.

Huizen en hun bewoners, p.23:

“Enkele huizen verder in de straat [Grauwwerkersstraat] lag het atelier van Jan II Crabbe. Hij huurde het pand in 1569 en ook nog in 1571 van Jooris Valcke. Op de plaats van het atelier staat nu een typisch pand in neo-Brugse stijl uit het begin van de 20ste eeuw. De twee bakstenen trapgevels zijn opgesmukt met kruisvensters, gekoppelde boognissen en sierankers. Jan II Crabbe, is een telg uit de bekende Brugse edelsmedenfamilie. In 1566 maakte hij twee fraaie en bewaard gebleven koperen “sciftoressen” of schrijfstellen voor het Brugse Vrije. Mooie voorbeelden van renaissancekunst.” (In het boek bevindt zich ook een foto van koperen inktstellen van Jan II Crabbe uit 1566, bewaard in het Museum van het Brugse Vrije)

- ⇒ We kennen hier het probleem van meerdere (drie) personen onder dezelfde naam. Het merkteken van de jongste Jan Crabbe werd in 1587 op een koperen plaat genoteerd. Dit betekent dat in de voorgaande lijst der wetsvernieuwingen alles boven 1587 op zowel de jonge als de (twee) oudere Jan Crabbe('s) kan slaan, hoewel we kunnen vermoeden dat we vanaf 1594 kunnen spreken over de jongere Jan Crabbe (Jan Crabbe III) aangezien het tijdsverschil met de vorige functie uit 1572 vrij groot is. In 1572 kwam een oudere Jan Crabbe dus vermoedelijk een laatste keer een functie in eed toe. Het boek 'Huizen en hun bewoners' licht ons echter in dat in 1569 reeds een goudsmid voorkwam die Jan II Crabbe wordt genoemd, dit gegeven maakt duidelijk dat er nog een oudere Jan Crabbe is en dat deze wellicht ook deel uitmaakt van de voorgaande lijst uit de wetsvernieuwingen (waarschijnlijk tot en met 1551). Het was Jan Crabbe III die de rijve van het Heilig Bloed maakte rond 1614-1617.

Familie: familie van Maertin Crabbe (zoon van Jan)?

Crabbe, Joos

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Joos Crabbe stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1587.

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1600-02.09-1601 f° 8-8 v.:

Stadsrekening waarin Joos Crabbe vermeld wordt omtrent de huur van een stal: "Ontfanck vander vaulte vander oude halle verschenen maerte 1601 metgaders vande veranderinghen bij coope --- de wijncle laetst ghebruuct bij Anthonis Caillau staet ledich Memorie --- van Jaques Hughelinc 10 s. gr. --- van vidua Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Cornelis de Cueninc 10 s. gr. --- van Jaques de Cantre mids hij vande huere van 6 jaren ontslegghen es Memorie --- van Loys van Nieukercke 7 s. 4 gr. --- de wijncle laetst ghebruuct bij Joos Crabbe staet ledich Memorie --- van Jaques Hughelinc 6 s. gr."

Familie: /

Crabbe, Maertin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1570 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1580 (2 sept.) vinder WARANDERERS

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Maertin Crabbe stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1568.

Familie: familie van Jan Crabbe (vader van Maertin)?

Craes (de), Wout: LEERJONGEN

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Wout de Craes vermeld wordt: "Leerjonghen --- Item ontfaen van Wouter Hughelin over Wout de Craes zijn leerjon 1 lb. 2 s. d"

Familie: /

Cramer, Lodewyc

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Cramer Lodewyc, filius Lodewycs	Afkomstig van Yseenborch bi
Cuellene 1445, Jan. 5	omme goudsmit te zine f° 86

Poorters Jamees:

Lodewike Cramer f. Lodewijc10	(goudsmit) 1445, Jan. 5
(Ysenborch bij Keulen)	

Familie: /

Crestiaens, Heyndrick: zie Christiaens, Heyndrick

Criekebeke (van), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1471 (2 sept.) deken

Familie: /

Croes, Heindric

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1561 (22 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1569 (15 sept.) vinder

Familie: /

Croes, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge , p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Jan Croes stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1597.

Familie: /

Cruce (vanden), Willem

Naamvarianten: Cruusse (vanden), Willem

Cruce (vander), Willem

Cruuce (vanden), Willem

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1496 (2 sept.) vinder

1501 (2 sept.) vinder

1508 (2 sept.) deken

1513 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1517 (2 sept.) deken

1527 (2 sept.) deken

Poorterboeken:

Cruce (vanden) Willem, filius Gillis Afkomstig van van Curtrycke
1480, Juli 24 omme bevryt te zine int ambocht vanden
goudsmeden... ende dat zelve metter hand te doene f° 10 v.

Poorters Jamees:

Willem van den Cruce (goudsmid) 1479, Jul. 24 (Kortrijk)

Huizen en hun bewoners:

“Vlamingstraat 69 // T’ Groen Huys. Vanaf 1536 was Adriaan Isenbrant eigenaar van “t Groen Huys”. Hij kocht het van goudsmid Willem vanden Cruce. “t Groen Huys” heeft nu en fraaie geschilderde trapgevel die in 1776 werd gebouwd. De vensters hebben sobere gepleisterde omlijstingen.”

Familie: /

Cuers (de), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1534 (2 sept.) vinder WARANDERERS

Familie: /

Cuenijnc (de), Wouter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1488 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Gillis de Cueninc of Cornelis de Cueninck?

Cueninc (de), Gillis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1558 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

Familie: familie van Wouter de Cueninc of Cornelis de Cueninck?

Cueninck (de), Cornelis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1589 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1591 (2 sept.) vinder

1600 (2 sept.) vinder

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1590-02.09-1591 f° 8 v.:

Stadsrekening waarin Cornelis de Cueninck vermeld wordt omtrent de huur van een stal: "Ontfanck vander vaulte vander oude halle verschenen maerte 91 --- Deerste wijncle laetst ghebruuct bij Anthonis Caillau es dit jaer onverhuert gheweist ende staet ledich, hier

Memorie --- van Jaques Hughelinc 10 s. gr. --- van vidua Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Cornelis de Cueninc 10 s. gr. --- van Martin Hughelinc 8 s. 8 gr. --- Loys van Nieukercke 7 s. 4 gr. --- den wijncle ghestaen hebbende up Anthonis Billet staet ledich, hier voor Memore --- van Jaques Hughelinc 6 s. gr.”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1600-02.09-1601 f° 8-8 v.:

Stadsrekening waarin Cornelis de Cueninc vermeld wordt omtrent de huur van een stal: “Ontfanck vander vaulte vander oude halle verschenen maerte 1601 metgaders vande veranderinghen bij coope -- - de wijncle laetst ghebruuct bij Anthonis Caillau staet ledich Memorie --- van Jaques Hughelinc 10 s. gr. --- van vidua Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Cornelis de Cueninc 10 s. gr. --- van Jaques de Cantre mids hij vande huere van VI jaren ontslegghen es Memorie --- van Loys van Nieukercke 7 s. 4 gr. --- de wijncle laetst ghebruuct bij Joos Crabbe staet ledich Memorie --- van Jaques Hughelinc 6 s. gr.”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1600-02.09-1601 f° 37 v.:

Stadsrekening waarin Cornelis de Cueninc vermeld wordt voor het steken van prentijzers: “Cornelis de Cueninc, goudsmet, van tsteken vande pretysers tot de breede rame ende smalle draperie 10 s. gr.”

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Cornelis de Cueninc stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1587.

Familie: familie van Gillis de Cueninc of Wouter de Cuenijnc?

Curtrike (van), Gabriel

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1369 (2 feb n.s.) vinder

1373 (2 feb n.s.) vinder

Familie: familie van Jan van Curtrike de jonghe?

Curtrike (van), Jan, de jonghe

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1367 (2 feb n.s.) vinder

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres II p. 229:

Compte de 1366-67, f° 81v, n) 14: "Item ghecocht jeghen Janne van Curtrike den zeluersmid den ionghen, te bezichghene vp tghiselhuus als menre messe doet, ij ampullen weghende j maerc j vierdinc ende vij inghelsche ---"

Familie: familie van Gabriel van Curtrike?

Cuussin, Daneel

Naamvarianten: Huussin?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1429 (2 sept.) deken

1434 (2 sept.) deken

Familie: familie van Jan Cuussin (vader van Daneel) of Joos Cuussin (vader van Daneel)?

Cuussin, Jan

Naamvarianten: Huussin?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1403 (2 sept.) vinder

1408 (2 sept.) vinder doorstreept

1410 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Joos Cuussin (neven of broers) of Daneel Cuusin (zoon van Jan)?

Cuussin, Joos

Naamvarianten: = Jooris Huussin?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1399 (2 sept.) deken

1409 (2 sept.) vinder

1415 (2 sept.) vinder

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres V p. 500:

C. 1415-16, f° 97 v. n° 3: "Ghecocht tjeghens Joosse Cuussin twee dousinen zeluerinnen lepelen ter stede bouf weghende zevens maerc een lood ende twee jnghelsche ---"

ADN B1923 f° 139 v.-140:

Rekening lopend van 3 okt. 1420 tot 2 okt. 1424 waarin Joos Cuussin vermeld staat: "A Joos Cuussin, orfevre demourand a Bruges --- audit Joosse pour un gobelet d'argent couvert d'ore dehors et dedent es

maillie et armoye au four au¹⁰ armee de mond. Seigneur pesant 3 marc de troyes ---”

De Laborde, v.2.1 p. 11:

1394-1395, rekening van de recette générale van Vlaanderen : “56. A Josse Cunin, orfèvre demeurant à Bruges, pour l’achat de deu¹⁰ quartes, deu¹⁰ aighier et si¹⁰ gobelets d’argent blanc pesans ensemble douze marcs au poid de huit francs le marc, - lesquelles choses dessus dites fures présentées de par MS à la fille de messier Gherard de Ghistelle le jour de nocpes. . . CL8 liv. 8 s.”

De Laborde, v.2.1 p. 180:

ADN Recette générale, 1420-1421, n° 601: “A Joos Coussin, orfèvre demourant à Bruges.”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1390-02.09-1391 f° 105:

Stadsrekening waarin Joos Cuussin vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: “Item ghecocht jeghen Joos Cussine den 13sten dach in octobre .eenen. waterpot met .eere. merminne der up staende, weghende 5 maerc .35. s. gr.. ouds ghelts. Comt .9. lb. 12. s. 6. D. gr. ouds ghelts. Comt 22 s. 50 Nobeles ende 22. gr. Item noch ghecocht .eenen. croes omme te zettene up den vorseide waterport weghende 2 maerc .8. lood ende II. Inghelsche, coste de maerc 34. s. gr. ouden ghelde, comt in ouden ghelde 4 lb. 6. s. 6. D. gr., maken in nieuwen ghelde .10. nobele .14. grote. ’t welke vorseide juweel ghepresenteirt ende ghegheven was joncvrauwe Katelinen, mijne heer bastaerde dochtere van Vlaendre, was up den dach dat zoe huwede ende nam --- changoen ute Bourgoengen mits datter de stede ghebeden was van onser geduchter vrouwen van Bourgoengen ende van Vlaendre. Daer comt up al III nieuwen ghelde .8. lb .17. s. grote.”

Familie: familie van Jan Cuussin (neven of broers) of Daneel Cuusin (zoon van Joos)?

D

Dalennes, Jooris

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1510 (2 sept.) vinder

Familie: /

Damaert, Loys

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Loys Damaert stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1577.

Familie: /

Damme (van den), Jacob

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

De Meyer v.III p. 490

Damme, Jacop van den

Fiscale capaciteit: 1

Beroep : zilversmid (SAB : Wezenb. S.N. 1398-1409 f° 134)

Familie: /

Danckaerd, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1427 (2 sept.) vinder

1431 (2 sept.) vinder

Familie: /

Dankaert, Andries

Naamvarianten: Danckaert, Andries

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Dankaert Andries, Lievins zone	Afkomstig van Ryssele
1445, Jan. 24	omme zilvermit te zine f° 93 v.

Poorters Jamees:

Andries Danckaert f. Lievins (zilversmid) 1445, Jan. 24 (Rijssel)

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Andries Danckaert wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Darmogis, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°8 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Jan Darmogis vermeld wordt: "Item betaelt daech naer St Loys dach in de somer ter capele om beset van Jan Darmogis II s V d"

SAB 327 Goudsmeden n°43 f°9 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Jan Darmogijs vermeld wordt: f° 9 v.: "Item betaelt sdaechs naer den voornoemde Sinte Lois dach ter capelle over tbeset van Jan Darmogijs voor capellaen, costre ende roedraghere 9 gr."

Familie: /

Dassonneville, Lucas

Naamvarianten: Dassonneville, Lucas

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1577 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1585 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1589 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Lucas Dassonneville stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1573.

Familie: /

Daugnies, Loys

Naamvarianten: Doignies, Loys

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1592 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1594 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Loys Doignis stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1587.

Familie: /

Deghen, Willem

Naamvarianten: Doghe, Willem

Deghe, Willem

Deghin, Willem

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1487 (2 sept.) vinder

1490 (9 dec.) vinder

1495 (2 sept.) vinder

1501 (2 sept.) deken

1506 (2 sept.) deken

1510 (2 sept.) deken

1515 (2 Sept.) vinder

1518 (2 sept.) deken

1522 (2 sept.) deken

Familie: /

Delft (van), Claeis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Claeis van Delft wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Akte van 15 mei 1467 omtrent een rente en waarin Claise van Delft genoemd wordt als deken van het ambacht van de goudsmeden in Brugge.

De Laborde, v.2.1 p. 380:

ADN Recette générale, 1440-1441, n° 1347: "A Claiz de Delft, orfèvre, demourant à Bruges."

Familie: familie van Jan van Delft (zoon van Claeis)?

Delft (van), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1477 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Claeis van Delft (vader van Jan)?

Dernele (van), Bastiaen

Naamvarianten: (onzekere lezing)

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°3:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Bastiaen van Dernele vermeld wordt: "Item ontfaen van Bastiaen van Dernele ter cause van verachter gilde ghelt 4 s. d."

Familie: /

Dhamere, Joos

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1497 (2 sept.) vinder

1501 (2 sept.) vinder

Familie: /

Dhane, Wouter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres VI p. 431:

C. 1499, f° 32 v., n° 2: “Wouter Dhane goudsmet, de somme van xxvij lb. xix s. v d. gr. ter cause van den coope van twee alue dozynen zeluerin croesen, deene alue dozyne weghende vij maerc drie onchen vii[^]s jngelschen, dandere v maerck iiij onchen vj jngelschen j quaert -, te ij lb. iiij s. ij d. gr. tmaerck; welke croesen jn voormen van hoofscheden ende gratuytheyt ghegheuen zyn eeneghe goede heerern de welke deser voors. groote hulpe ende bystandt ghedaen hebben jnt vercyghen van der confermacie van der stapele van den Oosterlinghen [...]”

Valentin Vermeersch, Grafmonumenten te Brugge voor 1578, III p. 440:

MOGELIJK 411. Vloerzerk met koper. Overledenen: Wouter de Hane (17 apr. 1506, Catharina van Bassevelde (4 nov. 1504). Locatie: oude Sint-Walburgakerk (verdw.).

Familie: /

Diepenbrouc (van), Willem

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Diepenbrouc (Van) Willem Afkomstig van Andwerpen 1434, Febr. 18
omme bevryet te zine int ambacht vanden zelve smeden f° 149 v.

Familie: /

Dierijcx, Adriaen

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1574 (18 okt.) vinder deze naam is doorstreept

⇒ aangezien we deze naam nergens anders zijn
tegengekomen kunnen we niet zeker zijn of het hier een
goudsmid betreft

Familie: /

Dierman, Gillis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1536 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1539 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1542 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1545 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: /

Dobbel: zie Haenhoven (van), Wouter

Dobbele, Gillis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1481 (2 sept.) vinder

1484 (2 sept.) vinder

1488 (2 sept.) vinder

Familie: /

Doghe, Willem: zie Deghen, Willem

Doignies, Loys: zie Daugnies, Loys

Dominicle, Guillaume

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Guillaume Dominicle stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1573.

Familie: /

Dominicle, Jan

Naamvarianten: Dominiquele, Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1488 (12 feb. n.s.) deken

1491 (2 sept.) deken

Valentin Vermeersch, Grafmonumenten te Brugge voor 1578, III p. 401:

358. vloerzerk met koper. Overledenen: Jan Dominikele (Dominicle), edelsmid (3 sept. 1492), Antonijne Doppers, echtg. (23 aug. 1519), Pieter Dominikele, zoon (17 apr. 1548), Anna Blieck, diens echtg. (15 mei 1546), Antonijne Dominikele (12 maart 1544 n.s.), Joanna Dominikele, dochter (18 nov. 1562). Locatie: oude Sint-Walburgakerk (verdw.). [...]

De Laborde, v.2.1 p. 501:

ADN Recette générale, 1467-1468, n° 1949: "A Guillaume Mulot, Jehan Dominique, Cornille Hugues, Jacques Queury, Martin Guisbrecht, Anthoine Labbé, et Anthoine Tornient, tous orfèvres, demourant à Bruges, la somme de six cens huit livres treize sols qui deue leur estoit. . VI^c VIII l. XIII s"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1480-01.09-1481 f° 190:

Stadsrekening waarin ene Jan Dominikele vermeld wordt voor zijn bijdrage aan de werken aan het horloge van de stad. We vermoeden dat het hier dezelfde persoon betreft: "Ter causen vander leenijnghe by hemlieden der stede ghedaen ter hulpe vanden costen vander orloghe binden maenden van meye, wedemaend, Hoymaent ende

ougst int jaer tachtenthich boven der stede porcie ende andeel vander betalinghe die daer toe insgelijcx gheemployert was ende welke voorseide leeninghe bij hooftmannen ende dekenen van deser stede gheconsenteirt es gheweist datmen die weder betalen ende gheven zoude --- In sint Jans zestendeel --- Item Jan Dominikele 3 l.”

Familie: familie van Pieter Dominicle (de jonge): Jan is de vader van Pieter.

Dominicle, Melcior

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Melcior Dominicle stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1597.

Familie: /

Dominicle, Pieter (I)

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1512 (2 sept.) deken

Valentin Vermeersch, Grafmonumenten te Brugge voor 1578, III p. 401:

358. vloerzerk met koper. Overledenen: Jan Dominikele (Dominicle), edelsmid (3 sept. 1492), Antonijne Doppers, echtg. (23 aug. 1519), Pieter Dominikele, zoon (17 apr. 1548), Anna Blieck, diens echtg. (15 mei 1546), Antonijne Dominikele (12 maart 1544 n.s.), Joanna

Dominikele, dochter (18 nov. 1562). Locatie: oude Sint-Walburgakerk (verdw.). [...]

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1510-02.09-1511 f° 80 v.:

Stadsrekening waarin Pieter Dominicle vermeld wordt omtrent de aankoop van zilverwerk: "Pieter Dommenickele de somme van 4 l. 15 s. 2 d. gr., ende dat ter causen van eenen zelveren water pot weghende twee maerc een onsche ende twee inghelschen. De welke bij ordonnancie vander voer ghepresenteirt was mijn heer den controleur Guillaume Norman tzijnder brulocht feeste. In recompensacie vander goeder dienste die hij der stede ghedaen hadde. Dus hier de voorseide 3 l. 15 s. 2 d."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1520-02.09-1521 f° 40-40 v.:

Stadsrekening waarin Pieter Dominicle vermeld staat omtrent de huur van een stal in het pand: "Ontfanc vander stallen inden pant ten freren van den Brugghmaercten ghehouden in laumaent 1500 twintech ende meye 1500 eenentwintich // de hooghe zijde // van Jacob Vilt over over onder alf zijn stal 7 s. --- van Pieter Dominickele over onder alf zijn stal 7 s. --- Pietre Poussin over twee zijne stallen 9 s. 3 d. --- Jacob Mauwe over twee zijne stallen 9 s. 4 d. --- Jacob Cnoops over onder alf huer stal 7 s. --- van Herman Roode over een zijn stal 4 s. 8 d. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1520-02.09-1521 f° 134 v.:

Stadsrekening waarin Pieter Dominicle vermeld staat omtrent herstellingswerken: "Pietre Dominickele, goudsmet, 8 l. 7 s. 11 d. gr., de welkene de 6 l. 11 d. groten over de vulle betalinghe ende leveringhe van drien zelveren scalen, weghende acht maerck 7 onsen ende eenen ingheksche boven tguent dies de bejanen in tjaer voorst den over huerlieden bejanert daer tot ghehouden waern te ghevene. Item 14 s. gr. van vermaect thebbene tpaesbart vanden scepenhuuse ende 15 groten van ghemaect thebbene een ore an eenen zelveren water pot die ghebroken was ende alle tzilveren van der stede gheholpen ende ghemaect thebbene bedraghende tsamen ter voorseide somme van 8 l. 7 s. 11 d."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1520-02.09-1521 f° 140:

Stadsrekening waarin Pieter Dominicle vermeld staat: "Adaem van Riebeke, tresorier ende principael bouchouder der stede van brugghe vanden jare voorleden de somme van 8 l. gr. ter causen van ghelijcker

somme bij hem betaelt in handen van Pietre Dominicle, goudsmet, over de leveringhe ---”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1520-02.09-1521 f° 142:

Stadsrekening waarin Pieter Dominicle vermeld staat: “Betaelt in handen van Pietre Domminickele, goudsmet, de somme van 3 l. 16 s. 6 d. gr., ter causen ende over de leveringhe ende tmaken van 24 zelve lepelen boven tguent dies de bejaaen daer tot ghegheven hebben naer costume, dus hier de voorseide 3 l. 15 s. 6 d. gr.”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 39:

Stadsrekening waarin Pieter Dominicle vermeld staat voor de huur van stallen: “Entfanck vanden stallen inder pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in laumaent dertich ende meye 31 // de hooghe zyde // van Christiaen de Wachte over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- Cornelis de Witte over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- Jacob Vilt over onder alf zyn stal 7 s. --- van Pieter Dominicle over onderalf zyn stal 7 s. --- Pieter Possyn over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- van Jacob Mauwe over twee zyne stallen 9 s. 4 d. ---”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 112:

Stadsrekening waarin Pieter Dominicle vermeld staat voor de aankoop van zilverwerk: “Pieter Domminicle, goudsmet, 15 s. gr., te wetene de 11 s. gr. over een taerge metter wapene van der stede by hem ghelevert ende ghegheven eenen persoon die uuten hove binnen deser stede quan. Item 2 s. gr. die hem te cort gherekent ende betaelt waeren vander zelve vanden jare voorleden ende andre 2 s. gr. once tverheghenen van drien candelaers. Ons hier by zyne quittance die zelve 15 s.”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 118 v.:

Stadsrekening waarin Pieter Dominicle vermeld wordt omtrent de aankoop van zilverwerk: “Pieter Dominicle, goudsmet, ter causen van drie zelve croesen by hem der stede ghelevert weghende vier marcke vier oncen ten 5 s. 3 d. gr. d’onche. Ende dit boven de 8 l. gr. die de nieuwe wethoudere betanen, daertoe ghegheven hebben de somme van 29 s.”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 39-40.:

Stadsrekening waarin Pieter Dominicle vermeld staat omtrent de huur van stallen in het ‘ten freren pand’: “Ontfanck vander stallen inden

pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in lauwe veertichbende meye eenenveertich // de hooghe zyde // Christiaen de Wachtere van twee stallen 9 s. 4 d. --- van Renault Blanche van drie stallen 14 s. --- van Joos de Vos van een stal 4 s. 8 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal van een marct 3 s. 6 d. --- van Pieter Dominicle van onderalf stal 6 s. --- van Cornelis de Witte van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Pieter Ponchin van twee stallen van 4 marct 4 s. 8 d. gr. -- - van Jan vander Meersch van onderalf stal 7 s. --- van Andries vanden Cante van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Anthuenis Huimbloot van twee stallen van een marct 4 s. 8 d. --- van Gheeraert Camphin van een stal 4 s. 8 d. gr. --- van Reynier Wynckelman van een stal een marct 2 s. 4 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal 7 s. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 79 v.:

Stadsrekening waarin Pieter Dominicle vermeld staat, vermoedelijk de jonghe aangezien één folio verder in de rekening gesproken wordt over Pieter Dominicle de oude, voor het leveren van zilverwerk: "Pieter Dominicle, zelversonder, de somme van 25 l. 10 s. gr. over de leveringhe van zes croesen wegende 12 twaelf marck elleven inghelschen zelversonder metten faetsoene ende een inscode daertoe dienende, de welke bij den college toegheleijt ende ghesconcken zijn gheweist mijnheer Jan Russault Rudder heere van Nuefviles voer zekere goede diensten die hij der stede ghedaen heeft, dus hier bij der zelve ordonnance de zelve 25 l. 10 s. gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 80:

Stadsrekening waarin Pieter Dominicle de oude vermeld staat voor het leveren van zilverwerk: "Pieter Dominicle dhoude over de leveringhe van zes zilveren croesen met eenen dexele metter wapene deser stede, weghende 9 marck vier onchen ende een alf zelversonder, de welke bij den college ghesconcken waren bij voorme van gratuyheyt Jan van Rooden ontfanghere vanden submissien van Vlaendere omme zekere diensten bij hem der stede ghedaen, ende dat hij de affairen vander stede ten toecommende tyden te betone ghere commandert houd houde, dus hier bij ordonnance vanden college 19 l. 17 s. 1 d."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 81 v.-82:

Stadsrekening waarin Pieter Dominicle de oude vermeld staat voor het leveren van zilverwerk: "Pieter Dominicle dhoude, zelversonder, ter causen ende over de leveringhe van zes zilveren schalen met eenen decsele bij hem ghemaect ende ghelevert, die vanden steden weghe

gheschoncken hebben gheweist meester Adolf van Pamele raedt ende meester van den requesten der koninklijke majesteit ende hier te vooren greffier deser stede. Over diverssche goede diensten bij hem in texerceren vanden zelven greffierscepe der stede ghedaen. Ende op hoope die hij noch doen sal. Bedraghende met eender custode daertoe ghelevert bij ordonnancie vanden college de somme van 41 l. 16 s. 8 d. gr. 12 m.”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 86 v.:

Stadsrekening waarin Pieter Dominicle de oude vermeld staat voor het leveren van zilverwerk: “Pieter Dominicle d’houde, zelversonder, ter causen vander leveringhe van acht zilveren schalen ende 24 zilveren croesen, weghende tsamen 72 marck een onche 14 inghelschen hem vander steden weghe ende ten behouven van diere ghedaen maken inde stede vanden zelversonder in tjaer voorleden vanden zelversonder vander stede vercocht omme dat de tresoriers inde affaires vander stede hemlieden metten penninghe behelpen zouden ende daerof bij de voorgaende rekenynghe of 10 l. ontfanck ghemaect was, daerof hij bevoorwaert heift 7 s. 1 d. vl. gr. vander onche bedraghende ter somme van 150 l. 8 s. 8 d. vl. gr.”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 41 v.-43:

Stadsrekening waarin Pieter Dominicle vermeld staat omtrent de huur van stallen: “Ontfanc vander pande de hooghe zyde // van vidua Christiaen de Wachtere van twee stallen over twee marcten 9 s. 4 d. gr. --- van Renault Blache over drie stallen van twee marcten 14 s. gr. -- - van Samuel Coucke over een stal van twee marcten 4 s. 8 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt onder alf stal over twee marcten 7 s. gr. --- vanden onderalf stal van Pietere Dominicle ledich Niet --- van Pieter Poussin van een stal beede marcten 4 s. 8 d. gr. --- van Cornelis de Witte een stal ledich Niet --- van vidua Jan vander Meersch onderalf stal beede de marcte 7 s. gr. --- van vidua Gheeraert Camphin een stal Niet --- van vidua Wouter vanden Cante over een stal een marct 2 s. 4 s. gr. --- van den stalle van Reynier Wynckelman een marct 2 s. 4 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt over alf stal Niet --- de neder zyde --- van Wouter Hughelinc over een stal 4 s. 8 d. gr. ---”

ADN B. 2294 f° 183 v.:

Rekening lopend van 1 jan. tot 31 dec. 1520 waarin Pieter Dominicle vermeld staat omtrent de reiskosten van een samenkomst te Brussel: “A Pierre Dominique, orfevre demourant en la ville de Bruges, la

somme de quatre livres seize solz dudit pris. Qui deve lui estoit pour par le commandement et ordonnance de messieurs des finances et en vertu de leurs letres closes estre party de ladite ville de Bruges lieu de sa residence et venu devers eulx en la ville de Bruxelles pour illec avec autres orfevres ---”

Familie: familie van Jan Dominicle: Jan is de vader van Pieter.

Dominicle, Pieter (II)

Naamvarianten: = Dominicle, Pieter de jonghe?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1560 (2 sept.) deken

1564 (2 sept.) vinder

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 17-18 v.:

Stadsrekening waarin Pieter Dominicle vermeld staat: “Ontfanck vander stallen inden pandt vande brugghemarcten ghehouden in laumaent 1560 ende in meye 1561 // de hooghe zyde // van Baptiste Ploucquyn een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Woulter Hughelynck een stal beede marcten over Ghyselbrecht Teerle 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieukercke over idem Teerle een stal beede de marcten 4 s. 8 gr. --- van Jan Byllet over idem Teerle II stallen beede de marcten 9 s. 4 gr. --- van vidua Brouckman over vidua Jan Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- Lucas Claissens over Regnoulte Blanche een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Maertin de Knuut over idem Blanche een stal beeder marcten 4 s. 8 gr. --- van Samuel Coucke een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Lauwereins de Zwarte over Pietre Dominicle onder alf stal beede marcken 7 s. gr. --- van der weduwe van Pieter Pouchyn een stal twelcke zou deser stede laet voor de cheins dus hier Niet --- van Anthuenis Weins over Reignier Wynckelman een stal een marct 2 s. 4 gr. --- van Jacop vander Schelde een stal beede marcte 4 s. 4 gr. ---”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1580-02.09-1581 f° 56:

Stadsrekening waarin ene Pieter Dominicle vernoemd wordt als “tresorier principael vande voorledene jaere”. Kan hiermee de goudsmid bedoeld zijn of moeten we voorzichtig zijn met de naam?

Familie: familie van Jan Dominicle?

Dominicle, Pieter, de jonghe

Naamvarianten: = Pieter Dominicle II of is er een derde Pieter Dominicle tussen I en II?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1532 (2 sept.) vinder WARANDERERS

⇒ zie ook Dominicle, Pieter

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 3:

Stadsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vliegheere waarin Pieter Dominicle de jonghe vermeld wordt: f° 3 “Item ontfaen van Pieter Dominikel de jonghe ter cause van Jooskin Goethals die met hem zijn ambocht leert 22 s. gr.”

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 4:

Stadsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vliegheere waarin Pieter Dominicle de jonghe vermeld wordt: f° 4: “Item ontfaen van Pieter Dominikel de jonghe van testamente gheordonneert der capelle van der voornoemde ambochte bij eenen spaengiaert 12 s. 8 d. gr.”

Familie: familie van Jan Dominicle: kleinzoon?

Donc (van), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Jan van Donc f. Philips "zeltersmit" 1367, Jul. 3

Familie

Donghereede, Jan

Naamvarianten: Onghereede (de), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1417 (2 sept.) vinder

1419 (2 sept.) vinder

1422 (2 sept.) vinder

Familie: /

Donnerijn (van), Joos

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1473 (2 sept.) vinder

1477 (19 april) vinder

1478 (2 sept.) vinder

1484 (2 sept.) vinder

1488 (12 feb. n.s.) vinder

Familie: /

Doorne (van), Jan

Naamvarianten:

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1401 (2 sept.) vinder doorstreept

⇒ aangezien we deze naam nergens anders zijn tegengekomen kunnen we niet zeker zijn of het hier een goudsmid betreft

Familie: /

Doppere (de), Anthuenis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1546 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1559 (2 sept.) vinder GOUDTSLAERS

1563 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1566 (7 okt.) vinder GOUDSLAERS

1569 (15 sept.) vinder

Familie: familie van Jacop de Doppere, Pieter de Doppere, Rombout de Doppere of Phelips de Doppere?

Doppere (de), Hootte

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Doppere (De) Hootte, filius Dyeniere Afkomstig vande Grave in
Ghelderlant 1490, Dec. 8 omme te sinne vry selversmet f° 61

Poorters Jamees:

Hootte de Doppere f. Dyenere (vrij zilversmid)
1490, Dec. 18 Grave in Gelderland

Familie: /

Doppere (de), Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1510 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1512 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1515 (2 Sept.) vinder GOUDSLAERS

1518 (2 sept.) vinder

1521 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1523 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1526 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1529 (2 sept.) vinder
1532 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1535 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1538 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1541 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1544 (2 sept.) vinder
1548 (10 sept.) vinder GOUDSLAERS
1552 (2 sept.) vinder GOUDTSLAGHERS
1555 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS
1560 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

Schouteet deel II:

Doppere Jacop de, goudslare in de Jacopynestrate 13,3,,, I- f° 190

Familie: familie van Anthuenis de Doppere, Pieter de Doppere, Rombout de Doppere of Phelips de Doppere?

Doppere (de), Phelips

Naamvarianten: Doppere (de), Philips

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1557 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS
1561 (22 sept.) vinder GOUDSLAGHERS
1564 (2 sept.) vinder GOUTSLAGHERS
1567 (2 sept.) vinder GOUTSLAGHERS
1571 (2 sept.) vinder
1575 (2 dec.) vinder

1577 (2 sept.) vinder GOUDTSLAEGHERS

1579 (2 sept.) vinder GOUTSLAERS

1582 vinder GOUTSLAGHERS

Schouteet deel II:

Doppere Philips de, goudslaghere in de Jacopynestrate 6,3,1564
I-82 v.

Familie: familie van Anthuenis de Doppere, Rombout de Doppere, Jacop de Doppere
of Pieter de Doppere?

Doppere (de), Pieter

Naamvarianten: Dobberer (de), Pieter

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1553 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1556 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1558 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1562 (14 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1565 (2 sept.) vinder GOUTSLAGHERS

1568 (2 sept.) vinder GOUDTSLAGHERS

1572 vinder GOUDTSLAEGHERS

Familie: familie van Jacop de Doppere, Phelips de Doppere, Rombout de Doppere of
Anthuenis de Doppere?

Doppere (de), Rombout

Naamvarianten: Dopper (de), Rombout

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1574 (18 okt.) vinder GOUTSLAGHERS

1576 (2 sept.) vinder GOUDTSLAERS

1578 (2 sept.) vinder GOUTSLAGHERS

1580 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Rombout de Dopper stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1571.

Familie: familie van Anthuenis de Doppere, Phelips de Doppere, Jacop de Doppere of Pieter de Doppere?

Duwiere (van), Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Claeis van Delft wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

E

Ee (van), Jan: zie Eede (van), Jan

Eechout, Pietre

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1508 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: /

Eede (van), Jan

Naamvarianten: Ee (van), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1475 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1483 (geen precieze datum vermeld) vinder GOUDSLAERS

1469 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1471 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1473 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1477 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1480 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1490 (9 dec.) vinder

Familie: familie van Joos van Eede?

Eede (van), Jan

Naamvarianten: Ee (van), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1531 (2 sept.) vinder

1534 (2 sept.) vinder WARANDERERS

Familie: /

Eede (van), Joos

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1549 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: familie van Jan van Eede?

Ellinc, Aernoud: zie Hellinc, Aernoud

Eendero (van), Jacques

Naamvarianten: = Eeno, Jacob?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1565 (2 sept.) vinder

Familie: /

Eeno, Jacob

Naamvarianten: = Jacques van Eendero?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1560 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1570-02.09-1571 f° 15 v.:

Stadsrekening waarin Jacob Eeno vermeld staat: "Ontfanck vander vaulte vander halle // vander weduwe la Tombe, nu Jacques van Eeno 10 s. gr. --- van Woutre Hughelijnck 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Anthuenis Plante 10 s. gr. --- van Samuel Coucke 10 s. gr. --- van Jacques van Eeno mids dat tstal ledich ghestaen heeft, dus hier Niet --- van Reynoult Blancs 8 s. 8 gr. ---"

Familie: /

Essche (van), Matthijs

Naamvarianten: Hessche (van), Mathys

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1589 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Mathys van Hessche stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1587.

Familie: /

Eurin, Dominique

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Eurin Dominique, filius Jan Afkomstig van Valence

1441, Mrt. 29 omme bevryet te zine int ambocht vanden
zeltersmeden ende tzelve ambocht metter hant te doene f° 28 v.

Poorters Jamees:

Dominique Eurin f. Jans (zilversmid) 1441, Mrt. 29 Valence

Familie: /

F

Feryn, Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1525 (2 sept.) vinder WARANDERERS

Familie: /

Feu (met y), Jhennin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Jhennin met y Feu f. Jan (zilversmid) 1441, Mrt. 14 Parijs

Familie: /

Flanneel, Bertram

Naamvarianten: Flaneel, Beertram

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1568 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1575 (2 dec.) vinder

Familie: /

Flanneel, François

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. François Flanneel stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1569.

Familie: /

Focke, Jan

Naamvarianten: Foke, Jan

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Focke Jan, filius Jans Afkomstig van Heesch bi sHertoghenbussche
1425, Apr. 20 om bevryet te sine int ambocht vanden zelve smeden
f° 73

Poorters Jamees:

Jan Foke f. Jans	(zilversmid)	1425, Apr. 20	Heesch bij 's
Hertogenbosch	XII lb.		

Familie: /

Fosse (de la), Jan

Naamvarianten: Fosse (dela), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1528 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1550 deken

1566 (7 okt.) vinder

1588 (2 sept.) vinder

1592 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1595 (2 sept.) vinder

1597 (2 sept.) vinder

Schouteet deel II:

Fosse Jan de la, de jonghe, goudsmet in de Corte Vlamyncstrate
30,8,1561 I-43

11,1,1549 I-1 v.

SAB 327 Goudsmeden n° 36b:

Processtukken van proces Jacob de Cantere tegen het ambacht, 1571-1572. Hierin wordt Jan de la fosse doude als getuige geraadpleegd. Er wordt onder meer geschreven dat Jan de la Fosse doude 82 jaar oud zou zijn.

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Jan de Lafosse stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1579.

Huizen en hun bewoners, p. 28:

“Vlamingstraat 61. // In dit smalle onopvallende huis dat is afgewerkt met gepleisterde lijstgevel die 19de-eeuws lijkt, woonde goudsmid Jan

dela Fosse de Oude. Zijn zoon Jan, eveneens een goudsmid, woonde in de Jan Miraelstraat. Ze vervulden beiden bestuursfuncties in het edelsmedenambacht. Geen enkel werk van hen is bekend.”

J.M.E. Feys, p. 87:

Feys vermeldt 16 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond en die niet door Gaillard werden vermeld. Jan de Lafosse staat op deze plaat genoteerd onder het jaar 1572.

⇒ Het gaat hier om 3 verschillende Jan de la Fosse's aangezien er volgens Gaillard eentje in 1579 zijn merkteken laat zetten op de koperen plaat. Verder valt het ook op dat in de wetsvernieuwingen een vrij lange tijdspanne zit tussen de eerste en de laatste vermelding en nog volgens de geschriften van de buitenpoorters is er sprake van een zogenaamde Jan de la Fosse de jonghe.

Familie: familie van Claeis de la Fosse?

Fosse (de la), Claeis

Naamvarianten: Fosse (dela), Claeis

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1552 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1558 (2 sept.) vinder

Schouteet deel II:

Fosse Claeis de la, zelvversmit	an de Vlamyncbrugghe
26,1,1574	II- f° 13

Fosse Claeis de la, goudsmet	an de Vlamyncbrugghe
22,3,1574	II- f° 13 v.

Huizen en hun bewoners, p.32:

“Vlamingstraat 65 // Hier woonde edelsmid Claeys dela Fosse. Het hoekhuis heeft nu een geschilderde bakstenen trapgevel die in de 17^{de}

eeuw wordt gedateerd. Typische 17de-eeuwse versieringselementen zoals imitatieneblokken en doorlopende banden verfraaien de gevel. De hoekafwerking in natuurstenen blokken en de ontlastingsbogen boven de vensters in de zijgevel lijken ouder.

Claeys Dela Fosse (Vlamingenstraat 65) // Claeys dela Fosse vervulde verschillende functies in het bestuur van het ambacht van de edelsmeden. Hij was een hervormingsgezinde Bruggeling. Door de loslippigheid van Bernard dela Fosse, Claeys' 13-jarige zoon, zal het stadsbestuur in 1586 clandestiene activiteiten van de protestanten op het spoor komen. Veel hervormingsgezinden, waaronder de ouders van Bernard, werden na ondervraging evenwel ongemoeid gelaten. Wanneer de edelsmid een maand later publiekelijk en zelfs vloekend zijn spijt zal uitspreken dat de protestanten geen poging ondernamen Brugge te heroveren, wordt hij toch verbannen."

Familie: familie van Jan dela Fosse?

G

Gans (de), Henry

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Comptes de l'argentier:

1086 A Henry de Gans, orfevre demourant a Bruges, la somme de 7 £ 12 s. 6 d. dicte monnoye, pour, du commandement de mondit seigneur, avoir mis 63 perles pendans a ung colier dit Poitrail et y delivré unze estrelins d'or par dessus le viez or, a 9 s. 6d. de 2 gros dicte monnoye le solt l'estrelin font 104 s. 6 d. Et pour la façon et aussi pour avoir osté et remis pluseurs pierres d'un lieu a autre a ung autre colier d'or, par marchié a lui fait, 48 s. Reviennent ces deux parties ensemble a ladicte somme de 7 £ 12 s. 6 d. Pour ce, par sa quittance avec certificacion de Jaques de Bregilles, garde des joyaulx de mondit seigneur, cy rendue, icelle somme de 7 £ 12 s. 6 d.

Familie: /

Gellijes, Hubrecht

Naamvarianten: Gillis, Hubrecht

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1578 (2 sept.) vinder

J.M.E. Feys, p. 87:

Feys vermeldt 16 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond en die niet door Gaillard werden vermeld. Hubrecht Gillis stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1576.

Familie: /

Ghebaerd, Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 27:

Stadsrekening waarin Pieter Ghebaerd vermeld wordt omtrent een lening die hij is aangegaan: "Item ontfanghen van der leeninghe die diversche poorters gheleent hebben binnen desen jare --- zelve smeden // Item van Loy van Thielt 3 l. 12 s. // Item van Jacop van Outkerke 6 l. // Item van Heinric Christiaens 7 l. 4 s. // Item van Janne Thoolnehuus 6 l. // Item van Janne Noorman 12 l. // Item van Jacop Hallingbroot 12 l. // Item van Olivier Beyeman 6 lb. // Item van Cornelis f. Huughs 6 l. // Item van Victoor van Cleven 6 lb. // Item van Daneel van Bouvekerke 12 l. // Item van Pieter Ghebaerd 6 lb. // Item van Clais Juedemare 12 lb. //"

Familie: /

Gheeraerts, Maertin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1561 (22 sept.) vinder WARANDEIRDERS

Buitenpoorters Schouteeten

Gheeraert Maertin Andworpen 1572 juni 14 II-22 v. "Goudsmit" -
In margine : " Doot"

Familie: /

Gheere (vanden), Dieric

Naamvarianten: Gheer (vanden), Diederic

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1493 (2 sept.) vinder

1498 (2 sept.) vinder

1500 (2 sept.) vinder

1505 (2 sept.) vinder

SAB 216. Stadsrekeningen 01.01.1491 n.s. -31.08.1491 n.s. f° 42 v.:

Stadsrekening waarin Dieric vanden Gheere vermeld wordt omtrent de een lening: "Andere huutgheven van achter stellen van leenijnghe van jaer 87 ghedaen diverssche personen binden lotinghe alst hier voore blijkt int tapule van ghemeenen ontfangste --- Item Dieric van Gheere goudsmet 20 s."

Familie: /

Gheerraerds (fs.), Clais

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Clais filius Gheerraerds	Afkomst van Delft	1440, Oct. 19
--------------------------	-------------------	---------------

omme bevryet te zine int ambocht vanden zelvsmiden ende tzelve
ambocht metter hant te doene f° 22

Familie: /

Gheers, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 14 v.:

Stadsrekening waarin Gheeraert Campin vermeld staat: "Vander vaulte
vander halle // vander weduwe van Gheeraert Camphin 10 s. gr. //
van Woulter Hughelijck 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s.
gr. --- van Reinoudt Blanche 10 s. gr. --- van Samuel Coucke 8 s. 8 gr. -
-- van Jacop vander Schelde bij huere 10 s. gr. --- vander weduwe van
Jaspaer Brouckman 8 s. 8 gr. --- van Jacop van Schelde 7 s. 4 gr. --- van
de weduwe van Jan Gheers 6 s. gr. ---"

- ⇒ Niet duidelijk of dit een goudsmid betreft maar wel een groot vermoeden. Deze naam vervolledigd regelmatig het lijstje uit de stadsrekening met namen van goudsmiden die stallen huren in het ten freren pand. Het voorbeeld hierboven toont een lijst van namen die gelinkt kunnen worden aan edelsmeden en die allen op elkaar volgen. Enkel de laatste naam in rij kon niet gelinkt worden en daardoor is er slechts het vermoeden dat het hier een goudsmid betreft.

Familie: /

Ghiselbrecht, Maertin

Naamvarianten: Ghiselbrechts, Maertin

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1468 (2 sept.) deken

1470 (2 sept.) vinder

1472 (2 sept.) deken

1475 (2 sept.) vinder

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Maertin Ghiselbrechts wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Akte van 15 mei 1467 omtrent een rente en waarin Maertine Ghiselbrecht vermeld staat als vinder van het ambacht van de goudsmeden.

De Laborde, v.2.1 p. 501:

ADN Recette générale, 1467-1468, n° 1949: "A Guillaume Mulot, Jehan Dominique, Cornille Hugues, Jacques Queury, Martin Guisbrecht, Anthoine Labbé, et Anthoine Tornient, tous orfèvres, demourant à Bruges, la somme de six cens huit livres treize sols qui deue leur estoit. . VI^c VIII l. XIII s."

Familie: /

Ghistele (van), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1426 (2 sept.) vinder

Familie: /

Gillet, Fernande

Naamvarianten: = Julet, Fernande?

Guillet, Fernande

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1570 (2 sept.) vinder

1576 (2 sept.) vinder

SAB 327 Goudsmeden n° 36b:

Processtukken van proces Jacob de Cantere tegen het ambacht, 1571-1572. Hierin wordt Fernande Guillet als getuige geraadpleegd.

Familie:

Glasere (de), Maerc

Naamvarianten:

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1514 (2 sept.) vinder

1520 (2 sept.) vinder WARANDERERS

ADN B.2339 f°244-244 v.:

Rekening lopend van 1527-1528 en waarin Maerc de Glasere vermeld staat omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "A Marc de Glasere, orfevre resident a Malines. La somme de soixante trois livres deux solz six deniers du pris de quarante gros. Que deve luy estoit pour

une belle et haulte coppe d'argent faicte a l'antique doree dehors et dedans garnie de sa couverte pesant 4 marcs 1 once vale. Laquelle madame a fait prendre et acheter de luy au pris de 50 s. l'once --- [onleesbaar geworden gedeelte] --- icelle delivree a damoiselle Jehanne de Hordain pour de sa part la donner au baptesme de l'enfant de Vyvencoirt gentilhomme de la chambre de l'empereur Nostre Seigneure. Lequel icelle dame a puis nagueres faict leur en son nom sur les saintz fond de baptesme par ladite damoiselle, par marche fait avec luy par ledit tresurier pour ledit pris. Pour ce par quittance dudit Marc de Glasere, et certisficacion du chief gouverneur sur le faict des finances de madite Dame, sur ce servant, ladite somme ---"

ADN B.2351 f°438 v.:

Rekening lopend van 1 jan. 1528 (1529 n.s) tot 31 dec. 1529 en waarin Maerc de Glasere vermeld staat omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "A Marc de Glassere, orfevre demourant a Malines, la somme de douze livres dudit pris que luy a par lesdites des finances este tanpee et ordonnee, prendre et avoir pour une foiz, pour quatre voyages quil avoir faiz dudit Malines es mois de septembre, octobre, novembre et decembre XV^x vingtneuf. Les trois premiers a Amiens pour y retrouver deniers pour achater cendree pour en faire trois services de vaisselle de cuysine d'argent que madite Dame avoit promet et donne a Cambray au seigneur de Montmorency, grant maistre de France en consideration des bons devoirs par luy paiz au frontier de la paix de Cambray. Et le 4e dudit Malines a Bruxelles pour livrer icelle vaisselle apres qu'elle a este achevee et parfaite. Esquelz quatre voyaiges il a bacquie l'espace de 24 l'once pour lesquelz ensamble pesant le chariaige desdit deniers cendree et vaisselle a chacune foiz luy avoit esté ordonné et tanpe pour une foiz, ladite somme de 12 l. dudit pris pource i cy par sa quittance cy rendue ladite somme de --- 12 l."

ADN B.2351 f°440:

Rekening lopend van 1 jan. 1528 (1529 n.s) tot 31 dec. 1529 en waarin Maerc de Glasere vermeld staat omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Audit Marc de Glasere, la somme de sept mil quatercens cinquante livres dixhuyt solz dudit pris que par le commandement et ordonnance de madite Dame et desdits des finances ledit receveur general luy a baillie et delivre comptant a mondit Seigneur les 7^m d. 52 l. 18 s. pour six grans platz d'argent pesans ensamble quaranteneuf marcz cinq onces d'onze autres

moindres platz pesans soixante onze marcz six onces dix esterlins dixhuyt autres moindres platz pesans quatrevingz onze marcz quatre onces vingtquatre autres moindres platz pesans quatrevingz quatorze marcz dix esterlins trente six autres moindres pesans cent dixneuf marcz dix esterlins trentesix autres platz pesans cent marcz quatre onces encoires dixhuyt plus petitz platz pesans trentetrois marcz cinq onces deux esterlins et deux douzaines de sanctrons pesans trentecinq marcz sept onces qui remennent ensamble a la quantite de cinq cens quatrevingz seize marcz d'onze ---"

Familie: /

Gloribus, Maertein

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1566 (7 okt.) vinder WARANDEERDERS

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 2:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vliegheere waarin Maertin Gloribus (vermoedelijk dezelfde persoon) vermeld wordt: f° 2 "Item ontfaen van die Maertin cloribus voor een jaer rente van zijnen huuse gheheeten tvalkenaerkin gheuallen kersmesse 1500 dertich 4 s. gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1590-02.09-1590 f° 3:

Stadsrekening waarin ene Maertin Gloribus twee maal wordt vermeld in verband met de erfelijke renten: "van Martin Gloribus over maerte 90 1 s. 8 gr. --- van Martin Gloribus over october 90 10 s. gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1600-02.09-1601 f° 3:

Stadsrekening waarin ene Maertin Gloribus twee maal wordt vermeld in verband met de erfelijke renten: "van Martin Gloribus over maerte 1601 6 gr. --- van Martin Gloribus over october 1600 10 s. gr."

Familie: /

Godaert, Robert

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Robert Godaert wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Goethals, Jooskin: LEERJONGEN

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 327 Goudsmeden n°43:

Stadsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vliegheere waarin Jooskin Goethals de jonghe vermeld wordt: f° 3 "Item ontfaen van Pieter Dominikel de jonghe ter cause van Jooskin Goethals die met hem zijn ambocht leert 22 s. gr."

Familie: /

Goreel, Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Goreel Jacop, filius Jans	Afkomstig van Vendueil	1441, Mei 31
omme zelversonit te zine	f° 32	

Poorters Jamees:

Jacop Goreel f. Jans (zilversmid)	1441, Mei. 31	Vendueil
-----------------------------------	---------------	----------

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Jacop Goreel wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres V p. 534:

C. 1462-63, f° 52-55: "Betaelt Jacop Gorreel, den goudsmet, van x zeluerin scalen, woughen vij maerc iij oncen xij^s jnghelschen, te xxvj s. viij d. gr. tmaerc ende x s. gr. den fasoene, alle ghemaect metter stede wapene, de welke ghegheuen waren diuerschern ambochten best doende van speilne [...]"

Familie: /

Gorele (van), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Gorele (van) meester Jan, filius Heinricx	Afkomstig van Breda
1443, Jun. 3	omme zelversonit te zine f° 55

Poorters Jamees:

Meester Jan van Gorele f. Heinricx (zilversmid)	1443, Jun. 3
(Breda)	

Familie: /

Gramayn, Nele: LEERJONGEN

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 3:

Stadsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghere waarin Nele Gramayn vermeld wordt: f° 3 "Item ontfaen van Jan Noiroot ter cause van Nele Gramayn zijn leerjonc die met hem zijn ambocht leert 22 s. gr."

Familie: /

Grijp, Laureyns

Naamvarianten: Grijp, Lauwereins

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1520 (2 sept.) vinder

1522 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1526 (2 sept.) vinder

1541 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1551 (2 sept.) vinder WARANDERERS midts toverlijden van id.
Lauwereins es in zijn stede ghecoren Jan Claus, 2 sporcle 1551

Familie: /

Grutere (de), Anthuenis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Anthuenis de Grutere wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1445-02.09-1446 f°49:

Stadsrekening waarin ene Anthuenis de Grutere vermeld wordt en waarvan het vermoeden groot is dat het de goudsmid betreft: "Item ghegheven Anthuenis de Grutere van den zeghele te makene ende te stekene vande grotter draperie 4 s. 6 d. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1470-01.09-1471 f° 123:

Stadsrekening waarin Anthuenis de Grutere vermeld wordt omtrent de aankoop van zilverwerk bij hem: "Item betaelt Anthuenis de Grutere, den goudsmit, ter causen van zekere prentysere bij hem ghemaect omme te loyene de draperye van beede den ramen 29 s. 6 d."

Familie: familie van Pieter de Grutere?

Grutere (de), Pieter

Naamvarianten: Gruutre (de), Pieter

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1438 (2 sept.) vinder

1442 (2 sept.) vinder

1468 (2 sept.) vinder

1470 (2 sept.) vinder

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Pieter de Grutere wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

De Laborde, v.2.3 p. 233:

N° 4057. ADN Preuves, sans date: "Les XII tasses, deux aiguères et une salière, pesant ensemble: XXVIII m. II o. XVII est. et demi, ont esté delivré a *Piètre de Gruttere*, orfèvre, demourant à Bruges, marchant des dessus dites ymaiges, valent : III^c IIII^{xx} IIII liv. XVIII s."

De Laborde, v.2.3 p. 234:

N° 4059. ADN Preuves, sans date: "A receu ledit *Pierre de Gruttere* deux coupes dorées, venant des reliquaires de l'église valent : VI^{xx} XVI liv. III s. II d."

De Laborde, v.2.3 p. 234:

N° 4062. ADN Preuves, sans date: "Somme totale de ce que a receu ledit *Piètre de Gruttere* : 988 liv. 14 d. (Compte en papier, incomplet et sans date.)"

Familie: familie van Anthuenis de Grutere?

Guijot, Fransoys

Naamvarianten: Ghyoet, François

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1582 vinder WARANDEERDERS

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. François Ghyoet stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1579.

Familie: /

Gyssaert, Zaegheus

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Zaegheus Gyssaert stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1576.

Familie: /

H

Haec, Dieric

Naamvarianten: Haert, Diederic

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Dieric Haert (Haec) Inghelrams zuene (goudsmid)
1476, Dec. 23 Duisburg XXIV s.

Familie: /

Haec, Gheeraerd

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1473 (2 sept.) vinder

1480 (2 sept.) vinder

1483 (geen precieze datum vermeld) vinder

1487 (2 sept.) vinder

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres VI p. 215:

1482, 13 janvier f° 137 n° 3: “Betaelt Gheeraerd Haec den goutsmit ter
causen van drie zeluerin croesen by hem ghemaect weghende ij maerc
v oncen ende iij jnghelschen die van den zeluere datter ontleent was
ten voors. banckette verloren waren [...]”

Familie: /

Haelwijn (van), Willem

Naamvarianten: Haelwijn, Willem
Halewijn (van), Willem
= Aelwijn (van), Willem?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1513 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1519 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1535 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: /

Haenhoven (van), Wouter

Naamvarianten: Dobbel
Dobbele
= Dhane, Wouter?

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Haenhoven (Van) Wouter, die men heet Dobbel
Afkomstig van Bruessele 1442, Jun. 28 omme zilvermit te
zine f° 44 v.

Poorters Jamees:

Wouter van Haenhoven (die men heet Dobbel) zilvermid
1442, Jun. 28 (Brussel)

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Wouter Dobbele wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Haerne (vanden), Clais

Naamvarianten: zie ook Haerne (vanden), Clais, de jonghe

zie ook Haerne (vanden), Clais

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1401 (2 sept.) vinder

1418 (2 sept.) vinder

⇒ Wellicht gaat het hier in 1418 om een ander persoon dan diegene die vinder was in 1401, namelijk Haerne (vanden), Clais, de jonghe

Familie: familie van Clais vanden Haerne, de jonghe?

Haerne (vanden), Clais, de jonghe

Naamvarianten: zie ook Haerne (vanden), Clais

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1413 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Clais vanden Haerne?

Haghe (vander), Fransois: LEERJONGEN

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 3:

Stadsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vliegheere waarin Reynier van Volden vermeld wordt: f° 3 "Item ontfaen van Reynier van Volden ter cause van Fransois vander Haghe die met hem zijn ambocht leert 22 s. gr."

Familie: /

Haghedoren, Joris

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1426 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: /

Haghelsteen, Godevaert

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Godevaert Haghelsteen wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Halfvelde (van), Herman

Naamvarianten: = Altvelt, Herman?
 = Houtvelt, Herman?
 Aelfvelt (van), Herman

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1500 (2 sept.) vinder

1509 (2 sept.) vinder

Familie: /

Hallingbroot, Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1413 (2 sept.) vinder

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 27:

Stadsrekening waarin Jacop Hallingbroot vermeld wordt omtrent een lening die hij is aangegaan: "Item ontfanghen van der leeninghe die diversche poorters gheleent hebben binnen desen jare --- zelvsmeden // Item van Loy van Thielt 3 l. 12 s. // Item van Jacop van Outkerke 6 l. // Item van Heinric Christiaens 7 l. 4 s. // Item van Janne Thoolnehuus 6 l. // Item van Janne Noorman 12 l. // Item van Jacop Hallingbroot 12 l. // Item van Olivier Beyeman 6 lb. // Item van Cornelis f. Huughs 6 l. // Item van Victoor van Cleven 6 lb. // Item van Daneel van Bouvekerke 12 l. // Item van Pieter Ghebaerd 6 lb. // Item van Clais Juedemare 12 lb. //"

Familie: /

Halmale (van), Cornelis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1574 (18 okt.) vinder WARANDEERDERS

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Cornelis van Halmale stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1570.

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Cornelis van Halmale stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1597.

⇒ Gailliard vermeldt twee keer de naam 'Cornelis van Halmale', dit zou er kunnen op wijzen dat het hier twee verschillende personen betreft.

Familie: /

Halten (van), Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Halten (van) Pieter, filius Aernouds Afkomstig van Nuus
1481, April 2 omme bevryt te zine int ambocht vanden
goudsmiden... ende dat zelve metter hand te doene f° 14 v.

Poorters Jamees:

Pieter van Halten f. Aernouds (goudsmid) 1481, Apr. 2
Afkomstig van Nuus

Familie: /

Haltvelde (van), Herman: zie Altvelde (van), Herman

Hamere, Joos: zie Dhamere, Joos

Hane, Wouter: zie Dhane, Wouter

Hanskin, Vincent

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1486 (2 sept.) vinder

1492 (2 sept.) vinder

1495 (2 sept.) deken

1498 (2 sept.) vinder

1501 (2 sept.) vinder

Familie: /

Hassnede (van), Clais

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1364 (2 feb n.s.) vinder

Poorters Jamees:

Clais van Assenede f. Diederics "zelversmit" 1361, Maa. 24

Familie: familie van Jan van Hassnede?

Hassnede (van), Jan

Naamvarianten: Assenede (van), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1363 (2 feb n.s.) deken

1365 (2 feb n.s.) vinder

1367 (2 feb n.s.) deken

1369 (2 feb n.s.) deken

1371 (2 feb n.s.) deken

1373 (2 feb n.s.) deken

Familie: familie (broer of neef) van Clais van Hassnede?

Hazaert, Pieter

Naamvarianten: Azaert, Pieter

Asaert, Pieter

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1468 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1471 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1474 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Pieter Asaert wordt hier aangeduid als vinder van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: familie van Melchior Asaerd (zoon van Pieter)?

Hazaert, Melchior: zie Asaerd, Melchior

Hecke (van), Joos

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1546 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1569 (15 sept.) vinder

1575 (2 dec.) vinder

Familie: /

Heiden (van), Heynric

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1400 (2 sept.) deken

1404 (2 sept.) deken

Familie: /

Heinrick, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

De Meyer v.V p. 825 :

Heinric, Jan

Haghepoorter in december 1394 en januari 1395 (SAB :
pointinghen 1394-96)

Fiscale capaciteit : 2

Beroep : zilversmid (SAB : pointinghen 1394-1396)

Rente : Hij pacht 44 ghemeten land aan de stad (SAB : R. 1388-89 f° 7)

Familie: /

Heinricx, Boudin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Heinricx Boudin van Zwartewale 1442, Okt. 16
omme bevriet te zine int ambocht vanden zilvermeden ende datzelve
metter hand te doene f° 48

Poorters Jamees:

Bouden Heinricx (zilversmid) 1442, Okt. 16 (Zwartewale)

RAB Ambacht van de goud- en zilvermeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcellen van het ambacht. Boudin Heinricx wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

RAB Ambacht van de goud- en zilvermeden 192 (64bis) f°7 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Boudin Heinricx vermeld wordt: "Item betaelt de deken ende heet overt beset van Boudevin Hendrixx 2 s. d."

Valentin Vermeersch, Grafmonumenten te Brugge voor 1578, II p.277:

MOGELIJK 285. Vloerzerk met koper. Overledenen: Boudewijn Heyndrickx, koopman (18 jan. 1477 n.s.), Suzanna Offhuys, echtgenote (13 mei 1490). Locatie: Sint-Donaaskerk (verdw.). [...]

De Laborde, v.2.1 p. 493-494:

ADN Recette générale, 1464-1465, n° 1902: "A Bauduin Heindriexzone, orfèvre, demourant à Bruges, pour certaine vaisselle à lui prinse et

achatee pour MS et par lui donnée au baptisement de l'enfant de MS de Gueldre. V^c IIIJ^{xx} VIIIJ I."

ADN B.2004 f°354 v.:

Rekening lopend van 1 jan 1450 tot 31 dec. 1450 en waarin Boudin Heinricx vermeld wordt als handelaar in edelsmeedwerk en omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "A Bauduin Henry, marchand de joyaulx demourant a Bruges, la somme de --- pour deux poz d'argent verez aux bors pesans ensemble 12 mars une once deux esterlins que mondit seigneur a fait prendre et acheter de lui au pris de 7 l. 8 s. le marc et iceulx fait presenter en don de par lui au baptisement d'un enfant de messieur Jehan de Zowave --- qu'il a nagaires tenu et leve sur font ---"

ADN B.2040 f°300 v.:

Rekening lopend van 1 okt. 1460 tot 30 sept. 1460 en waarin Boudin Heinricx vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "A Bauduin Henry, orfevre demourant a Bruges, la somme la somme ['la somme' werd twee keer geschreven] de trois cens quatre livres quatre solz neuf deniers de 40 gros monnaie de Flandres la livre pour douze tasses d'argent verrees aux borts et martelees es fons que mondit seigneur a fait prandre et achecter de lui et les six dicelles fait presenter en don de par lui a Jehan de Romprel, procureur du roy d'Escosse leqel est nagueres venu devers mondit seigneur --- qui au pris de huit livres huit solz le marc valent ---"

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 6 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Boudin Heinricx vermeld wordt: f° 6 v.: "Item betaelt deken ende eedt over tbeset van Boudin Heindricx als zij gheoffert hadden tSinte Donaes 2 s. gr."

Familie: /

Heins, Joos, de jonghe

Naamvarianten: Heyns, Joos

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Joos Heins de jonghe stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1587.

Familie: /

Helicgheest, Raphael

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1433 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: familie van Ravin Helicgheest?

Helichgheest, Ravin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1427 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1435 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: familie van Raphael Helicgheest?

Hellijnc, Michiel

Naamvarianten: Hellijng, Michiel

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1435 (2 sept.) vinder

1441 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Aernoud Hellinc?

Hellinc, Aernoud

Naamvarianten: Ellinc, Aernoud

Hellijnc, Aernoud

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1498 (2 sept.) vinder

1503 (2 sept.) vinder

1506 (2 sept.) vinder

1509 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Michiel Hellijnc?

Helsen (van), Vincent

Naamvarianten: Helzen (van), Vincent

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1479 (2 sept.) vinder

1484 (2 sept.) deken voorafgegaan door : heer

SAB 216. Stadsrekeningen 01.01.1491 n.s. - 31.08-1491 f° 160 v.:

Stadsrekening waarin Vincent van Helsen vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item betaelt Vincent van Helsen, den goudsmed, ter caus van ghemaecht thebbene omme alze stede 16 prentysers ende anders dienend omme de groote en de cleene ramen omme de weers ter halle ende elders voor al 4 l."

Familie: /

Hemelryck, Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1408 (2 sept.) vinder

Familie: /

Hemme (vanden), Maertin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1438 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1440 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1442 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Gillis vander Hemme?

Hemme (vander), Gillis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Gillis vander Hemme wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: familie van Maertin vander Hemme?

Hende (van), Clays

Naamvarianten: Helzen (van), Vincent

Vermeldingen:

SAB 327 Goudsmeden n° 36b:

Processtukken van proces Jacob de Cantere tegen het ambacht, 1571-1572. Hierin wordt Clays van Hende als getuige geraadpleegd.

Familie: /

Hesdijn (van), Janne

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1400-02.09-1401 f°103 v.:

Stadsrekening waarin Janne van Hesdijn vermeld wordt: “Item doe ghecocht jeghen de testamentarissen van meester Janne van Hesdijn eenen vergulden croes ende eenen vergulden waterpot weghende .elleven. maerc ende een half vlaemsch de welke croes ende waterpot gheproseenteirt was van den drien stede weghe ende van dien van de vrjen weghe mer vrouwen de vicontesse Dammaerle, dochter van den heer van Houtscote up den dach dat zoe hullede mids datter onse gheduchte vrouwe toe dede bidden. Coste de maerc mids den fachoene dat zii waren ghedaen vergouden 23 s. 6 d gr cam p .Xij lb. X. s. iij .d grote, hier of zo hebben betaelt tresoriers over der stede deel van Brugcghe twelke was trechte vierendeel van der vorseide. Somme .lij lb .Vij. s . Vj. D grote ende XVIII. miten [...]”

- ⇒ Wordt hier bedoelt dat Janne van Hesdijn overleden is terwijl hij de opdracht voor de croes bezat, en hebben zijn testamentarissen de opdracht afgemaakt?

Familie: /

Hessche (van), Mathys: zie Essche (van), Mathis

Heyns, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1404 (2 sept.) vinder

De Meyer v.V p. 825:

Heins, Jan

Fiscale capaciteit : 1

Beroep : In de bronnen vonden we verschillende beroepen, nl.

- Machenaar (2)
- Zwarledertouwer in 1398 (SAB : Ren.)
- Zilversmid in 1404 (SAB : Ren.)

Familie: /

Heyns, Joos

Naamvarianten: Heins, Joos

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1560 (2 sept.) vinder

1564 (2 sept.) deken

1568 (2 sept.) vinder

1571 (2 sept.) vinder

1579 (2 sept.) deken

Schouteet deel II:

Heins Joos, goudsmet I- f° 78	in de Graeuwerkerstrate	2,6,1563
----------------------------------	-------------------------	----------

Heyns Joos, goudtsmet I- f° 128 v.	in de Graeuwerckerstrate	26,3,1567
---------------------------------------	--------------------------	-----------

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°3:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Joos Heyns vermeld wordt: "Item ontfaen van Joes Heyns in mynderinghe van zijn sedulle te cause van zijn vryheyt 10 s. d."

Huizen en hun bewoners, p. 22:

"Grauwwerkersstraat 12. "De Wulf". Dit wellicht nog 16de eeuws diephuis, met een sobere 18de eeuwse tuitgevel; werd zeker vanaf

1569 bewoond door goudsmid Joos Heyns. Heyns was tweemaal deken van het ambacht en leverde veel edelsmeedwerk aan de Sint-Donaaskathedraal. De huurwaarde van het huis "De Wulf" lag relatief hoog, zodat kan verondersteld worden dat Heyns ook een atelier in het pand had ingericht. Grauwwerkersstraat 12 werd in 1982 door de stad gerestaureerd als karkaswoning. Pas na het zorgvuldig herstellen van de waardevolle bouwkundige onderdelen zoals de eikenhouten balken en de schouwen, werd het doorverkocht."

Familie: /

Heyns, Joos: zie Heins, Joos, de jonghe

Hondt (de), Joos

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1545 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1549 (2 sept.) vinder WARANDERERS

Familie: /

Hondt (de), Willem

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 4 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Willem de Hondt vermeld

wordt: f° 4 v.: "Item ontfaen van Andries van der Cante over de dootscult van Willem de Hondt 2 s. 6 d. gr."

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 10:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Willem de Hondt vermeld wordt: f° 10: "Item betaelt ter cappelle als men de zielmesse dede van Willem de Hondt voor capellaen, costre ende roedraghere 11 gr."

Familie: /

Hoofsche (de), Adriaen

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Hoofsche (De) Adriaen, filius	Pieters van Zierixee	1448, Jul. 30
omme zelvsermit te zine	f° 113 v.	

Familie: /

Hooft, Herman

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Hooft Herman, filius Gheeraerds	Afkomstig van Onna in Westvalen
1422, Jun. 19 omme hem te bevryene ende te doene tambocht	
vanden zelvsermeden	f° 39 v.

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 11 november 1439 die de kopie bevat van een brief waarin de rente van Wouter de Goyere werd overgeleverd aan Hermanne Hooft

Akte van 14 november 1439 die de kopie bevat van een brief waarin de rente van Hermanne Hooft werd overgeleverd aan Rogiere Moenac. Hermanne Hooft 'den selversmit' voorzag de alm en wettelijke giften.

Familie: /

Hoorne (vanden), Clais

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1406 (2 sept.) vinder

Familie: /

Hoornewedre, Thomas

Naamvarianten: Hornewedre, Thomas

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1476 (2 sept.) vinder

1477 (2 sept.) vinder

1479 (2 sept.) deken

Familie: /

Houcke (van), Samuel

Naamvarianten: = Coucke, Samuel?

Vermeldingen:

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1550-02.09-1551 f° 15:

Stadsrekening waarin Samuel van Houcke vermeld staat omtrent huishuur: "Van Samuel van Houcke, de zelvsm[i]dt, die in huere heeft thuuskin staende an Sinte Pieters kerke teghene over de muer vander taverne ghenaeft den bijkere, 6 jaeren omme 30 s. gr. stiaers huer over tweeste zeste Jaer ghefallen Sint Jansmesse 51 --- 30 s. gr."

Familie: /

Houden Hove (Huten), Jan

Naamvarianten: = Oudenhove (vanden), Jan?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1398 (2 sept.) vinder

Familie: /

Houtkerke (van), Jacop

Naamvarianten: = Huutkerke (van), Jacop?

Houtkeerke (van), Jacob

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1397 (2 sept.) vinder

1403 (2 sept.) vinder

1406 (2 sept.) vinder

1411 (2 sept.) deken

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 27:

Stadsrekening waarin Jacop van Houtkerke vermeld wordt omtrent een lening die hij is aangegaan: "Item ontfanghen van der leeninghe die diversche poorters gheleent hebben binnen desen jare --- zelvsmiden // Item van Loy van Thielt 3 l. 12 s. // Item van Jacop van Outkerke 6 l. // Item van Heinric Christiaens 7 l. 4 s. // Item van Janne Thoolnehuus 6 l. // Item van Janne Noorman 12 l. // Item van Jacop Hallingbroot 12 l. // Item van Olivier Beyeman 6 lb. // Item van Cornelis f. Huughs 6 l. // Item van Victoor van Cleven 6 lb. // Item van Daneel van Bouvekerke 12 l. // Item van Pieter Ghebaerd 6 lb. // Item van Clais Juedemare 12 lb. //"

Familie: /

Houtvelde (van), Maerten

Naamvarianten: Oudtvelde (van), Maertin

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1554 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1566 (7 okt.) vinder WARANDEERDERS

1567 (2 sept.) vinder

1587 (2 sept.) vinder

Schouteet deel II:

Houtvelde Maertin van, goudsmet in de Hoochstrate in 't Pattynkin
20,4,1556 I- f° 98 v.

Familie: familie van Herman Houtvelt (grootvader van Maerten) of van Godscalc van Houtvelt (vader van Maerten)?

Houtvelt (van), Godscalc

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1537 (2 sept.) vinder GOUTSLAERS

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°3 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Godscalc van Houtvelt vermeld wordt: "Ontfanc van dootscult --- Item ontfaen over de dooetscult van Gotschalk van Houtvelt 3 s. 4 d."

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°10:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Godscalc van Houtvelt vermeld wordt: "Item als men het lick begrof van Godtschalk van Houtvelt 2 s. 3 d."

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 2 v.:

Stadsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vliegheere waarin Godscalc Houtvelt vermeld wordt: f° 2 v. "Item ontfaen van Godscalc van Haltvelt in minderinghe van drie ponden twee scellinghen groten ten cause van zijne vriheit welcke somme hem gheaccordeirt es te betalene bij drie paiementen, te wetene bij 20 s. gr. sjaers. Ende dat voor teerste paiement, dus hier 20 s. gr."

Familie: familie van Herman Houtvelt (vader of broer van Godscalc) of van Maerten Houtvelde (zoon van Godscalc)?

Houtvelt, Herman

Naamvarianten: Oudevelt (van), Herman
= Altvelt, Herman?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1521 (2 sept.) vinder

1527 (2 sept.) vinder

1528 (2 sept.) deken

Huizen en hun bewoners, p. 31:

“Vlamingstraat 100 // In het begin van de 16de eeuw woonde en werkte goudsmid Herman van Houtvelde in dit huis, dat nu een 18de-eeuwse lijstgevel heeft. Opvallend en bijzonder fraai is het erkertje, waarvoor van Houtvelde in 1514 een bouwvergunning kreeg. Deze bakstenen erker werd als werkruimte door de goudsmid gebruikt. Vooral het maaswerk in laatgotische stijl lijkt eenbakstenen vertaling van het beroep van de bouwheer. De zijgevel van het huis aan het water bevat talrijke interessante bouwsporen. //

Herman van Houtvelde (+1543) (Vlamingstraat 100) Herman van Houtvelde was afkomstig uit Duisberg (Duitsland) en werd in 1496 Brugse poorter. In 1528 was hij deken van het ambacht van de edelsmeden. Hij leverde heel wat goud- en zilverwerk aan het Brugse Sint-Janshospitaal. Hij trouwde achtereenvolgens met Kathelijne de Gorges (+1526) en Jacquelijne Vande Walle en had vijf kinderen, waaronder Maarten die eveneens goudsmid was.”

Familie: familie van Godscalc van Houtvelt (zoon of broer van Herman) of van Maerten Houtvelde (kleinzoon van Herman)?

Hove (Huten Houde), Jan: zie Houden Hove (Huten), Jan

Hove (Huten), Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1399 (2 sept.) vinder

Familie: /

Hove (van), Woutre

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1485 (30 juni) (vinder)

1496 (2 sept.) vinder

Familie: /

Hove (van den), Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1431 (2 sept.) vinder

Familie: /

Humblot, Guillaume

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1505 (2 sept.) deken

1513 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

Familie: /

Hugelijnc, Maertin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1590 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1590-02.09-1591 f° 8 v.:

Stadsrekening waarin Maertin Hughelijnc vermeld wordt omtrent de huur van een stal: "Ontfanck vander vaulte vander oude halle verschenen maerte 91 // Deerste wijncle laetst ghebruuct bij Anthonis Caillau es dit jaer onverhuert gheweist ende staet ledich, hier Memorie --- van Jaques Hughelinc 10 s. gr. --- van vidua Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Cornelis de Cueninc 10 s. gr. --- van Martin Hughelinc 8 s. 8 gr. --- Loys van Nieukercke 7 s. 4 gr. --- den wijncle ghestaen hebbende up Anthonis Billet staet ledich, hier voor Memore --- van Jaques Hughelinc 6 s. gr. ---"

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Martin Hughelynck stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1575.

Familie: familie van Jacques Hughelijnc, Jacop Hughelin, Samuel Hughelinck of Wouter Hughelinc?

Hughe, Wouter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Wouter Hughe stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1597.

Familie: /

Hughelijnc, Jacques

Naamvarianten: = Hughelin, Jacop?

Hughelijnc, Jacques

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1586 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1592 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1594 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1590-02.09-1591 f° 8 v.:

Stadsrekening waarin Jacques Hughelijnc vermeld wordt omtrent de huur van een stal: "Ontfanck vander vaulte vander oude halle verschenen maerte 91 // Deerste wijncle laetst ghebruuct bij Anthonis Caillau es dit jaer onverhuert gheweist ende staet ledich, hier Memorie --- van Jaques Hughelinc 10 s. gr. --- van vidua Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Cornelis de Cueninc 10 s. gr. --- van Martin Hughelinc 8 s. 8 gr. --- Loys van Nieukercke 7 s. 4 gr. --- den wijncle ghestaen hebbende up Anthonis Billet staet ledich, hier voor Memore --- van Jaques Hughelinc 6 s. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1590-02.09-1591 f° 8 v.:

Stadsrekening waarin Jacques Hughelijnc vermeld wordt omtrent de huur van een stal: "Ontfanck vander vaulte vander oude halle verschenen maerte 71 --- Deerste wijncle laetst ghebruuct bij Anthonis Caillau es dit jaer onverhuert gheweist ende staet ledich, hier Memorie --- van Jaques Hughelinc 10 s. gr. --- van vidua Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Cornelis de Cueninc 10 s. gr. --- van Martin Hughelinc 8 s. 8 gr. --- Loys van Nieukercke 7 s. 4 gr. ---den wijncle ghestaen hebbende up Anthonis Billet staet ledich, hier voor Memore --- van Jaques Hughelinc 6 s. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1600-02.09-1601 f° 8-8 v.:

Stadsrekening waarin Jacques Hughelijnc vermeld wordt omtrent de huur van een stal: "Ontfanck vander vaulte vander oude halle verschenen maerte 1600 metgaders vande veranderinghen bij coope // de wijncle laetst ghebruuct bij Anthonis Caillau staet ledich Memorie --- van Jaques Hughelinc 10 s. gr. --- van vidua Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Cornelis de Cueninc 10 s. gr. --- van Jaques de Cantre mids hij vande huere van 6 jaren ontslegghen es Memorie --- van Loys van Nieukercke 7 s. 4 gr. --- de wijncle laetst ghebruuct bij Joos Crabbe staet ledich Memorie --- van Jaques Hughelinc 6 s. gr. ---"

Familie: familie van Maertin Hughelijnc, Jacop Hughelin, Samuel Hughelinck of Wouter Hughelinc?

Hughelin, Jacop

Naamvarianten: Hughelijnc, Jacop, doude

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1526 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1556 (2 sept.) deken

- ⇒ Het kan hier gaan om twee verschillende personen, maar wat zeer waarschijnlijk is, is dat het gaat om dezelfde persoon op hogere ouderdom (aangezien bij 1556 de naam Jacop Hughelijnc doude stond geschreven).

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°2 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Jacop Hughelin vermeld wordt: "Ontfanc van dootscult --- Item ontfaen de doott scult over Jacop Hughelins wijf 2 s. 6 d."

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°8:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Jacop Hughelin vermeld wordt: "Item betaelt van Jacop Hughelin te ontbieden voer scepen om zin gilde ghelt 1 d."

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°9 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Jacob Hughelin vermeld wordt: "--- Item betaelt almen de zielmesse de van Jacop Hughelins wijf 1 s. 7 d."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 18 v.:

Stadsrekening waarin Jacob Hughelin vermeld staat omtrent de huer van stallen in het 'ten freren pand': "De vaulte vander halle de vier eerste stallen gheven elc 10 s. gr. De drie daerover elc 8 s. 8 d. gr., een stal 7 s. 4 d. gr. --- van Renault Blanche 10 s. --- van Jacob Huughelijnc 10 s. --- van Jacob Mauwe 10 s. --- van Jooris van Spiere 8 s. 8 d. --- van Jaspar Broucman 8 s. 8 d. --- van Loys de Brune 7 s. 4 d. ---"

Familie: familie van Jacques Hughelijnc, Samuel Hughelinck, Maerten Hughelijnc of Wouter Hughelinc?

Hughelinc, Wouter

Naamvarianten: Hughelync, Woultre

Hughelinck, Wouter

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1548 (10 sept.) vinder WARANDERERS

1566 (7 okt.) deken

1569 (15 sept.) vinder

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Wouter Hughelinc vermeld wordt: "Leerjonghen --- Item ontfaen van Wouter Hughelin over Wout de Craes zijn leerjon 1 lb. 2 s. d."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 41 v.-43:

Stadsrekening waarin Wouter Hughelin vermeld staat omtrent de huur van stallen: "Ontfanc vander pande de hooghe zyde // van vidua Christiaen de Wachtere van twee stallen over twee marcten 9 s. 4 d. gr. --- van Renault Blache over drie stallen van twee marcten 14 s. gr. -- - van Samuel Coucke over een stal van twee marcten 4 s. 8 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt onder alf stal over twee marcten 7 s. gr. --- vanden onderalf stal van Pietere Dominicle ledich Niet --- van Pieter Poussin van een stal beede marcten 4 s. 8 d. groten --- van Cornelis de Witte een stal ledich Niet --- van vidua Jan vander Meersch onderalf stal beede de marcte 7 s. gr. --- van vidua Gheeraert Camphin een stal Niet --- van vidua Wouter vanden Cante over een stal een marct 2 s. 4 d. gr. --- vanden stalle van Reynier Wynckelman een marct 2 s. 4 d. groten --- van vidua Jacob Vilt over alf stal Niet --- de neder zyde --- van Wouter Hughelinc over een stal 4 s. 8 d. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 14 v.:

Stadsrekening waarin Wouter Hughelin vermeld staat: "Vander vaulte vander halle // van der weduwe van Gheeraerdt Camphin 10 s. gr. --- van Woulter Hughelijnc 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Reinoudt Blanche 10 s. gr. --- van Samuel Coucke 8 s. 8 gr. -- - van Jacop vander Schelde bij huere 10 s. gr. --- vander weduwe van

Jaspaer Brouckman 8 s. 8 gr. --- van Jacop van Schelde 7 s. 4 gr. --- van de weduwe van Jan Gheers 6 s. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 17-18 v.:

Stadsrekening waarin Wouter Hughelin vermeld staat: "Ontfanck vander stallen inden pandt vande brugghemarcten ghehouden in laumaent 1560 ende in meye 1561 // de hooghe zyde //] van Baptiste Ploucquyn een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Woulter Hughelynck een stal beede marcten over Ghyselbrecht Teerle 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieukercke over idem Teerle een stal beede de marcten 4 s. 8 gr. --- van Jan Byllet over idem Teerle 2 stallen beede de marcten 9 s. 4 gr. --- van vidua Brouckman over vidua Jan Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- Lucas Claissens over Regnoulte Blanche een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Maertin de Knuut over idem Blanche een stal beeder marcten 4 s. 8 gr. --- van Samuel Coucke een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Lauwereins de Zwarte over Pietre Dominicle onder alf stal beede marcken 7 s. gr. --- vander weduwe van Pieter Pouchyn een stal twelcke zou deser stede laet voor de cheins dus hier Niet --- van Anthuenis Weins over Reignier Wynckelman een stal een marct 2 s. 4 gr. --- van Jacop vander Schelde een stal beede marcte 4 s. 4 gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1570-02.09-1571 f° 15 v.:

Stadsrekening waarin Wouter Hughelin vermeld staat: "Ontfanck vander vaulte vander halle // van der weduwe la Tombe, nu Jacques van Eeno 10 s. gr. --- van Woutre Hughelijck 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Anthuenis Plante 10 s. gr. --- van Samuel Coucke 10 s. gr. --- van Jacques van Eeno mids dat tstal ledich ghestaen heeft, dus hier Niet --- van Reynoulte Blancs 8 s. 8 gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1570-02.09-1571 f° 19 v-20:

Stadsrekening waarin Wouter Hughelin vermeld staat: "Ontfanck vander stallen inden pandt vanden Brugghemarcten ghehouden in lauwe 70 ende meye 71 // Hooghe zijde // van Wouter Hughelijck over vidua Terle een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieukercke over idem Terle een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Samuel Coucke over Jan Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Nicasin Warnier over idem Michiels stal beede marcten 4 s. 8 groten --- van Pietre Loziel over Reynoulte Blanche twee stallen beeden marcten 9 s. 4 gr. --- van Anthuenis Plante een stal beede marcten 4 s. 8 gr. ---"

Familie: familie van Jacques Hughelijnc, Jacop Hughelin, Maerten Hughelijnc of Samuel Hughelinck?

Hughelinck, Samuel

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1591 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1597 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Samuel Hughelync stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1587.

Familie: familie van Jacques Hughelijnc, Jacop Hughelin, Maerten Hughelijnc of Wouter Hughelinc?

Hugheloot, Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1430 (2 sept.) vinder

Familie: /

Hughelynck, Jacob

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Jacob Hughelynck stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1578.

Familie: /

Hughes (fs), Cornelis

Naamvarianten: Huughs zone, Cornelis

Huughs (f), Cornelis

Huugs (fs), Cornelis

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1411 (2 sept.) vinder

1414 (2 sept.) vinder

1416 (2 sept.) deken

1422 (2 sept.) deken

1425 (2 sept.) deken

1428 (2 sept.) vinder

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 27:

Stadsrekening waarin Cornelis fs Hughes vermeld wordt omtrent een lening die hij is aangegaan: "Item ontfanghen van der leeninghe die diversche poorters gheleent hebben binnen desen jare ---

zeltersmeden // Item van Loy van Thielt 3 l. 12 s. // Item van Jacop van Outkerke 6 l. // Item van Heinric Christiaens 7 l. 4 s. // Item van Janne Thoolnehuus 6 l. // Item van Janne Noorman 12 l. // Item van Jacop Hallingbroot 12 l. // Item van Olivier Beyeman 6 lb. // Item van Cornelis f. Huughs 6 l. // Item van Victoor van Cleven 6 lb. // Item van Daneel van Bouvekerke 12 l. // Item van Pieter Ghebaerd 6 lb. // Item van Clais Juedemare 12 lb. //”

Familie: familie van Joris fs Huuchs (zoon van Cornelis fs Hughes) of van Cornelis fs Huughs?

Hughes (fs), Cornelis

Naamvarianten: Huuches f., Cornelis

Vermeldingen:

De Laborde, v.2.1 p.501:

ADN Recette générale, 1467-1468, n° 1949: “A Guillaume Mulot, Jehan Dominique, Cornille Hugues, Jacques Queury, Martin Guisbrecht, Anthoine Labbé, et Anthoine Tornient, tous orfèvres, demourant à Bruges, la somme de six cens huit livres treize sols qui deue leur estoit. . VI^c VIII l. XIII s.”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1480-01.09-1481 f° 192 v.:

Stadsrekening waarin ene Cornelis f Huuches vermeld wordt voor zijn bijdrage aan de werken aan het horloge van de stad. We vermoeden dat het hier dezelfde persoon betreft: “Ter causen vander leenijnghe by hemlieden der stede ghedaen ter hulpe vanden costen vander orloghe binden maenden van meye, wedemaend, Hoymaent ende ougst int jaer tachtentich boven der stede porcie ende andeel vander betalinghe die daer toe insgelijcx gheemployert was ende welke voorseide leeninghe bij hooftmannen ende dekenen van deser stede gheconsenteirt es gheweist datmen die weder betalen ende gheven zoude --- In sinte Donaes zestendeel --- Item Cornelis f Huuches 3 l. --- Item Cornelis f Huuche Wedewe 30 s.”

Familie: familie van Joris fs Huuchs of van Cornelis fs Huughs?

Huscijn, Guydo: zie Huustijn, Guyde

Huuchs (fs), Joris

Naamvarianten: Huughs (fs), Joris
 Huuchzone, Jooris
 Huuchs zone, Joris
 Huuchs zuene, Joorise
 Huguez, Jorys

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1440 (2 sept.) vinder
1442 (2 sept.) vinder
1478 (2 sept.) deken
1494 (2 sept.) vinder
1500 (2 sept.) deken
1503 (2 sept.) vinder

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Joris Huuchs zone wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Akte van 15 mei 1467 omtrent een rente en waarin Joorise Huuchs zuene vermeld wordt als vinder van het ambacht van de goudsmeden.

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres VI p. 190:

1479, 14 mei, f° 179 v.: "Item, betaelt Jooris fs Huuchs den zeluersmit van een zeuerin tableau weghende een marec v jnghelscen min dienende om een van de menestreulen van der stede, xxxv s. gr."

De Laborde, v.2.1 p. 465:

ADN Recette générale, 1456-1457, n° 1789: "A Jorys Huguez, orfèvre, demourant à Bruges."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1480-01.09-1481 f° 183:

Stadsrekening waarin Jooris fs Huuchs vermeld wordt: "Item betaelt Jooris f huuchs, den goudsmit, ter causen van vermaect thebbene de drie amausen vanden menestrueulen vander stede voor zijn sallaris ende zelve daer toe verbesicht voor al 28 s. 3 d."

Familie: familie van Cornelis fs Huughs of van Cornelis fs Hughes (vader van Joris)?

Huughs zone, Cornelis: zie Hughes, Cornelis

Huughs (f), Cornelis: zie Hughes (fs.), Cornelis

Huughs (fs), Cornelis

Naamvarianten: Huuchsz, Cornelis

Huuchzone, Cornelis

Zie ook Hughes (f.), Cornelis

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1496 (2 sept.) vinder

1498 (2 sept.) vinder / GOUDSLAGHERS

1500 (2 sept.) vinder / GOUDSLAGHERS

Familie: familie van Cornelis fs Hughes of van Joris fs Huuchs?

Huussin, Cornelis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1488 (12 feb. n.s.) vinder

Familie: familie van Jooris Huussin (broers of neven)?

Huussin, Jooris

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1488 (12 feb. n.s.) vinder

Familie: familie van Cornelis Huussin (broers of neven)?

Huustijn, Guydo

Naamvarianten: Huscijn, Guydo
 Huustijck, Guydo
 Huustyn, Guido

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1565 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1576 (2 sept.) deken voorafgegaan door : dheer

1586 (2 sept.) deken

1588 (2 sept.) deken

1589 (2 sept.) vinder voorafgegaan door : dheer

1591 (2 sept.) vinder voorafgegaan door : dheer

Familie: /

Huutkerke (van), Jacop

Naamvarianten: = Houtkerke (van), Jacop?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1400 (2 sept.) vinder

Familie: /

Inghelrane, Gheeraert

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1488 (2 sept.) vinder

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres VI p.237:

C. 1483-84, f° 174 v., n° 5: "Item, Gheeraerd Inghersgrauen, den goudsmet, van ghemaect thebbene xx zilverin roeren van scepen weghende xvij oncen ende een fierlinc ten pryse als vooren. [...]"

Familie: familie van Jan Inghelrave?

Inghelrave, Jan

Naamvarianten: Inghelgrave, Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1532 (2 sept.) vinder

1540 (2 sept.) vinder WARANDERERS

Familie: familie van Gheeraert Inghelrane?

J

Joije: zie Saboret Symoene

Juedemare, Clais

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1400 (2 sept.) vinder

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 27:

Stadsrekening waarin Clais Juedemare vermeld wordt omtrent een lening die hij is aangegaan: "Item ontfanghen van der leeninghe die diversche poorters gheleent hebben binnen desen jare --- zelvsmiden // Item van Loy van Thielt 3 l. 12 s., Item van Jacop van Outkerke 6 l. // Item van Heinric Christiaens 7 l. 4 s. // Item van Janne Thoolnehuus 6 l. // Item van Janne Noorman 12 l. // Item van Jacop Hallingbroot 12 l. // Item van Olivier Beyeman 6 lb. // Item van Cornelis f. Huughs 6 l. // Item van Victoor van Cleven 6 lb. // Item van Daneel van Bouvekerke 12 l. // Item van Pieter Ghebaerd 6 lb. // Item van Clais Juedemare 12 lb.//"

Familie: familie van Christiaen Juedemare?

Juedemare, Christiaen

Naamvarianten: Juedemare, Kerstiaen

Judemare

Yeudemaer, Crestien

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1372 (2 feb n.s.) vinder

1398 (2 sept.) vinder

1401 (2 sept.) deken voorafgegaan door : dhere en doorstreept

1403 (2 sept.) deken

Prost p. 551, 1389:

N° 3332. – « Crestien Yeudemaer, orfevre, demourant à Bruges », donne quittance, le 12 janvier, de 169 fr. 12 s. 6 d. t., « c'est assavoir pour 2 pos et 12 tassez d'argent blanz, pesant ensemble 19 mars au marc de Paris », à 6 fr. et demi le marc, 123 fr. et demi, que le duc « donna à la dame de Scornay en Flandres pour son enfant qu'il fist tenir sur fons en son nom » ; « 1 gobelet couvert et une aighiere d'argent dorés, pesans » 5 marcs 1 once, aud. marc à 9 fr. le marc, 46 fr. 2 s. 6 d. t., que le duc « donna à 1 escuier du duc de Bretaingne avec 100 escus d'or que d'autre coste il li donna semblablement lequel li aporta les premieres nouvelles de la nation du filz dud. duc »

De Meyer v.IV p. 687-688:

Juedemare, Christiaen

Fiscale capaciteit : 4

Beroep : zilversmid in 1398 (SAB : Ren.), zilversmid (SAB : R. 1392-93 f°95, R. 1394-95 f° 77 en COOB : St.-Salvator, Reg. 168)

Functie : "maenre" van de zilversmeden in 1404 en 1403 (SAB : Ren.)

Adres in 1382 : Oostmeers

Huishuur : 18 d. (par.?)

Adres in 1396: Oostmeers

Huishuur : 7 s. 8 d. par.

Familie: familie van Clais Juedemare?

Julet, Fernande

Naamvarianten: = Fernande Gillet?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1563 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

Familie: /

FACULTEIT LETTEREN EN WIJSBEGEERTE

De Brugse goud- en zilversmeden in de late middeleeuwen: een prosopografische studie

DEEL 3: NAMENLIJST K-Z

Silke Muylaert

Masters of Arts in Geschiedenis: proefschrift

Promotor: Prof. dr. Jan Dumolyn

Academiejaar 2011-2012

K

Kackere (de), Willem

Naamvarianten: = Backere (de) Guillaume?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1546 (2 sept.) vinder

Familie: /

Karsteman, Jan

Naamvarianten: Carsteman, Jan

Carsteman, Jan

Kersteman, Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1418 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1424 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1426 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1433 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1436 (2 sept.) vinder

1439 (2 sept.) vinder

1441 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Gillis Kersteman?

Kelderman, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1535 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1538 (2 sept.) vinder

1544 (2 sept.) deken

1553 (2 sept.) deken

1555 (2 sept.) vinder

1560 (2 sept.) vinder

Schouteet deel II:

Kelderman Jan, zelve smet in St.-Amantstrate 30,3,1560
I- f° 216 v.

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°3:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Jan Kelderman vermeld wordt: "Item betaeld Jan Keldeman voer drie cassinkens 3 s. 6 d."

Familie: familie van Laureins Kelderman (zoon van Jan)?

Kelderman, Laureins

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1568 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1577 (2 sept.) vinder

1580 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Jan Kelderman (vader van Laureins)?

Kellare, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Kellare Jan, filius Jans Afkomstig van Straesborch 1445, Mei 29
omme bevryet te zine int ambocht vanden zelvsmiden ende tzelve
ambocht metter hant te doene f° 94 v.

Poorters Jamees:

Jan Kellare f. Jans (zilversmid) 1445, Mei. 29 (Straesborch) XII lb.

Familie: /

Kense, Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1409 (2 sept.) vinder

Familie: /

Kerchove (vande), Philips

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Philips vande Kerckhove stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1597.

Familie: /

Kersteman, Anthonis

Naamvarianten: Karsteman, Anthuenis

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Anthonis Kersteman wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 23 juni 1455 waarin de uitspraak omtrent een geschil binnen de goudsmeden werd opgesomd. Het ambacht van de goudsmeden, wordt hier vernoemd als aanklager en Anthuenise Karsteman wordt als de beklaagde en 'hueren medebroeder in eede' (vinder). Deze vertrok op pelgrimstocht zonder de eed hierover in te lichten en vervulde zijn functie als poinconeerder der goudslagers niet.

Familie: familie van Gillis Kersteman of Jan Karsteman?

Kersteman, Gillis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1476 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1485 (30 juni) vinder GOUDSLAERS

Familie: familie van Jan Karsteman of Anthonis Kersteman?

Kersteman, Jan: zie Karsteman, Jan

Kiekin, Cypriaen

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1432 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: familie van Gillis Kiekin of Symoen Kiekin?

Kiekin, Gillis

Naamvarianten: Kieken, Gillis
 Kyekin, Gillis
 = Kiekin, Gillis, de jonghe?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1399 (2 sept.) vinder

1402 (2 sept.) vinder

1438 (2 sept.) deken

1442 (2 sept.) deken

⇒ Vanaf 1438 hebben we hier waarschijnlijk te maken met Gillis Kiekin de jonghe die in 1429 al opdaagd in de lijst.

Familie: familie van Gillis Kiekin de jonghe, Cypriaen Kiekin of Symoen Kiekin?

Kiekin, Gillis, de jonghe

Naamvarianten: zie ook Kiekin, Gillis

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1429 (2 sept.) vinder

1433 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Symoen Kiekin, Gillis Kiekin of Cypriaen Kiekin?

Kiekin, Symoen

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1434 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: familie Gillis Kiekin, Gillis Kiekin de jonghe of Cypriaen Kiekin?

Knoop: zie Cnoop

Knuut (de), Jacop

Naamvarianten: Jacop de Knuudt

Jacob de Cnuudt

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1525 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1533 (2 sept.) vinder

1439 (2 sept.) vinder

1544 (2 sept.) vinder

1548 (10 sept.) vinder

1554 (2 sept.) deken

1559 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Lenaert de Knuut, Maertin de Cnuudt of Jacques de Cnuut?

Knuut (de), Lenaert

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1538 (2 sept.) vinder / WARANDERERS?

Familie: familie van Jacop de Knuut, Jacques de Cnuut of Maertin de Cnuudt?

Knuut (de), Maertin: zie Cnuudt (de), Maertin

L

Labye, Anthuenis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1476 (2 sept.) deken

De Laborde, v.2.1 p. 501:

ADN Recette générale, 1467-1468, n° 1949: "A Guillaume Mulot, Jehan Dominique, Cornille Hugues, Jacques Queury, Martin Guisbrecht, Anthoine Labbé, et Anthoine Tornient, tous orfèvres, demourant à Bruges, la somme de six cens huit livres treize sols qui deue leur estoit. . VI^c VIII l. XIII s."

Familie: /

Lagos (de), Jan

Naamvarianten: Laghoose (de), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1571 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1575 (2 dec.) vinder

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Jan Laghoos stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1568.

Familie: /

Laken (van), Sanders

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Laken (Van) Sanders, die men heet Wielmakere, filius Jans
Afkomstig van Thielt

1429, Oct. 16 f° 116

1431, Dec. 13 omme bevryet te zine ende te doene tambocht
vanden zelvsmiden f° 131

Familie: /

Lalemant, Conrart

Naamvarianten:

Vermeldingen:

ADN B1929 f° 117-117 v.:

Rekening lopend van 3 okt. 1423 tot 2 okt. 1424 en waarin Conrart Lalemant vermeld staat omtrent de aankoop van edelsmeedwerk die bij hem gedaan was: "A Tomart Lalemant, orfevre demourant a Bruges la somme de deux cens soixante seze livres --- pour ung gobelet dor ouvre --- garny de perles ---". Dit werd als geschenk overhandigd aan de bisschop van Luik.

De Laborde, v.2.1 p. 199:

ADN Recette générale, 1423-1424, n° 677: "A Courart Talemant demourant à Bruges."

Familie: /

Lamptins, Cornelis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1569 (15 sept.) deken

1576 (2 sept.) vinder

Familie: /

Lamsins, Pieter

Naamvarianten:

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Lamsins Pieter, filius Lievins
1442, Dec. 18 zelvemet

Afkomstig van Coolkerke
f° 49 v.

Poorters Jamees:

Pieter f. Lievins f. Lamsins (zilversmid) 1442, Dec. 18 (Koolkerke)

Familie: /

Lanoot (de), Philippus

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1493 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

Familie: /

Leeuwe (de), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1398 (2 sept.) vinder

1420 (2 sept.) vinder

1430 (2 sept.) vinder

1435 (2 sept.) vinder

1441 (2 sept.) deken

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 29 november 1454 rond de gift van het ambachtshuis de Inghel waarin Janne de Leeuwe genoemd wordt als 'gouverneerre vanden ambacht vanden goudsmeden' en waarin hij de alm en wettelijke gaven voorzag.

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Jan de Leeuwe wordt hier aangeduid als gouverneur van het ambacht op dat ogenblik.

Akte van 15 mei 1467 omtrent een rente en waarin Jan de Leeuwe vermeld staat als 'gouvernerer' van het ambacht der goudsmeden.

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres V p. 376:

C. 1454-55, f° 51 v.: “Item, betaelt Janne den Leeuwe de seluersmid ouer de pryse die ghegheuen waren den ghone die best vierde ende best lichtet ten voorseyden jncomme XXXVj s. gr.”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1443-10.09-1444 f° 21:

Stadsrekening waarin ene Jan de Leeuwe vermeld wordt onder de sectie van boeten waarvan we vermoeden dat het dezelfde Jan de Leeuwe betreft: “Dit naer volghende zijn boeten van 3 l. paris daeran de stede heift tderde --- Jan de Leeuwe 20 s.”

Familie: /

Lenten (van), Jan

Naamvarianten:

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1436 (2 sept.) vinder

1441 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Willem van Lenten?

Lenten (van), Willem

Naamvarianten: Lent (van), Willem

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1471 (2 sept.) vinder

1473 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Jan van Lenten?

Lepe (van der), Fransoys

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1422 (2 sept.) vinder

1425 (2 sept.) vinder

Familie: /

Leyns, Pauwels: zie Lijms, Pauwels

Liebeke (van), Leureyns

Naamvarianten: Lijbeke (van), Laureins

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1569 (15 sept.) vinder WARIDDERREIRS

1572 vinder

Familie: familie van Lybeck Gillis of van Lybeke Cornelis?

Liere (var), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1540 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: /

Lievens (fs.), Pieter, f. Lamsins: zie -, Pieter

Lijbeke (van), Laureins: zie Liebeke (van), Leureyns

Lijms, Adriaen

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Adriaen Lymys stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1597.

Familie: familie van Franchoy's Lijms of Pauwels Lijms?

Lijms, Franchoy's

Naamvarianten: Lins, Fransois

Lyms, Fransoy's

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1539 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1559 (2 sept.) vinder

1565 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1571 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

Familie: familie van Pauwels Lems (vader van Franchoy) of Adriaen Lijms?

Lijms, Pauwels

Naamvarianten: Pauwels Leyns

Pauwels Lems

Pauwels Lijns

Pauwels Lyns

Pauwels Lins

Pauwels Lijns

Pauwels Lints

Pauwels Lym

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1518 (2 sept.) vinder

1521 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1523 (2 sept.) vinder

1528 (2 sept.) vinder

1531 (2 sept.) vinder

1539 (2 sept.) deken

1542 (2 sept.) vinder
1549 (2 sept.) vinder
1556 (2 sept.) vinder
1585 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS
1587 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS
1589 (2 sept.) vinder
1591 (2 sept.) vinder
1595 (2 sept.) vinder
1600 (2 sept.) deken

Schouteet deel II:

Lins Pauwels, goudsmet in de Zouterstrate by der Buerse
19,11,1549 I- f° 46 v.

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 72:

Stadsrekening waarin Pauwels Lijms vermeld staat omtrent prentijzers:
"Pauwels Lijns, goudsmet, over tsteken vanden prentysere dienende
ter breeder rame ende smalder draperie over dese jaerschare 3 l."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 82:

Stadsrekening waarin Pauwels Lems vermeld staat omtrent prentijzers:
"Pauwes Lijns, goudsmet, over tsteken vanden prentijzers dienende ter
breeder rame ende smalder draperie over dese jaerschare compt 2 l. 8
s. gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 83 v.:

Stadsrekening waarin Pauwels Lems vermeld staat omtrent prentijzers:
Pauwels Lijns, goudtsmet, over tsteken vanden prentijzers dienende
ter breerder rame ende smalder draperie over dese jaerschaer 2 l. 8 s
gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1570-02.09-1571 f° 66 v.:

Stadsrekening waarin Pauwels Lems vermeld staat omtrent prentijzers:
Pauwels Lijns, goudtsmet, over tsteken vanden prentijzers dienende
ter breerder rame ende smalder draperie over dese jaerschaer 2 l. 8 s.
gr."

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Pauwels Ljms stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1584.

- ⇒ Het betreft hier twee personen met dezelfde naam. Vanaf 1584 kan als cesuur genomen worden. Er zit een vrij grote tijdspanne tussen de functies in de wetsvernieuwingen van 1556 en 1585.

Familie: familie van Franchoy Lijms (zoon van Pauwels) of Adriaen Lijms?

Lodewijck, Jan

Naamvarianten: Lodewijcx, Jan

= Loys, Jan?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1507 (2 sept.) vinder

1511 (2 sept.) vinder

Poorterboeken:

Lodewyc Jan, filius Jans Afkomstig van Nieuweland in Zeelandt
1486, Jan. 14 omme bevryt te zine int ambocht vanden
goudsmeden ende dat zelve metter hand te doene f° 37

Poorters Jamees:

Jan Lodewijcx (goudsmid) 1486, Jan. 2 Nieuland in Zeeland

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres Int. p. 185:

C. 1488, f° 150 v., n° 8: "Jan Lodewijx de goudsmet ter cause can ij prentyserkins by hem ghemaect daer men de engienen ende prenten van den smallen lakene in steict, ij s. viij d.

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1510-02.09-1511 f° 10-10 v.:

Stadsrekening waarin Jan Lodewijck vermeld wordt omtrent huishuur: "Anders ontfanc van huushuerers --- Up Sint Jansbrugghe --- Van Jan Lodewijcx, de goudsmet, die in cheynse heift twee winckelkins staende up sint Jansbrugghe, onder de looge. Omme 3 l. groten tsjaers. Ende tote dien de zelve wijnckelkins tonderhoudens van reparacien ende anders zonder cost vander stede. Mids welken de voornoemde Jan belooft es de zelve 3 l. groten alle jare of te slane voor tsteken vanden prentysers van beede de ramen. Hier over tjaer verschenen eerst hoymaent 1511 3 l. gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1510-02.09-1511 f° 73:

Stadsrekening waarin Jan Lodewijck vermeld wordt omtrent prentijzers: "Jan Lodewijcx, goudsmet, 3 l. gr. Ter causen vanden snijdene vanden prentysers dienende ter breeder ende smalter draperie van deser stede, dus hier over dese jaer schare de voorseide 3 l."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1510-02.09-1511 f° 90:

Stadsrekening waarin Jan Lodewijck vermeld wordt omtrent het maken van een matrijs: "Jan Lodewijcx, de goudsmet, van gheseten thebbene tysere daer men mede zeghelen de lakenen vander sluus 12 gr."

Familie: /

Londereeale, François

Naamvarianten: Londerzeele, François

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. François Londereeale stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1577.

Familie: /

Londerzeele (van), Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1533 (2 sept.) vinder WARANDERERS

Schouteet deel II:

Londerzeele Jacop van, zelve smet in d'Hoochstrate in 't
Zelve smetshuus 18,5,1552 I- f° 47 v.

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 2:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531,
opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Jacop van Londerzeele
vermeld wordt: f° 2 v. "Item ontfaen van Jacop van Londerzele ter
cause van zijne vriheit in tvoornoemde ambocht 3 lb. 2 s. 11"

Familie: /

Lowys, Jan: zie Loys, Jan

Loys, Jan

Naamvarianten: Lowys, Jan

= Lodewijck, Jan?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1497 (2 sept.) vinder

1499 (2 sept.) vinder

1503 (2 sept.) vinder

1513 (2 sept.) deken

1516 (2 sept.) deken

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 6 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Jan Loys vermeld wordt: f° 6 v.: "Item betaelt up Onser Vrouwen dach van Mylanen over tbeset van Jan Lowijs 7 s. 2 d. gr."

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°7:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Jan Loys vermeld wordt: "Item betaelt beset van Jan Lowijs onse vrome van mylaenen dach ter cappelle den dienst aldaer ghedaen 12 s. 2 d."

Familie: /

Lueten (van), Willem

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1479 (2 sept.) vinder

Familie: /

Lybeke (van), Cornelis

Naamvarianten: /

Vermeldingen

J.M.E. Feys, p. 87:

Feys vermeldt 16 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond en die niet door Gaillard werden vermeld. Cornelis van Lybeke staat op deze plaat genoteerd onder het jaar 1589.

Familie: familie van Leureins Liebeke of van Gillys Lyebeck?

Lybeken, Laureins: zie Liebeke, Leureins

Lyebeck, Gillys

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Gillys van Lyebeck stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1585.

Familie: /

Lysac (de), Jehennin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Lysac (De) Jehennin, filius Jacops	Afkomstig	van	Dorneke
1444, Jan. 15	omme goudsmit te zine		f° 64 v

Famile /

M

Arnoud, filius Maertins: zie -, Arnoud

Maertins, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Maertins Jan, filius Jans	Afkomstig van sHertoghenbossche
1428, Mrt. 27	omme bevryet te zine ende te doene tambocht
vanden zelvsmiden	f° 100 v.

Poorters Jamees:

(Jan Maertins f. Jans zilversmid 1428, Maa. 27 s'-Hertogenbosch)

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcellen van het ambacht. Jan Maertins wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Maes, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Jan Maes stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1571.

Familie: /

Maets (de), Anthonis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1374 (2 feb n.s.) vinder

Familie: /

Maldeghem (van), Daneel

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1564 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1567 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1570 (2 sept.) vinder

1576 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1579 (2 sept.) vinder WARANDERDERS

1582 vinder

Schouteet deel II:

Maldeghem Danneel van, goudsmet in de Cuuperstrate 26,11,1565
I- f° 64

SAB 327 Goudsmeden n° 36b:

Processtukken van proces Jacob de Cantere tegen het ambacht, 1571-1572. Hierin wordt Daniel van Maldeghem als getuige geraadpleegd.

Familie: familie van Jooris van Maldeghem (vader van Daneel) of van Philips van Maldegheem?

Maldeghem (van), Jooris

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1540 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1548 (10 sept.) vinder

1553 (2 sept.) vinder WARANDERERS

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°4:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Jooris van Maldeghem vermeld wordt: "Hier up betaelt tnaervolghende --- Item betaelt Joeris van Malleghem voer zin sollaerys als waraendedere 6 s. 8 d."

Familie: familie van Philips van Maldegheem of van Daneel van Maldeghem (zoon van Jooris)?

Maldegheem, Philips

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1418 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: familie van Jooris van Maldeghem of van Daneel van Maldeghem?

Malgaert, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poortersboeken:

Malgaert Jan, filius Jans	Afkomstig van Doelens	1445, Jan. 23
omme zelvismet te zine	f° 92	

Poorters Jamees:

(Jan Malgaert f. Jans zilversmit 1445, Jan. 23 Doelens)

Familie: /

Man (de), Claeis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1477 (19 april) vinder

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Claeis de Man wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Man (den), Gillis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 216. Stadsrekeningen 02.02.1380 n.s.- 02.02-1381 n.s. f° 38:

Stadsrekening waarin Gillis de man vermeld wordt voor de aankoop van geslagen goud bij hem: "Ghecocht bi Gillis de man 27 ghesleghens goude ende coste elc hondert 4 s. gr. Item 25 ponden lood uuter vaerwen, coste t'pond. 4. gr. ---"

⇒ Niet duidelijk of dit wel een goudsmid betreft.

Familie: /

Mane (van der), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1374 (2 feb n.s.) vinder

Familie: /

Manne, Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°3 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Pieter Manne vermeld wordt: "Ontfanc van dootscult --- Item ontfaen over de dooetscult van de weduwe van Pieter Manne 4 s. d."

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°10:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Pieter Manne vermeld wordt: "Betaelinghe van renten --- Item als men het lick begrof van de weduwe van Pieter Manne 2 s. 3 d."

Familie: /

Marchant, Michiel

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1517 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

Familie: /

Marichael, Alexandre

Naamvarianten: Mareschael, Alexandre

= Marissael, Sanders?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1520 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1522 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1541 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: familie van Sandrijn Marissael?

Marichael, Sanders

Naamvarianten: = Marichael, Alexandre?

Marichal, Sandrijn

Marischal, Sanders

Marichael, Sanders

Marissael, Sanndrijn

Marisael, Sanders

Marischael, Sanders

Mariscael, Sanders

Marissal, Sanders

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1512 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1514 (2 sept.) vinder GOUSDLAERS

1517 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1524 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1526 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1529 (2 sept.) vinder

1531 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1534 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS
1538 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1544 (2 sept.) vinder
1549 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1550 vinder GOUDSLAGHERS
1554 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS
1559 (2 sept.) vinder GOUDTSLAERS
1562 (14 sept.) vinder GOUDSLAGHERS
1565 (2 sept.) vinder GOUTSLAGHERS
1567 (2 sept.) vinder GOUTSLAGHERS
1570 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS
1572 vinder GOUDTSLAEGHERS

Familie: familie van Alexandre Marichael?

Mauwe, Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1506 (2 sept.) vinder
1513 (2 sept.) vinder
1515 (2 Sept.) deken
1518 (2 sept.) vinder
1519 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS
1521 (2 sept.) deken

1525 (2 sept.) vinder

1531 (2 sept.) vinder

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1520-02.09-1521 f° 40-40 v.:

Stadsrekening waarin Jacob Mauwe vermeld staat omtrent de huur van een stal in het pand: "Ontfanc vander stallen inden pant ten freren vanden brugghmaercten ghehouden in laumaent 1500 twintech ende meye 1500 eenentwintich --- de hooghe zijde --- van Jacob Vilt over over onder alf zijn stal 7 s. --- van Pieter Dominickele over onder alf zijn stal 7 s. --- Pietre Poussin over twee zijne stallen 9 s. 3 d. --- Jacob Mauwe over twee zijne stallen 9 s. 4 d. --- Jacob Cnoops over onder alf huer stal 7 s. --- van Herman Roode over een zijn stal 4 s. 8 d. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 19:

Stadsrekening waarin Jacob Mauwe vermeld staat voor de huur van stallen: "De vaulte vander halle de vier eerste stallen gheven elc 10 s. gr. De drie stallen elc 8 s. 8 d. gr. Een stal 7 s 4 d. gr. ende dander elc 6 s. gr. --- van Cornelis de Witte 10 s. gr. --- van Jacob Mauwe 10 s. --- van Cornelis de Witte 10 s. --- van Christiaen de Wachtere 10 s. --- van Jacob Vilt 8 s. 8 d. --- van Wouter vander Cante 8 s. 8 d. --- van Jaspas Broucman 8 s. 8 d. --- van Loys de Brune 7 s. 4 d. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 39:

Stadsrekening waarin Pieter Possyn vermeld staat voor de huur van stallen: "Entfanck vanden stallen inder pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in laumaent dertich ende meye 31 // de hooghe zyde // van Christiaen de Wachtre over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- Cornelis de Witte over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- Jacob Vilt over onder alf zyn stal 7 s. --- van Pieter Dominicle over onderalf zyn stal 7 s. Pieter Possyn over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- van Jacob Mauwe over twee zyne stallen 9 s. 4 d. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 18 v.:

Stadsrekening waarin Jacob Mauwe vermeld staat omtrent de huer van stallen in het 'ten freren pand': "De vaulte vander halle de vier eerste stallen gheven elc 10 s. gr. De drie daerover elc 8 s. 8 d. gr., een stal 7 s. 4 d. gr. --- van Renault Blanche 10 s --- van Jacob Huughelijnc 10 s. --- van Jacob Mauwe 10 s. --- van Jooris van Spiere 8 s. 8 d. --- van Jaspas Broucman 8 s. 8 d. --- van Loys de Brune 7 s. 4 d. ---"

Familie: /

Medemborg (van), Maertin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Maertin van Medemborg "goudsmid" 1374, Jul. 16 Brugge

Familie: /

Meel (de), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Jan de Meel stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1597.

Familie: /

Meere (vander), Aernout

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Aernout vander Meere stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1587.

Familie: /

Meere (vander), Clays

Naamvarianten: Vermere, Clays

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1524 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1528 (2 sept.) vinder

1530 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1534 (2 sept.) vinder

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 11:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Clays vande Meere vermeld wordt: f° 11: "Item betaelt Clais van der Meere als warandeirdr gheweest van desen jare voor zynen sallaris per quittance 6 s. 8 d. gr."

Familie: familie van Cornelis vander Meere?

Meere (vander), Cornelis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1565 (2 sept.) vinder

Schouteet deel II:

Meere Cornelis vander, goudsmet in de Sleipstocstrate 30,1,1562

I- f° 77 v.

I- f° 87

Familie: familie van Clays vander Meere?

Meere (vander), Cornelis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Cornelis vander Meere stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1587.

Familie: /

Meersch (vander), Jan

Naamvarianten: Meersche (vander), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1542 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1550 vinder WARANDERERS

1555 (2 sept.) vinder

1561 (22 sept.) deken voorafgegaan door : dheer

1570 (2 sept.) deken voorafgegaan door: dheer

SAB 327 Goudsmeden n° 36b:

Processtukken van proces Jacob de Cantere tegen het ambacht, 1571-1572. Hierin wordt Jan vanden Meersch genoemd als deken van het ambacht. Er wordt onder meer gescheven dat Jan vander Meersch 60 jaar oud zou zijn.

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 39-40.:

Stadsrekening waarin Jan vander Meersch vermeld staat omtrent de huur van stallen in het 'ten freren pand': "Ontfanck vander stallen inden pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in lauwe veertichbende meye eenenveertich // de hooghe zyde // Christiaen de Wachtere van twee stallen 9 s. 4 d. --- van Renault Blanche van drie stallen 14 s. --- van Joos de Vos van een stal 4 s. 8 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal van een marct 3 s. 6 d. --- van Pieter Dominicle van onderalf stal 7 s. --- van Cornelis de Witte van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Pieter Ponchin van twee stallen van 4 marct 4 s. 8 d. gr. - --- van Jan vander Meersch van onderalf stal 7 s. --- van Andries vanden Cante van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Anthuenis Huimbloot van twee stallen van een marct 4 s. 8 d. --- van Gheeraert Camphin van een stal 4 s. 8 d. gr. --- van Reynier Wynckelman van een stal een marct 2 s. 4 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal 7 s. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 41 v.-43:

Stadsrekening waarin Jan vander Meersch vermeld staat omtrent de huur van stallen: "Ontfanc vander pande de hooghe zyde // van vidua Christiaen de Wachtere van twee stallen over twee marcten 9 s. 4 d. gr. --- van Renault Blanche over drie stallen van twee marcten 14 s. gr. --- van Samuel Coucke over een stal van twee marcten 4 s. 8 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt onder alf stal over twee marcten 7 .s gr. --- vanden onderalf stal van Pietere Dominicle ledich Niet --- van Pieter Poussin van een stal beede marcten 4 s. 8 d. gr. --- van Cornelis de Witte een stal ledich Niet --- van vidua Jan vander Meersch onderalf stal beede de marcte 7 s. gr. --- van vidua Gheeraert Camphin een stal Niet --- van vidua Wouter vanden Cante over een stal een marct 2 s. d. gr. --- vanden stalle van Reynier Wynckelman een marct 2 s. 4 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt over alf stal Niet --- de neder zyde --- van Wouter Hughelinc over een stal 4 s. 8 d. gr. ---"

Familie: /

Mellem (van), Marcelis: handelaar in goud- en zilverwerk

Naamvarianten: Melon (van), Marcelis

Milloin (de), Marcelin

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Melon (Van) Marcelis, filius Marcelis Afkomstig van Milom
boven Cuelne 1443, Jan. 28 omme poortersneerynghe
te doene van goude, van zelve, van peerlen ende van ghesteenten,
also verre alst poortersneerynghe aengaen mach 50 v.

Poorters Jamees:

Marcelis van Melon f. Marcelis (poortersnering, goud, zilver,
parels en gesteenten) 1443, Jan. 28 (Milom boven Keulen)

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van
het ambacht. Marcelis van Mellem wordt hier aangeduid als één van
de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

ADN B.2003

Mandement uit 1449 rond de aankoop van zes kandelaars bij Marcelin
de Milloin, hier vernoemd als goudsmid afkomstig van Brugge.

L. Gilliodts – Van Severen p. 504:

Rekening lopend van 1459 tot 1460, f° 61 v., n° 7: "Betaelt Marcelis
van Millom van vij zelvein croesen weghende twee maerc v oncen x
ynghelsche te xxvj s. viij d. gr. tmaerc ghepresenteirt ter brulocht van
Janne Tsollen pensionnaris dochtre, xlvij lb. iiij s. p."

RAB. Ambachten 1 f° 168-169 v.:

In de keur van de goudsmiden staan een aantal bladzijden gewijdt aan
hem. Hierin staat een geschil met het ambacht over de goederen die
bij hem zijn aangetroffen.

- ⇒ Er is wellicht nog meer over hem te vinden in de rekeningen in het ADN, maar deze info werd niet overgenomen omdat Marcelis niet als goudsmid vermeld staat.

Familie: /

Meloot, Anthuenis: zie Muloot, Anthuenis

Mijnheere, Christoffels

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1476 (2 sept.) vinder

Familie: /

Miron (du), Jehan

Naamvarianten: /

Vermeldingen

De Laborde, v.2.1 p. 385:

ADN Recette générale, 1442-1443, n° 1370: "A Jehan du Miron, orfèvre, demourant à Bruges."

Familie: /

Moens, Joos

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Joos Moens stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1597.

Familie: /

Moerynck, Leenaert

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Leenaert Moerynck stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1579.

Familie: /

Moerynck, Rafel

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Rafel Moerynck stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1597.

Familie: /

Mol (de), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Jan de Mol wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: familie van Loy de Mol?

Mol (de), Loy

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1414 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Maes de Mol of Jan de Mol?

Mol (de), Maes

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1368 (2 feb n.s.) vinder

1372 (2 feb n.s.) vinder

Familie: familie van Loy de Mol?

Monier, Gillis

Naamvarianten: Moenier, Gillis

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1544 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1548 (10 sept.) vinder WARANDERERS

Familie: familie van Colaert Monyer, Franchoy's Monyer of Michiel Monier (zoon van Gillis)?

Monier, Michiel

Naamvarianten: Monier (le), Michiel

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1553 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1559 (2 sept.) vinder

1564 (2 sept.) vinder

1577 (2 sept.) deken

1580 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Gillis Monier (vader van Gillis), Colaert Monyer of Franchoy's Monyer (zoon van Michiel)?

Monyer, Colaert

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1529 (2 sept.) vinder overleet in octobre 29 ende in zijn stede

Familie: familie van Gillis Monier, Michiel Monier of Franchoy's Monyer?

Monyer, Franchoy's

Naamvarianten: Monier (le), François

Lemoenier, François

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1583 (2 sept.) vinder WARANDEDERS

1600 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

J.M.E. Feys, p.87:

Feys vermeldt 16 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond en die niet door Gaillard werden vermeld. François Lemoenier stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1579.

Familie: familie van Gillis Monier, Michiel Monier (vader van Franchoy's) of Colaert Monyer?

Moor (de), Robrecht

Naamvarianten: Moor (de), Ruebrecht

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1469 (2 sept.) vinder

1471 (2 sept.) vinder

1474 (2 sept.) vinder

Familie: /

Mote (vander), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1535 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1541 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1547 (10 sept.) vinder GOUDSLAERS

1554 (2 sept.) vinder

1557 (2 sept.) vinder

1561 (22 sept.) vinder

Familie: /

Muelenbeke (van), Victoor

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Victoor van Muelenbeke wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Muelene (vander), Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1531 (2 sept.) vinder WARANDERERS

Familie: /

Muer (de), Denijs

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1535 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1541 (2 sept.) vinder

1547 (10 sept.) vinder

1558 (2 sept.) vinder

1562 (14 sept.) deken

1566 (7 okt.) vinder

1569 (15 sept.) vinder WARIDDERREIRS

1572 vinder

1575 (2 dec.) vinder

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Denijs de Muer vermeld wordt: "Eest den ontfanc --- Item ontfaen van Denis de Muer als afgaende gouvernuer dies ambochts te vooren quam ten daeghe van rekenicghe 3 l. 1 s. 2 d. 16 m."

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°3:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Denijs de Muer vermeld wordt: "Item betaelt Denis de Muer voer scryvene van den bock 7 s. d."

Familie: /

Muloot, Anthuenis

Naamvarianten: = Nulot, Anthuenis?

Meloot, Anthuenis

Muloet, Anthuenis

Mulot, Antoon

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1484 (2 sept.) vinder

1487 (2 sept.) deken

1494 (2 sept.) deken

1499 (2 sept.) deken

Valentin Vermeersch, Grafmonumenten te Brugge voor 1578, III p. 472:

444. Vloerzerk met koper. Overledene: Antoon Mulot, goudsmid (19 sept. 1513). Locatie: O.-L.-Vrouwekerk.

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1500-02.09-1501 f° 83 v.:

Stadsrekening waarin Anthuenis Mulot vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Eerst betaelt Anthuenis Mulot, goudsmet, ter causen vand coope van twee zilverin vergulden kannen, weghende 16 maerc ende 6 onsen te 2 l. 16 s. gr. tmaerc de welke mer voorseide vrouwe vander stede weghe ghepresenteirt ende gesconcken waren thuerer voorseide eester ende blijder incomste ende costen midsgaders 10 s. gr. voor de twee custoden 10 l. 7 s 8 d. gr."

Familie: /

Muloot, Willem: zie Myloot, Guillaume

Munstere (van), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Munstere (van) Jan, filius Janc	Afkomstig van Munstere
1444, Aug. 29	omme zilvermit te zine f° 77

Poorters Jamees:

Jan van Munster f. Jans	(zilversmid)	1444, Aug. 30 (Munster)
-------------------------	--------------	-------------------------

Familie: /

Muregniez, Colaert

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1523 (2 sept.) vinder WARANDERERS

Familie: /

Muset, Lodewike

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres V p. 341:

C. 1438 f° 94v. n°8: "Lodewike Muset, den zeluersmit ouer tfacoen van eenen zeluerene cruce, twerlke men oorboort jnt scepenen huus ende van den zeuere dat tvors. Cruce meer weecht dan iij marc zeluere, iij lb. ij s. gr."

Familie: /

Myloot, Willem

Naamvarianten: Mulot, Guillaume

Vermeldingen:

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres VI p. 239:

C. 1483-84, f° 170 v., n° 3: "Betaelt Willem Myloot den goutsmit, ter wausen van twee zeuerin flasschen bi hem ghemaect met vergulden garnissememente weghende xvj maerk vij^s oncen te ij lb. gr. maerc,

N

Naelde (metter), Jan Clays: zie Clays, Jan, metter Naelde

Naghelmakere (de), Maertin

Naamvarianten: Naghelnakre (de), Maertin

Naghelmakere (de), Mertin

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1411 (2 sept.) vinder

1424 (2 sept.) vinder

1427 (2 sept.) vinder

1429 (2 sept.) vinder

1431 (2 sept.) vinder

1434 (2 sept.) vinder

1438 (2 sept.) vinder

1440 (2 sept.) vinder

Familie: /

Naroet, Fransoys : zie Noirrot, Francois

Neve (de), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1468 (2 sept.) vinder

1470 (2 sept.) deken

1477 (2 sept.) deken

1479 (2 sept.) vinder

1481 (2 sept.) vinder

1485 (30 juni) vinder

1487 (2 sept.) vinder

1488 (2 sept.) deken

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 12 juli 1471 omtrent een rente en waarin Janne die Neve vermeld staat als deken van het ambacht (rechtshandeling waarschijnlijk in 1470 gedaan aangezien Jan de Neve toen deken was en de wetsvernieuwingen voor 1471 iemand anders als deken aanduiden).

Familie: familie van Rijcquaert de Neve of Jooris de Neve?

Neve (de), Jooris

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1512 (2 sept.) vinder

1515 (2 Sept.) vinder

Familie: familie van Jan de Neve of Rijcquaert de Neve?

Neve (de), Rijcquaert

Naamvarianten: Neve (de), Ricquaert

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1469 (2 sept.) vinder

1476 (2 sept.) vinder

1478 (2 sept.) vinder

1480 (2 sept.) vinder

1483 (geen precieze datum vermeld) vinder

1490 (9 dec.) vinder

Familie: familie van Jan de Neve of Jooris de Neve?

Nieukercke (van), Cornelis

Naamvarianten: Nieuwkercke (van), Cornelis, doude

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1542 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1547 (10 sept.) vinder

1558 (2 sept.) deken

1561 (22 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1585 (2 sept.) vinder

1588 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

- ⇒ In 1585 beschreven als Cornelis van Nieuwkercke doude, dit kan betekenen dat er twee personen met deze naam zijn, en dat 1588 misschien al verwijst naar een jongere Cornelis van Nieuwkercke.

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Cornelis van Nieuwkercke vermeld wordt: "Leerjonghen --- Item ontfaen van Cornelis van Nieuwkercke over Arnout Arrens zin leerjon 5 s. 6 d."

SAB 327 Goudsmeden n° 36b:

Processtukken van proces Jacob de Cantere tegen het ambacht, 1571-1572. Hierin wordt Cornelis van Nieuwkercke als getuige geraadpleegd. Er wordt onder meer geschreven dat Cornelis van Nieuwkercke 53 jaar oud was. Dus moet Cornelis rond 1519 geboren zijn.

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1550-02.09-1551 f° 20 v.:

Stadsrekening waarin Cornelis van Nieuwkercke vermeld wordt omtrent de huur van stallen: "De vaulte vander halle // van Renault Blanche 10 s. gr. --- van Jacob Hughelinc 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieuwkercke 10 s. gr. --- van Jooris van Spiere fg Jacobs 8 s. 8 d. gr. --- van weduwa Andries vanden Cante 10 s. gr. --- van weduwa Jasper Brouckman 8 s. 8 d. gr. --- Van Loys de Brune 7 s. 4 d. gr.---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 14 v.:

Stadsrekening waarin Cornelis van Nieuwkercke vermeld staat: "Vander vaulte vander halle // vander weduwe van Gheeraerd Camphin 10 s. gr. --- van Woulter Hughelijnc 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieuwkercke 10 s. gr. --- van Reinoudt Blanche 10 s. gr. --- van Samuel Coucke 8 s. 8 gr. --- van Jacop vander Schelde bij huere 10 s. gr. --- vander weduwe van Jaspaer Brouckman 8 s. 8 gr. --- van Jacop van Schelde 7 s. 4 gr. --- van de weduwe van Jan Gheers 6 s. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 17-18 v.:

Stadsrekening waarin Cornelis van Nieuwkercke vermeld staat: "Ontfanck vander stallen inden pandt vande brugghemarcten ghehouden in laumaent 1560 ende in meye 1561 // de hooghe zyde // van Baptiste Ploucquyn een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Woulter Hughelijnc een stal beede marcten over Ghyselbrecht Teerle 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieuwkercke over idem Teerle een stal

beede de marcten 4 s. 8 gr. --- van Jan Byllet over idem Teerle 2 stallen
 beede de marcten 9 s. 4 gr. --- van vidua Brouckman over vidua Jan
 Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- Lucas Claissens over
 Regnoulte Blanche een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Maertin de
 Knuut over idem Blanche een stal beeder marcten 4 s. 8 gr. --- van
 Samuel Coucke een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Lauwereins de
 Zwarte over Pietre Dominicle onder alf stal beede marcken 7 s. gr. ---
 vander weduwe van Pieter Pouchyn een stal twelcke zou deser stede
 laet voor de cheins dus hier Niet --- van Anthuenis Weins over Reignier
 Wynckelman een stal een marct 2 s. 4 gr. --- van Jacop vander Schelde
 een stal beede marcte 4 s. 4 gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1570-02.09-1571 f° 15 v.:

Stadsrekening waarin Cornelis van Nieukercke vermeld staat:
 "Ontfanck vander vaulte vander halle // vander weduwe la Tombe, nu
 Jacques van Eeno 10 s. gr. --- van Woutre Hughelijnc 10 s. gr. --- van
 Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Anthuenis Plante 10 s. gr. ---
 van Samuel Coucke 10 s. gr. --- van Jacques van Eeno mids dat tstal
 ledich ghestaen heeft, dus hier Niet --- van Reynoulte Blancs 8 s. 8 gr.--
 -"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1570-02.09-1571 f° 19 v-20:

Stadsrekening waarin Cornelis van Nieukercke vermeld staat:
 "Ontfanck vander stallen inden pandt vanden Brugghemarcten
 ghehouden in lauwe 70 ende meye 71 // Hooghe zijde // van Wouter
 Hughelijnc over vidua Terle een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van
 Cornelis van Nieukercke over idem Terle een stal beede marcten 4 s. 8
 gr. --- van Samuel Coucke over Jan Michiels een stal beede marcten 4
 s. 8 gr. --- van Nicasin Warnier over idem Michiels stal beede marcten
 3 s. 8 gr. --- van Pietre Loziel over Reynoulte Blanche twee stallen beeden
 marcten 9 s. 4l gr. --- van Anthuenis Plante een stal beede marcten 4 s.
 8 gr.---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1590-02.09-1591 f° 8 v.:

Stadsrekening waarin Cornelis van Nieukercke's weduwe vermeld
 wordt omtrent de huur van een stal: "Ontfanck vander vaulte vander
 oude halle verschenen maerte 91 // Deerste wijncle laetst ghebruuct
 bij Anthonis Caillau es dit jaer onverhuert gheweist ende staet ledich,
 hier Memorie --- van Jaques Hughelinc 10 s. gr. --- van vidua Cornelis
 van Nieukercke 10 s. gr. --- van Cornelis de Cueninc 10 s. gr. --- van
 Martin Hughelinc 8 s. 8 gr. --- Loys van Nieukercke 7 s. 4 gr. --- den

wijnclē ghestaen hebbende up Anthonis Billet staet ledich, hier voor Memore --- van Jaques Hughelinc 6 s. gr. ---”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1600-02.09-1601 f° 8-8 v.:

Stadsrekening waarin Cornelis van Nieukercke's weduwe vermeld wordt omtrent de huur van een stal: “Ontfanck vander vaulte vander oude halle verschenen maerte 1601 metgaders vande veranderinghen bij coope --- de wijnclē laetst ghebruuct bij Anthonis Caillau staet ledich Memorie --- van Jaques Hughelinc 10 s. gr. --- van vidua Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Cornelis de Cueninc 10 s. gr. -- -- van Jaques de Cantre mids hij vande huere van 6 jaren ontsleghen es Memorie --- van Loys van Nieukercke 7 s. 4 gr. --- de wijnclē laetst ghebruuct bij Joos Crabbe staet ledich Memorie --- van Jaques Hughelinc 6 s. gr. ---”

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Cornelis van Nieukerke stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1579.

⇒ De functie in de eedt van 1588 werd waarschijnlijk ingenomen door de jongere Cornelis van Nieukercke.

Familie: familie van Loys van Nieukercke (zoon van Cornelis)?

Nieukercke (van), Loys

Naamvarianten: Nieukerke (van), Loys

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1577 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1587 (2 sept.) deken

1589 (2 sept.) deken

1597 (2 sept.) deken

1599 (27 sept.) deken

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1590-02.09-1590 f° 46 v.:

Stadsrekening waarin ene Loys van Nieukercke vernoemd wordt, mogelijk betreft het de goudsmid: "Van Loys van Nieukercke voor tafsluten van een straetkin tusschen zijn eestre ende twee cameren daerjehens over up tzandt bijde vrijdachmarct mids 5 s. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1590-02.09-1591 f° 8 v.:

Stadsrekening waarin Loys van Nieukercke vermeld wordt omtrent de huur van een stal: "Ontfanck vander vaulte vander oude halle verschenen maerte 91 // Deerste wijncle laetst ghebruuct bij Anthonis Caillau es dit jaer onverhuert gheweist ende staet ledich, hier Memorie --- van Jaques Hughelinc 10 s. gr. --- van vidua Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Cornelis de Cueninc 10 s. gr. --- van Martin Hughelinc 8 s. 8 gr. --- Loys van Nieukercke 7 s. 4 gr. --- den wijncle ghestaen hebbende up Anthonis Billet staet ledich, hier voor Memore --- van Jaques Hughelinc 6 s. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1600-02.09-1601 f° 8-8 v.:

Stadsrekening waarin Loys van Nieukercke vermeld wordt omtrent de huur van een stal: "Ontfanck vander vaulte vander oude halle verschenen maerte 1601 metgaders vande veranderinghen bij coope // de wijncle laetst ghebruuct bij Anthonis Caillau staet ledich Memorie --- van Jaques Hughelinc 10 s. gr. --- van vidua Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Cornelis de Cueninc 10 s. gr. --- van Jaques de Cantre mids hij vande huere van 6 jaren ontslegghen es Memorie --- van Loys van Nieukercke 7 s. 4 gr. --- de wijncle laetst ghebruuct bij Joos Crabbe staet ledich Memorie --- van Jaques Hughelinc 6 s. gr."

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Loys van Nieukerke stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1573.

Familie: familie van Cornelis van Nieukercke (vader van Loys)?

Noefrue (vander), Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Noefrue (vander) Pieter, filius Jans Afkomstig van Gheersberghe
1488, Nov. 19 omme te zyne vry zelvsmet f° 48 v.

Poorters Jamees:

Pieter Noefrue f. Jans (vrij zilversmid) 1488, Nov. 19
Geraardsbergen

Familie: /

Noel, Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Noel Pieter, filius Adams Afkomstig van Noyers bi Gisors
1444, Jul. 27 omme zelvsmit te zine f° 73 v.

Poorters Jamees:

Pieter Noel f. Adaems (zilversmid) 1444, Jul. 27 (Noyer bij Gisors)

Familie: /

Noir (le), Guillaum

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

ADN B1929 f° 117 v.-118:

Rekening lopend van 3 okt. 1423 tot 2 okt. 1424 en waarin Guillaume le Noir vermeld staat omtrent de aankoop van edelsmeedwerk die bij hem gedaan was: "A Guillaume le Noir, orfèvre demourant audit lieu de Bruges, la somme de --- pour quatre escuelles d'argent ---."

De Laborde, v.2.1 p. 199:

ADN Recette générale, 1420-1421, n° 678: "A Guillin le Noir, orfèvre, demourant à Bruges, pour quatre escuelles d'argent pour saignier MS. XVI liv. XII d."

Familie: /

Noirot, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 327 Goudsmeden n°43:

Stadsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghere waarin Jan Noirot vermeld wordt: f° 3 "Item ontfaen van Jan Noirot ter cause van Nele Gramayn zijn leerjonc die met hem zijn ambocht leert 22 s. gr."

ADN B.2339 f°219-219 v.:

Rekening lopend van 1527-1528 en waarin Jan Noirot vermeld staat omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "A Jehan Noirot, orfèvre resident a Bruges, la somme de quatre vingtz dix livres huit solz six deniers de quarante gros monnaie de Flandres chascune livre, pour une belle grande et haulte coppe d'argent avec sa couverte faite a l'antique pesant 6 mars moins 8e. Laquelle madite Dame a fait prendre et accheter de luy au pris de 38 s. l'once. Et icelle delivrer de sa part à la femme du capitaine Tonart, espagnol, et laquelle elle en a fait --- En faveur de ce quelle luy a fait leuer puis nagueres ung enfant sur les saintz fons de batesme par la Dame de Magreghen. Pour ce par certisficacion du chief gouverneur desdites Finances de madite Dame sur ce servant contenant quittance, ladite somme ---"

ADN B.2351 f°489:

Rekening lopend van 1 jan. 1528 (1529 n.s) tot 31 dec. 1529 en waarin Jan Noirot vermeld staat omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Audit receveur général des finances la somme de --- Item pour la fachen des coingz dont l'on avoit forgie lesdites jectoires d'argent et de cuyvre failliez par Jehan Noirot, assayeur et tailleur des coingz en la monnoie de Bruges et pour pluseurs patrons de jectoires par luy faiz et envoyez a madite Dame pour en choisir ung tel que luy plairot 10 l. ---"

ADN B.2418 f°278 v.-279:

Rekening lopend van 1 jan. tot 31 dec. 1540 en waarin Jan Noirot vermeld staat omtrent de munt van Brugge: "A maistre Jehan Noirot general maistre des monnoies à Bruges, la somme de mil cinquante une livres seize solz dudit pris. Que par le commandement et ordonnance de la Royne regente et gouvernante et du iceu desdits des finances, ledit receveur general lui a baillie et delivre comptant. Pour une chaine d'or que l'empereur à l'advis de ladit Royne de ceulx du conseil d'estat et prive estans lez elle et du iceu que dessus avoit fait prendre et acheter de lui pour en faire don a messire Anthoine de Hellin, Seigneur de Margency, ambassadeur du Roy trèschrépienne lequel par l'espace d'ung an ou environ avoir reside par ordonnance dudit seigneur Roy vers ladite dame Royne aud. estat d'ambassadeur pour les affaires de la paix. Icelle chaine pesant huit marcqz seize estrelins qui au pris de seize livres l'once par marchie fait avecq lui --- Et pour la fachen de ladite chaine 15 l. Remennent lesdites deux parties ensemble à ladite somme de 1051 l. 16 s. d. dudit pris. Pour ce icy par certification desdits des finances par laquelle ilz consentent entant que en eulx est, icelle somme estre passée et allouée en la despence des comptes et rabatue des deniers de la recepte dudit receveur général par les president et gens des comptes à Lille et lettres patentes dudit Seigneur empereur données en sa ville de Bruges le 27e jour de Juing XV^c quarante veriffiées comme dessus cy rendues. Ladite somme de 1051 l. 16 s. d."

ADN B.2418 f°280:

Rekening lopend van 1 jan. tot 31 dec. 1540 en waarin Jan Noirot vermeld wordt: "Audit receveur general, la somme de --- Que par le commandement et ordonnance de la Royne regente --- il a paie et delivre comptant aux personnes pour les causes et ainsi que s'ensuit. Et premiers à Jehan Noirot general maistre de la monnoie a Bruges,

pour treize marcqz de gectoires d'argent cesquelz par ordonnance dudit seigneurs empereur avoient este prins de lui et delivrez a sondit Seigneur a la Royne deux marcqz à l'archevesque de Palerme, chief du privé conseil dudit Seigneur empereur, aux duc d'Arschot, conte de Hoochstraeten et seigneur de Molembais, chiefz d'icelles finances, au seigneur de Grantvelle, premier conseiller d'estat de sa majeste, Au seigneur de Neufville, tresorier general, a messire Hughes de Grammez, seigneur de Winghere et maistre Vincent Cornelis --- Item pour deux cens vingt marcqz de gectoires de cuyvre aussi forgez et delivrez pour gecter journellement toute ladite annee tant au bureau desdits finances comme en celui dudit receveur general. Aussi pour les donner aux seigneurs dessusnommez pour jecter journellement en leurs maisons --- Item pour avoir fait tailler les coinge dont l'on avoit fait forger lesdits gectoires 20 l. ---"

ADN B.2608 f° 190 v.:

Rekening lopend van 4 jul. 1570 tot 31 dec. 1570 en waarin ene Jan Noirrot vermeld wordt als muntmeester van de Antwerpse munt: "De Jehan Noirot maitre particulier de la monnoie de sa Maieste en la ville d'Anvers, la somme de cinq cens quarante trois livres quatre solz dudict pris, sur ce qu'il ponoit ou pourroit debvoir a sa dicte Majeste a cause du droict seigneurial de ladicte monnaye. En deniers paiey audict Noirot mesmes pour son remboursement de semblable somme par luy payee et desboursee pour le faict des gectoires d'argent et de cuyvre pour le bureau des finances ---"

ADN B.2608 f° 407:

Rekening lopend van 4 jul. 1570 tot 31 dec. 1570 en waarin ene Jan Noirrot vermeld wordt als muntmeester van de Antwerpse munt: "A Jehan Noirot maitre particulier de la monnoie du roy notre seigneur en la ville d'Anvers, la somme de cinq cens quarante trois livres quatre solz dudict pris. Que a l'ordonnance desdictz des finances ledict recepveur general luy a baillé et delivre comptant pour semblable somme a lui deve si comme pour vingt quatre marcqz de gectoires d'argent que a l'ordonnance de sa Majeste ---"

Famille: /

Noirroit, Franchoy

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1533 (2 sept.) deken

Schouteet deel II:

(Noirot Francois in de Steenstraete 31,1,1572 II-89)
MOGELIJK: GEEN AANWIJZING DAT HET DE GOUDSMID BETREFT

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°3 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Fransoys Naroet vermeld wordt: "Ontfanc van dootscult --
- Item ontfaen over dooetscult van Fransoys Naroet 5 s. d."

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°9 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Fransoys Naroet vermeld wordt: "Item betaelt alssme de zielmesse de van Fransoys Naeroet 1 s. 3 d."

Valentin Vermeersch, Grafmonumenten te Brugge voor 1578, III p.447:

MOGELIJK 422. Vloerzerk met koper. Overledenen: Pierre Noirot sr., Bourgondisch koopman (11 dec. 1508), Jacqueline de Deckere, echtgenote (5 mei 1521), François Noirot, zoon (15 aug. 1554). Locatie: Sint-Donaaskerk. [...]

Familie: /

Norroit Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Schouteet deel II:

Norroit Jacop, goudsmet in de Gheldmuntstrate 13,6,1559
I- f° 72 v.

Familie: familie van François Noirot of Jan Noirot?

Noorman, Janne

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 27:

Stadsrekening waarin Janne Noorman vermeld wordt omtrent een lening die hij is aangegaan: "Item ontfanghen van der leeninghe die diversche poorters gheleent hebben binnen desen jare --- zelvsmeden // Item van Loy van Thielt 3 l. 12 s. // Item van Jacop van Outkerke 6 l. // Item van Heinric Christiaens 7 l. 4 s. // Item van Janne Thoolnehuus 6 l. // Item van Janne Noorman 12 l. // Item van Jacop Hallingbroot 12 l. // Item van Olivier Beyeman 6 lb. // Item van Cornelis f. Huughs 6 l. // Item van Victoor van Cleven 6 lb. // Item van Daneel van Bouvekerke 12 l. // Item van Pieter Ghebaerd 6 lb. // Item van Clais Juedemare 12 lb. //"

Familie: /

Noten (van), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Noten (van) Jan, filius meester Philips Afkomstig van Andwarpen
1481, Febr. 28 omme bevryt te zine int ambocht vanden
gousdmeden... ende dat zelve metter hand te doene f° 14

Poorters Jamees:

Jan van Noten (goudsmid) 1481, Febr. 28 Antwerpen

Familie: /

Nulot, Anthuenis

Naamvarianten: = Muloot, Antheunis?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1490 (9 dec.) deken

Familie: /

O

Onghereede (de), Jan: zie Donghereede, Jan

Ottenzone, Clais

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Ottenzone Clais Afkomstig van Aemsterdamme 1431, Febr. 8
omme bevryet te zine ende te doene tambacht vanden zelve smeden
f° 125 v.

Poorters Jamees:

Clais Ottenzone (zelve smid) 1431, Febr. 8 Doornik XII lb.

Familie: /

Oudenhove (vanden), Jan

Naamvarianten: = Houden Hove (huten), Jan?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1412 (2 sept.) vinder

Familie: /

P

Papenem (van), Willem

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Willem van Papenem wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Parijs (van), Margriete: WEDUWE COSSIN (deze meester is nergens anders teruggevonden)

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Margriete van Parijs vermeld wordt: "Leerjonghen --- Item ontfaen van Margriete van Parijs de weduwe Cossin over Adolf vande Voorde leerjon 5 s. 6 d."

Familie: /

Parte, Christiaen

Naamvarianten: Partille, Christiaen

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1591 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Christiaen Partille stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1587.

Familie: /

Partille, Christiaen: zie Parte, Christiaen

Pauwels, Cornelis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1568 (2 sept.) vinder

1575 (2 dec.) vinder WARANDEERDERS

1578 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1579 (2 sept.) vinder

Familie: /

Peerman, Guillaume

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1600 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1600-02.09-1601 f° 41 v.:

Stadsrekening waarin Guillaume Peerman vermeld wordt omtrent de aankoop van zilverwerk bij hem gedaan: "Guillame Peerman, zelvemet, van twee schalen met vergulde canten ende garnituren met tstad wapene gheamilliert, weghende tsamen 32° 6^e, ghepresenteert ter bruiloft van de dochtre van mijn heer den Scoutteeten met den capitein Chalon 17 l. 14 s. 7 gr."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1600-02.09-1601 f° 41 v.:

Stadsrekening waarin Guillaume Peerman vermeld wordt omtrent de aankoop van zilverwerk bij hem gedaan: "Den zelve van twee ghelijcke schalen ghepresenteert ter bruiloft van de dochtere van dheer Guillame de Boodt, Burgmeestre van scepenen met dheer Fransois de Boodt 17 l. 1 s. 9 gr. ---"

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Guillame Peerman stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1597.

Familie: /

Peperzac, Hertwyn

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Peperzac Hertwyn, filius Jans Afkomstig van Duustbuerch
1480, Aug. 29 omme bevryt te zine int ambocht vanden
goudsmiden... ende dat zelve metter hand te doene

Poorters Jamees:

Hertwyn Peperzac f. Jans (goudsmid) 1479, Aug. 29
(Duustbuerch)

Familie: /

Petytpont (van), Woutre

Naamvarianten: Petit Pont (van), Wouter

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Petytpont (Van) Woutre Afkomstig van Luevene
1420, Apr. 20 omme hem te bevriene int ambocht vanden
zelversmeden 15 v.

Poorters Jamees:

Wouter van Petit Pont (zilversmid) 1420, Apr. 20 Leuven

Familie: /

Pieters, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1516 (2 sept.) vinder

1520 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: familie van Joris Pieters?

Pieters, Joris

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1422 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1425 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: familie van Jan Pieters?

Pitte (vanden), Michiel

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Michiel vanden Pitte wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Plackere (de), Danneel

Naamvarianten: Placker (de), Danneel

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1530 (2 sept.) vinder

1535 (2 sept.) vinder

1550 vinder

Familie: /

Plante, Anthuenis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1550 vinder WARANDERERS

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1570-02.09-1571 f° 15 v.:

Stadsrekening waarin Anthuenis Plante vermeld staat: "Ontfanck vander vaulte vander halle // vander weduwe la Tombe, nu Jacques van Eeno 10 s. gr. --- van Woutre Hughelijnc 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Anthuenis Plante 10 s. gr. --- van Samuel Coucke 10 s. gr. --- van Jacques van Eeno mids dat tstal ledich ghestaen heeft, dus hier Niet --- van Reynoult Blancs 8 s. 8 gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1570-02.09-1571 f° 19 v-20:

Stadsrekening waarin Anthuenis Plante vermeld staat: "Ontfanck vander stallen inden pandt vanden Brugghemarcten ghehouden in lauwe 70 ende meye 71 // Hooghe zijde // van Wouter Hughelijnc over vidua Terle een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieukercke over idem Terle een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Samuel Coucke over Jan Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Nicasin Warnier over idem Michiels stal beede marcten 3 s. 8 gr. -- -- van Pietre Loziel over Reynoult Blance twee stallen beeden marcten 9 s. 4 gr. --- van Anthuenis Plante een stal beede marcten 4l s. 8 gr. ---"

Familie: familie van Jan Plante?

Plante, Jan

Naamvarianten:

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1517 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1525 (2 sept.) vinder

1532 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

Familie: familie van Anthuenis Plante?

Plante, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1578 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Jan Plante stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1574.

Familie: /

Plockin, Collaert

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 11:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghere, waarin Colaert Plockin vermeld wordt: f° 11: "Item betaelt Colaert Plockin clerc was van den voornoemde ambochte voor zijnen dienst over den termijn van acht maenden 33 s. 4 d. gr."

Familie: familie van Baptiste Ploquin?

Ploquin, Baptiste

Naamvarianten: Plockin, Battiste

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1558 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Baptiste Ploquin vermeld wordt: "Item ontfaen van Battiste Plockin in minderinghe over zijn vrijheijt 11 s. d."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 17-18 v.:

Stadsrekening waarin Baptiste Ploquin vermeld staat: "Ontfanck vander stallen inden pandt vande brugghemarcten ghehouden in laumaent 1560 ende in meye 1561 // de hooghe zyde // van Baptiste Ploucquyn een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Woulter Hughelynck een stal beede marcten over Ghyselbrecht Teerle 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieukercke over idem Teerle een stal beede de marcten 4 s. 8 gr. --- van Jan Byllet over idem Teerle 2 stallen beede de

marcten 9 s. 4 gr. --- van vidua Brouckman over vidua Jan Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- Lucas Claissens over Regnoul Blanché een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Maertin de Knuut over idem Blanché een stal beeder marcten 4 s. 8 gr. --- van Samuel Coucke een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Lauwereins de Zwarte over Pietre Dominique onder alf stal beede marcken 7 s. gr. --- van der weduwe van Pieter Pouchyn een stal twelcke zou deser stede laet voor de cheins dus hier Niet --- van Anthuenis Weins over Reignier Wynckelman een stal een marct 2 s. 4 gr. --- van Jacop vander Schelde een stal beede marcte 4 s. 4 gr. ---"

Familie: Colaert Ploquin is mogelijk de vader van Baptiste. Deze Colaert werd in de stadsrekening van 1550-1551 vermeld onder hetzelfde onderdeel van de rekening en op dezelfde locatie als Baptiste Ploquin in de stadsrekening van 1560-1561, de naam van Colaert werd in de laatst genoemde rekening dan ook vervangen door Baptiste.

Pluckere (de), Adriaen

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1572 vinder WARANDERES

Familie: /

Poertre (de), Jacob

Naamvarianten: Portre (de), Jacob

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1366 (2 feb n.s.) vinder

1369 (2 feb n.s.) vinder

Familie: /

Poge (du), Nicolas

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1444-02.09-1445 f°75 v.:

Stadsrekening waarin Nicolas du Poge vermeld wordt de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item ghecocht jeghens Nicolas du Poge twee zelverinne vierendeele weghende 10 maerc twee onsen 2 inghelschen te 24 s. 8 d. gr. tmaerc de welke ghepresenteirt waren minen heer den cancelier van Brabant in zijn vertrecken over den goeden ende ghetrauwen dienst die hi der stede hier voor tijts ghedaen heift ende noch doen mach, costen de vorseide potten met fachoene ende vergoudene 14. Lb. 2 s. 6 d. gr. ---"

Familie: /

Polet, Jehan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

ADN B.2169 f° 189 v.:

Rekening lopend van 1 jan. tot 31 dec. 1500 waarin Jehan Polet wordt vermeld als Brugs goudsmid: "Et a Jehan Polet, aussi orfevre demourant audit Bruges, pour avoir refait une croix de cristal ou il y avoit mis trois pointes de dyamans en cloux d'or et pour avoir remis apoint certaines autres menues baghes de mondit seigneur pour tout par marchie a lui fait 7 l. 10 s."

Familie: /

Ponchijn, Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1521 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Pieter Ponchijn?

Ponchijn, Pieter

Naamvarianten:

- Ponchin, Pieter
- Ponssijn, Pieter
- Possin, Pieter
- Poussin, Pieter

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1515 (2 Sept.) vinder WARANDEERDERS

1517 (2 sept.) vinder

1519 (2 sept.) vinder

1523 (2 sept.) vinder

1526 (2 sept.) deken

1529 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1533 (2 sept.) vinder

1535 (2 sept.) deken

1537 (2 sept.) vinder

1538 (2 sept.) vinder

1541 (2 sept.) vinder

1543 (2 sept.) vinder

1546 (2 sept.) deken

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1520-02.09-1521 f° 40-40 v.:

Stadsrekening waarin ene Pietre Poussin vermeld staat omtrent de huur van een stal in het pand en waarvan vermoed wordt dat dit Pieter Possin, de goudsmid betreft: "Ontfanc vander stallen inden pant ten freren vanden brugghmaercten ghehouden in laumaent 1500 twintech ende meye 1500 eenentwintich // de hooghe zijde // van Jacob Vilt over over onder alf zijn stal 7 s. --- van Pieter Dominickele over onder alf zijn stal 7 s. --- Pietre Poussin over twee zijne stallen 9 s. 3 d. --- Jacob Mauwe over twee zijne stallen 9 s. 4 d. --- Jacob Cnoops over onder alf huer stal 7 s. --- van Herman Roode over een zijn stal 4 s. 8 d. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 39:

Stadsrekening waarin Pieter Possyn vermeld staat voor de huur van stallen: "Entfanck vanden stallen inder pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in laumaent dertich ende meye 31 // de hooghe zyde // van Christiaen de Wachtre over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- Cornelis de Witte over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- Jacob Vilt over onder alf zyn stal 7 s. --- van Pieter Dominicle over onderalf zyn stal 7 s. Pieter Possyn over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- van Jacob Mauwe over twee zyne stallen 9 s. 4 d. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 41 v.-43:

Stadsrekening waarin Pieter Possin vermeld staat omtrent de huur van stallen: "Ontfanc vander pande de hooghe zyde // van vidua Christiaen de Wachtere van twee stallen over twee marcten 9 s. 4 d. gr. --- van Renault Blache over drie stallen van twee marcten 14 s. gr. --- van Samuel Coucke over een stal van twee marcten 4 s. 8 d. gr. ---van vidua Jacob Vilt onder alf stal over twee marcten 7 s. gr. --- vanden

onderalf stal van Pietere Dominicle ledich Niet --- van Pieter Poussin van een stal beede marcten 4 s. 8 d. gr. --- van Cornelis de Witte een stal ledich Niet --- van vidua Jan vander Meersch onderalf stal beede de marcte 7 s. gr. --- van vidua Gheeraert Camphin een stal Niet --- van vidua Wouter vanden Cante over een stal een marct 2 s. 4 gr. --- vanden stalle van Reynier Wynckelman een marct 2 s. 4 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt over alf stal Niet --- de neder zyde --- van Wouter Hughelinc over een stal 4 s. 8 d. gr. ---”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 39-40.:

Stadsrekening waarin Pieter Ponchijn vermeld staat omtrent de huur van stallen in het ‘ten freren pand’: “Ontfanck vander stallen inden pandt ten freren vanden Brugghe-marcten ghehouden in lauwe veertichbende meye eenenveertich // de hooghe zyde // Christiaen de Wachtere van twee stallen 9 s. 4 d. --- van Renault Blanche van drie stallen 14 s. --- van Joos de Vos van een stal 4 s. 8 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal van een marct 3 s. 6 d. --- van Pieter Dominicle van onderalf stal 7 s. --- van Cornelis de Witte van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Pieter Ponchin van twee stallen van 4 marct 4 s. d. gr. --- van Jan vander Meersch van onderalf stal 7 s. --- van Andries vanden Cante van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Anthuenis Huimbloot van twee stallen van een marct 4 s. 8 d. --- van Gheeraert Camphin van een stal 4 s. 8 d. gr. --- van Reynier Wynckelman van een stal een marct 2 s. 4 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal 7 s. ---”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 17-18 v.:

Stadsrekening waarin Pieter Ponchijn vermeld staat: “Ontfanck vander stallen inden pandt vande brugghe-marcten ghehouden in laumaent 1560 ende in meye 1561 // de hooghe zyde // van Baptiste Ploucquyn een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Woulter Hughelynck een stal beede marcten over Ghyselbrecht Teerle 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieukercke over idem Teerle een stal beede de marcten 4 s. 8 gr. --- van Jan Byllet over idem Teerle 2 stallen beede de marcten 9 s. 4 gr. --- van vidua Brouckman over vidua Jan Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- Lucas Claissens over Regnoulte Blanche een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Maertin de Knuut over idem Blanche een stal beeder marcten 4 s. 8 gr. van Samuel Coucke een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Lauwereins de Zwarte over Pietre Dominicle onder alf stal beede marcken 7 s. gr. --- vander weduwe van Pieter Pouchyn een stal twelcke zou deser stede laet voor de cheins dus hier Niet --- van

Anthuenis Weins over Reignier Wynckelman een stal een marct 2 s. 4
gr. --- van Jacop vander Schelde een stal beede marcte 4 s. 4 gr. ---”

Familie: familie van Jacop Ponchijn?

Pont (du), Jan

Naamvarianten: Pondt (du), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1529 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1538 (2 sept.) deken

Familie: /

Poolbrood, Lodewyc

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1473 (2 sept.) deken

Familie: /

Poortere (de), Jacob: zie Poertre (de), Jacob

Poortere (de), Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Poortere (De) Pieter, filius Jans Afkomstig van Parys
1443, Jul. 16 omme zelversonit te zine f° 56 v.

Familie: /

Porck (le), Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1566 (7 okt.) vinder WARANDEERDERS

Familie: /

Portre (de), Jacob: zie Poertre (de), Jacob

Prez (de), Joos

Naamvarianten: Duprez, Joos

Pres (de), Joos

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1547 (10 sept.) vinder WARANDERERS

1553 (2 sept.) vinder

1562 (14 sept.) vinder Voorafgegaan door + en ernaast geschreven :
midts dat desen Joos verdranck inde reye deser stede was in zijn stede
ghecreert Cornelis Schelhavere, 19 decembre

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°2 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september
1554 waarin Joos de Prez vermeld wordt: "Item ontfaen van Joos de
Pres in minderinghe van zin sedulle ter cause van zin vrijheijt 6 s. 8
d."

Familie: /

Priem, Pieter

Naamvarianten: Proem, Pieter

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1365 (2 feb n.s.) vinder

1368 (2 feb n.s.) vinder

SAB 216. Stadsrekeningen 02.02.1370 n.s.- 02.02-1371 n.s. f° 4:

Stadsrekening waarin ene Pieter Priem vermeld wordt die mogelijk
dezelfde persoon zou kunnen zijn als de zilversmid: "aervelike rente
ten beghinen // Bi Pieters van den Briele --- van Pietre Prieme 12 d. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 03.02.1360 - 02.02-1361 f° 6 v.:

Stadsrekening waarin ene Pieter Priem vermeld wordt die mogelijk
dezelfde persoon zou kunnen zijn als de zilversmid: "Item ontfanghen
van den stede ervelike rente bi Pieters van den Briele --- Van Pietre
Prieme 12 d. ---"

Familie: /

Proem, Pieter: zie Priem, Pieter

Prowuer, Niepiaert

Naamvarianten: Onzekere lezing, zou ook Provier kunnen zien

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Niepieart Prowuer vermeld wordt: "mesters van butten --
- van Mueren over zijn vryheyt 10 s. d."

Familie: /

Puetin, Jan

Naamvarianten: Pueytin, Jan

Peutin, Jan

Pentin, Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1440 (2 sept.) deken voorafgegaan door : here

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Jan Puetin wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

ADN B.1929 f° 116 v.-177:

Rekening lopend van 3 okt. 1423 tot 2 okt. 1424 en waarin Jan Peutin vermeld staat omtrent de aankoop van edelsmeedwerk die bij hem

gedaan was: "A Jehan Peutin, orfevre demourant a Bruges, et plusieurs auttre cy aprees nommez, la somme de --- audit Jehan Peutin pour une paix de fin or bien riche esmaillie ou milieu d'une ymage de Nostre Dame, au dessus dela quelle paix a une croix aussi esmaillie d'une autre ymage et autour de ladicte ymage a quatre bien grosses perles que mondit Seigneur a fait prendre et acheter dudit orfèvre ---" Dit werd cadeau gedaan aan een Portugese bisschop.

ADN B.1931 f°128 v.:

Rekening lopend van 3 okt. 1424 tot 2 okt. 1425 en waarin Jan Peutin vermeld staat omtrent de aankoop van edelsmeedwerk die bij hem gedaan was: "A Jehan Peutin, orfevre demourant a Bruges, pour six autres tasses d'argent verees et martelees ou fons, pesans ensemble 8 marcs 6 onces que semblément mondit seigneur a fait prendre et acheter de lui pour donner a messire Jofroy Meking conseiller de rent [onzekere lezing rent] et pere en Dieu mondit Seigneur l'évesque de Liege que depar ledit evesque lui avoit apporté certaines lettres de creance pour aucunes dont autre declaracion il nen veult estre fait au pris de 7 l. 10 s. le marc valent 65 l. 12 s. 6 d. A lui pour une coupe dorée et poinconnee couverte pesant 1^m 3° 13e et ung gobelet a pie doré pesant 1^m 3° 3e que pour donner à Jarreciere herault du Roy nostre Seigneur qui depar le roy nostre dit Seigneur avoit a mondit seigneur apporte lettres icellui mon Seigneur a semblément fait prendre de lui aud. pris de 10 l. le marc valent 28 l. 10 s. Et pour ung autre gobelet a pie doré et esmaillie audessus pesant 1^m 2° que pour donner au baptisement du filz de Jehan Mulart, bourgeois de Bruges --- 10 l. le marc valent 12 l. 10 s. ---"

ADN B.1931 f°128 v-129.:

Rekening lopend van 3 okt. 1424 tot 2 okt. 1425 en waarin Jan Peutin vermeld staat omtrent de aankoop van edelsmeedwerk die bij hem gedaan was: "A Jehan Peutin, orfevre demourant a Bruges, la somme de quatre cens trois livres trois solz dudit pris de 40 gros monnaie de flandres la livre --- pour pluseurs parties de vaisselles d'argent et autres choses que icelui mondit seigneur a fait prendre et acheter de lui et pour plusieurs parties d'orfaverie ---" Hieronder bevonden zich zilveren tassen en andere juwelen die aan de ambassadeurs van Holland werden gepresenteerd. Verder werden nog juwelen aan de vrouw van Colin le Fèvre gegeven, aan Francois Pelerin en aan Guiot, bastaard van Bourgogne. Ook werd hij gevraagd een esmeralde te bewerken.

ADN B.1935 f°104 v.:

Rekening lopend van 4 okt. 1426 tot 31 dec. 1426 en waarin Jan Peutin vermeld staat omtrent de aankoop van edelsmeedwerk die bij hem gedaan was: "A Jehan Peutin, orfevre demourant a Bruges, la somme de cinq cens cinquantesep escuz du pris de 40 gros monnaie de Flandres lescu laquelle du commandement et orndonnement de mondit Seigneur lui a este paiee, baillee et delivree comptant pour ung bien groz dyamant poincu apluises faches enchasse en ung anel d'or sept autres groz dyamans de pluiseurs sortes et ung bien riche mironer que pout mondit Seigneur et en faire un plaisir et afait prendre et acheter de lui ledit pris siquil appert par mandement de descharge de mondit Seigneur sur et sait donne a Dordrecht ---"

ADN B.1933 f°129:

Rekening lopend van 3 okt. 1425 tot 2 okt. 1426 en waarin Jan Peutin vermeld staat omtrent de aankoop van edelsmeedwerk die bij hem gedaan was: "A Jehan Peutin, orfevre demourant en la ville de Bruges, --- pour les joyaux cy apres --- C'estassavoir pour deux gros dyamans --- - pour deux autres dyamans --- que semblément mondit Seigneur a fait mettre, pardevers lui --- Item our une chaymette d'or --- Item pour une ymage d'or a une sainte Katherine garnie autour de trois balays, deux saphirs et 7 grosses perles et à la couronne de ladicte ymage de 15 petis perles --- Item pour ung bien gros fermail garni de 6 bien grosses perles et 1 gros balay ou milieu --- Et 1 autre petit fermail garny de 5 perles ung rubiz ou milieu et ung dyamant pointu au dessus --- Lesquelz deux fermaulx et ymage d'or mondit Seigneur a donne et fait presenter de par lui --- a certains ambaxadeurs ---"

ADN B.1933 f°129-129 v.:

Rekening lopend van 3 okt. 1425 tot 2 okt. 1426 en waarin Jan Peutin vermeld staat omtrent de aankoop van edelsmeedwerk die bij hem gedaan was: "Audit Jehan Peutin, le somme de sept cens livres ung solc trois deniers --- tasses d'argent apie dorees et esmaillees ou fons - -- que mondit Seigneur a fait prendre et acheter de lui au pris de 9 s. de monnaie le marc et icelles donnees et fait presenter de par lui a maistre Gilles Descornay, prevost de l'eglise de Harlebeke le quel estoit venu devers lui en ambaxade de par nostre saint pere le pappe. ---"

ADN B.1942 f° 86-86 v.:

Rekening lopend van 1 jan. 1430 tot 31 dec. 1431 en waarin Jan Peutin vermeld wordt voor bij hem gekocht edelsmeedwerk: "A Jehan Peutin, orfevre, demourant a Bruges pour ung grant bassin, un pot, une paielle, deux cueilliers et un chandeiller pesant ensemble 21^m 2° d'argent --- A lui pour un cueillier d'or pesant 22 esterlins 11 l. 9 s. Et pour la facon des choses dessusdites lesquelles il a faictes pour madame la duchesse 21 l. ---"

ADN B.1942 f° 87:

Rekening lopend van 1 jan. 1430 tot 31 dec. 1431 en waarin Jan Peutin vermeld wordt voor bij hem gekocht edelsmeedwerk: "A Jehan Peutin, orfevre demourant a Bruges, qui deu lui estoit c'estassavoir pour une grosse patrenostre d'or et d'ivoire que mondit seigneur fist prendre et acheter de lui pour donner à mondit seigneur de Hemseberghe 138 l. Item pour un bracelet d'or garny de 6 perles pour mondit seigneur 84 l. Item pour 1 gobelet couvert pesant 2^m 1° 10e que mondit seigneur fist donner a un ambassadeur d'Austeriche 26 l. 5 s. et pour unes boucles d'argent dorees qui ont este mises es brigandines d'icellui seigneur 36 l. 3 s. ---"

ADN B.1942 f° 192 v.:

Rekening lopend van 1 jan. 1430 tot 31 dec. 1431 en waarin Jan Peutin vermeld wordt voor bij hem gekocht edelsmeedwerk: "A Jehan Peutin, orfevre demourant audit Bruges pour ung gobelet et onze aiguiers dorez, pesans 3^m 1° --- que mondit seigneur a fait prendre et acheter de luy pour les donner et depar luy presenter a Pierre le Nepveu le jour de ses nopces pour ce au pris de 13 l. 10 s. le marc valent ---"

ADN B.1942 f° 193 v.:

Rekening lopend van 1 jan. 1430 tot 31 dec. 1431 en waarin Jan Peutin vermeld wordt voor bij hem gekocht edelsmeedwerk: "Et audit Jehan Peutin pour avoir reffait tout de neuf l'un des potz d'argent de l'échanconnerie de monseigneur et une aisquier ou il a mis de son argent pour les faire plus fors 1^m 6° Et aussi pour les ovair doré tout de neuf comme appert par la quittance et certification de Jehan de Lachenel dit Boulongne, garde des joyaulx dicellui seigneur cy ---"

ADN B.1942 f° 193 v.-194:

Rekening lopend van 1 jan. 1430 tot 31 dec. 1431 en waarin Jan Peutin vermeld wordt: "A Conrard van Meke, marchand demourant a Bruges, Colard le Fevre et Jehan Peutin la somme de 2^m 7e 82 l. 16 s. du pris de

40 groz monnaie de Flandres la livre que mondit seigneur a ordonner eulx estre baillée et delivree comptant pour les parties par eulx livrees a icellui seigneur pour les couses et manieres qui sensuit. --- Et ausditz Colard le Fevre et Jehan Peutin Neant icy 1 jour de ce que de samblemens sommes contenues ou mandement cy rendu, ilz font comptans et allouez en II articles en la partie precedant, ---”

ADN B.1974 n° 58400

Kwitantie uit 1441 van een som betaald aan Jan Peutin, goudsmid te Brugge, voor het maken van twee grote zilveren schotels die door de hertog aan mevrouw van Orléans gepresenteerd werden.

ADN B.1969 f° 339:

Rekening lopend van 1 jan. 1440 tot 31 dec. 1441 en waarin Jan Peutin vermeld wordt voor bij hem gekocht edelsmeedwerk: “A Jehan Peutin, orfevre demourant a Bruges, la somme de cent huit livres de 40 gros monnaie de Flandres la livre. C’est assavoir pour une coupe d’argent doree et une esguiere d’argent aussi doree, pesant ensemble cinq mars de troyes au pris de 12 l. le marc valent 60 l. Et pour une autre esquiare a quatre gobeletz dedans icelle pesant ensemble cinq mars de troyes au pris de 9 l. 12 s. le marc valent 48 l. lesquelles parties de vaisselle ont este depar mondit seigneur donnees et presentees assavoir lesdites coupes et aiguieres dorees a ung chevalier du pays de Portingal et l’autre aiguier et gobeletz a ung prestre dudit pays de portingal ---”

ADN B.2004 f° 356 v.:

Rekening lopend van 1 jan. 1450 tot 31 dec. 1450 en waarin Jan Peutin vermeld wordt voor de aankoop van zilverwerk die bij hem gedaan was: “A Jehan Peutin, marchand orfevre demourant a Bruges --- Audit Jehan Peutin pour 6 tasses d’argent vereez aux bors, dorrees, esmaillees et taillees pardedanz de plusieurs personnaiges devises --- que mondit seigneur a fait acheter de lui et les fait presenter en don de par luy aux nopces de Jehan Doustain, varlet de chambre et sommellier de corps de mondit Seigneur nagaires faictes en la ville de Bruges au pris de 44 s. le marc valent 138 l 2 s.”

ADN B.2004 f° 356 v.:

Rekening lopend van 1 jan. 1450 tot 31 dec. 1450 en waarin Jan Peutin vermeld wordt voor de aankoop van zilverwerk die bij hem gedaan was: “Audit Jehan Peutin et a plusieurs autres personnes cy apres

nommee --- Audit Jehan Peutin pour deux fermaux d'or pour mettre et servir ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1440-10.09-1441 f°94:

Stadsrekening waarin Jan Pueytin vermeld wordt voor de aankoop van allerlei zilverwerk bij hem: "Item ghecocht jeghen Janne Pueytin 2 zilverene flasschen ende een gobblet daerof de boorden vergoudt waren --- Item 12 zilverene plateele --- welke parceele van zilveren vorseide ghepresenteert waren onzer gheducthe vrouwen van Charlois thieren eersten incommene hier binnen der stede. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1442-10.09-1443 f°89 v.:

Stadsrekening waarin Jan Pueytin vermeld wordt voor het afbetalen van de schulden die stad bij hem openstaan heeft: "Item ghegheven Janne Pueytin 10 lb. 3 s. gr. In minderinghe van 9 lb. 4 s. gr. die hem de stede tachter ende sculdich was ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1442-10.09-1443 f°99:

Stadsrekening waarin mogelijk Jan Peutin vermeld wordt: "Noch es de stede tachter bi causen vander riders --- Janne Pueytin 6 lb. 4 s. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1443-10.09-1444 f°57:

Stadsrekening waarin Jan Peutin vermeld wordt omdat de stad zilverwerk bij hem gekocht heeft maar dat doorstreept is en waarnaast 'vacat' werd geschreven: "Item ghecocht jeghen Janne Pueytin een zilveren vergulden croes weghende 1 s. maerc 1 s. once troischs te 38 s. gr. tmaerc --- de welke ghepresenteert was ter eerster messe van --- Clais Utenhove zone daer de stede toe ghebeden was coste de vors croes 3 lb. 4 s. 2 d. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1443-10.09-1444 f°73 v.:

Stadsrekening waarin Jan Peutin vermeld wordt omtrent de schulden die de stad bij hem openstaan heeft: "Item ghegheven Janne Pueytin 16 s. gr., in minderinghe van 6 lb. 16 s. d. die hem de stede tachter was, valent de vors. 16 s. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1443-10.09-1444 f°77:

Stadsrekening waarin Jan Peutin vermeld wordt omwille van de aankoop van zilverwerk bij hem: "Item ghecocht jeghen Janne Pueytin een zilveren vergoudt verdeckte croes weghende 1 s. maerc ende 1 s. onse troischs te 38 s. tmaerc metten fachoene de welke

ghepresenteirt was ter eerster messe van --- Clais zone Uten hove daer de stede toe gebeden was coste de voors. croes 3 lb. 4 s. 2 d. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1443-02.09-1444 f°81 v.:

Stadsrekening waarin een zekere Jan Peutin vermeld wordt, wellicht de goudsmid: "Noch es de stede tachter bi causen vander riders --- Janne Pueytin 6 lb. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1444-02.09-1445 f°72 v.:

Stadsrekening waarin Jan Peutin vermeld wordt omtrent schulden die de stad bij hem had openstaan, wellicht de edelsmid: "Item betaelt Janne Puetin 12 s. gr. In minderinghe van 6 lb. gr. valent de vorseide 12 s. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1444-10.09-1445 f°75 v.:

Stadsrekening waarin Jan Peutin vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item ghecocht jeghen Janne Puetin 12 nieuwe scalen met verguldene boorden ende gheamelgiert metter stede wapene in den bodeme, weghende 16 troysche marc te 24 s. 8 d. gr. tmarc. Item van fachoene ende van amelgierene ende vergoudene 2 lb. 8 s. gr., comt 19 lb 14 s. 8 d hier jeghen hadde de stede te baten oud zelve de lakinghe af gheslegghen werdicht zijnde 1 lb 4 s 4 d groten. Item vijftich pond parisis die meester Pieter van den Vagheviere in handen hadde over vier scalen die verdonkert waren zo dat boven de bate voorscreven comt te betalene 3 lb. 53 s. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1444-02.09-1445 f°79:

Stadsrekening waarin ene Jan Peutin vermeld wordt, wellicht de edelsmid: "Noch es de stede tachter bi causen vander riders --- Item Janne Puetin 5 lb. 8 s. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1445-02.09-1446 f°62 v.:

Stadsrekening waarin Jan Peutin vermeld wordt: "Noch betaelt bi causen vander riden --- Item Janne Puetin, in minderinghe van 5 lb. 8 s. die hem de stede tachter was 3 lb. 9 s. gr. valent ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1446-02.09-1447 f° 59:

Stadsrekening waarin ene Jan Peutin vermeld wordt, mogelijk dezelfde Jan Peutin als de goudsmid aangezien het niet ondenkbaar is dat de stad schulden bij hem heeft: "Noch es de stede tachter bi causen van der ride --- Item Janne Puetin 49 s. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1447-02.09-1448 f°61:

Stadsrekening waarin Jan Peutin vermeld wordt: “Noch es de stede tachter bi causen vander riders [...] Item Janne Puetin XXXIX. s groten [...]”

(SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1449-02.09-1450 f°69 v.:

Stadsrekening waarin Jan Peutin normaal vermeld wordt in het onderdeel “Noch es de stede tachter bi causen van riders” en die steeds dezelfde namen in dezelfde volgorde voor verschillende rekeningen weergeeft. In deze rekening staat echter de naam Jacoppe Peutin op de plaats waar normaal Jan Peutin zou staan.)

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1461-01.09-1462 f° 65 v. - 66:

Stadsrekening waarin Jan Peutin vermeld wordt: “Noch es de stede tachter bij causen vander ryders --- Item Janne Puetin 23 l. 8 s. ---”

De Laborde, v.2.2 p. 388:

N° 4930. ADN Preuves 1426-1427: “A *Jehan Pentin*, orfèvre, demourant à Bruges, pour ung grant tableau d’or, ouvré bien richement, garny de XX balais de IIII^{xx} X grosses perles, lequel MS a donné et fait présenter, de par luy, au cardinal d’Engleterre. XIJ^c L liv. »

De Laborde v.2.2 p. 212:

N° 4010. ADN Preuves, 25 jan.: “Je, *Jehan Pentin*, orfèvre, demourant à Bruges, confesse avoir eu et receu de Pierre Bladelin, dit Leestmaker, conseiller et receveur général de toutes finances de MS le duc de Bourgogne, la somme de soixante dix huit livres cinq sols – pour deux grans plas d’argent blanc que MdS a fait prendre et acheter de moy et les donner à madame d’Orléans avec plusieurs autres parties de vaisselle. – Le XXVe jour de janvier, l’an mil CCCC et quarante.

De Laborde, v.2.1 p. 199:

ADN Recette générale, 1423-1424, n° 676: “A *Jehan Pentin*, orfèvre, demourant à Bourges – pour une paix de fin or, bien riche esmaillée au milieu d’une ymage de Nostre Dame ; au dessus de laquelle paix a une croix, aussi esmaillé d’une autre ymaige et autour de laditte ymaige a quatre bien grosses perles que MS a fait prendre et acheter dudit orfeure par marchié fait VI^{xx} XVIIJ francs et icelle a donnée à ung

euesque de Portingal qui avec plusieurs aultres Portugalois estoit venu devers lui en ambaxade de par le roy de Portugal.”

De Laborde, v.2.1 p. 201-204:

ADN Recette générale, 1424-1425, n° 690: “A Jehan Pentin, orfèvre, demourant à Bruges et pluseurs autres personnes cy après nommées, la somme de treize mille neuf cens trente huit livres, cinq solz deux eniers du pris de quarante gros monnoie de Flandres la livre, laquelle par le commandement et ordonnance de MdS leur a esté payée, baillée et délivrée comptant, pour pluseurs habillemens que MdS a nagaires fait faire pour le fait du gaige qu’il avoit intecion de faire contre le duc de Glocestre. Cest assavoir pour sept couvertures de chevaux aux armes, devise et enseigne de MdS toutes faictes de brodeure et d’orfaverie. [...] Et premièrement audit Jehan Pentin, orfèvre, demourant à Bruges pour l’achat de huit vins dux marcs, une once, huit esterlins d’argent à ouvrer pour faire l’orfaverie qui a esté mise et employée esdits habillemens au pris de VI l. III s. chascun marc valent XII^c XXV l. v s. II d. de XL gros monnoie de Flandres la livre. – A lui pour l’or, façon et ouvrage de l’orfaverie faicte desdits III^{xx} x^m l^o VIII l. d’argent dorée ouvrée en pluseurs fuisilz, pierres, flambes et estincelles, bastons, besans et austres devises au pris de VI l. pour chascun marc, valent M XXI l. XII d. dicte monnoie. – A lui pour le dechie qui a esté sur III^{xx} X^m de cendrée qui avoient esté achetez au pris dessus déclaré pour faire partie de ladite orfaverie VI mars audit pris de VII l. III s. le marc valent XLIII l. III s.”

De Laborde, v. 2.1 p. 227:

ADN Recette générale, 1425-1426, n° 752: “A Jehan Pentin orfèvre – pour une ymaige d’or à une sainte Katherine garnie autour de trois balays, deux saphirs et vii grosses perles et à la couronne de ladite ymaige de xv petites perles et sept gors blays au milieu. IJ^c XL francs.”

De Laborde, v.2.1 p.243 :

ADN Recette générale, okt.-dec. 1426, n° 820: “A Jehan Pentin, orfèvre, demourant à Bruges, un bien riche miroer.”

De Laborde, v. 2.1 p.263-264 :

ADN Recette générale, 1431-1432, n° 921-933: “A Jehan Pentin, orfèvre, demourant à Bruges, la somme de quatorze cens dix huit livres, du pris de xl groz, monnoie de Flandres la livre, laquelle MS le

duc a ordonné lui estre baillée et délivrée comptant pour les causes et parties qui s'ensuivent. C'est assavoir, pour la façon de trois tasses d'argent qui furent perdues aux nopces de MdS, lesquelles il refist pour les rendre à ceulx à qui elles avoient esté emprumptées XLVIII s." – n° 921 – "Item pour III° x^c d'argent qui furent mises et employées en le lieu de l'or dont il a fait xxv colliers d'or de l'ordre d'icellui S de la Thoisson d'Or pour MS et les aultres chevaliers dudit ordre, LXI s." – n° 922 – "Item pour la façon des fremouers des heures de MS qui ont esté reffaiz deux foiz, pour y adjouster les armes de Brabant, XIII l." – n° 923 – "Item pour la façon d'unes patrenostres qu'il a faictes a ymaiges à la devise d'icellui S, XXVIII l." – n° 924 – "Item pour III pièces de crestal qui a esté mis par III icelles patrenostres, XVIII s." – n° 925 – "Item pour la facon d'un tableau d'or qu'il a fait pour madame la duchesse, où il a dedens pluseurs relicques enchassées, fermant estrangement, armoiez des armes de MS et de madicte dame, LX l." – Item pour crestail mis oudit tableau, XXIII s. - Item pour ung estuy de cuir à mettre icelluy, XII s." – n° 926 – "Item pour avoir refait deux pièces d'un des colliers dudit ordre de la Thoisson, lequel fu à feu messire Robert de Masmines, III l." – n° 927 – "Item pour une portepaix pour la chappelle de feu Anthoine MS, premier fils de MdS, et ung calice pesant ensemble II^m VI° XVe d'argent ; pour ce parmi la fachon XXXVI s." – n° 928 – "Item pour deux chandeilliers d'argent pour ladicte chappelle XXI l." – n° 929 – "Item pour deux burettes servans à ladicte chappelle et la couverture d'une aisguière de l'eschançonnerie de l'ostel de MdS qu'il a refaictes et y a mis III° XVIe de son argent ; pour ce pour argent, fachon et dorure VIII l." – n° 930 – "Item pour avoir refait tout de neuf et redoré les quatre pièces d'argent de l'espée de parement de MS, et pour avoir fait refaire l'estui d'icelle espée ; pour ce pour façon, argent et dorure III l. XVI s." – n° 931 – "Item pour avoir ouvré et très bien treillissez une ferrure d'argent pour une gibessière pour MdS III l." – n° 932 – "Item pour deux dyamans qui ont esté prins et achetez dudit Pentin, lesquelz icellui S donna et d'iceulx fist son plaisir et volenté le jour de l'an darrain passé ; pour ce VII^{xx} x l." – n° 933 – "Et pour la fachon de xxv colliers de l'ordre de MS de la Thoisson d'Or qu'il a faiz, tant pour MdS comme pour les aultres chevaliers dudit ordre par marchié à luy fait M III^{xx} l. [...]"

De Laborde, v.2.1 p. 323-324 :

ADN Recette générale, 1432-1433, n° 1082-1088: "[...] A Jehan Pentin, orfèvre et marchand de joyaulx, demourant à Bruges, pour ung hanap

d'or garny couvert sur le fretelet d'en hault d'un ruby et de vii grosses perles, ledit hanap pesant iii marcs, lequel MdS a donné à madame la duchesse ledit premier jour de l'an, III^c salus." – n° 1083 – "A luy pour i tableau d'or pesant vii^o garny de IIII rubis de LXXVII perles que samblablement icelluy donne ledit premier jour de l'an à la contesse de Namur pour ses estraines, III^{xx} salus." – n° 1084 – "A luy pour un fermail d'or garny d'une fleur de dyamant, ung ruby, une bonne perle et deux chainettes d'or y pendans garnies de iii grosses perles que MS a prins devers luy pour en faire ses pleisir et voulente, VII^{xx} X salus." – n° 1085 – "A luy pour III anneaulx d'or chascun garny d'une fleur de dyamant, lesquelz icellui S a samblablement fait prendre et acheter de luy pour en faire ses plaisir et voulente, VI^{xx} salus." – n° 1086 – "A luy pour quatre aultres anneaulx d'or garny chascun d'un dyamand plat carré en façon de tablete que pareillement icellui S a prins et retenu devers luy pour en faire son plaisir, VI^{xx} VIII salus, desquelles III parties prinses pour en faire le pleisir et voulente de MdS comme dit est ; ne veult que aultre déclaracion en soit faicte." – n° 1087 - "A luy pour ung fermail d'or garny de III perles, une esmeraude ou milieu et ung rubi dessus, que MS a donné à la dame Dor, sa folle, pour ses estraines ledit premier jour de l'an derrain passé, XII salus." – n° 1088 – "A luy pour ung anel d'or esmaillé et garny d'un gros dyamant à façon d'escusson que MdS a donné et envoyé à madame de Clèves, sa seur, pour ses estraines ledit premier jour de l'an, VI^{xx} salus. [...]"

De Laborde, v.2.1 p. 325-326 :

ADN Recette générale, 1432-1433, n° 1094-1096: "A Jehan Pentin, orfèvre et marchand de joyaulx, demourant à Bruges, les sommes de six cens soixante dix salus d'or et cinquante livres du pris de XL groz, monnoie de Flandres la livre [...] pour les parties qui s'ensuient. C'est assavoir : pour ung tableau d'or pesant III^m ouquel a une ymage de Nostre Dame et de Saint Jehan Baptiste esmailliez de blanc, garny de VIII balaiz, XXX grosses perles pesans environ III karas la pièce et ung gros saphir que MdS a fait prendre et acheter de luy, et icelluy donné à révérend père en Dieu l'archevesque de Coullongne, quand il vint devers lui en sa ville de Brouxelles, ou mois de novembre mil III^c XXXI, du pris de III^c d'or." – n° 1095 – "A luy pour deux gros dyamans enchassez en deux anneaulx à faces losenges, l'un esmaillié de blanc et l'autre de rouge cler que samblablement MdS a fait prendre et acheter de luy, pour iceulx par luy donner à madame la duchesse sa compaignie, II^c LXX salus." – n° 1096 – "A luy pour vi tasses d'argent [...] que MS a données a *Guillemin*, le chasublier, le jour de ses nopces, XLII

I.” – Et pour avoir enchassé le gros dyamant de MdS en renforcié d’or ses patrenostres où il a mis III° de son or, VIII l. [...]”

De Laborde, v.2.1 p. 326-328:

ADN Recette générale, 1432-1433, n° 1097-1103: “Audit *Jehan Pentin*, les sommes huit cens salus d’or [...] bailliées et délivrées comptant pour les parties de joyaulx par lui livrées pour les pris et causes qui s’ensuivent. C’est assavoir : pour ung fermillet d’or garny de V perles, ung dyamant et ung ruby que MdS a donné à *Guymare Roddighe*, demoiselle de madame la duchesse, le jour de ses nopces, LXX salus.” – n° 1098 – “A lui pour ung très riche collier d’or garny de IX perles, IX rubis et ung fermail pendant audit collier aussi garny de deux grosses perles, ung bon ruby et une grosse fleur de dyamant que MdS a donné au S de Croy, son chevalier, conseiller et premier chambellan, le jour de ses nopces, du pris de V^c salus.” – n° 1099 – “A luy pour ung fermail garny de III perles et ung ruby que samblablement MdS a donné pour le pris aux joustes le premier jour des nopces dudit sire de Croy, XXX salus.” – n° 1100 – “A luy pour ung aultre collier d’or garny de X perles, II rubiz et ung dyamant que aussy MdS a donné et de par luy fait présenter à *Jehan de Brimeu*, son conseiller, chambellan et maistre d’ostel, le jour de ses nopces, du pris de II^c salus.” – n° 1101 – “A luy pour une Thoison d’or mise en l’un des vielz colliers de l’ordre de la Thoison d’or et aussi pour annelets qu’il faloit oudit collier, XII l. XV s. – A luy pour avoir bruny VII des colliers dudit ordre et y avoir mis plusieurs annelets, x l. III s.” – n° 1102 - “A luy pour une aisguière et VI gobelets que MS a donné et de par luy fait présenter à *Pieret Labite*, son archier de corps, le jour de ses nopces, pesant ensamble VI^m V^o VIe d’argent au pris de IX l. XVIII s. le marc, valent LXVI l.” – n° 1103 – “Et pour une aultre esguière et VI gobelets que samblablement ont esté de par MdS donnés à ung chevalier d’Espagne qui vint devers luy en sa ville de Bruges, pesans X^m V^o, au pris de X l. le marc, valent C l. VI s. - [...]”

De Laborde, v.2.1 p. 331-332:

ADN Recette générale, 1432-1433, n° 1116: “Audit *Jehan Pentin*, la somme de vingt deux livres six solz, du pris et monnoie que dessus, laquele MS lui a ordonné estre baillée et délivrée comptant pour l’achat et délivrance d’une aisguière d’argent blanc, pesant II^m II° V^e que MdS a fait prendre et acheter de luy ledit pris pour mettre et servir en l’office de l’espicerie de son hotstel. [...]”

De Laborde, v.2.1 p. 341-342:

ADN Recette générale, 1432-1433, n° 1149: "A *Jehan Pentin*, orfèvre, demourant à Bruges, la somme de quatrevins seze livres douze sols, du pris de XL gros, monnoie de Flandres, la livre, que deue luy estoit pour la vendue et délivrance de six tasses d'argent pesans ensemble douze marcs, du prix de VIIJ francs ung sol le marc, lesquelles MdS a de lui fait prendre et acheter pour les, de par icellui S, donner et présenter au baptisement de l'enfant *Johannes van Eck*, son paintre et varlet de chambre, lequel il a fait tenir sur fons, en son nom [...]"

De Laborde, v.2.1 p. 342:

ADN Recette générale, 1433-1434, n° 1150: "Audit *Jehan Pentin*, - pour unze esterlins d'or pour mettre en houpes et enrichir les patenostres que icelluy S porte journallement. VI francs."

De Laborde, v.2.1 p. 342:

ADN Recette générale, 1433-1434, n° 1151: "A lui pour façon des dittes houpes et d'une ymage de saint Josse mis en icelle. IX francs."

De Laborde, v.2.1 p. 354:

ADN Recette générale, 1435-1436, n° 1235: "A *Jehan Pentin*, orfèvre, pour ung tableau d'or pesant IIIJ marc IJ onces, au milieu duquel a ung demi ymaige de Nostre Dame tenant son enffent, esmaillié de blanc, garnis de huit bons rubis, ung diamant à estusson, XVIIJ perles que grandes que petites et ung bon saphir, lequel tableau MdS donna ce jour de l'an dernier passé à madame la duchesse sa compaigne, du pris de. VI^c salus."

De Laborde, v.2.1 p. 385-386:

ADN Recette générale, 1442-1443, n° 1373: "A plusieurs personnes [...] tant pour la perfection de certaine tombe qui pieça avoit esté encommencié à faire pour mettre et asseoir en l'église et monastère de Saint Bavon lez la ville de Gand [...] Assavoir : à *Tydeman Maes*, tailleur de pierres [...] pour son salaire d'avoir partaillié, parfait et assiz ladicte église de Saint Bavon, ladicte tombe, qui par ledit receveur et *Jehan Pentin* avait esté trouvée en la maison dudit *Tideman* en l'estat qui s'ensuit. [...]"

Famillie : /

Puetin, Robin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Prost p. 595, 1390:

N° 3554. – Ordonnancé par le duc, le 5 août, 12 fr. « à Robin Puetin, orfevre, demourant à Bruges, en rabat et deduction de la somme de 70 fr. d'or qui deuz li estoient pour la vendue et delivrance d'un anel d'or à 2 dyamans, lequel anel Mgr donna à la duchesse de Brebant, quant lors ilz estiont à Cambray ».

Prost p. 619, 1386:

N° 3645. – Payé, le 17 septembre, 182 fr. 13 s. 6 d. ob. t. à « Robin Peutin, orfevre et varlet de chambre de Mgr... : pour la façon de 2 fermailx d'or, l'un à 5 balaiz et 12 grosses perles et l'autre à 5 rubiz et 4 pelles fines rondes », 24 fr. ; « pour l'or desdiz fermailx qui pesent 4 onces et 3 estellins, sur quoy il a esté baillié aud. Robin 2 onces 13 esterlins d'or et de pierrerie : reste une once et demie », 11 fr., « et pour fillie », 1 fr. ; « pour or et façon de 3 autres fermailx l'un à 4 balaiz, 12 grosses pelles et un gros saphir ou milieu, et l'autre à 4 saphirs quarrez, 8 grosses pelles, 1 balay quarré ou milieu, et l'autre à 4 rubiz, 4 pelles et un saphir à 8 quarrés ou milieu, pesant 11 mars et une once d'or à 22 karaz », à 59 fr. 11 s. t. le marc, 126 fr. 10 s. 10 d. ob., sur quoy il a receu 1 marc 3 onces 5 esterlins d'or au pris que dessus », 83 fr. 14 s. 10 d. t. : reste qu'il lui est deu » 41 fr. 16 s. ob. t. ; « pour la façon desdiz fermailz », 80 fr., « pour fueille » 2 fr. ; « pour 3 espinettes d'or pour une sainture pour Mgr, pesant 3 esterlins », 22 s. 6 d. t., « lesquelles choses et parties dessusd. Mgr a eues et receues par la main dud. argentier » ; « pour rappareillier un bacin d'argent et une épée pour mons. le conte de Nevers », 5 fr. 5 s. t. ; « pour une sainture d'argent neellée », 12 fr. ; « pour rappareillier une benoistier », 1 fr. 10 s. t. ; « pour rappareillier ung pot et une nef d'argent, qui estoient despeciez », 2 fr.

Famillie : /

Q

Quane (de), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1421 (2 sept.) vinder

1435 (2 sept.) vinder

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Jan de Quane wordt hier aangeduid als vinder van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Queury, Jacques

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

De Laborde, v.2.2 p.501:

ADN Recette générale, 1467-1468, n° 1949: "A Guillaume Mulot, Jehan Dominique, Cornille Hugues, Jacques Queury, Martin Guisbrecht, Anthoine Labbé, et Anthoine Tornient, tous orfèvres, demourant à Bruges, la somme de six cens huit livres treize sols qui deue leur estoit. . VI^c VIII l. XIII s."

Familie: /

R

Ram (de), Willem

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1471 (2 sept.) vinder

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Willem de Ram wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Rape, Gillis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1481 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1483 (geen precieze datum vermeld) vinder GOUDSLAERS

1484 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1487 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1491 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1492 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 4 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Gillis Rape vermeld wordt: f° 4 v.: "Item ontfaen van der weduwe van Gillis Rape over de doot - scult van der voornoemde Gillis hueren man was 3 s gr."

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 9 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Gillis Rape vermeld wordt: f° 9 v.: "Item betaelt ter cappelle als men de zielmesse dede van Gillis Rap 11 gr."

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 12 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Gillis Rape vermeld wordt: f° 12 v.: "Item betaelt den ghene die tlijc ter eerde droughen van Gillis Rape 8 gr."

Familie: /

Ravelinghiem (de), Gillain

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J.M.E. Feys, p. 87:

Feys vermeldt 16 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond en die niet door Gaillard werden vermeld. Gillain de Ravelinghiem stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1579.

Familie: /

Remaugiz (de), Jan

Naamvarianten: Remagiz (de), Jan

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Remaugiz (de) Jan, filius Regnaults Afkomstig van Clermont
1444, Sept. 23 omme zelversonit te zine f° 79 v.

Poorters Jamees:

Jan de Remagiz f. Regnaults (Remaugiz zilversmid)
1444, Sept. 23 (Clermont)

Familie: /

Rendon, Joos

Naamvarianten: Randon, Joos
 Rendent, Joos

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1542 (2 sept.) vinder
1544 (2 sept.) vinder
1547 (10 sept.) vinder
1552 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Phelips Rendon (vader van Joos)?

Rendon, Phelips

Naamvarianten: Randon, Philips

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1517 (2 sept.) vinder

1521 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1525 (2 sept.) vinder

1529 (2 sept.) deken

1534 (2 sept.) vinder

1537 (2 sept.) deken

1540 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Joos Rendon (zoon van Phelips)?

Rentchen (van), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Rentchen (van) Jan, filius Willems	Afkomstig van Deventre
1448, Febr. 28	omme zelversonit te zine f° 110 v.

Familie: /

Resteer, Matthijs

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1363 (2 feb n.s.) vinder

Familie: /

Reu (de), Pieter

Naamvarianten: Ryeu (de), Pieter

Rieu (du), Pieter

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1520 (2 sept.) vinder WARANDERERS

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°4:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Pieter de Reu vermeld wordt: "Hier up betaelt tnaervolghende --- Item betaelt Pieter de Rieu als clerk voor zin solaeris van desen jaere 54 2 lb. 10 s. d."

"Item betaelt de selve clerk vooer coelen by hem ghelevert int jaer 3 s. d."

"Item betaelt de seleven clerk voert twasschen van tlyvaet van de cappele van dit jaer voorlede 1 s. 6 d."

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 11 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghere, waarin Pieter de Reu vermeld wordt: f° 11 v.: "Item betaelt Pieter du Ryeu nu clerk van den voornoemde ambocht voor zijnen dienst over den termijn van vier maenden 16 s. 8 d. gr."

Familie: familie van Cornelis de Ryeu?

Reynaert, Annekn: LEERJONGEN

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 327 Goudsmeden n°43:

Stadsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghere waarin Annekn Reynaert vermeld wordt: f° 3 v. "Item ontfaen van Passchier Canteleur ter cause van Annekn Reynaert die met hem zijn ambocht leert 22 l. gr."

Familie: /

Reyngoot, Maartin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1480-01.09-1481 f° 162:

Stadsrekening waarin Maartin Reyngoot vermeld wordt: "Item betaelt Maartin Reyngoot ter causen van een zelveren scale, weghende 12 oncen die verloren was ten voorseide banckette 2 l. 14 s. ---"

- ⇒ Het is niet duidelijk of het hier een goudsmid betreft. Het beroep van Maartin Reyngoot wordt niet vermeld. Aangezien de goudsmiden niet het alleenrecht hadden om goud- en zilverwerk te verkopen en de leden van het ambacht van de goud- en zilversmeden niet per se zelf goud- of zilversmid waren maar soms enkel handelaar, kan hier geen uitsluitel gegeven worden over tot welke groep Maartin Reyngoot behoorde. Opvallend is wel dat er eventueel ook een familieband kan bestaan met andere Reyngoots, namelijk Victoor Reyngoot, die een goudsmid is. Daarom vonden wij het toch de moeite deze Reyngoot te vermelden.

Familie: /

Reyngoot, Victoor

Naamvarianten: Reingoot, (Victoor)

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1427 (2 sept.) deken

1433 (2 sept.) deken

Familie: /

Reynout, Cornelis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 2 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Cornelis Reynout vermeld wordt: f° 2 v. "Item ontfaen van Cornelis Reynout ter cause van zijne vriheit in tvoornoemde ambocht 3 lb. 2 s. gr."

Familie: /

Reyvaert, Jacob

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J.M.E. Feys, p. 87:

Feys vermeldt 16 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond en die niet door Gaillard werden vermeld. Jacob Reyvaert staat op deze plaat genoteerd onder het jaar 1584.

Familie: /

Rex, Donaes: zie Rijcx, Donaes

Rielandt, Cornelis

Naamvarianten: Rieland, Cornelis

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1508 (2 sept.) vinder

1511 (2 sept.) vinder

Familie: /

Rietheem (van), Jan

Naamvarianten: Riethem (van), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1421 (2 sept.) vinder

1423 (2 sept.) vinder

1428 (2 sept.) vinder

Familie:

Rieu (de), Pieter: zie Reu (de), Pieter

Rijcx, Donaes

Naamvarianten: Rex, Donaes
Rijnctx, Donaes

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1570 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS
1574 (18 okt.) vinder GOUTSLAGHERS
1576 (2 sept.) vinder GOUDTSLAERS
1578 (2 sept.) vinder GOUTSLAGHERS
1580 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: /

Roeger, Lauwers

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Lauwers Roeger "zeltersmit" 1361, Maa. 5
Camerlincx-ambacht

Familie: /

Roelandt, Joos

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1524 (2 sept.) vinder WARANDERERS

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°3:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Joos Roelandt vermeld wordt: "Item ontfaen van Joes Roelant ter cause van veerahter ghilde ghelt 16 s. d."

Familie: familie van Marck Roelandts?

Roelandts, Marck

Naamvarianten: Roelandt, Marck

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1559 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1578 (2 sept.) deken

Familie: familie van Joos Roelandt?

Roode, Herman

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1491 (2 sept.) vinder

1511 (2 sept.) deken

1517 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

Poorterboeken:

Roode Herman, filius Aelbrechts Afkomstig te Wismaer in Oostland
1481, Sept. 5 omme bevryt te zine int ambocht vanden
goudsmeden... ende dat zelve metter hand te doene

Poorters Jamees:

Herman Roode (goudsmid) 1481, Sept. 5
Wismaer (in Oostland)

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres V p.101:

C. 1485-86, f° 170 v., n° 13: "Betaelt Herman Roode, den goudsmet, ter
causen van eenen ziluerin schilt bij hem ghemaect metter wapene van
den Radessenboden van den Oosterlinghen, ij lb. xij s. gro."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1520-02.09-1521 f° 40-40 v.:

Stadsrekening waarin ene Herman Roode vermeld staat omtrent de
huur van een stal in het pand: "Ontfanc vander stallen inden pant ten
freren vanden brugghmaercten ghehouden in laumaent XV^c twintech
ende meye XV^c eenentwintich // de hooghe zijde // van Jacob Vilt over
over onder alf zijn stal 7 s. --- van Pieter Dominickele over onder alf zijn
stal 7 s. --- Pietre Poussin over twee zijne stallen 9 s. 3 d. --- Jacob
Mauwe over twee zijne stallen 9 s. 4 d. --- Jacob Cnoops over onder alf
huer stal 7 s. --- van Herman Roode over een zijn stal 4 s. 8 d. gr. ---"

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 4:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531,
opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Herman Roode vermeld
wordt: f° 4: "Item ontfaen van Herman Haltvelt van testamente wijlent
den voornoemde ambocht gheordoneirt bij de huusvrauwe van
Herman Rode de somme van 10 s. gr."

Familie: /

Rossingool, Vydal

Naamvarianten: Rossingnoul, Vidal

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Rossingool Vydal	Afkomstig van Puuts int land van Naverne
1431, Apr. 12	omme bevryet te sine ende te doene tambocht
vanden zelvversmeden	126 v.

Poorters Jamees:

Vidal Rossingnoul	(zilversmid)	1431, Apr. 12	Puis	in	Averne
(Puuts, land van Naverne)	XII lb.				

Familie: /

Roy (le), Pieter

Naamvarianten: Roy (de), Pieter

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1477 (19 april) vinder

1496 (2 sept.) deken

1499 (2 sept.) vinder

ADN B.2121 f° 515-515 v.:

Rekening lopend van 1 jan. 1480 tot 31 dec. 1480 en waarin le Roy vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "A Pierre le Roy, orphevere demourant a Bruges, la somme de deux cens soixante quatre livres cinq solz six deniers dudit pris qui deve lui estoit pour les causes et ainsi que sensuit assavoir pour ung marcs deux onces sept estrelins d'or qu'il a mis et employe pour avoir fait le scel de secret avec ung signet armoye des armes de mondit seigneur au pris de quatzres livres dix solz dicte monnoye l'once qui audit pris font 156 s. 6 d. Item pour quinze onces d'argent qu'il a semblent

employees pour avoir fait une boiste dudit argent dois servant a mettre et encloire dedans ledit scel ---"

ADN B.2121 f° 532:

Rekening lopend van 1 jan. 1480 tot 31 dec. 1480 en waarin le Roy vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "A Pierre le Roy, orphevre demourant audit Bruges, la somme de douze solz dudit pris, pour avoir nettoye et rebruncy une douzaine de tasses d'argent presentees au grant senechal --- pour ce icy ladictte somme de 12 s."

Familie: /

Ruddervoorde (van), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1371 (2 feb n.s.) vinder

Poorters Jamees:

Jan van Ruddervoorde "zeltersmit" 1363, Maa. 14
Afkomstig van Wakken

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres II p. 408:

Compte du 2 février 1381 au 4 mai 1382: f° 45 v.: "Eerst ghegeuen Janne van Ruddervoorde, den zeluersmet, van ij van der stede stopen, iiij waterstoepe der stede toebehorende, te doen vergoudene, c florine, coste stic xxxv gr. [...]"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.02.1380 n.s.- 02.02-1381 n.s. f° 91:

Stadsrekening waarin Jan van Ruddervoorde vermeld wordt voor de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item ghecocht jeghen Janne van Ruddervoorde, den selversmid, 1 vergouden croes de welke gheproseint was mijns heren sproofs nichte van Sint Donaes alsoe

huwedet 's huus ende wouch .iiij. maerc ende 12 lood ende coste de maerc 12 s. gr. daer comt up 5 lb. 4 s. 6 d. grote valent 3 parisis ---"

L. Gilliodts – Van Severen v.II p. 408:

Rekening lopend van 2 febr. 1381 (v.st.) tot 4 mei 1382 (n. st.), f° 45 v., n° 1: "Eerst ghegheuen Janne van Ruddervoorde, den zeluersmet, van ij van der stede stopen iiij waterstoope der stede toebehorende, te doen vergoudene, c florine, coste stic xxxv gr., daer comt vp xiiij lb. xj s. viij d. gr.; Som. clxxv lb. par."

Familie: /

Ryckolf, Jacob

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Jacob Ryckolf "zeltersmit" 1344, Jun. 21 Aardenburg

Familie: /

Ryeu (de), Cornelis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1550 vinder WARANDERERS

Schouteet deel II:

Rieu Cornelis du, zeltersmet up de Speghelreys 10,12,15633
I- f° 40 v.

Familie: familie van Pieter de Ryeu?

Ryeu (de), Pieter: zie Reu (de), Pieter

Ryp, Heindric

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Ryp Heindric, filius Heindricx Afkomstig van Duudsbuerch int
land van Cleven 1485, Nov. 4 omme bevryt te zine int
ambocht vanden goudsmiden ende dat zelve metter hand te doene

Familie: /

S

Sabret, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Jan Sabret die men heet louwie "zeltersmit" 1350, Aug. 23

Familie: /

Saboret, Symoene

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Symoene Saboret dictus Joije "zeltersmit" 1362, Nov. 6 Rijsel

⇒ Saboret werkte ook in Rijsel als zilversmid en vermoedelijk gaat hier om dubbel poorterschap.

Familie: /

Sainthillaire (de), Guillaume

Naamvarianten: Sainthilare (de), Guillaume

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1580 (2 sept.) vinder

1582 deken

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Guillame de Sanithilliare stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1575.

Familie: /

Sanders, Alaerd

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1494 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1497 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1499 (2 sept.) vinder

1505 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

Familie: /

Scaec, Joris

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Joris Scaec wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Sceaere (de), Carolus

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Carolus de Scaere vermeld wordt: "Item ontfaen van Carolus de Scaere in minderinghe van zin sedulle ter cause van zin vryheyt 3 .s 8 d."

Familie: /

Scaffere (de), Reynout

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Reynout de Scaffere wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Scapelijnc, Christiaen

Naamvarianten: Scapelijnc, Christiaen

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1576 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1600 (2 sept.) vinder

Schouteet deel II:

Scapelinc Christiaen, zelversonder in de Gheltemuntstrate
16,6,1593 II- f° 32

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Christiaen Scapelync stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1571.

Familie: familie van Clays Scapelinck of Nicolas Scapelijnc?

Scapelijnc, Nicolas

Naamvarianten: Scapelijnc, Nicolas

= Scapelinck, Clays?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1590 (2 sept.) deken

1592 (2 sept.) vinder

1594 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Clays Scapelinck of Christiaen Scapelijnc?

Scapelinck, Clays

Naamvarianten: Schapelijnc, Clays
Scapelinc, Clais
= Scapelijnc, Nicolas?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1582 vinder WARANDEERDERS

1586 (2 sept.) vinder

1588 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1589 (2 sept.) vinder

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Claeys Scapelync stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1573.

Familie: familie van Christiaen Scapelijnc of Nicolas Scapelijnc?

Scapelinck, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Jan Scapelinck stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1597.

Familie: /

Scapere, Gillekin: LEERJONGEN

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 3 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Gillekin de Scapere vermeld wordt: f° 3 v. "Item ontfaen van Vincent Beyts ter cause van Gillekin de Scapere die met hem zijn ambocht leert 22 s. gr."

Familie: /

Scelhavere, Claeys

Naamvarianten: Schelhavere, Claeys
 = Schelhavere, Nicolas?
 Scelhaevere, Clays

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1551 (2 sept.) vinder

1571 (2 sept.) deken

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f° 1:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 en waarin Clays Scelhaevere als gouverneur wordt genoemd. ("Rekeninghe ende bewijs van al tguent dies Clays Scelhaevere ontfaen en utghevene heft uter name ende als gouverneur van den ambochte van de goutsmeden in Brughe ---")

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Clays Scelhavere vermeld wordt: "Leerjonghen --- Item ontfaen van Claijs Scelhaevere over Jennin Boudens zin leerjon 1 lb. 2 s. d."

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°9 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Claeys Scelhavere vermeld wordt: "Item betaelt my Clays Scelhaevere als gouverne selveris naer costumen 12 s. d."

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°9 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Claeys Scelhavere vermeld wordt: ~~"Item betaelt Clays Scelhaever dat welke ten daeghe van rekeninghe toegheleyt is ghewest van de rekenaers ende heedt voer dienst dien hy ghedaen hadde drie ofte vier maen boven zijn jaer 12 s. d."~~

SAB 327 Goudsmeden n° 36b:

Processtukken van proces Jacob de Cantere tegen het ambacht, 1571-1572. Hierin wordt Claes Schelhavere genoemd als deken van het ambacht.

Familie: familie van Herman Scelhavere, Cornelis Schelhavere, Jacop Scelhavere, Nicolas Schelhavere of Franchois Schelhavere?

Scelhavere, Cornelis: zie Schelhavere, Cornelis

Scelhavere, Francois: zie Schelhavere, Francois

Scelhavere, Gillis: zie Schelhavere, Gillis

Scelhavere, Herman

Naamvarianten: Schelavere, Herman
Schelchavere, Herman
Scellehans, Herman
Zie ook Scelphave, Herman, dhoude

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1485 (30 juni) vinder

1488 (12 feb. n.s.) vinder

1491 (2 sept.) vinder

1496 (2 sept.) vinder

1512 (2 sept.) vinder

⇒ Herman Scelphave dhoude nam in 1516 nog een functie op en is wellicht dezelfde persoon als deze die tot 1496 een aantal functies opnam. Het geval van 1512 is wellicht een jongere Herman Scelhavere en misschien wel een zoon of neef.

Familie: familie van Cornelis Schelhavere, Franchois Schelhavere, Jacop Scelhavere, Cornelis Scelhavere, Nicolas Schelhavere of Claeys Scelhavere?

Scelhavere, Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1527 (2 sept.) vinder WARANDERERS

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 4 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Jacop Scelhavere vermeld

wordt: f° 4 v.: "Item ontfaen van der weduwe van Jacop Scelhavere over de dootscult van der voornoemde Jacop hueren man was 3 s. gr."

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 10:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Jacop Scelhavere vermeld wordt: f° 10: "Item betaelt ter cappelle als men de zielmesse dede van Jacop Scelhavere voor capellaen, costre ende roedraghere 11 gr."

Familie: familie van Cornelis Scelhavere, Claeys Scelhavere, Franchois Schelhavere, Nicolas Schelhavere of Herman Scelhavere?

Scellehans, Herman: zie Herman Scelhavere

Scelphave, Herman, dhoude

Naamvarianten: zie ook Herman Scelhavere

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1516 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

Familie: familie van Cornelis Scelhavere, Claeys Scelhavere, Franchois Schelhavere, Herman Scelhavere, Jacop Scelhavere of Nicolas Schelhavere?

Scheerdere (de), Troylus

Naamvarianten: Scheers (de), Troilus

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1548 (10 sept.) vinder WARANDERERS

1554 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

Familie: /

Schelde (vander), Jacob

Naamvarianten: Schelde (vander), Jacques

Verschelde, Jacop

Verscelde, Jacop

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1549 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1559 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1562 (14 sept.) vinder WARANDEIRDERS

Schouteet deel II:

Schelde Jacop vander, zelvemet in Sint-Jacopstrate 6,5,1560
I- f° 87

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Jacop vander Schelde vermeld wordt: "Leerjonghen --- Item ontfaen van Jacop vande Scelde over Heekas Colins zijn leerjon 1 lb. 2 s. d."

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°2 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Jacop vander Schelde vermeld wordt: "Item ontfaen van Jacop verscelde in minderinghe van zin sedulle ter cause van sin vryheyt 6 s. 8 d."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 14 v.:

Stadsrekening waarin Jacob vander Schelde vermeld staat: "Vander vaulte vander halle // vander weduwe van Gheeraerdt Camphin 10 s. gr. --- van Woulter Hughelijnc 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Reinoudt Blanche 10 s. gr. --- van Samuel Coucke 8 s. 8 gr. --- van Jacop vander Schelde bij huere 10 s. gr. --- vander weduwe van Jaspaer Brouckman 8 s. 8 gr. --- van Jacop van Schelde 7 s. 4 gr. --- van de weduwe van Jan Gheers 6 s. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 17-18 v.:

Stadsrekening waarin Jacob vander Schelde vermeld staat: "Ontfanck vander stallen inden pandt vande brugghemarcten ghehouden in laumaent 1560 ende in meye 1561 // de hooghe zyde // van Baptiste Ploucquyn een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Woulter Hughelync een stal beede marcten over Ghyselbrecht Teerle 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieukercke over idem Teerle een stal beede de marcten 4 s. 8 gr. --- van Jan Byllet over idem Teerle 2 stallen beede de marcten 9 s. 4 gr. --- van vidua Brouckman over vidua Jan Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- Lucas Claissens over Regnoulte Blanche een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Maertin de Knuut over idem Blanche een stal beeder marcten 4 s. 8 gr. --- van Samuel Coucke een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Lauwereins de Zwarte over Pietre Dominicle onder alf stal beede marcken 7 s. gr. --- vander weduwe van Pieter Pouchyn een stal twelcke zou deser stede laet voor de cheins dus hier Niet --- van Anthuenis Weins over Reignier Wynckelman een stal een marct 2 s. 4 gr. --- van Jacop vander Schelde een stal beede marcte 4 s. 4 gr. ---"

Familie: /

Schelhavere, Claeys: zie Scelhavere, Claeys

Schelhavere, Cornelis

Naamvarianten: Scelhavere, Cornelis
Scelhaver, Cornelis

Schelaver, Cornelis

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1526 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1536 (2 sept.) vinder

1540 (2 sept.) vinder

1541 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1542 (2 sept.) vinder

1549 (2 sept.) deken

1562 (14 sept.) vinder Vervanger Joos de Prez: Voorafgegaan door + en
ernaast geschreven : midts dat desen Joos verdranck inde reye deser
stede was in zijn stede ghecreert Cornelis Schelhavere, 19 decembre

1583 (2 sept.) vinder WARANDEDERS

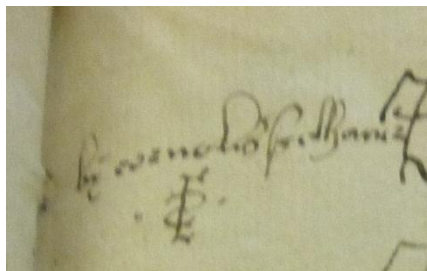
1585 (2 sept.) vinder

1587 (2 sept.) vinder

1591 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1592 (2 sept.) deken

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°10:

1553-1554

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met
merktekens vond. Cornelis Scelavere stond op deze plaat genoteerd
onder het jaar 1575.

- ⇒ Wellicht treffen we hier twee personen met dezelfde naam. De cesuur ligt vermoedelijk op 1575. Dit wil zeggen dat voor de wetsvernieuwingen 1583 waarschijnlijk als het jaar waarin de jongere Cornelis Scelhavere zijn intrede doet. Het is ook mogelijk dat een derde Cornelis Scelhavere zijn intrede deed in 1562.

Familie: familie van Herman Scelhavere, Claeys Scelhavere, Jacop Scelhavere, Nicolas Scelhavere of Franchois Scelhavere?

Scelhavere, Franchois

Naamvarianten: Schellavere, Francois
Scelhavere, Francois

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1546 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1554 (2 sept.) vinder

1557 (2 sept.) vinder

Schouteet deel II:

(Scelhavere Francois fs. Cornelis in Sinct-Jacopstrate 10,9,1568
I- f° 214 v.) GEEN AANWIJZING DAT HET DE GOUDSMID BETREFT

Familie: familie van Cornelis Scelhavere, Claeys Scelhavere, Herman Scelhavere, Jacop Scelhavere of Nicolas Scelhavere?

Scelhavere, Gillis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1590-02.09-1591 f° 49:

Stadsrekening waarin Gillis Schelhavere wordt vernoemd in verband met de aankoop van zilverwerk bij hem: "Gillis Scelhavere, zelve smet, van zekeren zilverwerck ghepresenteert seingeur Mathias Serrano, lieutenant vande artillerie van zijne Majesteit omme pregnante redenen 6 l. 2 s. 8 gr."

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Gillys Schelavere stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1579.

SAB. 327. Goudsmeden n° 36c:

Stukken betreffende processen aangelegd door het ambacht tegen Gillis Scelhavere, gedateerd 1590.

Familie: /

Schelavere, Herman: zie Scelhavere, Claeys

Schelhavere, Nicolaes

Naamvarianten: = Scelhavere, Claeys?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1577 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Herman Scelhavere, Cornelis Scelhave, Jacop Scelhavere of Franchois Scelhavere, Scelhavere Claeys?

Schooris (van), Willem

Naamvarianten: Willem van Schorisse
 Willem van Scorisse
 Willem van Scoressen
 Willem van Scorese
 Willem van Scores

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1511 (2 sept.) vinder
1514 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1519 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1522 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1524 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1527 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1530 (2 sept.) vinder
1533 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1536 (2 sept.) vinder
1539 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 5:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghere, waarin Willem van Schooris vermeld wordt: f° 5: "Item ontfaen van Willem van Schores ende van Vincent Beyts voor tguent dat de goudslaghers jaerlicx gheven moeten den voornoemden ambochte van elc 4 s. 4 d. gr. comt tsamen 8 s. 8 d. gr."

Familie: /

Scippelync, Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1532 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: /

(Scoemc, Lovyt: klerk van het ambacht

Naamvarianten: onzekere lezing

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°7 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Lovyt Scoemc vermeld wordt: "Item betaelt dach naer dat rekeninghe vand ambocht ghepassert was over beset van Lovyt Scoemc met de clerck vand ambocht 16 d."

Familie: /)

Scores (van), Willem: zie Schooris (van), Willem

Scorisse of Scoresse (van), Willem: zie Schooris (van), Willem

Scuwinghe, Lodewike

Naamvarianten: Schonijn, Lodewijc

Vermeldingen:

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres II p. 366:

Compte du 2 février 1378 au 2 février 1379: F° 90, n° 23: "Item ghecocht jeghen Lodewike Scuinghe, den ziluersmid, j cruce weghende liij maerc, ende coste de maerc, xxij s. grote; twelke gheproseint was onsen prince te ziere brucghemaerct; [...]"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.02.1380 n.s.- 02.02-1381 n.s. f° 90 v.:

Stadsrekening waarin Lodewike Scuinghe vermeld wordt voor de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item ghecocht jeghens Lodewike Scuinghe, den zelvversmid, 1 cruce, weghende 54 maerc ende coste de maerc 23 s. grote. Twelke gheproseint was onser prince te ziene Brucghemaerct. Somme 726 lb . 8 s."

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 8:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Lodewijk Scuinghe vermeld wordt: f° 8: "Item betaelt ter cappelle sdaechs naer dat de rekeninghe van den ambochte ghepasseint was over tbeset van Lodewijk Schonijn, voor cappellaen, costre ende roedraghere 11 gr."

Familie: /

(Seghelsnidere (de), Willem

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1368 (2 feb n.s.) vinder doorstreept

Familie: /)

Sevael, Jan: zie Chevael, Jan

Smet (de), Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Jacop de Smet wordt hier aangeduid als vinder van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Smis, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1494 (2 sept.) vinder

Familie: /

Soy, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Jan Soy f. Jans Sois "zelversmit" 1341, Jun. 23

Familie: /

Spe (vander), Jaques

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J.M.E. Feys, p. 87:

Feys vermeldt 16 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond en die niet door Gaillard werden vermeld. Jaques vander Spe stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1579.

Familie: /

Spieghel (van), Jan: handelaar in goud- en zilverwerk

Naamvarianten: Speghele, Jan

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Spieghel (Van) Jan, filius Jans Afkomstig van Schoonhove in Ollant
1443, Febr. 6 omme poortersneerynghe te doene van goude, van zelve,
van peerlen ende van ghesteenten, also verre alst poortersneerynghe angaen
mach f° 51

Poorters Jamees:

Jan van Spieghel f. Jans (poortersnering, goud, zilver, parels en
gesteenten) 1443, Febr. 6 (Schoonhove in Holland)

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Jan Spieghel wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Spiere (van), Jooris

Naamvarianten: Varspiere, Jooris
 Spiers (vander), Jooris

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1538 (2 sept.) vinder WARANDERERS
1542 (2 sept.) vinder
1549 (2 sept.) vinder
1557 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS
1560 (2 sept.) vinder
1568 (2 sept.) deken
1570 (2 sept.) vinder Jooris van Spiere, deken' (volgens Vandewalle)

SAB 327 Goudsmiden n° 36b:

Processtukken van proces Jacob de Cantere tegen het ambacht, 1571-1572. Hierin wordt Jooris van Spiere als getuige geraadpleegd. Er wordt onder meer geschreven dat Jooris van Spiere 67 jaar oud was.

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 18 v.:

Stadsrekening waarin Jooris van Spiere vermeld staat omtrent de huer van stallen in het 'ten freren pand': "De vaulte vander halle de vier eerste stallen gheven elc 10 s. gr. De drie daerover elc 8 s. 8 d. gr., een stal 7 s. 4 d. gr. --- van Renault Blanche 10 s. --- van Jacob Huughelijnc 10 s. --- van Jacob Mauwe 10 s. --- van Jooris van Spiere 8 s. 8 d. --- van Jaspar Broucman 8 s. 8 d. --- van Loys de Brune 7 s. 4 d. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1550-02.09-1551 f° 20 v.:

Stadsrekening waarin Jooris van Spiere vermeld wordt omtrent de huur van stallen: "De vaulte vander halle // van Renault Blanche 10 s. gr. --- van Jacob Hughelinc 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10

s. gr. --- van Jooris van Spiere fg Jacobs 8 s. 8 d. gr. --- van weduwa
Andries vanden Cante 10 s. gr. --- van weduwa Jasper Brouckman 8 s.
8 d. gr. --- Van Loys de Brune 7 s. 4 d. gr. ---”

Familie: familie van Thomaes van Spieren?

Spieren (van), Thomaes

Naamvarianten:

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1438 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Jooris van Spiere?

Spore, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1366 (2 feb n.s.) vinder

1368 (2 feb n.s.) vinder doorstreept

1369 (2 feb n.s.) vinder

Familie: /

Stampe (van den), Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1371 (2 feb n.s.) vinder

Familie: /

Steelant (van), Francois

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1579 (2 sept.) vinder WARANDERDERS

1583 (2 sept.) vinder

1599 (27 sept.) vinder

J.M.E. Feys, p. 87:

Feys vermeldt 16 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond en die niet door Gaillard werden vermeld. Francois van Steelant stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1575.

Familie: /

Stelant (van), Olevier

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Olevier van Stelant stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1597.

Familie: /

Stommelin, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1364 (2 feb n.s.) deken

1368 (2 feb n.s.) vinder

1372 (2 feb n.s.) deken

Familie: /

Stoop, Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1401 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Jan Stoop (zoon van Jacop)?

Stoop, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1436 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Jacop Stoop (vader van Jan)?

Stoyaert, Jan

Naamvarianten: Stoiaert, Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1523 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1526 (2 sept.) vinder

1529 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Rougier Stoyaert (zoon van Jan) of van Jaques Stoyaert (mogelijk een kleinzoon)?

Stoyaert, Jaques

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Jaques Stoyaert stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1587.

Familie: zoon van Stoyaert Roegier en kleinzoon van Stoyaert Jan?

Stoyaert, Rougier

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1557 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

SAB 327 Goudsmiden n° 36b:

Processtukken van proces Jacob de Cantere tegen het ambacht, 1571-1572. Hierin wordt Rogier Stoyaert als getuige geraadpleegd. Er wordt onder meer geschreven dat Rogier Stoyaert 41 jaar oud zou zijn.

Familie: familie van Jan Stoyaert (vader van Rougier) of vader van Jaques Stoyaert?

Straele (vander), Vincent

Naamvarianten: Verstraele, Vincent
 Strale (vander), Vincent
 Verstraeten, Vincent
 Straete (vande), Vincen

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1552 (2 sept.) vinder GOUDTSLAGHERS

1555 (2 sept.) vinder Vincent vander Strale / GOUDSLAGHERS

1560 (2 sept.) vinder Vincent van Straele / GOUDSLAGHERS

1564 (2 sept.) vinder Vincent vander Strale / GOUTSLAGHERS

1566 (7 okt.) vinder Vincent Verstraeten / GOUTSLAERS

1568 (2 sept.) vinder Vincent vande Straete / GOUDTSLAGHERS

1571 (2 sept.) vinder Vincent vander Strale

⇒ Terugkomend probleem: is van der Straete dezelfde als van der Strale? In dit geval lijkt het om dezelfde persoon te gaan, toch moeten voorzichtig met de naam omgesprongen worden.

Familie: familie van de van der Strale of van der Strate's of van Jacop Verstraele?

Strale (vander), Jacop

Naamvarianten: Strale (van), Jacop

Verstraele, Jacop

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1543 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1547 (10 sept.) vinder GOUDSLAERS

1550 vinder GOUDSLAGHERS

1553 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS Verstraele, Jacop

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°3 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Jacop vander Strale vermeld wordt: "Ontfanc van dootscult --- Item ontfaen over de dooetscult van Jacop vander straele 3 s. d."

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°10:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Jacop vander Strale vermeld wordt: "Item betaelt als men de zielmesse de van Jacop vander Straele 2 s. 4 d."

⇒ Ofwel is Jacop vander Strale gestorven in het jaar waarin hij vinder was, maar niet vervangen geweest. Ofwel kunnen we hier spreken van twee verschillende personen, namelijk Jacop vander Strale en ene Jacop Verstraele, die laatste nam het vinderschap op in 1553.

Familie: familie van Jooris vander Stralen, Geghoris vander Strate of Joos vander Strate?

Strale (vander), Joos

Naamvarianten: Verstraele, (Joos)
Straele (vande), Joos
= Strate (vander), Joos?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1521 (2 sept.) vinder GOUSLAERS
1523 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1528 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1531 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1534 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS
1537 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS
1540 (2 sept.) vinder GOUSLAERS
1545 (2 sept.) vinder GOUSLAERS
1548 (10 sept.) vinder GOUSLAERS
1551 (2 sept.) vinder GOUSLAERS

1554 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1556 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1558 (2 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1561 (22 sept.) vinder GOUDSLAGHERS

1563 (2 sept.) vinder GOUSLAERS

1577 (2 sept.) vinder GOUDTSLAEGHERS

1579 (2 sept.) vinder GOUTSLAERS

1582 vinder GOUTSLAGHERS

1583 (2 sept.) vinder GOUTSLAGHERS

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Joos vander Straele stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1576.

⇒ Vermoedelijk betreft het hier minstens twee goudslagers met dezelfde naam. Rond 1576 ligt in elk geval een cesuur.

Familie: familie van Jooris vander Stralen of Jacop vander Strale?

Stralen (vander), Jooris

Naamvarianten: = Strate (vander), Jooris?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1542 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: familie van Ghegoris vander Straten, Joos vander Stralen of Jacob vander Strale?

Strate (vander), Ghegoris

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1542 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: familie van Ghegoris vander Straten, Joos vander Stralen of Jacob vander Strale?

Strate (vander), Joos

Naamvarianten: = Strale (vander), Joos?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1518 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Ghegoris vander Strate?

Strate (vander), Jooris

Naamvarianten: = Stralen (vander), Jooris?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1525 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: familie van Joos vander Strate?

Suus (de), Bertelmeeus

Naamvarianten: Sus (de), Berthelmeus

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1440 (2 sept.) vinder

1442 (2 sept.) vinder

1468 (2 sept.) vinder

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Bertelmeeus de Suus wordt hier aangeduid als vinder van het ambacht op dat ogenblik.

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres V p.500:

C. 1460-61, f° 39 n° 6: "Betaelt Berthelmeeus Dessus zeluersmit van der stede zeluere te bruneirne ende te heghene, ij s. vj d. gro."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1461-01.09-1462 f° 39:

Stadsrekening waarin Bertelmeeus de Suus vermeld wordt het opknappen van het zilverwerk van de stad: "Item betaelt Berthelmeeus Dessus, zeluersmit, vander stede zelve te bruneirne ende te hoghene 2 s. 6 d. gr. valent 30 s."

Familie: familie van Jan de Suus?

Suus (de), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1486 (2 sept.) deken

Familie: familie van Bertelmeeus de Suus?

Suus (de), Lauwerze

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres V p. 47:

C. 1431-32, f° 83 v. n° 6: “Ghegheuen Lauwerze de Suus den zeluersmet van weerke bi hem ghedaen an de casse daer theilighe bloet jn leight ende van goude ende precieuse steenen bi hem gheleuert ende daern an ghestelt [...]”

Familie: familie van Bertelmeeus de Suus?

T

Taupe: zie Mol (de), Jan

Tellecoren, Roegaer

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1427 (2 sept.) vinder

1430 (2 sept.) vinder

1433 (2 sept.) vinder

Familie: /

Terlin, Andries

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Andries Terlin vermeld wordt: "mesters van butten --- Item ontfaen van Andries Terlin van Sonscoeke over zijn vrijheyt 10 s. d."

Familie:

Thente, Luuc

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1480 (2 sept.) vinder

Familie: /

Thielt (van), Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1401 (2 sept.) vinder

1406 (2 sept.) vinder

1412 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Joris van Thielt (vader of oom) of van Loy van Thielt (broers of neven)?

Thielt (van), Joris

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1366 (2 feb n.s.) deken

1368 (2 feb n.s.) deken voorafgegaan door het woordje : der

1370 (2 feb n.s.) deken voorafgegaan door het woordje : der

1374 (2 feb n.s.) deken voorafgegaan door het woordje : der

SAB 216. Stadsrekeningen 02.02.1370-02.02.1371 f° 81:

Stadsrekening waarin Joris van Thielt vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item ghecocht ieghen den here Jorisse van Tielt 2 zilverinne stope de welke gheprosentert waren ter Jans Bonnins dochter alsoe huwede, weghende 12 s. maerc ende coste de maerc 15 s. ende 6 d. grote ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.02.1370-02.02.1371 f° 81:

Stadsrekening waarin Joris van Thielt vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item ghecocht ieghen den zelve 1 nap met voeten de welke gheprosentert was ter Willems dochter van Bochout als zoe huwede ende wouch 4 maerc ende 13 s. lood ende coste de maerc 15 s. 6 d. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.02.1370-02.02.1371 f° 82:

Stadsrekening waarin Joris van Thielt vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item ghecocht ieghen den heer Jorisse van Tielt 1 nap met voete, de welke ghepresenteert was t'cancelliers nichte van Vlaandren als zoe huwede, ende wouch 4 maerc 14 s. lood coste de maerc 15 s gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 03.02.1360-02.02.1361 f° 101 v.:

Stadsrekening waarin Joris van Thielt vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Ghecocht 1 nap met 1 voete jeghen Jorise van Thielt die ghepresenteert was Wouters dochter van der brugghe, balliu in Brugghe als soe huwede. Ende wouch 3 s. maerc. Ende coste de maerc 11 s. d. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 03.02.1360-02.02.1361 f° 101 v.:

Stadsrekening waarin Joris van Thielt vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item ghecocht jeghen den selven 2 nappen met voeten, dewelke ghepresenteert waren ter Jacobs dochter Metten Eye als soe huwede, ende woughen 9 maerc 14 lood. Ende coste de maerc 14 s. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 03.02.1360-02.02.1361 f° 101 v.:

Stadsrekening waarin Joris van Thielt vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item ghecocht jeghen den selven 1 nap met 1 voete die ghepresenteerd was den her Jacop van Berneem als die huwede ende nam Clais Haulcads dochter, dewelke nap wouch 4 maerc ende 4 esterlins. Ende coste de maerc 12. s. gr. ---"

Familie: Vader van Loy van Thielt. Familie van Jacop van Thielt (zoon of neef)?

Thielt (van), Loy

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1397 (2 sept.) vinder

1400 (2 sept.) vinder

1404 (2 sept.) vinder fs ser Joris (= zoon van Joris van Thielt volgens Vandewalle)

1408 (2 sept.) vinder

1409 (2 sept.) deken

1410 (2 sept.) deken

1416 (2 sept.) deken doorstreept (Cornelis fs Hughes als deken genoemd)

1418 (2 sept.) deken

1421 (2 sept.) deken

1424 (2 sept.) deken

1428 (2 sept.) deken

1431 (2 sept.) deken

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres V p.341:

C. 1416-1417, f° 117 n° 2: Ghegeven Loy van Thielt, den zeluersmit, van den kelichte in scepenen camere messe mede te doene, te vermakene ende den zeluen te doen bruneren [...]"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 27:

Stadsrekening waarin Loy van Thielt vermeld wordt omtrent een lening die hij is aangegaan: "Item ontfanghen van der leeninghe die diversche poorters gheleent hebben binnen desen jare --- zelvsmiden // Item van Loy van Thielt 3 l. 12 s. // Item van Jacop van Outkerke 6 l. // Item van Heinric Christiaens 7 l. 4 s. // Item van Janne Thoolnehuus 6 l. // Item van Janne Noorman 12 l. // Item van Jacop Hallingbroot 12 l. // Item van Olivier Beyeman 6 lb. // Item van Cornelis f. Huughs 6 l. // Item van Victoor van Cleven 6 lb. // Item van Daneel van Bouvekerke 12 l. // Item van Pieter Ghebaerd 6 lb. // Item van Clais Juedemare 12 lb. //"

Familie: familie van Jacop van Thielt? Zoon van Joris van Thielt.

Thilly, Simoen

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1595 (2 sept.) vinder

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Symoen Tilli stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1587.

Familie: /

Tholnehuus, Jan

Naamvarianten: Tholnhuus, Jan

Thoolnehuus, Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1402 (2 sept.) vinder

1405 (2 sept.) vinder

1408 (2 sept.) deken

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 27:

Stadsrekening waarin Jan Tholnehuus vermeld wordt omtrent een lening die hij is aangegaan: "Item ontfanghen van der leeninghe die diverse poorters gheleent hebben binnen desen jare --- zelve smeden // Item van Loy van Thielt 3 l. 12 s. // Item van Jacop van Outkerke 6 l. // Item van Heinric Christiaens 7 l. 4 s. // Item van Janne Thoolnehuus 6 l. // Item van Janne Noorman 12 l. // Item van Jacop Hallingbroot 12 l. // Item van Olivier Beyeman 6 lb. // Item van Cornelis f. Huughs 6 l. // Item van Victoor van Cleven 6 lb. // Item van Daneel van Bouvekerke 12 l. // Item van Pieter Ghebaerd 6 lb. // Item van Clais Juedemare 12 lb. //"

Familie: /

Thoolne (van den), Janne

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres V p. 504:

C. 1459-60, f° 60 v. n° 2: "Betaelt Janne van den Thoolne goudsmed van eenen zeluerin cop weghende iiij maerc vij oncen v ynghelsche te iiij s. gr. donc die ghepresenteirt was Me Symoene du Carrest [...]"

C. 1459-60, f° 61 n° 4: “ Betaelt Janne van der Thoolne de goudsmid van twee zelurin bekenen die ghegheuen waren ende ghepresenteirt mynen heere den hofmeestre, Pieter Bladelin, ter wiedynghe van zynre nieuwe kerke te Middelbuerch, weghende de voors. bekenen vij maerc j once [...]”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1461-01.09-1462 f° 39:

Stadsrekening waarin Jan van den Thoolne vermeld wordt het opknappen van zilverwerk: “Item betaelt Janne vander Thoolne, goudsmet, vanden kilce ende ’t paesbart vander camere te vermakene voor al 10 s . groten valent 6 l. 11 [s].”

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Jan vander Toolne wordt hier aangeduid als één van de ‘notabelen ende ghemeene’ (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: /

Thoolne (vanden), Ledenaerdt

Naamvarianten: Lenaert vander Thoolne

 Ledenaert vanden Thoolne

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1495 (2 sept.) vinder

1507 (2 sept.) deken

1523 (2 sept.) deken

Familie: familie van Dankaert vander Tolne of van Bernaert vanden Tolle?

Thorreman, Anthuenis

Naamvarianten: = Tournement, Anthuenis?

Vermeldingen:

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1471-01.09-1472 f° 114 v.:

Stadsrekening waarin Anthuenis Thorreman vermeld wordt omtrent het bruneren en herstellen van edelsmeedwerk bij hem: "Item betaelt Anthuenis Thorreman, den goudsmet, ter causen vander stede zelve te brunerene 6 s. 9 d. gr. Item den zelve van een vanden zelve ramen vander stede te vermakene anden voet 8 s. gr. Comt al 14 s. 9 d."

Familie: familie van Joorisse Torreman?

Toebast, Claeys

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Claeys Toebast stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1579.

Familie: /

Tolle (vanden), Bernaert

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1551 (2 sept.) vinder WARANDERERS ende midts tvertrecken van
desen Herman zo es in zijn stede ghestelt Bernaert vanden Tolle

1552 (2 sept.) vinder WARANDERERS

Familie: familie van Ledenaerdt vanden Thoolne of Dankaert vander Tolne?

Tolne (vander), Dankaert

Naamvarianten: Tholne (vander), Dankaerd

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1413 (2 sept.) vinder

1415 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Ledenaerdt vander Thoolne of Bernaert vanden Tolle?

Tombe (de la), Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met
merktekens vond. Pieter de Latombe stond op deze plaat genoteerd
onder het jaar 1570.

Familie: /

Tombre (de la), Jan

Naamvarianten: Tomme (de la), Jan

Tombe (de la), Jan

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1563 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1568 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

1574 (18 okt.) vinder WARANDEERDERS

Schouteet deel II:

Tombe Jan de la in de plaetse van de Proostie 21,4,1573
II- f° 37

Tombe Jan de la, zelversonit in de Proostie 10,10,1573 II- f° 90
21,10,1573 II- f° 90

Tombe jan de la, goudsonit in de Proostie van Ste-Donaes
31,7,1579 II- f° 24 v.

Familie: familie van Joos de la Tombre (vader van Jan)?

Tombre (de la), Joos

Naamvarianten: Tombe (de la), Joos

Tomme (de la), Joos

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1536 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1546 (2 sept.) vinder

1552 (2 sept.) deken

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1570-02.09-1571 f° 15 v.:

Stadsrekening waarin Joos de la Tombre vermeld staat: "Ontfanck vander vaulte vander halle // vander weduwe la Tombe, nu Jacques van Eeno 10 s. gr. --- van Woutre Hughelijnc 10 s. gr. --- van Cornelis van Nieukercke 10 s. gr. --- van Anthuenis Plante 10 s. gr. --- van Samuel Coucke 10 s. gr. --- van Jacques van Eeno mids dat tstal ledich ghestaen heeft, dus hier Niet --- van Reynoult Blancs 8 s. 8 gr. ---"

Familie: familie van Jan de la Tombre (zoon van Joos)?

Tonne (de la), Jehan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

De Laborde, v.2.1 p. 472:

ADN Recette générale, 1457-1458, n° 1831: "A Jehan de la Tonne, orfèvre, demourant à Bruges, pour deux bassins d'argent, et iceulx fait donner au baptisement de l'enfant de MS de la Gruthuse dont madame sa femme est naguère acouchée, lequel enfant MdS a tenu sur sains fons de baptesme et lui donne son nom 119 fr."

Familie: /

Torreman, Joorisse

Naamvarianten: /

Vermeldingen :

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1449-01.09-1450 f° 59:

Stadsrekening waarin Joorisse Torreman vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item betaelt Joorisse Torreman, de zelvismet, van eenen waterpote de welke ghepresentert was ter brulocht van Jooris vander Sickele, coste 35 s. gr. valent 21 l."

Familie: /

Tournement, Anthoine

Naamvarianten: Tornient, Anthoine
= Torreman, Anthuenis ?

Vermeldingen:

De Laborde, v.2.1 p. 474:

ADN Recette générale, 1460-1461, n° 1849: "A Anthoine Tournement, orfèvre, demourant à Bruges."

De Laborde, v.2.1 p. 501:

ADN Recette générale, 1467-1468, n° 1949: "A Guillaume Mulot, Jehan Dominique, Cornille Hugues, Jacques Queury, Martin Guisbrecht, Anthoine Labbé, et Anthoine Tornient, tous orfèvres, demourant à Bruges, la somme de six cens huit livres treize sols qui deue leur estoit. . VI^c VIII l. XIII s."

ADN B.2040 f° 300:

Rekening lopend van 1 okt. 1460 tot 30 sept. 1461 waarin Anthoine Tournement vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem gedaan: "A Anthoine Tournement, orfevre demourant a Bruges, la somme de soixante quatre livres neuf solz de 40 gros monnaie dicte pour la vendue et delivrance de deux potz d'argent verez es manches es piez et couvercles pesans ensemble sept mars une once et six estrelins que mondit seigneur a fait prandre et achectter de lui pour iceulx fair presenter en don de par lui aux nopces de maistre Guillaume Haultain, l'un de ses secretaires ---"

Familie: /

Trijstram, Lubrecht

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1410 (2 sept.) vinder

1412 (2 sept.) vinder

1416 (2 sept.) vinder

1418 (2 sept.) vinder

Familie: /

Tweescellijnc, Anthuenis

Naamvarianten: Tweeschellinck, Anthuenis

Tweescellinc, Anthuenis

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1556 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1568 (2 sept.) vinder

1588 (2 sept.) vinder

1591 (2 sept.) deken

Familie: /

Tyry, Osten

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Osten Tyry stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1587.

Familie: /

U

Uptenbosch (van), Gillis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Uptenbosch (Van) Gillis, filius Jans	Afkomstig	van	Edinghe
1441, Okt. 16	omme zelversonder te zine	f° 37	

Poorters Jamees:

Gillis van Uptenbosch f. Jans (zilversmid) 1441, Okt. 16 (Edingen)

Familie: /

Uten Houden Hove, Jan: zie Houden Hove (Huten), Jan

Uten Hove, Pieter: zie Hove (Uten), Pieter

Utervuerst, Lodewijc: zie Vorst (uter), Lodewyc

V

Varbure, Jan: zie Burre (vander), Jan

Varne, Nicase

Naamvarianten: Warrene, Nicasius

Warne, Nicasen

Warnees, Nicasins

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1553 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1556 (2 sept.) vinder

1567 (2 sept.) vinder

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 100:

Stadsrekening waarin Nicase Varne vermeld staat omtrent de aankoop van zilverwerk die bij hem gedaan was: "Nicasins Warnees, zelversonder, ter cause van zesse nieuwe zelve roeren bij hem ghelevert ende drie andere vernieuwen dienende omme de pijloten deser stede frequenterende de havene vander zwene ter sluus die de zelve draghen anden hals ten fijne dat zij bijden vreimden coopman ter zee wesende daer bij bekende moghen werden, de somme van 20 s. 7 d. groten"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1570-02.09-1571 f° 19 v-20:

Stadsrekening waarin Nicasin Varne vermeld staat: "Ontfanck vander stallen inden pandt vanden Brugghe-marcten ghehouden in lauwe 70 ende meye 71 // Hooghe zijde // van Wouter Hughelijck over vidua Terle een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieuwerkerke over idem Terle een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Samuel

Coucke over Jan Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van
Nicasin Warnier over idem Michiels stal beede marcten 3 s. 8 gr. --- van
Pietre Loziel over Reynoult Blance twee stallen beeden marcten 9 s. 4
gr. --- van Anthuenis Plante een stal beede marcten 4 s. 8 gr. ---"

Familie: /

Varspiere, Jooris: zie Spiere (van), Jooris

Vannaert, Adriaen

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Buitenpoorters Schouteet v.1:

Vannaert Adriaen	Sincte-Winnocxberghe	1574 jan. 28	II-106
"Zelversmit"			

Familie: /

Vassal, Andrieu

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Vassal Andrieu, filius Robrechts	Afkomstig van Amiens
1444, Dec. 30	omme goudsmet tzine f° 85

Poorters Jamees:

Andries Vassal f. Robrechts (goudsmid) 1444, Dec. 30 (Amiens)

Familie: /

Velours (de), Angelin

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

De Laborde, v.2.1 p. 342:

ADN Recette générale, 1433-1434, n° 1152: "A *Angelin de Velours*, orfèvre, demourant à Bruges."

Familie: /

Vercoeyen, Fransoeys

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Fransoeys Vercoeyen stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1597.

Familie: /

Verhel, Ritsaert

Naamvarianten: Verhell, Ridsaert

Verhelle, Ritsaert

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1586 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1587 (2 sept.) vinder

1590 (2 sept.) vinder

1594 (2 sept.) deken

J.M.E. Feys, p.87:

Feys vermeldt 16 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond en die niet door Gaillard werden vermeld. Rytsaert Verhelle staat op deze plaat genoteerd onder het jaar 1579.

Familie: /

Vermeer, Aernout

Naamvarianten: Meere (vander), Aernout?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1599 (27 sept.) vinder WARANDEERDERS

Familie: /

Vermeere, Adrian

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Adrian Vermeere stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1568.

Familie: familie van Aernout Vermeer?

Vermeere, François

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. François Vermeere stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1579.

Familie: familie van Aernout Vermeer?

Vermere, Clays: zie Meere (vander), Clays

Vershelde, Jacop: zie Schelde (vander), Jacob

Verspiets, Jooris

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1555 (2 sept.) vinder

Familie: /

Verstraele, Jacop: zie Strale (vander), Jacop

Verstraete, Vincent: zie Straele (vander), Vincent

Vestkin, Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1501 (2 sept.) vinder

1504 (2 sept.) vinder

Familie: /

Viand, Heynric

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1470 (2 sept.) vinder

Familie: /

Viersen (van), Clays

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1588 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

Familie: /

Vilt, Jacop

Naamvarianten: Vild, Jacop

Zie ook Vilt, Jacop, de jonghe

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1494 (2 sept.) vinder

1505 (2 sept.) vinder

1509 (2 sept.) vinder

1513 (2 sept.) vinder

1520 (2 sept.) deken

1524 (2 sept.) vinder

1526 (2 sept.) vinder WARANDERERS

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Jacop Vilt wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

⇒ Wellicht gaat het hier om verschillende personen. De eerste vermeldingen in de wetsvernieuwingen kunnen mogelijk nog aansluiten bij de vermelding van RAB 191

(64), maar verder gaat het mogelijk om Jacop Vilt de jonghe die na verloop van tijd allicht niet meer met het aanhangsel 'de jonghe' werd vernoemd.

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1520-02.09-1521 f° 40-40 v.:

Stadsrekening waarin Jacob Vilt vermeld staat omtrent de huur van een stal in het pand: "Ontfanc vander stallen inden pant ten freren vanden brugghmaercten ghehouden in laumaent XV^c twintech ende meye XV^c eenentwintich // de hooghe zijde // van Jacob Vilt over over onder alf zijn stal 7 s. --- van Pieter Dominickele over onder alf zijn stal 7 s. --- Pietre Poussin over twee zijne stallen 9 s. 3 d. --- Jacob Mauwe over twee zijne stallen 9 s. 4 d. --- Jacob Cnoops over onder alf huer stal 7 s. --- van Herman Roode over een zijn stal 4 s. 8 d. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 19:

Stadsrekening waarin Jacob Vilt vermeld staat voor de huur van stallen: "De vaulte vander halle de vier eerste stallen gheven elc 10 s. groten. De drie stallen elc 8 s. 8 d. groten. Een stal 7 s. 4 d. groten ende dander elc 6 s. groten --- van Cornelis de Witte 10 s. gr. --- van Jacob Mauwe 10 s. --- van Cornelis de Witte 10 s. --- van Chrisiaen de Wachtere 10 s. --- van Jacob Vilt 8 s. 8 d. --- van Wouter vander Cante 8 s. 8 d. --- van Jaspar Broucman 8 s. 8 d. --- van Loys de Brune 7 s. 4 d. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 39:

Stadsrekening waarin Jacob Vilt vermeld staat voor de huur van stallen: "Entfanck vanden stallen inder pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in laumaent dertich ende meye 31 // de hooghe zyde // van Christiaen de Wachtre over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- Cornelis de Witte over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- Jacob Vilt over onder alf zyn stal 7 s. --- van Pieter Dominicle over onderalf zyn stal 7 s. --- Pieter Possyn over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- van Jacob Mauwe over twee zyne stallen 9 s. 4 d. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 40 v.:

Stadsrekening waarin Jacob Vilt vermeld staat voor de huur van stallen: "Entfanck vanden stallen inder pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in laumaent dertich ende meye 31 // de hooghe zyde --- van Reynier Wynckelman over een zyn stal 4 s. 8 d.

groten --- van Jacob Vilt over een zyn stal 4 s. 8 d. --- vanden zelven over een alf stal vander stede 2 s. 4 d. gr. ---“

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 39-40.:

Stadsrekening waarin Jacob Vilt vermeld staat omtrent de huur van stallen in het ‘ten freren pand’: “Ontfanck vander stallen inden pandt ten freren vanden Brugghe-marcten ghehouden in lauwe veertichbende meye eenenveertich // de hooghe zyde // Christiaen de Wachtere van twee stallen 9 s. 4 d. --- van Renault Blanche van drie stallen 14 s. --- van Joos de Vos van een stal 4 s. 8 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal van een marct 3 s. 6 d --- van Pieter Dominicle van onderalf stal 7 s. --- van Cornelis de Witte van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Pieter Ponchin van twee stallen van 4 marct 4 s. 8 d. gr. -- - van Jan vander Meersch van onderalf stal 7 s. --- van Andries vanden Cante van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Anthuenis Huimbloot van twee stallen van een marct 4 s. 8 d. --- van Gheeraert Camphin van een stal 4 s. 8 d. gr. --- van Reynier Wynckelman van een stal een marct 2 s. 4 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal 7 s. ---”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 41 v.-43:

Stadsrekening waarin Jacob Vilt vermeld staat omtrent de huur van stallen: “Ontfanc vander pande de hooghe zyde // van vidua Christiaen de Wachtere van twee stallen over twee marcten 9 s. 4 d. groten --- van Renault Blache over drie stallen van twee marcten 14 s. gr. --- van Samuel Coucke over een stal van twee marcten 4 s. 8 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt onder alf stal over twee marcten 7 s. gr. --- vanden onderalf stal van Pietere Dominicle ledich Niet --- van Pieter Poussin van een stal beede marcten 4 s. 8 d. gr. --- van Cornelis de Witte een stal ledich Niet --- van vidua Jan vander Meersch onderalf stal beede de marcte 7 s. gr. --- van vidua Gheeraert Camphin een stal Niet --- van vidua Wouter vanden Cante over een stal een marct 2 s. 4 d. gr. --- vanden stalle van Reynier Wynckelman een marct 2 s. 4 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt over alf stal Niet --- de neder zyde --- van Wouter Hughelinc over een stal 4 s. 8 d. gr. ---”

Familie: familie van Jacop Vilt de jonghe (zoon van Jacop Vilt)?

Vilt, Jacop, de jonghe

Naamvarianten: zie Vilt, Jacop?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1515 (2 Sept.) vinder

- ⇒ Er is wellicht meer informatie te vinden onder Jacop Vilt. Jacop Vilt de jonghe werd allicht na verloop van tijd niet meer met het aanhangsel 'de jonghe' vernoemd, vandaar dat er verwarring heerst met 'Jacop Vilt'.

Familie: familie van Jacop Vilt (vader van Jacop Vilt de jonghe)?

Vindegoed: zie Willaerd, Ihan

Vindegoed, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1370 (2 feb n.s.) vinder

1372 (2 feb n.s.) vinder

1374 (2 feb n.s.) vinder

Familie: /

Vindegoedt, Aernoud

Naamvarianten: Vindegoet, Aernout

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Vindegoet Arnoud, filius Wouters Afkomstig van Nieuwelande in
Zuut-Beveland 1444, Jul. 28 omme zelvsermit te zine
f° 73 v.

Poorters Jamees:

Aernoud Vindegoet f. Wouters (zilversmid) 1444, Jul. 27
(Nieuwenlande in Zuid-Beveland)

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcellen van
het ambacht. Aernout Vindegoedt wordt hier aangeduid als één van de
‘notabelen ende ghemeene’ (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Familie: familie van Cornelis Vindegoedt?

Vindegoedt, Cornelis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcellen van
het ambacht. Cornelis Vindegoedt wordt hier aangeduid als deken van
het ambacht op dat ogenblik.

Familie: familie van Aernoud Vindegoet?

Vindegoet, Victoor

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 10 februari 1451-52 omtrent een rente waarin Victoor Vindegoet wordt aangeduid als gouverneere van het ambacht van de goudsmeden en deze geeft de alm en wettelijke giften.

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Victoor Vindegoet wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1446-02.09-1447 f°52 v.:

Stadsrekening waarin Victoor Vindegoet vermeld wordt: "Item ghecocht tjegghens Victoore Vindegoet, twee zeluerinne potten 5 scalen ende 10 gobletten, weghende 21 Vlaemsch marc ende 2 looden te 28 d. --- comt 19 .lb. 14. s. 4 d. Item van faitzoene 36 s. 4 d. Item van 17 amenzen 17 s. groten de welke voorseide parceelen van zelve ghegheven waren den ghonen die hier best speilden up ten dach van den helegghen bloede. Item ghegheven van bocrane naghelen crammen vardenen ende houten daer de voorseide prisen mede ghepresenteert waren. 3 s. 4 d. groten. Comt up al 22. lb. 10 s. ---"

Familie: familie van Cornelis Vindegoedt?

Vlamijnc, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1469 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1472 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1475 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1477 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1479 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1488 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: /

Vlamynck, Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J.M.E. Feys, p. 87:

Feys vermeldt 16 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond en die niet door Gaillard werden vermeld. Pieter Vlamynck stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1573.

Familie: /

Vleys, Cypriaen

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Cypriaen Vleys stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1568.

Familie: /

Vlieghere (de), Jacques

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1562 (14 sept.) vinder WARANDEIRDERS

Familie: familie van Jan de Vlieghe (vader van Jacques)?

Vlieghe (de), Jan

Naamvarianten:

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1521 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1527 (2 sept.) vinder

1536 (2 sept.) vinder

1540 (2 sept.) vinder

1545 (2 sept.) vinder

1548 (10 sept.) deken

1554 (2 sept.) vinder

1557 (2 sept.) deken

SAB 327 Goudsmiden n°43:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, toen gouverneur van het ambacht van de goudsmiden.

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 14 v.:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe f° 14 v.: "Item betaelt mij Jan de

Vlieghere als gouverneur van den voornoemde ambochte voor mijnen
sallaris naer costumen 12 s. gr.”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f°80 v.:

Stadsrekening waarin Jan de Vlieghere wordt vermeld omtrent de
levering van edelsmeedwerk: “Jan de Vlieghere, goudtsmet, de somme
van 100 l. 17 s. groten. Ter causen vander leveringhe van een kethene
van fijnen goude, weghende vier marck twee onchen vijf inghelschen
pretie aen vieren m. gr. Bij den college ghesconcken ende toegheleyt
mer vrouwe van Granvelles ten renumeracien vander groeter
vriendtscepe ende assistencie die de selve heere van Granvelles dese
stede betoocht ende ghedaen heift ten tvercryghen vanden prevelege
vanden stapele vander Spaensche wulle ende anders vander
koninklijke majesteit onsen natuerlicken ende souverainen heere ende
dat ten handen van meester Joos Bave secretaris der voornoemde
koninklijke majesteit. Dus hier bij ordonnancie vanden voornoemde
college de voornoemde somme van 100 l. 17 s. gr.”

Familie: familie van Jacques de Vlieghere (zoon van Jan)?

Vlueten (van), Willem

Naamvarianten: Vlenton (de), Guillaume

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Vlueten (Van) Willem, filius Willems Afkomstig van Utrecht
1433, Jan. 24 omme bevryet te sine ende te doene tambocht
vanden zilvermeden

Poorters Jamees:

(Willem van Vlueten f. Willem zilversmid bi speciaelre gracen
1433, Jan. 24 Utrecht)

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Willem van Vlueten wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

De Laborde, v.2.1 p. 465:

ADN Recette générale, 1456-1457, n° 1790: "A Guillaume de Vlenton, orfèvre, demourant à Bruges."

De Laborde, v.2.2 p. 216:

N° 4018. ADN Preuves, 4 jan. 1453: "Nous, Guillaume de Vluten, orfèvre, et Bauduin Hemrorp, joyeliers, demourant en la ville de Bruges, confessons avoir eu et receu de maistre Gautier de la Mandre, conseiller de MS le duc de Bourgogne, - pour les parties de joyaulx que par Jacot de Bregilles, son varlet de chambre et garde de ses joyaulx, il a fait prendre et achatter de nous, - le jour de l'an, premier jour de ce présent mois de janvier. (Le détail est donné, il est sans intérêt, l'orfèvre touche 489 écus et le joaillier 50 écus.) – Le IIIle jour dudit mois de janvier, l'an mil cccc cinquante trois. (Orig. signé, scellé, suivi du certificat de Jacot de Bregilles.)"

De Laborde, v.2.2 p. 218-219 :

N° 4022. ADN Preuves, 24 mei 1455: "Je, Guillaume Vlueten, varlet de chambre et orfèvre de MS le duc de Bourgogne, confesse avoir eu et receu – pour les parties de son mestier par lui faites, - assavoir : pour ung fermoir d'or aux heures de MS, en manière de deux fusils, - pour avoir garny deux couteaulx d'Alemaigne, don l'une des garnitures est à façon de fusilz, et l'autre à façon d'ung œil larmoyant, - montent ensemble toutes parties dessus déclairées à ladicte somme de CXLIII escus d'or. – Le XXIIIe jour de may, l'an mil cccc cinquante cinq. (Orig. signé, scellé, suivi du reçu de Jacot de Bregilles, garde des joyaux.)"

ADN B.2004 f° 355:

Rekening lopend van 1 jan. 1450 tot 31 dec. 1451 en waarin Willem van Vlueten vermeld wordt omtrent bij hem gekocht edelsmeedwerk: "A Guillaume Vleute, marchand orfevre demourant a Bruges, la somme de 38 l. 18 s. du pris de 40 gros monnaie de Flandres la livre que deve lui estoit pour deux gobeletz d'argent couvre verrez aux bors et tailliez de plusieurs feuilles --- que mondit seigneur a fait prendre et acheter de lui et iceu le fait presenter en don de par lui. Assavoir lui pesant ung marc 6 onces 6 esterlins et demy. A esté une le [moeilijk leesbaar] de madame la duchuesse au jour de ses nopces et l'autre pesant deux

marcs deux onces deux esterlins a la fille de Mathis [moeilijk leesbaar]
demourant audit Bruges, varlet de chambre de mondit seigneur le jour
de ses nopces ---”

Familie: /

Volbaert, Rijcquaert

Naamvarianten: Volbaert, Riquaert
Volbert, Rijquaert
Folpaert, Rijcquaert
Voolbrecht, Rijcquaert
Volbrecht, Rijcquaert

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1472 (2 sept.) vinder
1475 (2 sept.) deken
1480 (2 sept.) deken
1483 (geen precieze datum vermeld) deken
1493 (2 sept.) vinder
1497 (2 sept.) deken
1405 (2 sept.) vinder
1518 (2 sept.) vinder WARANDEERDER

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres VI p. 237:

C. 1483-84, f° 174 v., n° 5: “Betaelt by ordonnancie van den camere
Ryquaert Volbert, den goutsmet, van ghemaect thebbene xxiiij zeluerin
roeren van scepen weghende xxj oncen te v s. gr. de once.”

Familie: /

Volden (van), Herman

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1551 (2 sept.) vinder WARANDERERS ende midts tvertrecken van desen Herman zo es in zijn stede ghestelt Bernaert vanden Tolle

Familie: familie van Reynier van Volden, Jan van Volden of Joos van Volden?

Volden (van), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1547 (10 sept.) vinder WARANDERERS

Familie: familie van Reynier van Wolden, Joos van Volden of Herman van Volden?

Volden (van), Joos

Naamvarianten: Voldere (van), Joos

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1555 (2 sept.) vinder WARANDERDERS

1560 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1563 (2 sept.) vinder Joos van Volden

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°3 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Joos van Volden vermeld wordt: "Ontfanc van dootscult --
- Item ontfaen over de dooet scult van Joes van Volders wijf 3 s. d."

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f° 9 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Joos van Volden vermeld wordt: "Item betaelt het lick begrof ende zielmesse de van Joos van Voldens wijf 2 s. 3 d."

RAB Blauwe Charters n° 5863

Charter waarin een regeling uitgeschreven staat rond het houden van jaargetijden voor Juan dela Penna en waarin de goudsmeden beloven uitvoerende partij te zijn. Aan het charter hangt nog een akte van de goudsmeden bevestigd waarin Joos van Volden optreedt als vinder. Gedateerd november 1563.

Familie: familie van Reynier van Volden, Jan van Volden of Herman van Volden?

Volden (van), Reynier

Naamvarianten:

- Wolden (van), Reynier
- Volden (van), Reingnier
- Volden (van), Regnier

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1507 (2 sept.) vinder

1513 (2 sept.) vinder

1515 (2 Sept.) vinder WARANDEERDERS

1521 (2 sept.) vinder ipv Pieter Cools : mids dat hij ziec wierd eed ghedaen hebbende, was in zijn stede ghestelt Reynier van Volden

1524 (2 sept.) deken

1527 (2 sept.) vinder

1530 (2 sept.) vinder

1532 (2 sept.) deken

1535 (2 sept.) vinder

1541 (2 sept.) deken

1544 (2 sept.) vinder

SAB 327 Goudsmiden n°43 f° 3:

Stadsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vliegheere waarin Reynier van Volden vermeld wordt: f° 3 "Item ontfaen van Reynier van Volden ter cause van Fransois vander Haghe die met hem zijn ambocht leert 22 s. gr."

Familie: familie van Jan van Volden, Herman van Volden of Joos de Volden?

Volkaert, Cornelis

Naamvarianten: Volckaert, Cornelis

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1539 (2 sept.) vinder

1543 (2 sept.) vinder WARANDERERS

Familie: /

Voorde (vande), Adolf: LEERJONGEN

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Adolf vande Voorde vermeld wordt: "Leerjonghen --- Item ontfaen van Margriete van Parijs de weduwe Cossin over Adolf vande Voorde leerjon 5 s. 6 d."

Familie: /

Voorsten (metten), Coenraerd

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Voorsten (Metten) Coenraerd, filius Wouters	Afkomstig
van Bruesewyc 1432, Aug. 16	omme bevryet te sine ende
te doene tambocht vanden zilvermeden	

Poorters Jamees:

Coenraerd metten Voorsten f. Wouters	(zilversmid)	1432,	Aug.
16	Brunswijk	XII lb.	

Familie: /

Vorst (uter), Lodewyc

Naamvarianten: Utervuerst, Lodewijc

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Vorst (Uter) Lodewyc, filius Daneels Afkomstig van Parys
1444, Mrt. 10 omme zelversonit te zine f° 67

Poorters Jamees:

Lodewyke uter Vorst f. (Daneels) Oliviers (zilversmid) 1444, Mrt.
10 (Parijs)

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres V p.215:

C. 1482, 26 février, f° 153, n° 3: “Betaelt Lodewyc Vtervuerst den
goutsmit ter causen van ghemaect thebbene een ziluerin scale
poederpeere ende twee lepels tsamen weghende xij oncen iiij
inghelschen min, te iiij s. vj d. gr., de welke parcheelen ghegheuen den
drien scoonst vierende als de jonghe prinsesse gheboren was ---”

Familie: /

Vos (de), Jan, fs Arnouds

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1364 (2 feb n.s.) vinder

Familie: /

Vos (de), Joos

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1531 (2 sept.) vinder WARANDERERS

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Joos de Vos vermeld wordt: "Ontfanc van hushuere --- Item ontfaen van Jooes de Vos van enen jaer hushuere veerscenen 53 wedemaent 54 3 lb. s. d."

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°4 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Joos de Vos vermeld wordt: "Hier up betaelt tnaervolghende --- Item betaelt voer cascoenen doen vaeghen tot Joes de Vos 8 d."

"Item betaelt voer repaesyne dier Joos de Vos heft ghedaen daer de gouvernuer heft moeten om prosederen ende ghenesen notsaekelick ghedaen per quitansge 2 s. d."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 39-40:

Stadsrekening waarin Joos de Vos vermeld staat omtrent de huur van stallen in het 'ten freren pand': "Ontfanck vander stallen inden pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in lauwe veertichbende meye eenenveertich // de hooghe zyde --- Christiaen de Wachtere van twee stallen 9 s. 4 d. --- van Renault Blanche van drie stallen 14 s. --- van Joos de Vos van een stal 4 s. 8 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal van een marct 3 s. 6 d. --- van Pieter Dominicle van onderalf stal 7 s. --- van Cornelis de Witte van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Pieter Ponchin van twee stallen van 4 marct 4 s. 8 d. gr. -- - van Jan vander Meersch van onderalf stal 7 s. --- van Andries vanden Cante van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Anthuenis Huimbloot van twee stallen van een marct 4 s. 8 d. --- van Gheeraert Camphin van een stal 4 s. 8 d. groten --- van Reynier Wynckelman van een stal een marct 2 s. 4 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal 7 s. ---"

SAB 327 Goudsmeden n°43 f° 4:

Ambachtsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vlieghe, waarin Joos de Vos vermeld wordt: f° 4: "Item ontfaen van Joos de Vos in minderinghe van 18 s gr. als reste van 22 s. gr. ter cause van Annekin Claeus die met hem zijn ambocht leert welcke jonc hem gheaccordeirt was te betalene bij 4 s. 6 d. gr. sjaers, dus hier voor tweeste jaer 4 s. 6 d. gr."

Familie: /

Vriese (de), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 191 (64):

Akte van 2 december 1454 rond der verkoop van diverse parcelen van het ambacht. Jan Belami wordt hier aangeduid als één van de 'notabelen ende ghemeene' (lid) van het ambacht op dat ogenblik.

Akte van 15 mei 1467 omtrent een rente en waarin Jan de Vriese vermeld staat als 'gouvernerer' van het ambacht van de goudsmeden.

Familie: /

Vroede (de), Dieric

Naamvarianten: Vroede (de), Diederick

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Vroede (De) Dieric, filius Jans Afkomstig van Utrecht
1443, Aug. 21 omme zelversonit te zine f° 58 v.

Poorters Jamees:

Diederick de Vroede f. Jans (zilversmid) 1443, Aug. 21 (Utrecht)

Familie: /

Vuldere (de), Pietere

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p. 116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Pietere de Vuldere stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1597.

Familie: /

W

Wachtere (de), Christiaen

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1527 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1531 (2 sept.) vinder WARANDERERS

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 19:

Stadsrekening waarin Christiaen de Wachtere vermeld staat voor de huur van stallen: "De vaulte vander halle de vier eerste stallen gheven elc 10 s. groten. De drie stallen elc 8 s. 8 d. gr. Een stal 7 s. 4 d. gr. ende dander elc 6 s. gr. --- van Cornelis de Witte 10 s. gr. --- van Jacob Mauwe 10 s. --- van Cornelis de Witte 10 s. --- van Chrisiaen de Wachtere 10 s. --- van Jacob Vilt 8 s. 8 d. --- van Wouter vander Cante 8 s. 8 d. --- van Jaspar Broucman 8 s. 8 d. --- van Loys de Brune 7 s. 4 d. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 39:

Stadsrekening waarin Christiaen de Wachtere vermeld staat voor de huur van stallen: "Entfanck vanden stallen inder pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in laumaent dertich ende meye 31 // de hooghe zyde // van Christiaen de Wachtre over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- Cornelis de Witte over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- Jacob Vilt over onder alf zyn stal 7 s. --- van Pieter Dominicle over onderalf zyn stal 7 s. --- Pieter Possyn over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- van Jacob Mauwe over twee zyne stallen 9 s. 4 d. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 39-40:

Stadsrekening waarin Christiaen de Wachtere vermeld staat omtrent de huur van stallen in het 'ten freren pand': "Ontfanck vander stallen inden pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in lauwe veertichbende meye eenenveertich // de hooghe zyde // Christiaen de Wachtere van twee stallen 9 s. 4 d. --- van Renault Blanche van drie

stallen 14 s. --- van Joos de Vos van een stal 4 s. 8 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal van een marct 3 s. 6 d. --- van Pieter Dominicle van onderalf stal 7 s. --- van Cornelis de Witte van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Pieter Ponchin van twee stallen van 4 marct 4 s. 8 d. gr. --
- van Jan vander Meersch van onderalf stal 7 s --- van Andries vanden Cante van een stal van een marct 2 s 4 d --- van Anthuenis Huimbloot van twee stallen van een marct 4 s. 8 d. --- van Gheeraert Camphin van een stal 4 s. 8 d. groten --- van Reynier Wynckelman van een stal een marct 2 s. 4 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal 7 s. ---”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 41 v.-43:

Stadsrekening waarin Christiaen de Wachtere vermeld staat omtrent de huur van stallen: “Ontfanc vander pande de hooghe zyde // van vidua Christiaen de Wachtere van twee stallen over twee marcten 9 s. 4 d. gr. --- van Renault Blanche over drie stallen van twee marcten 14 s. gr. --- van Samuel Coucke over een stal van twee marcten 4 s. 8 d. gr. --
- van vidua Jacob Vilt onder alf stal over twee marcten 7 s. gr. --- vanden onderalf stal van Pieter Dominicle ledich Niet --- van Pieter Poussin van een stal beede marcten 4 s. 8 d. gr. --- van Cornelis de Witte een stal ledich Niet --- van vidua Jan vander Meersch onderalf stal beede de marcte 7 s. gr. --- van vidua Gheeraert Camphin een stal Niet --- van vidua Wouter vanden Cante over een stal een marct 2 s. 4 s. gr. --- vanden stalle van Reynier Wynckelman een marct 2 s. 4 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt over alf stal Niet --- de neder zyde --- van Wouter Hughelinc over een stal 4 s. 8 d. gr. ---”

Familie: familie van Jan de Wachtere of Franssois de Wachtere (broers of neven) of Pierkin de Wachtere (eventueel zoon of neef van Christiaen)?

Wachtere (de), Franssois

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 327 Goudsmiden n°43:

Stadsrekening lopend van september 1530 tot september 1531, opgesteld door Jan de Vliegheere waarin Franssois de Wachtere

vermeld wordt: f° 2 v. "Item ontfaen van Franssois De Wachtere over de vulle betaelinghe van drie ponden 2 scellinghen groten ter cause van zijne vriheit die hem ooc gheconsenteirt waren te betalene bij payementen 20 s. gr."

Familie: familie van Jan de Wachtere, Christiaen de Wachtere of Pierkin de Wachtere?

Wachtere (de), Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1529 (2 sept.) vinder WARANDERERS

Familie: familie van Christiaen de Wachtere of Franssois de Wachtere (broers of neven) of Pierkin de Wachtere (eventueel zoon of neef van Jan)?

Wachtere (de), Pierkin: LEERJONGEN

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°1 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Pierkin de Wachtere vermeld wordt: "Leerjonghen --- Item ontfaen van Franssoys Calijau over Pierkin de Wachtere zin leerjon 1 lb. 2 s. d."

Familie: familie van Christiaen de Wachtere of Jan de Wachtere (vader van Pierkin)?

Wachtre (de), Rombout

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Wachtre (De) Rombout, filius Lauwereins Afkomstig van Parys
1427, Jul. 10 omme te doene ende bevryet te sine int
ambocht vanden zelve smeden f° 95 v.

Poorters Jamees:

Rombaude Wachter f. Lauwereins (zilversmid) 1427, Jun.
10 Parijs XII lb.

Familie: /

Wannaerts, Adriaen

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1570 (2 sept.) vinder WARANDEIRDERS

Familie: /

Warne, Nicasen: zie Varne, Nicase

Wattanghe (van), Christoffels

Naamvarianten: Wattinez (van), Christoffels

Watynghen (van), Christoffels

Wattinghen (van), Christoffels

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1521 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1533 (2 sept.) vinder

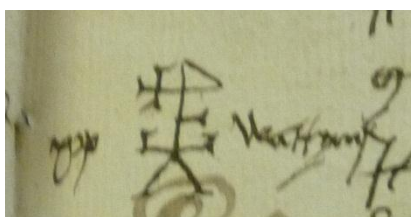
1546 (2 sept.) vinder

1551 (2 sept.) vinder GOUDSMEDEN

Schouteet deel II:

Wattine Christoffels van, zelvismetin de Vlamyncstrate 20,4,1560
I- f° 73 v.

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°10:

Familie: /

Wattin, Anthoine

Naamvarianten: (onzekere lezing, kan ook Vattin zijn)

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°3:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Anthoine Wattin vermeld wordt: "Ontfanc van renten ---
Item ontfaen van Anthoine van Wattin ter cause van verachttert gilde
ghelt 3 s. d."

Familie: /

Wattinez (van), Christoffels: zie Wattanghe (van), Christoffels

Watynghen (van), Christoffels: zie Wattanghe (van), Christoffels

Weerloot, Jacop

Naamvarianten: Werloot, Jacop

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1420 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1432 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1435 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1439 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: familie van Jan Weerloot?

Weerloot, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1441 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Jacop Weerloot?

Wenten (de), Guillaume

Naamvarianten: Wente, Guillaume

Vermeldingen:

De Laborde, v.2.1 p. 391:

ADN Recette générale, 1446-1447, n° 1386: "A *Guillaume de Wenten*, orfèvre, demourant à Bruges."

De Laborde, v.2.1 p. 391:

ADN Recette générale, 1 apr. 1446 – 2 okt. 1447, n° 1386: "A *Guillaume Wenten*, orfèvre, demourant à Bruges."

De Laborde, v.2.1 p. 397:

ADN Recette générale, jul. 1448 - dec. 1448, n° 1413: "A *Guillaume Wente*, orfèvre, demourant à Bruges."

Familie: /

Weyns, Jenuwe

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1566 (7 okt.) vinder

Familie: /

Wiele (van den), Pieter

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Pieter van den Wiele Zibertsuene (zilversmid) 1431, Dec. 13 Kleef XII lb.

Familie: /

Wielmakere: zie Laken (van), Sanders

Wieric, Gheraerd

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1403 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Victoor Wieric?

Wieric, Victoor

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1397 (2 sept.) deken

1398 (2 sept.) deken

1406 (2 sept.) deken

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1410-01.09-1411 f° 120:

Stadsrekening waarin Victoor Wieric vermeld wordt omtrent de aankoop van edelsmeedwerk bij hem: "Item gheproseint meester Raoul le Maire, proost van Sinte Donaes, tsinen eersten incommene te Brucghe als proost voorseit, drie zilverin scoope met vergoudden borden ende met der stede wapene van Brucghe ghesmaelgiert upt dexel, weghende 17 maerc 1 lood vlaemsch een ingelsche min [onzekere lezing laatste woord] de welke ghecocht jeghen de executeurs van meester Boudinne van der Meps in zijn laetste lijf proofft t'sinte Donaes voorseit, coste de maerc 18 s. gr. oude ghelts. Item ghegheven Victore Wieric, den zilvermit, van den voorseide drien scoopen te vergoudene ende te esmaelgierne also voorseit es ende te bruneirne 10 s. groten oudts ghelts, daer comt up al 15. lb 17 s. grote. ---"

Familie: familie van Gheraerd Wieric?

Wijnkelman, Reynier

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°3:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Reynier Wijnkelman vermeld wordt: "Ontfanc van renten --- Item ontfaen van Reynier Wijnkelman van verachter gilde ghelt bij vonnesse 11 s. d."

RAB Ambacht van de goud- en zilversmeden 192 (64bis) f°8 v.:

Rekening van het ambacht lopend van september 1553 tot september 1554 waarin Reynier Wijnkelman vermeld wordt: "Item betaelt de generale kosten ter cause van proses van Reynier Winkelman dat zij mer bedonghen dan zij ghetusert waeren 9 s. 7 d."

Valentin Vermeersch, Grafmonumenten te Brugge voor 1578, III p.579:

MOGELIJK 526. Vloerzerk. Overledenen: Reynier Wynckelman (15 dec. 1566), Catharina Hahgelin, eerste echtgenote (28 juli 1537), Catharina

Reyvaert, tweede echtgenote (4 mei 1587). Locatie: oude Sint-Walburkerk (verdw.). [...]

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 40 v.:

Stadsrekening waarin Reynier Wijnkelman vermeld staat voor de huur van stallen: "Entfanck vanden stallen inder pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in laumaent dertich ende meye 31 // de hooghe zyde // van Reynier Wynckelman over een zyn stal 4 s. 8 d. gr. - -- van Jacob Vilt over een zyn stal 4 s. 8 d. --- vanden zelve over een alf stal vander stede 2 s. 4 d. gr. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 39-40.:

Stadsrekening waarin Reynier Wijnkelman vermeld staat omtrent de huur van stallen in het 'ten freren pand': "Ontfanck vander stallen inden pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in lauwe veertichbende meye eenenveertich // de hooghe zyde // Christiaen de Wachtere van twee stallen 9 s. 4 d. --- van Renault Blanche van drie stallen 14 s. --- van Joos de Vos van een stal 4 s. 8 d --- van Jacob Vilt van onderalf stal van een marct 3 s. 6 d. --- van Pieter Dominicle van onderalf stal 7 s. --- van Cornelis de Witte van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Pieter Ponchin van twee stallen van 4 marct 4 s. 8 d. gr. -- - van Jan vander Meersch van onderalf stal 7 s. --- van Andries vanden Cante van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Anthuenis Huimbloot van twee stallen van een marct 4 s. 8 d. --- van Gheeraert Camphin van een stal 4 s. 8 d. groten --- van Reynier Wynckelman van een stal een marct 2 s. 4 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal 7 s. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 41 v.-43:

Stadsrekening waarin Reynier Wijnkelman vermeld staat omtrent de huur van stallen: "Ontfanc vander pande de hooghe zyde // van vidua Christiaen de Wachtere van twee stallen over twee marcten 9 s. 4 d. gr. --- van Renault Blanche over drie stallen van twee marcten 14 s. gr. --- van Samuel Coucke over een stal van twee marcten 4 s. 8 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt onder alf stal over twee marcten 7 s. gr. --- vanden onderalf stal van Pietere Dominicle ledich Niet --- van Pieter Poussin van een stal beede marcten 4 s. 8 d. gr. --- van Cornelis de Witte een stal ledich Niet --- van vidua Jan vander Meersch onderalf stal beede de marcte 7 s. gr. --- van vidua Gheeraert Camphin een stal Niet --- van vidua Wouter vanden Cante over een stal een marct 2 s. 4 s. gr. --- vanden stalle van Reynier Wynckelman een marct 2 s. 4 d. gr.

--- van vidua Jacob Vilt over alf stal Niet --- de neder zyde // van Wouter Hughelinc over een stal 4 s. 8 d. gr. ---”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1560-02.09-1561 f° 17-18 v.:

Stadsrekening waarin Reynier Wijnkelman vermeld staat: “Ontfanck vander stallen inden pandt vande brugghemarcten ghehouden in laumaent 1560 ende in meye 1561 // de hooghe zyde // van Baptiste Ploucquyn een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Woulter Hughelynck een stal beede marcten over Ghyselbrecht Teerle 4 s. 8 gr. --- van Cornelis van Nieukercke over idem Teerle een stal beede de marcten 4 s. 8 gr. --- van Jan Byllet over idem Teerle II stallen beede de marcten 9 s. 4 gr. --- van vidua Brouckman over vidua Jan Michiels een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- Lucas Claissens over Regnoulte Blanche een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Maertin de Knuut over idem Blanche een stal beeder marcten 4 s. 8 gr. --- van Samuel Coucke een stal beede marcten 4 s. 8 gr. --- van Lauwereins de Zwarte over Pietre Dominicle onder alf stal beede marcken 7 s. gr. --- vander weduwe van Pieter Pouchyn een stal twelcke zou deser stede laet voor de cheins dus hier Niet --- van Anthuenis Weins over Reignier Wynckelman een stal een marct 2 s. 4 gr. --- van Jacop vander Schelde een stal beede marcte 4 s. 4 gr. ---”

Familie: /

Wijntere (de), Willem

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1545 (2 sept.) vinder WARANDERERS

Familie: /

Willaerd, Ihan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Ihan Willaerd die men heet Vindegoed "selversmit" 1359, Nov. 4

Familie: /

Wingheerden, Maertin

Naamvarianten: Wyngheerden, Maertin

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Maertin Wingheerden f. Aernouds (zilversmid) 1444, Mei. 9
(Brussel)

Poorterboeken:

Wyngheerden Martin, filius Arnouds Afkomstig van Bruessele
1444, Mei 9 omme selversmet te zine f° 69 v.

Familie: /

Witkin, Heinric

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorters Jamees:

Heinric Witkin "goutslare 1357, Aug. 28 Keulen

Familie: /

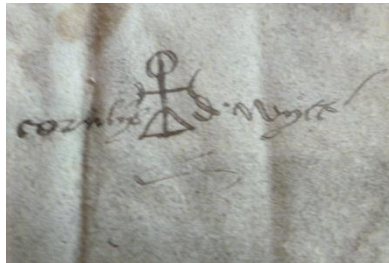
Witte (de), Cornelis: Handelaar in goud- en zilverwerk

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

SAB 327 Goudsmeden n° 15:

Verklaring van Cornelis de Witte dat hij als handelaar in goud- en zilverwerk werkt en op deze manier als meester in het ambacht is aanvaard, en niet als eigenlijke goud- of zilversmid. Gedateerd 1494.

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 19:

Stadsrekening waarin Cornelis de Witte vermeld staat voor de huur van stallen: "De vaulte vander halle de vier eerste stallen gheven elc 10 s. groten. De drie stallen elc 8 s. 8 d. groten. Een stal 7 s. 4 d. groten ende dander elc 6 s. gr. --- van Cornelis de Witte 10 s. gr. --- van Jacob Mauwe 10 s. --- van Cornelis de Witte 10 s. --- van Christiaen de Wachtere 10 s. --- van Jacob Vilt 8 s. 8 d. --- van Wouter vander Cante 8 s. 8 d. --- van Jaspar Broucman 8 s. 8 d. --- van Loys de Brune 7 s. 4 d. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 39:

Stadsrekening waarin Cornelis de Witte vermeld staat voor de huur van stallen: "Entfanck vanden stallen inder pandt ten freren vanden Brugghemarcten ghehouden in laumaent dertich ende meye 31 // de hooghe zyde // van Christiaen de Wachtre over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- Cornelis de Witte over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- Jacob Vilt over onder alf zyn stal 7 s. --- van Pieter Dominicle over onderalf zyn stal 7 s. --- Pieter Possyn over twee zyn stallen 9 s. 4 d. --- van Jacob Mauwe over twee zyne stallen 9 s. 4 d. ---"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 39-40.:

Stadsrekening waarin Cornelis de Witte vermeld staat omtrent de huur van stallen in het 'ten freren pand': "Ontfanck vander stallen inden pandt ten freren vanden Brugghe-marcten ghehouden in lauwe veertichbende meye eenenveertich --- de hooghe zyde --- Christiaen de Wachtere van twee stallen 9 s. 4 d. --- van Renault Blanche van drie stallen 14 s. --- van Joos de Vos van een stal 4 s. 8 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal van een marct 3 s. 6 d. --- van Pieter Dominicle van onderalf stal 7 s. --- van Cornelis de Witte van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Pieter Ponchin van twee stallen van 4 marct 4 s. 8 d. gr. -- - van Jan vander Meersch van onderalf stal 7 s. --- van Andries vanden Cante van een stal van een marct 2 s. 4 d. --- van Anthuenis Huimbloot van twee stallen van een marct 4 s. 8 d. --- van Gheeraert Camphin van een stal 4 s. 8 d. gr. --- van Reynier Wynckelman van een stal een marct 2 s. 4 d. --- van Jacob Vilt van onderalf stal 7 s. ----"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1540-02.09-1541 f° 41 v.-43:

Stadsrekening waarin Cornelis de Witte vermeld staat omtrent de huur van stallen: "Ontfanc vander pande de hooghe zyde --- van vidua Christiaen de Wachtere van twee stallen over twee marcten 9 s. 4 d. gr. --- van Renault Blanche over drie stallen van twee marcten 14 s. gr. --- van Samuel Coucke over een stal van twee marcten 4 s. 8 d. gr. --- van vidua Jacob Vilt onder alf stal over twee marcten 7 s. gr. --- vanden onderalf stal van Pietere Dominicle ledich Niet --- van Pieter Poussin van een stal beede marcten 4 s. 8 d. gr. ---van Cornelis de Witte een stal ledich Niet --- van vidua Jan vander Meersch onderalf stal beede de marcte 7 s. gr. --- van vidua Gheeraert Camphin een stal Niet --- van vidua Wouter vanden Cante over een stal een marct 2 s. 4 d. gr. --- vanden stalle van Reynier Wynckelman een marct 2 s. 4 d. gr. - -- van vidua Jacob Vilt over alf stal Niet --- de neder zyde --- van Wouter Hughelinc over een stal 4 s. 8 d. gr. ---"

Familie: /

Wolden (van), Reynier: zie Volden (van), Reynier

Wred, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Wred Jan, filius Roegiers Afkomstig uten landenvan Cleven
1486, Jan. 5 omme bevryt te zine int ambocht vanden goudsmede

Poorters Jamees:

(Jan Wred f. Roegiers goudsmid 1486, Jan. 5 Land van Kleef)

Familie: /

Wulf (de), Gillis

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1519 (2 sept.) vinder

1522 (2 sept.) vinder

1525 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1529 (2 sept.) vinder

1532 (2 sept.) vinder

1534 (2 sept.) deken

Familie: familie van Jaspar de Wulf of Pietre de Wulf?

Wulf (de), Jaspar

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1527 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1535 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Gilis de Wulf of Pietre de Wulf?

Wulf (de), Pietre

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1590 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Gillis de Wulf of Jaspar de Wulf?

Wyngherden, Maertin: zie Wingheerden, Maertin

Y

Yeudemaer, Crestien: zie Juedemare, Christiaen

Ysereel, Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1426 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Jan Ysereel (neven of broers)?

Ysereel, Jan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1425 (2 sept.) vinder

Familie: familie van Jacop Ysereel (neven of broers)?

Yserloo (van), Tideman

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1420 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1422 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1424 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1427 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

1431 (2 sept.) vinder GOUDSLAERS

Familie: /

Z

Zadelare (de), Jooris

Naamvarianten: Zadelare, Jooris
Zatelare (de), Jooris

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1516 (2 sept.) vinder WARANDEERDERS

1525 (2 sept.) deken

1533 (2 sept.) vinder WARANDERERS

1538 (2 sept.) vinder WARANDERERS

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres v. V p. 101:

C. 1512-14, f° 154, n° 4: “Jooris Zadelare, goudsmet, xxv s. gr., ende dat ter causen van ghemaect thebbene ene zeluere ronde metter wapene dezer stede, weghende drie onssen twee ynghelschen ende een alf, de welke ghegheuen was den zot van mer gheduchte vrouwe, dus hier de voors. xxv s. gro.”

L. Gilliodts – Van Severen: Inventaire des chartres Int. p. 185:

C. 1517, f° 126 v., n° 4: “Jooris Zadelare zeluersmit vj. s. gr. van ghemaect ende ghesteken eenen nieuwen contre zeghele midts dat den houden gheheel ende al versleten was”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1520-02.09-1521 f° 118:

Stadsrekening waarin Joris de Zadelare vermeld staat omtrent het steken van prentijzers: “Jooris Zadelare, goudsmet, 3 l. groten over steken vanden prentysers dienende ter breeder rame ende smalder draperye over dese jaerschare 3 l.”

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1520-02.09-1521 f° 118:

Stadsrekening waarin Joris de Zadelare vermeld staat omtrent de aankoop van zilverwerk: "Item betaelt Jooris Zadelare over dat hij ghemaect heeft een nieuwe tanghe, daer voors betaelt 3 s. groten"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1520-02.09-1521 f° 130:

Stadsrekening waarin Joris de Zadelare vermeld staat omtrent prentijzers: "Jooris de Zadelare, de somme van 33 s. 4 groten van dat hij ghesteken heeft de zegheltanghen ende prentysers dienende omme die vander warandacie vander puncken ende van den saeytiers, dus hier bij zijnt quittance de voorseide 33 s. 4 d."

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 99:

Stadsrekening waarin Joris de Zadelare vermeld staat voor het steken van een prentijzers: "Jooris de Zadelare van ghesteken thebbene de prentysers vanden saytiers, fusteyniers, puncken ende vander nyeuwer draperie dese jaerschare up ghestelt by zyne quittance de somme van 36 s. groten"

SAB 216. Stadsrekeningen 02.09.1530-02.09-1531 f° 102 v.:

Stadsrekening waarin Joris de Zadelare vermeld staat voor het steken van een prentijzers: "Jooris de Zadelare, goudsmet over tsteken vanden prentysers dienende ter breeder rame ende smalter draperie over dese jaerschare 3 l."

Familie: /

Zaghere (de), Jacop

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1423 (2 sept.) vinder

Familie: /

Zeelande (de), Jehan

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

De Laborde, v.2.1 p. 342:

ADN Recette générale, 1433-1434, n° 1154: "A Jehan de Zeelande, orfèvre, à Bruges."

- ⇒ Vaak vermeld in de Recette Générale maar altijd vernoemd als afkomstig van Gent. (zie bv. De Laborde, p. 180) Ofwel betreft het hier een fout bij het opstellen van de rekeningen ofwel had Jehan de Zeelande dubbel poorterschap en was hij zo ook lid van het Brugse ambacht van de goud- en zilversmeden.

ADN B.1920 f° 117:

Ook in de rekenening lopend van 3 okt. 1419 tot 2 okt. 1420 wordt Jehan de Zeelande vermeld voor de aankoop van zilverwerk bij hem gedaan, maar deze keer zonder de mededeling van plaats van afkomst: "A Jehan de Zellande, orfevre, la somme de vint deux escus d'onze solz du pris de quarante gros nouvelle monnaie de Flandres l'escu. Laquelle par l'ordonnance et commandement de mondit seigneur lui a este payee et delivree comptant pour l'argent et facon de quatre douzaines de vervelles d'argent doreez et esmaillies bien et souffissament aulx armes de mondit seigneur ---"

Familie: /

Zomere (de), Clement

Naamvarianten: = Zoutre (de), Clement?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1370 (2 feb n.s.) vinder

Familie: /

Zoom (van), Steven

Naamvarianten: Zoem (van), Steven

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1595 (2 sept.) vinder

J. Gailliard, De ambachten en neringen van Brugge, p.116-117:

Gailliard vermeldt 170 edelsmeden die hij op een koperen plaat met merktekens vond. Steven van Zoem stond op deze plaat genoteerd onder het jaar 1579.

Familie: /

Zoutre (de), Clement

Naamvarianten: = Zomere (de), Clement?

Vermeldingen:

Wetsvernieuwingen:

1373 (2 feb n.s.) vinder

SAB 216. Stadsrekeningen 02.02.1380 n.s.- 02.02-1381 n.s. f° 3 v.:

Stadsrekening waarin ene Clement de Zoutre vermeld wordt die vermoedelijk dezelfde persoon is als de vernoemde goudsmid, aangezien dit geen veel voorkomende naam lijkt te zijn: "Item ontfanghen van aerfueliker renten in den braemberech --- Item van Janne den Veughel, Clemente den Zoutre ende Willemme van Ghent 8 s."

Familie: /

Zwakaert, Olivier

Naamvarianten: /

Vermeldingen:

Poorterboeken:

Zwakaert Olivier, filius Oliviers Afkomstig van Bilbao
1445, Jan. 9 omme goudsmet tzine f° 86 v.

Poorters Jamees:

Olivier (Zwackaert) f. Oliviers(goudsmid) 1445, Jan. 8 (Bilbao)

Familie: /